

پیام مقام معظم رهبری به مناسبت آغاز به کار سومین دورهی شوراهای اسلامی شهر و روستا

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، در پیامی به مناسبت آغاز به کار سومین دوره‌ی شوراهای اسلامی شهر و روستا، شوراهای را نماد دیگری از اداره‌ی کشور به دست مردم خواند و با تجلیل از همت و حماسه آفرینی مردم در سومین دوره‌ی انتخابات شوراهای تأکید کرد، بنیاد این نهاد اجتماعی بر حل عمل‌گرایانه‌ی مشکلات مردم استوار است که این مهم با کسب سرمایه ارزشمند اعتماد عمومی و پرهیز از دخالت دادن انگیزه‌های جناحی و حزبی در میدان فعالیت شوراهای محقق خواهد شد.

متن پیام رهبر فرزانه انقلاب به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ملاک این گزینش، باید امانت و دین‌داری، کفایت و کارآمدی، نجابت و حسن سلوک با مردم باشد.

دخالت جناح‌بندی‌ها و انگیزه‌های حزبی، گروهی، شخصی و طایفگی در این وظیفه‌ی مهم، زهر مهلکی است که شوراهای را از کار می‌اندازد و آن‌را کم‌سود و گاه، زیان‌بخش می‌سازد.

در نظارت و حساب‌رسی از کار شهردار و دهیار نیز، شورا باید عیناً همین امر مهم را در برابر چشم داشته باشد و جز تکلیف بزرگ الهی خود، چیزی را در نظر نگیرد.

در فهرست خدماتی که شوراهای به آن‌ها می‌پردازند باید حفظ‌هویت و اصالت شهرها و روستاها، پایبندی به معماری اسلامی و ایرانی، رعایت زیبایی و استحکام بناها، ترویج فرهنگ نظم و قانون، گسترش نمادهای دین و اخلاق، آسان‌سازی خدمت‌رسانی و عدالت، فراگیری در خدمات شهری، توسعه‌ی فضای سبز، اهتمام به سلامت محیط‌زیست، توجه به نیازهای جانبازان و مصدومان جسمی، نگاه عدالت‌گستر به محله‌ها و اشخاص محروم و توجه ویژه به بانوان و نیز به جوانان، برجسته‌شود و همواره مدنظر قرار گیرد.

خدای متعال را همواره حاضر و ناظر کار خود بدانید و خدمتی را که مردم بر دوش شما نهاده‌اند، به عبادتی بزرگ و موجب تقرب به خداوند مبدل نمایید. امید است خداوند متعال از تلاش شما خشنود گردد و دعای حضرت بقیه‌الله، ارواحنا فداه، شامل حال شما باشد.

والسلام علیکم

سید علی خامنه‌ای

۱۸/ دی‌ماه ۱۳۸۶

خدای بزرگ را سپاس که اکنون بار دیگر با همت و حماسه‌ی مردم، شوراهای اسلامی شهر و روستا به دوره‌ی تازه‌ی گام می‌نهند و فصل دیگری در خدمت‌گزاری برگزیدگان مردم آغاز می‌گردد.

انتخابات ۲۴ آذر گذشته، با نصابی برتر از همه‌ی انتخاب‌های نوع خود، کشور را در پوشش گسترده‌ی شوراهایی قرار داد که طبق قانون اساسی، مدیریت شهر و روستا را بر عهده دارند و نمادی دیگر از اداره‌ی کشور به دست مردم را در برابر چشم همگان می‌گذارند. اعضاء این شوراهای باید قدر دان مشارکت مردم باشند که در این دوره بیش از گذشته نشان داده شد و خود را وقف خدمتی کنند که بر زندگی روزمره‌ی اهالی شهر و روستا دارای تأثیری مستقیم و نزدیک است.

بنیاد این نهاد اجتماعی بر حل عمل‌گرایانه‌ی مشکلات عینی و مشخص مردم در شهر و روستا است و هدف آن راحت‌تر و اخلاقی‌تر کردن زندگی شهروندی است.

توفیق شوراهای در دستیابی به این هدف، سرمایه‌ی ارزشمند «اعتماد عمومی» را افزایش می‌بخشد و زمینه‌ساز حضور پر نشاط مردم در همه‌ی عرصه‌های پیشرفت و توسعه‌ی کشور می‌شود. یک شرط اساسی آن است که انگیزه‌های جناحی و حزبی، این شوراهای را عرصه‌ی تاخت و تاز خود نکند و آن‌را از کار اصلی خود باز ندارد. توفیق نسبی شوراهای دور دوم در مقایسه با دوره‌ی پیش از آن در بسیاری از کلان‌شهرها، آزمون عینی این حقیقت است. این شرط، به ویژه در گزینش شهرداران و دهیاران، اهمیت می‌یابد.

رئیس جمهور در همایش ملی شوراها: شوراها بدون توجه به جوسازی خود خواهان به مردم خدمت کنند

وی کار دلسوزانه را لازمه‌ی جلب اعتماد عمومی عنوان کرد و افزود، مبادا! افرادی در شورایی رضایت گروه یا حزبی را بر منافع مردم ترجیح دهند.

احمدی نژاد اختیارات شوراها در تصمیم‌گیری، عزل و نصب‌ها را بسیار وسیع دانست و افزود، در وضع عوارض باید مراعات حال مردم را کرد، مبادا کسی فکر کند با ازدیاد عوارض پولی به دست آورند و بخواهند آبادانی کنند، مبادا اجازه داده شود کاری خلاف قانون انجام شود اگر من عضو شوراها بودم همه امور را به نفع عموم مردم تفسیر می‌کردم. احمدی نژاد با تأکید بر این که باید پایه‌ی کار شوراها عدالت باشد اظهار داشت، مبادا عضوی از شوراها در گوشه‌ای از کشور تصور کند فرصتی پیدا شده تا برای خود منافع شخصی کسب کند، البته منفعت طلب‌ها و خود خواهان، با جوسازی و فضا سازی فشار ایجاد می‌کنند اما باید ایستاد و به مردم خدمت کرد.

رئیس جمهور ادامه داد، امروز فضای عمومی کشور فضای خدمت است، اما دست توانمندی که می‌تواند کشور را بسازد، دست توانمند ملت است. مردم نباید تصور کنند، با انتخاب رئیس جمهور نماینده یا اعضای شوراها کار تمام شده بلکه باید مراقبت کنند، از خود رئیس جمهور تا دیگر مسؤولان؛ این دستور اسلام است.

احمدی نژاد با اشاره به برنامه‌های گسترده دولت برای عمران روستاها و شهرها گفت، همین امسال دولت فقط برای بافت‌های فرسوده بیش از ۱۰۰۰ میلیارد تومان اختصاص داده است که باید مسؤولان محلی، شوراها و شهرداری‌ها با این بودجه و بودجه‌های شهری بافت‌های فرسوده را مقاوم کنند.

وی ادامه داد، در موضوع مسکن نیز دولت امسال فقط در روستاها ساخت ۳۰۰ هزار واحد مسکونی را در دستور کار دارد که سال گذشته نیز ۲۰۰ هزار واحد در دستور کار بود. امسال نیز برای احداث مسکن منابع گسترده‌ای گذاشته‌ایم و برای اولین بار در یک سال بیش از ۶۰۰ میلیارد تومان به این موضوع اختصاص یافته است.

رئیس جمهور اظهار داشت، کشور با همدلی و اتحاد جلو خواهد رفت و همه‌ی موانع حتی اگر به بزرگی کوه البرز هم باشد با اتحاد می‌توان از میان برداشت. اگر در گوشه و کنار نیز عناصری باشد که بخواهند در صفوف ملت رخنه ایجاد کنند، دست پر قدرت ملت آن‌ها را پس خواهد زد.

خود خواهان در همه جا با جوسازی و فضا سازی فشار ایجاد می‌کنند اما شوراها باید بایستند و به مردم خدمت کنند.

دکتر احمدی نژاد در همایش ملی شوراها حضور یافت و ملت ایران را پرچم‌دار پیروی از پیامبر اسلام دانست و گفت، وحدت و انسجام حول همین تبعیت است، چون پیامبر کانون وحدت امت اسلامی است. وی افزود، قدرت‌های مستکبر و خودخواه با همه‌ی توان مانع از رسیدن پیام رسول اسلام به بشریت هستند که اگر این مانع نبود همه‌ی بشریت حول محور پیامبر تجمع می‌کردند و خورشید وجود او گرمابخش همه جوامع بود.

احمدی نژاد با اشاره به حماسه‌ی حضور ملت ایران در انتخابات ۲۴ آذر ۸۵ اظهار داشت، در یک حضور حماسی و کم‌نظیر یک بار دیگر عظمت، عزت، ایمان و صلابت ملت ایران به رخ جهان‌نیا کشیده شد که حاصل این حضور، به میدان آمدن جمع کثیری از افراد خدمت‌گزار به عرصه شوراها بود.

وی خطاب به مسؤولان دولتی، تشکیل شوراها را از اصول مترقی قانون اساسی عنوان کرد و افزود، مسؤولان باید قدر این نعمت و فرصت را بدانند چون شوراها فرصتی کم‌نظیر برای عمران و آبادانی کشور و بازویی قدرتمند برای مسؤولان هستند. مبادا در گوشه‌ای از کشور کسی این مسأله به ذهنش بیاید که با شوراها همکاری نکنند. نباید در کار شوراها مشکل ایجاد کرد؛ تشخیص مردم محترم است.

رئیس جمهور با تأکید بر رابطه‌ی صمیمانه و همدلی بین مسؤولان و شوراها و لزوم استفاده از همه‌ی ظرفیت شوراها تصریح کرد، دولت به طور قاطع و همه جانبه پشتیبان شوراها است، چرا که هر قدر شوراها موفق‌تر باشند مسؤولان نیز موفق‌تر خواهند بود.

وی ادامه داد، دولت با کمک شورای عالی استان‌ها هر مقداری از مسؤولیت‌های خود را که شوراها توان آن را داشته باشند منتقل خواهد کرد، چرا که همه ما یک تن واحد برای خدمت به مردم هستیم. احمدی نژاد با اشاره به پیام مقام معظم رهبری خطاب به شوراها گفت، حضور در شوراها یک فرصت الهی برای خدمت‌گذاری است و چه در روستا و چه در شهر شوراها باید محور وحدت و همدلی باشند و کاری کنند که اعتماد عمومی جلب شود.

محور اصلی: انتخاب و وظایف شهردار

طرح روی جلد: مربوط به محور اصلی، امین بیات
عکس پشت جلد: اسپانیا، کاتالونیا

- ۱- مطالب مندرج در ماهنامه لزوماً بیانگر دیدگاه های سازمان شهرداری ها و دهیاری ها نیست.
- ۲- ماهنامه در ویرایش و تلخیص مطالب آزاد است.
- ۳- مطالب ارسالی به هیچ وجه بازگردانده نخواهند شد.
- ۴- استفاده از مطالب و طرحهای ماهنامه تنها با ذکر مأخذ مجاز است.
- ۵- مقالات باید با دیسکت یا لوح فشرده در محیط (فارسی Word XP) همراه باشد.

صاحب امتیاز: وزارت کشور - سازمان شهرداریها

و دهیاری ها

مدیر مسئول: سید مهدی هاشمی

سر دبیر: عبدالعلی صاحب محمدی

زیر نظر: حجت الاسلام والمسلمین حسن ناصری پور

ویراستار: فاطمه فرهودی

مدیر هنری: امین بیات

حروفچین: منصوره توانا

همکاران این شماره: زینب سلیمانی، فرشته فرشاد جم،

محبوبه ولی، رضا لیاقت ورز، فاطمه فرهودی

شمارگان: ۵۰۰۰

ناشر: انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری ها

- یادداشت سردبیر ۶
- گزارش اصلی
- اردیبهشت؛ شوراها و انتخاب شهردار / فاطمه فرهودی ۷
- اندیشه و پژوهش
- وظایف شهردار: چالش ها و چشم اندازها / کیمیا مؤذنی ۱۴
- ویژگی مدیریت در شوراها / محسن نیازی، محمد کارکنان نصرآبادی ۲۰
- اصول و مبانی خلاقیت در مدیریت شهری / عبدالرضا کردی ۲۵
- آنچه درباره شهرداران باید بدانیم / کوشش تبار، سرگز ۲۸
- گفت و گو
- نبض شهر در دست شهردار / غلامرضا لطیفی ۳۸
- مشاور حقوقی / فرهنگ فقیه لاریجانی - علی یزدان زاده ۴۲
- سده شهرداری ها
- یلدیه برپهنه جغرافیای ایران / عباس جلالی ۵۶
- قانون شهر
- آیین نامه ی اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار ۶۲
- قوانین و مقررات حاکم بر چگونگی وضع عوارض / محمدرضا بهاروند ۶۵
- از نگاه شهردار
- لزوم آموزش شهرداران و اعضای شوراها / فرشته فرشاد جم ۷۴
- شورا و مشارکت
- ویژگی اعضای شوراها / کاوه تیموری ۸۰
- تجربیات جهانی
- شهردار منتخب جهان / سیما کاپیان فر ۸۶
- دورام شرایط انتخاب و مسئولیت های شهردار / نعمت الله رحیمی ۸۸
- توسعه و ساماندهی شهرداری پکن / کیومرث جهانگردی ۹۱
- شهردار در فرانسه / سیما کاپیان فر ۹۵
- شهرها و شهرداری های جهان
- وظایف شهردار توسکالوسا / بازسازی و زیبا سازی "فونت هیل" و "فن ویک" / استان ها و شهرداری های ژاپن / تلاش برای استفاده از فناوری در شهرداری تایپه و ۹۶
- دستاوهای سفرهای استانی دولت
- سفر به هرمزگان؛ آغاز تحولی جدید / محمدرضا جمشیدیان ۱۰۲
- دیدگاه
- تحقق اهداف تبصره ی ۱۲ در سال ۸۵ ۱۰۵
- گزیده پژوهش
- بررسی نگرش شهروندان به مشارکت در مدیریت شهری / علیرضا کلدی ۱۰۷
- گزارش خبری
- کلید طلایی شهر برای شایستگان / زینب سلیمانی ۱۱۵
- اخبار کوتاه
- دستگاه های دولتی بدهی های معوقه را به شهرداری بجنورد بپردازند / اعضای شوراهای اسلامی باید آموزش مستمر ببینند ۱۱۸
- اخبار سازمان
- تأکید رئیس جمهور بر انتخاب شهرداران خوب، پرتلاش و در خدمت مردم / سومین همایش ملی پسماند برگزار شد ۱۲۴
- یک شهر و یک نگاه
- بندرعباس / جعفرآباد / مبارکه / نجف آباد / یاسوج ۱۳۳
- آمار شهر
- گردشگری از دریچه ی آمار / دانن جلالی ۱۳۴
- معرفی دفاتر سازمان
- دفتر نظارت و بازرسی ۱۴۱
- معرفی پایگاه شبکه
- سازمان شهرداری ها و دهیاری ها / رضالیقوت ورز ۱۴۳
- تازه های نشر
- بازشناسی واژگان کلیدی / مصطفی رستمخانی ۱۴۴

یادداشت سردبیر

می نمایند. شوراها باید ایفاگر نقش پارلمان محلی باشند تا بتوانند در حوزه خود (شهر و روستا) به عنوان تصمیم گیرنده اصلی وظایف خود را به انجام رسانند.

شوراهای اسلامی شهر و روستا را می توان به عنوان نهادی مردمی برای سرعت بخشیدن در سیر تبدیل دولت متمرکز به غیر متمرکز برشمرد که از ساختار قدرت و تصمیم گیری در بخش عمومی تأثیر می پذیرند. با توجه به نو پا بودن شوراها در ایران و براساس تجربه مشاهده می شود که همواره اختلافاتی بین شورا و شهرداری به وجود می آید. این تقابل و چالش بین دو سیستم براساس سختی این سازمان ها در مقابل یکدیگر تشدید می شود. در واقع هر چه انعطاف پذیری این دو سیستم بالا برود، تعامل صورتی منطقی تر و مناسب تر به خود خواهد گرفت. اگر شورای شهر تصمیمات خود را به علم و تجربه استوار سازد و شهرداری نیز آن را هوشمندانه اجرا نماید هرگز چالش بین آن ها به وجود نخواهد آمد. شکل مطلوب و کاربردی این تعامل در گرو ساختار شکنی سیستم سنتی و غیر مشارکتی شهرداری ها و ارتقاء سطح شوراها با بهره برداری از تجارب موفق دیگر کشورها به دست خواهد آمد. وجود هر دو در شکل جدید، روانی حرکت مدیریت شهری را در پی خواهد داشت و در غیر آن تنها به مشکلات سیستم های ناکارآمد قبلی خواهد افزود؛ همچنین باید به سمت ایجاد وحدت در مدیریت شهری برویم به طوری که اداره ی هر شهر تحت مدیریت واحد صورت پذیرد. راه برون رفت از معضلات و بهبود وضعیت مدیریت کشور جلوگیری از تصدی گری های بی مورد و واگذاری اداره امور شهرها و روستاها به مردم و رأی و اراده آن ها است که در قالب شوراها تجلی و بروز یافته است.

ساختار مدیریت واحد شهری می بایستی مبتنی بر اصولی باشد که در واقع شالوده و پی این ساختار را تشکیل می دهند که برخی از مهم ترین آن ها عبارت اند از: تربیت و آموزش شهروندی، نظریاتی مداوم از شهروندان، اطلاع رسانی، آگاهی و راهنمایی شهروندان از ضوابط مدرن، رعایت بعد زمان در اقدامات و امور اجرایی، اعتماد و اطمینان به مردم و بخش خصوصی، اختیار، مسؤلیت، بازمینی و تجدیدنظر در انجام امور و پندآموزی از تجربه های پیشین.

بدون تردید دستیابی به اهداف متعالی در اداره شهر جز با همدلی و اتحاد در سایه تلاش و فعالیت علمی میسر نخواهد بود.

در جهت اجرای اصل یک صد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران در سال ۱۳۷۵ به تصویب رسید و برای اجرا به دولت ابلاغ شد. طبق این قانون، هدف شوراها پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، پرورشی و دیگر امور رفاهی از راه همکاری مردم است. در این راستا ایجاد ساختار مدیریت شهری، تصمیم گیری و گردش کار مؤثر شوراهای اسلامی بسیار مهم است. دو نهاد، ارکان اصلی مدیریت شهری را به وجود می آورند، نخست شورای شهر و دوم شهرداری، که در رأس هرم اجرایی شهر قرار دارد. وظیفه اصلی شورای شهر هدایت صحیح امور شهر است به گونه ای که تمامی شهروندان در تعیین سرنوشت خویش مشارکت داشته باشند و بتوانند آینده شهر و محیط زندگی خود را رقم بزنند. امروزه دیگر وظایف شهرداری تنها نظافت شهر و جمع آوری زباله نیست؛ بلکه ارائه صدها نوع خدمات دیگر در محدوده کار شهرداری ها است. شورای شهر در واقع مرجع تصمیم گیری و وضع مقررات شهری و شهرداری ها، مأمور اجرای درست این مقررات هستند. شورای شهر شهردار را انتخاب، بودجه شهرداری و سایر مقررات و ضوابط شهری را به تصویب می رساند و به اجرای کامل و درست آن مصوبات و همه خدمات گوناگون شهرداری نظارت می نماید.

پیچیدگی کار و دشواری حل مسائل گوناگون شهر و مردم شهر، به ویژه در این برهه از زمان نیازمند اطلاعات و تجربه ای وسیع در امور فرهنگی اجتماعی، شهرسازی، عمران و ... است. شهرداری ها بخش اجرایی و اداری مدیریت شهری را برعهده دارند و شوراها که مردم آن ها را انتخاب کرده اند ارائه خطمشی و تعیین هدف برای شهرداری ها را انجام می دهند. شهردار در واقع پلی است بین سازمان اداری شهرداری و شورای شهر که وظیفه دارد از یک طرف اطلاعات لازم را درباره ی مسائل شهری در اختیار شورا بگذارد و از طرف دیگر مصوبات شورا را برای اجرا به سازمان شهرداری ابلاغ نماید.

بررسی سیستم های مدیریت شهری در جهان حاکی از آن است که بیش تر آن ها مدیریتی مستقل و مردمی براساس قانونگذاری و نظارت از سوی شورای شهر دارند. شوراها به عنوان مرکز قانونگذاری برای شهر و مدیریت کلان شهری و به عنوان ناظر، بر فعالیت دستگاه های اجرایی شهر فعالیت

اردیبهشت؛ شوراها و انتخاب شهردار

□ فاطمه فرهودی

اردیبهشت ماه آغاز سومین دوره‌ی فعالیت شوراهای شهر است، شوراها که نمایندگان مردم و ناظر آن‌ها بر فعالیت شهری هستند چقدر در این راه موفق عمل نموده‌اند؟ حال شهرداران شهرها یا در جای خود تثبیت می‌شوند و یا جای خود را به یک شهردار دیگر می‌دهند و من و شما که هر روز در شهر رفت و آمد می‌کنیم آرزو می‌کنیم شهرداری با تجربه، دلسوز مردمی و فعال به خدمت گمارده شود تا سیمای شهرمان را زیبا و رفاه و آسایش برای فرزندانمان به ارمغان آورد. شاید همه‌ی ما به این امید به پای صندوق‌های رأی رفتیم و از بین شهروندان، شورایی را برگزیدیم تا آن‌ها با درایت به شخصی کاردان اطمینان کرده، او را به مدیریت شهرمان برگزینند.

دکتر عبدالرضا کردی، عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران و دکتر یعقوب موسوی، عضو هیأت علمی دانشگاه الزهرا در گفت‌وگویی با ماهنامه‌ی *شهردارپا* از وظایف شهردار، چگونگی انتخاب شهردار و تعامل شهردار با شورا گفتند و به این نکته اشاره نمودند که مردم مطالباتی از شهرداران دارند که این حق آن‌هاست و حق شهروند است که نسبت به عوارض و ... که به شهرداری می‌دهد از او خدمات به موقع و نوین طلب نماید. این استادان دانشگاه ضمن تأکید بر آموزش، مدیریت واحد شهری را از جمله راههای دسترسی به یک شهر آرام برشمردند.

دکتر عبدالرضا کردی
عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی دانشگاه
تهران

سازماندهی گردش امور در شهرها موضوع دیگر نهاد شهرداری و یا اداره‌ی شهر (گردش امور شهر) است.

بحث دیگر بر سر مدیران، متولیان و اداره‌کنندگان شهر است. این دو در چارچوب دو مقوله‌ی مهم‌تر که سیاست‌ها و برنامه‌ریزی شهری است قرار می‌گیرد. اگر تاریخچه‌ی نوین مدیریت شهری را بررسی کنیم خواهیم دید که مدیریت شهری در دوره‌ی جدید همراه و همزمان است با سیاست‌های شهری. مدیریت شهری عبارت است از: نظام بخشیدن به زندگی شهر و ایجاد هماهنگی میان بخش‌ها، نهادها، عناصر و در واقع محتوای شهر.

این مدیریت مبتنی بر نوعی فلسفه واقعی و اصولی است که به آن سیاست‌های شهری می‌گویند. سیاست‌های شهری چشم‌انداز، یا فلسفه حیاتی و یا در واقع ایدئولوژی اداره‌ی یک شهر است.

در دوران نوین شهرها، اقتضای ذاتی آن بر خورداری از گونه‌ای ایدئولوژی فرهنگی است و یا به دیگر سخن آرمان‌ها، ارزش‌ها و تعریف‌هایی

نخستین ویژگی یک شهردار داشتن صلاحیت علمی برای اداره‌ی شهر است.

است که باید مدنظر مدیران و برنامه‌ریزان شهری قرار گیرد که این سیاست شهر است.

ترسیم چشم‌انداز و تعیین جایگاه‌ها، نهادها و تعریف نقش عناصر، از جمله ویژگی‌های مدیران شهری است که در چارچوب سیاست‌های شهری، نحوه اداره شهر، به صورت فردی، جمعی، انتخابی، انتصابی، دوره‌ای و ... مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای اداره‌ی شهر به چه کسی نیاز داریم؟! پیش

دکتر موسوی گفت، موضوع شهرداری، شهر مداری و یا عمران شهری مقوله بسیار قدیمی است که به آغاز شکل‌گیری شهرهای مهم تاریخ مانند «آتن» برمی‌گردد. در گذشته‌ی کشورمان در شهرهایی چون هگمتانه، بابل، شوش و ... بیش از آن که حکومت و دولت در شکل و وضعیت شهرها مطرح باشد، پلیس یا دولت شهری، اداره‌ی شهر و حکمرانی آن را برعهده داشتند.

مطالعه‌ی تاریخ حیات شهری نشان می‌دهد شهرها از پشتوانه‌ی اداری، اقتصادی، نظامی قابل توجهی برای اقتدار و اهمیت خود برخوردار بودند. عمدتاً حکومت‌ها برای کاهش مشکلات خودشان و انتقال بخشی از مسؤولیت‌ها و رسیدگی مستقیم به مسائل موردنیاز مردم، آماده می‌شوند که مسؤولیت خودشان را به مدیران شهرها و یا حکمرانان شهرها واگذار نمایند.

به دلیل ماهیت نظام اداری در تاریخ، بحث مستقیم و مستقل از سرشت، ماهیت و نیز چگونگی اداره‌ی شهر در قالب شهرداری در تاریخ کمی دشوار است. واکاوی جامعه‌شناختی آن نیازمند بسیاری از حادثه‌ها، اتفاق‌ها، سندها و مدارک است. آن چه مسلم است تحول بزرگی در سازمان اداره‌ی شهرها در دوران شکل‌گیری شهرهای جدید اتفاق افتاده است؛ چنان که در کشور ایتالیا در شهرهایی مانند میلان، ونیز و ... آغاز می‌شود و به دیگر کشورهای اروپایی همانند آلمان، فرانسه و بعد انگلیس و آمریکا انتقال می‌یابد و آن پس در دیگر نقاط جهان نیز آثار خود را بر جای می‌گذارد. در واقع این رویکرد، گونه‌ای توجه و بازگشت به بنیادهای اداره‌ی شهر باستانی است و همان اصول و بنیادی که در زندگی شهری چه در شرق و در غرب عالم مطرح شده است در دوره‌ی جدید بازخوانی می‌شود و به اقتضای کارکرد، عملیات و فعالیت‌های دوران مدرن شهری گسترش می‌یابد. اصول مدیریت و ساماندهی و یا

حکومت‌ها و دولت‌ها علاوه بر نظارت، اجرا، برنامه‌ریزی و ساماندهی خاص شهرها را برعهده نهاد شهرداری واگذار کرده‌اند و این نهاد است که نقش بسیار کلیدی و مهم در مدیریت امور شهرها پیاده می‌نماید.

دکتر کردی گفت، چیزی که در ایران تحت

عنوان تاریخچه خدمات

شهری یا مدیریت شهری از

آن یاد می‌کنیم از چند منظر

مورد بررسی قرار می‌گیرد. از

منظر تاریخی که با توجه به

تأسیس بلدیه به معنای

مدیریت شهری در حال حاضر

صد ساله شده است و از بسیار پیش‌تر از این

تاریخچه مدیریت شهری دارد و یکی از مشکلات

شهری این است که علی‌رغم این که در دوره‌ی

هخامنشیان، ساسانیان و ... در دوره‌های گوناگون

حکمرانی که دارای مدیریت منسجم شهری

بوده‌ایم و آب‌رسانی شهری نیز داشته‌ایم؛

همچنین بررسی‌هایی انجام شده، نشان می‌دهد،

با ورود اسلام به اسپانیا شهرداری‌هایی مسؤول

اداره‌ی شهرهای آن سرزمین شدند. زمانی که در

لندن آب‌های غیرسالم - غیر آشامیدنی

رودخانه‌ای استفاده می‌کردند شهرهای تحت

مدیریت اسلامی آب‌رسانی داشتند و نور شب در

شهر تأمین می‌شده، سنگفرش‌های خیابان‌ها

بسیار دلپذیر، گیرا و زیبا بوده است و شهروند

امنیت شهری داشته است؛ همچنین چیزی به نام

خدمات، دستورالعمل شده مدیریت شهری در

احکام حضرت علی(ع) به مالک اشتر می‌توانیم

مشاهده کنیم که وجود داشته است و این

نمونه‌هایی از مدیریت‌های اسلامی است.

در حال حاضر تاریخچه‌ی مدیریت شهری در

ایران عمری ۱۰۰ ساله دارد در حالی که تاریخچه

واقعی آن ۱۰۰ ساله نیست بلکه قدمت خیلی زیاد

دارد این تبیین به نوعی نگاه برون‌مرزی‌ها به

از این که به شکل مستقیم به این مسأله بپردازیم، باید به چگونگی انتخاب مدیران؛ همچنین چگونگی واگذاری شهر به افراد بپردازیم؛ زیرا در واقع این سیاست‌های انتخاب مدیران است که نوع مدیریت شهر را تعیین می‌کند.

الگوی مدیریت شهر است که به گونه‌ای باسط

ویژگی‌ها و اولویت‌های مدیریت

موردنظر را برای ما تبیین

می‌نماید و این می‌تواند مدخل

اصلی بحث باشد برای انتخاب

مدیران شهری.

امروزه اداره‌ی شهر بدون

توجه به سیاست، مدیریت و

مدیران شهری دچار اختلال می‌شود و به

دلیل‌های گوناگون تاریخی، اقتصادی، اجتماعی

و سازمانی، نهاد شهرداری همان نهاد دولت و

حکومت کوچک است و حکومت‌ها برای کاهش

بار و مسؤولیتشان و تقسیم کار برای واگذاری

امور به شهروندان البته به طور نسبی بخشی از

مسائل حقوقی، مالی، اداری، انتظامی و امنیتی را

به شهرداران واگذار نموده‌اند. دیده شده شهرهای

بزرگ در تاریخ، استان داران همان شهرداران

بودند و فرمان داران و حکمرانان محلی در حکم

شهرداران وجود داشتند که دارای اختیارات زیادی

بودند و همین سنت به گونه‌ی دیگر به تاریخ مدرن

شهری انتقال پیدا کرده است. امروزه مدیران کلان

شهرها در حکم دولتمردان دولت کوچک تلقی

می‌شوند و دارای انواع اختیارات، امکانات و

مسؤولیت‌ها در بُعد حقوقی و انتظامی هستند.

شهر بدون شهردار همانند شهر بدون هوای

سالم است، شهر بدون شهرداری همانند زمان و

یا مجموعه‌ی بدون صاحب و متولی است. شهرها

دارای نظام و تشکیلات شهرداری هستند و به

غیر از آن دارای اختیارات فضایی و جغرافیایی و

این که در حریمی هستند که این کارکرد جدا

ناشدنی مدرن، برای شهرها تلقی می‌شود.

داشتن دانش فنی از مشخصات یک شهردار موفق است.

دکتر یعقوب موسوی
عضو هیات علمی دانشگاه الزهرا

افزایش پیدا می کند کم می شود و سرعت عمل کاهش پیدا می کند.

اکنون نظریه‌ی دولت‌های کوچک بیش تر مورد استقبال می گیرد و دولت‌ها مردم مدار هستند و در بودجه، امکانات، انتخاب و همکاری مدیریت شهری همان نظریه‌ی کار مردم به دست مردم را پیگیری می کنند و معتقدند باید مردم نیازها را اعلام کنند.

نخستین ویژگی برای یک شهردار موفق داشتن صلاحیت علمی برای اداره‌ی شهر است. وقتی شهردار صلاحیت علمی برای مدیریت شهر داشته باشد خود به خود احتمال بروز خطا کم می شود و خود به خود اقتدار انجام پروژه‌های ناقص کم تر می شود.

یکی از مشکلاتی که مدیریت شهری در ایران با آن مواجه است؛ داشتن نگاه انتصابی به جای نگاه انتخابی است؛ یعنی شهردار منتصب. اگر این انتصاب را حکومت انجام دهد، درست نیست؛ چون قرار است حکومت کارش را به مردم واگذار کند و کسی این کار را می تواند بپذیرد که معتمد مردم باشد به یاد داریم، در دومین نشست که شورای شهر تهران با مقام معظم رهبری داشتند ایشان اشاره می کنند، شما باید به چند چیز امانت دار باشید؛ امانت داری به رأی مردم، بدین معنی که چون مردم شما را انتخاب کرده اند باید به رأی آن‌ها اطمینان حاصل شود، اما نه با رأی آن‌ها با دید خودتان شهردار انتخاب کنید، باید با نیاز مردم و کارکرد شهردار رضایت مندی وجود داشته باشد. اگر مردم شهردار را دوست داشته باشند ضریب موفقیت چند برابر است. در شهرهایی که شهردار به عنوان مدیر ارشد شهری مورد قبول مردم است موفقیت خیلی بیش تر است و می توان گفت، شخصیت مطلوب شهردار یعنی کاهش هزینه‌های شهرداری و شخصیت نامطلوب شهردار؛ یعنی افزایش هزینه‌های شهرداری. شعار «شهر من» وقتی تحقق پیدا می کند که شهردار

فرهنگ ما بوده است که خواسته اند، ما به این باور برسیم تنها ۱۰۰ سال مدیریت شهری داریم. می توانیم بگوییم ۱۰۰ سال است به طور نوین مدیریت شهری داریم، اما تاریخچه‌ی مدیریت شهری ما خیلی قدیمی تر از کشورهای اروپایی است و زمانی که در دوره‌ی مدیریت شهری آن‌ها چیزی به نام پاسخگویی دولت وجود نداشت، خلخال یک غیرمسلمان برایمان مهم بوده است؛ تأمین امنیت آنان نیز برایمان اهمیت داشته و سفارش داریم که در حکومت اسلامی اگر فرد ضعیف نتواند از فردی قوی دادخواهی کند آن حکومت مفهوم حکومت اسلامی را هنوز پیدا نکرده است و مدنیت نبوی در آن تأثیر و تجلی پیدا نکرده است.

پس آن چه امروز به نام زندگانی شهری یاد می شود، از آغاز پیدایش جامعه وجود داشته است و در سرزمین ما نیز که به عنوان یکی از سرزمین‌های متمدن مطرح بوده، این ارگان‌ها وجود داشته اند با این تفاوت که گاه نقش حاکم، شهردار و والی تفکیک نشده و یک نفر عهده دار تمام مسؤولیت‌ها بود اما هم اکنون ما با پیچیدگی

اگر شهرداری به عنوان نهاد مردمی سر جای خود باشد باید شهرها قابل زیست باشد و زمانی قابل زیست خواهد بود که اولویتهای اجتماعی، معنوی، بهداشتی و انسانی حتی از اولویتهای اقتصادی ما مهم تر باشد

احکام، پیچیدگی بار مسؤولیت حکومتی، سنگینی بدنه‌ی دولت و ناتوانی در پاسخگویی، اجرائیات مستند زندگانی شهری روبه رو هستیم؛ نیاز شهروندان نیز پیچیده تر می گردد و قانون انعطاف پذیری به دلیل این که بار مسؤولیت

باید از نظر ناظر به مقام مشاور و همکار تغییر وضعیت کند، صرف مدیریت تنها این نیست که چه خدماتی داده می‌شود باید نیازها شناخته شود و مشاوره داده شود که شهرداری‌ها از خدمات فنی استاندارد استفاده نمایند. مرکز آموزش شهرداری‌ها وظیفه دارد، شهرداران را آموزش دهد و طبق قانون سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی باید هر فردی در سازمان‌های دولتی آموزش ببیند تا بتواند در سازمان خود فعالیت نماید. دیگر ویژگی یک شهردار دانش فنی است. شهردار باید دارای شرایط شغلی پذیرفتن این

ترسیم چشم‌انداز و تعیین جایگاه‌ها، نهادها و تعریف نقش عناصر از جمله ویژگی‌های مدیران شهری است.

منصب باشد و داشتن مهارت‌های ادراکی و مهارت‌های انسانی مثل تعهد، امین بودن و مسؤول بودن از شرایط یک شهردار خوب است. دکتر موسوی در ادامه سخنانش گفت، شروع به کار دوره‌ی جدید شوراها تجربه‌ی سوم بعد از انقلاب برای مدیریت شهری است. در تجربه‌ی سوم انتظار می‌رود کامل‌تر، دقیق‌تر و کم‌مسأله‌تر از دوره‌های پیش باشد اما این نکته نیز قابل ذکر است که اگر تغییرات جمعیتی کشور را مطالعه کنیم حجم جمعیت شهری نسبت به روستایی تحول فوق‌العاده‌ای داشته است و شاهد کاهش نظام روستانشینی و غلبه بخش شهرنشینی هستیم. این موضوع بیان‌گر این است که افزایش جمعیت شهرها، مشکلات و مسائل شهری را افزایش می‌دهد و گونه‌ای استلزامات، مقدمات و بازاندیشی جدیدی را متوجه مدیران شهری می‌نماید. توجه به شهرنشینی به مفهوم مدرن

از دید مردم انتخاب شده باشد؛ یعنی مورد قبول جمع زیادی از شهروندان باشد. وقتی شهر در اختیار فردی است که شهروندان شناختی نسبت به او ندارند، تعلق به شهر وجود ندارد. در شهرهای مدرن واسطه‌ای بین شهردار و شهروند وجود ندارد، اگر شهردار نخواهد مردم را ببیند؛ پس چه کسی می‌خواهد اشتباهات و خطاها را یادآوری نماید؛ باید مردم او را تأیید کنند و شهردار از این رضایت مطلع باشد.

شهرها به دو دسته تقسیم می‌شود: شهرهای قابل زیست و شهرهای غیر قابل زیست. اگر شهرداری به عنوان نهاد مردمی سر جای خود باشد باید شهرها قابل زیست باشد و زمانی قابل زیست خواهد بود که اولویت‌های اجتماعی، معنوی، بهداشتی و انسانی حتی از اولویت‌های اقتصادی ما مهم‌تر باشد و به خاطر سود تبلیغات شهری به حریم شهروندان توهین نکنیم.

باید در شهر به توسعه پایدار شهری به طور پایدار نگاه کرد؛ زیرا در این شهر سال‌ها من و فرزندان ما زندگی خواهیم کرد و این جا است که باید مدیریت شهری را از نگاه سنتی به نگاه مدرن و از نگاه مدرن به مدیریت استراتژیک رساند. نگاه سنتی می‌گوید؛ وقتی مدیر شهری با مشکل مواجه می‌شود آن را برطرف می‌نماید؛ یعنی اول مشکل ایجاد می‌شود و شهروندان به دردسر می‌افتند بعد مشکل حل می‌شود و این یک مدیریت با تأخیر شهری است؛ اما در مدیریت استراتژیک همیشه باید به سه نوع شهر فکر شود؛ شهر دیروز، شهر امروز و شهر فردا. در مدیریت شهری نیاز، نگاه به آینده است. انسان برای حیات در شهر نیاز به آرامش دارد. پس یکی از ویژگی‌های شهر را آرامش و دیگری امنیت کامل است. مؤسسه‌ی استاندارد شهری را می‌توان نهادی دانست که به عنوان ناظر بر امور و انجام تصمیمات شهری نظارت می‌نماید تا کار غیر کارشناسی و غیراستاندارد صورت نگیرد. سازمان شهرداری‌ها

تجربه‌ی نوینی در ایران است و با توجه به این که ایران سابقه شهرنشینی داشته است و در سده‌های نخستین اسلامی چه در ایران و چه در سرزمین‌های اسلامی دیگر نیز مفهوم وجود داشته است؛ اما به مفهوم مدرن با آن روبرو نشده‌ایم. با نگاهی واقع‌گرایانه به شهرهای امروز در می‌یابیم، بیش‌تر شهرهای ما دارای مشکل هستند و مشکلات شهری متوجه نهاد شهرداری و شهردار است. ما در بیش‌تر کلان‌شهرها با انبوهی از مشکلات روبرو هستیم و با آمدن دو دوره‌ی شورای شهر هنوز مشکلات به قوت خود با توجه به وعده‌های شوراها باقی است. در واقع، این مشکلات ناشی از تجربه نوین زندگی شهری، بعد افزایش جمعیت شهری و نداشتن برنامه، خط‌مشی و حرفه شهرداری‌گری است.

توجه به توان مدیریت علمی شهری در تمام دنیا حرف اول را می‌زند. ما برای اداره‌ی شهرها نیاز به افرادی داریم که هم آشنا به دانش و فنون شهری باشند و از همه‌ی امکانات در اداره‌ی شهر استفاده نمایند؛ قدرت و بصیرت لازم را برای شناسایی منابع شهری داشته باشند و بدون تنگ‌نظری و جناح‌گرایی و با دوری از افتادن در دام فرصت‌های زودگذر مدیریتی با نگاه دوراندیشی بتوانند سرمایه‌های موجود محلی خود را شناسایی کنند که این مستلزم حرفه است.

بازشناسی سرمایه‌های موجود محلی و سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در هر شهر مستلزم یک دانش است با سیاست‌گذاری و به کارگیری نیروهای با تجربه و متقاعد کردن قدرت‌های محلی که این قدرت‌های محلی در بُعدهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فکری در شهر هستند باید با استفاده از روش‌های جذب امکانات این سرمایه‌ها را در شهرداری به کار

گیرند. دکتر موسوی در پاسخ به این پرسش که شهرداران باید چه ویژگی‌های شخصیتی در بعد فردی و اجتماعی داشته باشند تا از عهده‌ی انجام وظایفشان به نیکی برآید گفت، در بعد فردی و اجتماعی ویژگی‌های شخصیتی قابل توجه است. کارآزموده بودن، داشتن تجربه‌ی شهری در حوزه‌هایی، چون عمران، معماری و ... از ویژگی‌های چنین فردی است. افرادی که وارد این حوزه می‌شوند با حوزه‌های دیگر و شاخه‌های دیگر در ارتباط هستند و این‌ها است که جذب و ادغام منابع و مدیریت بر آن‌ها و داشتن طرح برای آینده شهر، همچنین نگاه به گذشته شکوهمند تاریخ شهرنشینی در کشور و احیای میراث با ارزش شهرنشینی می‌تواند از ویژگی‌های شهردار در یک دوره باشد.

دکتر کردی در پاسخ به این پرسش که مدیریت اجرایی در انجام وظایف تا چه میزان به شهردار کمک می‌نماید، گفت، شایسته است، اختلاف دیدگاه میان دانشگاه و مردم، درباره‌ی شهرداری‌ها حل شود. دانشگاه، هیچ کس جز مردم را در شهر مسؤول شهر نمی‌داند؛ چون در قانون همه مسؤول شهر هستند و تمام ادارات قانون و ضوابط دارند. هنوز سازمان شهرداری‌ها معاون حقوقی برای مجلس ندارد که این دارای اشکال

توجه به توان مدیریت علمی شهری حرف اول را در دنیا می‌زند.

است. تاریخ مصرف قوانین موجود گذشته است. ما اول باید ناهماهنگی شناختی خودمان را از شهر، شهروند و شهردار برطرف کنیم؛ وقتی می‌گوییم مدیریت واحد شهری، چگونه این اتفاق افتاده است؟ اول اشکال قانونی باید حل شود. قرار است از ۱۰۰ واحد اقتصاد شهری ۲۰ واحد را دولت بگیرد و ۸۰ واحد را مردم دریافت کنند. باید تناسب زمانی وجود داشته باشد؛ پس نخست

می‌توان بیان نمود که همه‌ی آن انتظارات که در اسلام از یک حیات اجتماعی داریم در یک قالب جغرافیایی کوچک به اسم شهر تبلور می‌یابد. در ادامه‌ی نشست، دکتر موسوی در بیان ویژگی‌های شهرداران موفق گفت، یک شهردار موفق معیارهای مختلفی دارد. به عقیده‌ی من شهردار باید بتواند جاذبه‌های شهر و یا منزلت شهر را بالا

اگر شهرداری به عنوان نهاد مردمی سر جای خود باشد باید شهرها قابل زیست باشد.

ببرد؛ مشکلات شهری را به نحوی مرتفع کند که میزان زندگی شهری بالا رود و آن شهر جایگاهی را برای خودش کسب نماید. افراد جویای کار باشند و با پیدا کردن، کار زندگی کنند و شهر را ترک ننمایند. شهر باید با دلچسب بودن برای افراد تعلق و دلبستگی شهری ایجاد نماید. شهردار باید با مردم تعامل داشته باشد و ضمن دادن منزلت شهروندی از جناح‌بندی در شهر جلوگیری کند.

شهردار وقتی موفق است که با تعامل نیروها توسعه را برای شهر به ارمغان آورد و نهادهای فرهنگی شهر را گسترش دهد. نمادهای علمی و آموزشی از اولویت‌های امروزه در سیاست شهری است و شهردار باید ضمن تجویز آن نسبت به تقویت آن نیز بکوشد.

وی در پایان سخنان گفت، صداقت، حفظ امانت، حفظ شأن اقتدار شهرداری و انجام تعهدات و مسؤولیت‌هایی که در آن سازمان تعریف شده است. از انتظارات اولیه مردم از شهردار است. شهردار کسی است که بر قول و قرارهایی که در ابتدای قبول مسؤولیت به شورای شهر و مردم می‌دهد، پایبند باشد و شهروندان از شهردار ایجاد اعتماد متقابل، مشارکت و رفاه آسایش را می‌خواهند.

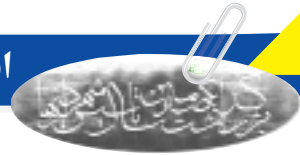
اشکال شناختی را باید برطرف کنیم، دوم فاصله قانونی باید حل شود و سوم تجلی برنامه‌ای پیدا کنیم.

مدیریت شهری وقتی اقبال پیدا می‌کند که اگر وزارت نیرو یک حفاری غیرمجاز انجام داد چندین برابر آن حفاری جریمه کسب شود تا کل کار به تأخیر بیافتد، در شهرداری‌ها ما چیزی به عنوان دستورالعمل‌های اجرایی داریم که این‌ها قانون شهرداری هستند، چیزی در شهر به عنوان منظره، واجب عینی است؛ زیرا اگر وجود نداشته باشد طول عمر را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد.

مدیریت واحد شهری مستلزم یک دکترین است؛ یعنی به راحتی قابل دستیابی نیست و غیر از دانشگاه طبق برنامه توسعه هیچ کس صلاحیت دکترین را ندارد. باید متخصصان علوم شهری گرد هم آیند و انجمن علوم شهری یا انجام مدیریت شهری در وزارت علوم تأسیس شود.

دکتر کردی در پاسخ به این سوال که مدیریت اسلامی چه تأثیری بر انجام وظایف مدیریت شهری یک شهردار دارد؛ گفت، نخستین نشانه مدیریت اسلامی، دادخواهی و عدل است، دومین تناسب و سومین آرامش شهری.

دکتر موسوی گفت، شهر در ۲ بُعد، کالبدی و محتوایی مورد بحث است. شهر کالبدی، شهری اسلامی با همان عناصر، اجزاء و نشانه‌های معماری سنتی اسلامی، مسجد، محراب، گل دسته‌ها، کاشی‌کاری‌ها و معماری که در تاریخ و فرهنگ تمدن اسلامی نمود پیدا کرده است. شهر اسلامی شهری است که در آن نه این که نابرابری‌ها به صفر رسد ولی به حداقل می‌رسد؛ عدالت در تمام اشکال متجلی می‌شود ظلم و تعدی به راحتی نمی‌تواند بروز پیدا کند. شهر اسلامی شهری است که در آن مجرم احساس ناامنی کند. اگر بگوییم در واقع قاعده‌ها و ضابطه‌های حیات اجتماعی در یک شهر اسلامی چگونه است و مدیران چه مسؤولیتی دارند دامنه‌ی بحث وسیع می‌شود، اما این طور

وظایف شهردار: چالش‌ها و چشم‌اندازها

□ نگارش: کیمیا مؤذنی
کارشناس ارشد شهرسازی

مقدمه

به دلیل آشنا نبودن شهروندان به قوانین، گاه انتظارات مردم به مراتب بیش از اندازه‌ی توان و امکانات شهرداری‌ها است. واقعیت این است که شهرداران کشور در برخی از موارد اختیارات لازم را برای اداره‌ی شهر ندارند.

از سوی دیگر به دلیل اختیارات ناشی از موقعیت منحصر به فرد شهرداری در میان نهادهای حقوقی در ایران (نوروزی، ۱۳۸۰، ص ۸۱) گاه وجوه حاصل از درآمد شهرداری به جای هزینه شدن در پروژه‌های اولویت‌دار شهر به فعالیت‌های نه چندان ضروری یا تبلیغاتی تخصیص یافته است.

در راستای گسترش این مطلب که "انتظارات شهروندان از شهردار" و "وظایف و اختیارات شهردار" هم‌زمان معنی و مفهوم می‌یابد، در این مقاله مباحثی از جمله وظایف و موانع انجام تکالیف شهرداران، پیش شرط‌های لازم برای حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب و در نتیجه مواردی از تکالیف شهروندان و وظایف جدید شهرداران طرح می‌گردد.

وظایف شهردار

□ در هر یک از قوانین از جمله قانون شهرداری‌ها^۲، قانون نوسازی و عمران شهری، قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، نظام صنفی، قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور، قوانین بودجه‌ی سالانه و مجموعه قوانین و مقررات شهرسازی وظایفی برای شهرداری (در نهایت شهردار به عنوان بالاترین مقام مسؤول نهاد یاد شده) تعیین؛ همچنین در آئین‌نامه اجرائی شرایط احراز تصدی سمت شهردار و آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها نیز تکالیف شهرداران تصریح شده است.

آن چه به عنوان شرح وظایف شهردار^۳ می‌تواند به طور خلاصه اشاره کرد عبارت است از:

- رهبری، هدایت، هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای امور اداری و مالی، شهرسازی و خدمات شهری، عمرانی، امور اجتماعی و فرهنگی، طرح و برنامه شهرداری و دیگر واحدهای پیرو
- بررسی و تعیین خطمشی و سیاست‌های اجرایی شهرداری و طرح و دفاع از آن در جامعه ذیربط
- نمایندگی حقوقی شهرداری نزد مراجع

شهرداری‌ها به پیمانکاران، مطالبات شهرداری‌ها از دستگاه‌های دولتی، پروژه‌های نیمه‌تمام، عدم امکان اجرای طرح‌های شهری به دلیل نبود منابع مالی موردنیاز، موانعی بزرگ در راه انجام وظایف شهرداران، از بدو تصدی پست شهردار است. افزون بر موارد یاد شده چالش‌های بین شوراها و شهردار (صرف نظر از این که مردم شهردار و شورا را انتخاب کنند یا این که شورای برگزیده‌ی مردم شهردار را تعیین کند) در غیاب

در کشورهای در حال توسعه نیز کم‌کم وظایف دولت‌های مرکزی دربارهی شهرها به شهرداری‌ها به عنوان نهادهای محلی منتقل می‌شود که این امر موجب گستردگی روزافزون وظایف شهرداری‌ها خواهد شد.

قوانین مشخص و تعیین‌کننده؛ همچنین نبود نظارت کامل نهادهای مردمی، بر چگونگی هزینه‌کرد منابع محدود و تعیین اولویت‌های شهر نیز از دیگر عوامل قابل ذکر فرا روی انجام درست وظایف شهرداران به شمار می‌آید.

پیش‌شرط‌های لازم برای حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب

به دنبال تحقق شعار "جهانی فکر کنید؛ محلی عمل کنید" و پیشرفت‌های حاصل از تمرکززدایی دولت مرکزی در برخی از کشورها، در کشورهای در حال توسعه نیز کم‌کم وظایف دولت‌های مرکزی دربارهی شهرها به شهرداری‌ها به عنوان نهادهای محلی منتقل می‌شود که این امر موجب گستردگی روزافزون وظایف شهرداری‌ها خواهد شد. یکی از اصول اساسی برای واگذاری وظایف جدید به شهرداری‌های کشورهای در حال توسعه تناسب وظایف با امکانات است. در این کشورها با توجه به تفاوت‌های منطقه‌ای، ناهماهنگی در

ذی‌صلاح و نظارت بر حسن اجرای مقررات حقوقی در شهرداری.

□ ارائه‌ی پیشنهاد تأسیس، توسعه، انحلال و ادغام واحدهای شهرداری به مراجع ذیربط.
□ تنظیم و ارائه بودجه‌ی سالیانه بر مبنای اسناد فرادست برای تصویب در شورای شهر
□ اجرای مصوبات شورای اسلامی شهر در محدوده‌ی مقررات و ضوابط مربوطه

□ عزل و نصب معاونان و رؤیسان واحدهای پیرو شهرداری با رعایت مقررات ذیربط
□ برقراری ارتباطات لازم با وزارت کشور، استانداری و دیگر دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط بین‌المللی و داخلی به منظور پیگیری امور و بهره‌گیری و توسعه فعالیت‌های عمرانی، خدماتی و غیره شهرداری.

□ ارزیابی منظم امور و تهیه و انعکاس گزارش‌های لازم به مراجع ذیربط
□ انجام دیگر اموری که در چهارچوب وظایف محول می‌گردد.

چالش‌های فراروی انجام وظایف

در بسیاری از شهرهای دنیا شهردار، نفر اول شهر است و تمام مجموعه شهری در اختیار اوست، ولی در کشور ما هنوز اختیارات طرح شده در ماده ۱۳۶ قانون تشکیلات شوراها و شهرداری‌های کشور، به شکل کامل به شهرداری‌ها تفویض نشده است. شورا نیز به عنوان بزرگ‌ترین نهاد مردمی، فاقد ابزار قدرتی برای تصمیم‌گیری کلان‌شهری است. (نوین، ۱۳۸۶، ص ۱)^۴

کاستی و به‌روز نبودن قوانین، تکیه بر منابع درآمدی ناپایدار (به استناد بند ب ماده ۵۲ قانون بودجه سال ۶۲ دولت موظف شده بود پس از حذف کمک‌های خود به شهرداری‌ها ظرف ۶ ماه منابع درآمدی پایدار برای شهرداری‌ها تعریف و به اجرا درآورد که متأسفانه تاکنون محقق نشده است)، بدهی‌های پیشین

دیگری است که در فعالیت‌های شهرداری‌ها مورد توجه قرار گرفته است. (مرکز اطلاع‌رسانی شهرسازی و معماری، ص ۲، همان)

بدین ترتیب تعالی شهرها در گرو هویت بخشی به شهرها با توجه به پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل موجود در هر شهر، اصلاح و تدوین قوانین، فراهم ساختن سازوکارهای لازم برای تعادل بخشی رابطه شورا و شهردار، مدیریت واحد شهری، تقویت فرهنگ شهروندی، احساس تعلق به شهر، نهادینه شدن نظارت شهروندان در امور شهری و تقویت سلسله مراتب شوراها اعم از محله‌ای، ناحیه‌ای، منطقه‌ای و شهری می‌باشد و در صورت تحقق این پیش شرط‌ها می‌توان وظایف جدیدی به شهرداری‌ها و شهرداران محول نمود.

وظایف جدید شهرداری‌ها (شهرداران)

اصل وحدت مدیریت اقتضا می‌کند که شهرداری‌ها تمام یا اغلب وظایف مهم اداره و توسعه شهر را بر عهده داشته باشند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، شهرهایی که وحدت مدیریت ندارند و وظایف مربوط به شهر به وسیله‌ی ارگان‌های مختلف انجام می‌پذیرد، در انجام وظیفه خود موفق نیستند و از سوی دیگر خدمات ارائه شده از کیفیت مطلوب نیز برخوردار نیست. در حالی که اگر مدیریت واحد در شهرها شکل بگیرد واگذاری این وظایف به شهرداری‌ها به مراتب آسان‌تر خواهد بود. (مرکز اطلاع‌رسانی شهرسازی و معماری، همان، ص ۳)

گرچه همه وظایف شهرداری‌ها دارای اهمیت هستند، اما منظور از تعریف وظایف جدید آن دسته از تکالیفی است که می‌توان به وسیله‌ی تدوین قوانین، آن‌ها را به شهرداری‌ها واگذار کرد. این وظایف شامل طیف وسیعی از فعالیت‌های کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی، زیست محیطی، فرهنگی، آموزشی و... علاوه بر وظایف عمرانی و خدمات شهری مرسوم در شهرداری‌ها می‌باشد.

توسعه‌ی نواحی، تمرکز امکانات و منابع درآمد در شهرهای بزرگ، انتظار نمی‌رود که تمام شهرداری‌ها از توان یکسانی برای اجرای وظایف برخوردار باشند، بنابراین ساز و کارهایی باید اندیشیده شود تا وظایف شهرداری‌ها متناسب با توان مالی و اجرایی آن‌ها باشد. (مرکز اطلاع‌رسانی شهرسازی و معماری، ۱۳۸۴، ص ۱)^۵

در کشور ما نیز چگونگی اداره هر یک از شهرهای کوچک و متوسط، با توجه به موقعیت آب و هوایی، جغرافیایی و سیاسی، ویژگی‌های اقلیمی، تاریخی، مذهبی، گردشگری، مرزی؛ همچنین خصوصیات و برجستگی‌های قومی و فرهنگی شهروندان آن‌ها، موردی منحصر به فرد است؛ بنابراین شایسته است علاوه بر شرح وظایف موجود تکالیفی ویژه برای شهرداری و شهردار هر شهر با توجه به امکانات و قابلیت‌های شهر تنظیم و تصویب گردد.

اصل دیگری که به طور معمول در تمام کشورها، درباره‌ی واگذاری وظایف جدید به شهرداری رعایت شده است، «واگذاری وظایف هم‌پیوند» به

از این رو بخشی از راه حل جلوگیری از گسترش حاشیه نشینی؛ همچنین توقف پدیده ماکروسفالی یا بزرگسری شهرهای مراکز استان را در مدیریت درست شهرهای کوچک و متوسط می‌توان یافت.

شهرداری‌هاست. به این مفهوم که شهرداری‌ها وظایف مرتبط با یکدیگر را به خوبی انجام می‌دهند. بر این اساس تا حد زیادی از تداخل وظایف با انجام فعالیت‌های تکراری جلوگیری می‌شود. علاوه بر این اصل «هماهنگی با سازمان‌های دیگر، به ویژه رده‌های بالاتر حکومتی» در انجام وظایف، اصل

۴- فعالیت‌های زیست محیطی و بهداشتی

- برنامه‌ریزی محیطی شهر و تلاش گسترده برای حفاظت از محیط زیست شهر با هدف دستیابی به توسعه پایدار
- نظافت شهر و ممانعت از شیوع آلودگی‌های مربوط به حشرات، حیوانات مختلف، فاضلاب‌ها و پسماندهای صنعتی و بیمارستانی
- آموزش به شهروندان در خصوص بهداشت فردی و بیماری‌های مهلک و خطرناک

نتیجه‌گیری

- فرهنگ شهرداران و شهروندان نه تنها در کالبد و روح شهر اثر می‌گذارد؛ بلکه به تحرکات وسیع جمعیتی در سطح ملی منجر خواهد شد. از این رو بخشی از راه حل جلوگیری از گسترش حاشیه‌نشینی به عنوان یکی از معضلات کلانشهرها؛ همچنین توقف پدیده ماکروسفالی یا بزرگ‌سری شهرهای مراکز استان را در مدیریت درست شهرهای کوچک و متوسط می‌توان یافت. در این راستا مشارکت شهروندان در اداره‌ی امور شهر امری اجتناب‌ناپذیر است. بدیهی است، مراجع قانونگذار می‌توانند از راه تعریف و تصویب وظایفی جدید همراه با تفویض اختیارات لازم به شهرداران برای حل معضل اشتغال و ایجاد روحیه تعلق به محیط زندگی در شهروندان گام‌های مؤثری بردارند.
- سال‌ها از طرح مسأله‌ی خودکفایی شهرداری‌ها گذشته است اما واقعیت این است که هنوز بخش اعظمی از بودجه‌ی شهرداری‌ها از کمک‌های دولت و تکیه بر منابع مالی ناپایدار تأمین می‌شود؛ بنابراین از یک سو ضرورت تأمین منابع درآمدی پایدار برای شهرها و از سوی دیگر لزوم اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی کم و بیش تکالیفی جدید در جهت برنامه‌ریزی مشارکت بخش خصوصی و استفاده از سرمایه‌گذاری این بخش در

۱- فعالیت‌های کالبدی

- تهیه و اجرای طرح‌های شهری اعم از جامع، تفصیلی، راهبردی، استراتژیک، موضعی و موضوعی توسط شهرداری به جای اینکه شهرداری اجراکننده طرح‌هایی باشد که دخالتی در تهیه آن‌ها نداشته است.
- برنامه‌ریزی و مدیریت زمین شهری برای جلوگیری از توسعه‌ی افقی شهر و حفظ فضاهای سبز و زمین‌های کشاورزی به عنوان فضاهای تنفسی شهر.
- احداث و مدیریت زیرساخت‌ها و تأسیسات شهری، فضاهای عمومی، مکان‌یابی توسعه و اداره‌ی زمین‌های ورزشی، مکان‌های تفریحی و فضاهای قابل مکث در شهر برای استفاده هم‌می گروه‌های مختلف اجتماع.

۲- فعالیت‌های اقتصادی

- تکیه بر منابع مالی پایدار برای اداره‌ی شهر، ارتقاء بهره‌وری، ایجاد درآمد، ساماندهی و ایجاد بازارهای محلی تأسیس بنگاه‌های کاریابی و آموزش بیکاران
- نظارت بر قیمت‌ها، ساماندهی بورس، وضع مالیات‌های محلی، تدارک فرصت‌های اشتغال و کارایی، جذب سرمایه‌گذاری اقتصادی و منابع مالی بخش خصوصی

۳- فعالیت‌های اجتماعی

- اداره امور فرهنگی، هنری، حفاظت آثار تاریخی و آموزش مفاهیمی چون حقوق و آداب شهروندی، میراث فرهنگی، حقوق بشر و عدالت اجتماعی و تشویق و حمایت از نهادهای مدنی و مردمی
- مبارزه با فقر، ساماندهی و رسیدگی به آسیب دیدگان اجتماعی، کودکان خیابانی، زباله‌گردها، معتادان به عنوان وظایف ناشی از الزام به توسعه انسانی

تعاونی مانند بنگاه حمایت از مادران، نوان خانه، پرورش گاه، درمان گاه، بیمارستان، شیرخوارگاه، تیمارستان، کتاب خانه، کلاس های مبارزه با بی سوادگی، کودکستان، باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوب؛ همچنین کمک به این گونه مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن تربیت بدنی و پیشاهنگی و کمک به انجمن های خانه و مدرسه و اردوی کار.

۷- حفظ و اداره کردن دارائی منقول و غیر منقول شهرداری و اقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری.

۸- برآورد و تنظیم بودجه، متمم بودجه، اصلاح بودجه، تفریق بودجه شهرداری، تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر یک نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی به وسیله فرمان دار یا بخش دار به وزارت کشور ۹- انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول، مقاطعه، اجاره و استیجاره پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح، صرفه و مقررات آئین نامه مالی شهرداری ها پیش بینی شده در این قانون ۱۰- اهدا و قبول اعانات و هدیه ها به نام شهر با تصویب انجمن

۱۱- نظارت و مراقبت در صحت اوزان و مقیاس ها

۱۲- تهیه ی آمار مربوط به امور شهر، نوزادگان و درگذشتگان

۱۳- ایجاد غسل خانه و گورستان و تهیه وسائل حمل درگذشتگان و مراقبت در انتظام امور آن ها

۱۴- گرفتن تصمیم های موثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق؛ همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در گذرگاه های عمومی

۱۵- جلوگیری از همه گیر شدن بیماری های واگیردار انسانی و حیوانی و اعلام این گونه بیماری ها

پروژه های شهرداری برای شهرداران معین خواهد نمود. بدین ترتیب عزم ملی و تلاشی همه جانبه از سوی شهروندان، شورایاری محلات، شوراهای اسلامی شهرها، شهرداران، سیاستگذاران و مراجع قانونگذاری برای تمرین دموکراسی از راه تغییر ساختار مدیریت شهری و تفویض اختیار اداره شهرها از دولت مرکزی به حکومت های محلی لازم است.

در بسیاری از شهرهای دنیا شهردار، نفر اول شهر است و تمام مجموعه شهری در اختیار اوست

ماده ۵۵ :

۱- ایجاد خیابان ها، کوچه ها، میدان ها، باغ های عمومی، مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه

۲- تنظیف، نگهداری، مسطح سازی گذرگاه ها، نهرهای عمومی، مجاری آب ها، فاضلاب، تعمیر و پاکیزه کردن قنات های مربوط به شهر، تأمین آب و روشنایی به وسایل ممکنه.

۳- مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه ی قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت به ارزانی و فراوانی خوار و بار و مواد مورد احتیاج عمومی، جلوگیری از فروش اجناس فاسد و از بین بردن آن ها

۴- مراقبت در امور بهداشت ساکنان شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداشت در آبله کوبی، تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از بیماری های واگیردار.

۵- جلوگیری از گدائی و واداشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومی و غیره.

۶- اجرای تبصره ی یک ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات فرهنگی، بهداشتی و

پی نوشت

وظایف شهرداری ها (شهردار به عنوان بالاترین مقام مسؤول شهرداری) تصریح شده در قانون شهرداری مصوب ۳۴/۴/۱۱ و الحاقات بعدی

نسخه از تصویب نامه برای آگاهی وزارت کشور
 ۲۷- وضع مقررات خاصی برای نام گذاری گذرگاه‌ها و نصب لوحه نام آن‌ها و شماره گذاری مکان‌ها، نصب تابلوی الصاق اعلانات، برداشتن و محو کردن آگهی‌ها از محل‌های غیرمجاز و هر گونه اقداماتی که در حفظ نظافت و زیبایی شهر مؤثر باشند.

۲۸- صدور پروانه کسب برای اصناف و پیشه‌وران.

ماده ۹۹

۱- شهرداری‌ها مکلف‌اند، در مورد حریم شهر اقدامات زیر را انجام دهند.

۲- تعیین حدود حریم و تهیه نقشه جامع شهرسازی با توجه به توسعه احتمالی شهر
 ۳- تهیه ی مقررات برای همه ی اقدامات عمرانی همانند قطعه بندی و تفکیک اراضی، خیابان کشی، ایجاد باغ و ساختمان، ایجاد کارگاه و کارخانه؛ همچنین تهیه مقررات مربوط به حفظ بهداشت همگان مخصوص به حریم شهر با توجه به نقشه ی عمرانی شهر.

۴- شهرداری‌ها موظف‌اند، علاوه بر اعتبارات دولتی دست کم ۸۰ درصد عوارض و درآمدهایی را که از حریم استحفاظی شهرها کسب می نمایند، با نظارت فرمانداری و بخشداری ذیربط برای عمران و آبادانی روستاها و شهرک‌های واقع در حریم به ویژه برای راه سازی، آموزش و پرورش، بهداشت، تأمین آب آشامیدنی و کشاورزی هزینه نمایند.

ماده ۱۰۰

مالکان اراضی و املاک واقع در محدوده ی شهر یا حریم آن باید پیش از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمان از شهرداری پروانه بگیرند.

به وزارت بهداشت، دامپزشکی و شهرداری‌ها مجاور هنگام بروز آن‌ها

۱۶- تهیه ی مقررات صنفی، پیشنهاد آن به انجمن شهر و مراقبت در امور صحنی اصناف و پیشه‌وران

۱۷- پیشنهاد اصلاح نقشه شهر در صورت لزوم و تعیین قیمت عادلانه اراضی و ابنیه ی متعلق به اشخاص که مورد احتیاج شهر باشد بر طبق قانون توسعه گذرگاه‌ها

۱۸- تهیه و تعیین میدان‌های عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسائط نقلیه و غیره
 ۱۹- تهیه و تدوین آئین نامه برای فراوانی، مرغوبیت و حسن اداره ی گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر

۲۰- جلوگیری از ایجاد و تأسیس همه ی مکان‌ها که به گونه ای موجب مزاحمت برای ساکنان یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست.
 ۲۱- احداث بناها و ساختمان‌های مورد نیاز محل مانند رختشوی خانه، سرویس‌های بهداشتی، حمام عمومی، کشتارگاه، میدان‌ها و باغ کودکان
 ۲۲- تشریک مساعی با فرهنگ در نگهداری بناهای تاریخی، آثار باستانی شهر، ساختمان‌های عمومی، مسجدها و غیره

۲۳- اهتمام در مراعات شرایط بهداشت در کارخانه و مراقبت در پاکیزگی گرمابه‌ها و نگاهداری اطفال بی بضاعت و سرراهی

۲۴- صدور پروانه برای همه ی ساختمان‌هایی که در شهر می شود.

۲۵- ساختن خیابان، آسفالت سواره‌روها، پیاده‌روهای گذرگاه‌ها و کوچه‌های عمومی، جدول‌های دو طرف از سنگ آسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری هر محل.

۲۶- پیشنهاد برقراری یا القاء عوارض شهر؛ همچنین تغییر نوع میزان عوارض اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی کشور و محصولات داخلی و غیره ارسال یک

منابع و مأخذ:
 ۱- نوروزی، کامبیز. (۱۳۸۱). «بررسی قانون شهرداری» مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری دفتر عمرانی وزارت کشور. ص ۸۰.
 ۲- مجموعه کامل قوانین و مقررات شهرداری و شوراهای اسلامی، انتشارات گنج دانش، ۱۳۸۵.
 3- <http://www.qamsar.com/qamsar/modules.php?name=treeview&op=viewnodepage&nid=69>
 ۴- نوین، علیرضا. مصاحبه با روزنامه رسالت. ۲۶/۱/۱۳۸۶.
 ۵- مرکز اطلاع‌رسانی شهرسازی و معماری ایران، ۴ دی‌ماه ۱۳۸۴، ۲۲۲۶ = <http://www.uan.ir/news/id>

ویژگی مدیریت

در شوراها

□ دکتر محسن نیازی^۱

عضو هیات علمی دانشگاه کاشان

محمد کارکنان نصرآبادی^۲

کارشناس ارشد جامعه‌شناسی

چکیده

می‌رسد، مهم‌ترین ویژگی اجتماعی و عمومی رئیس شورای شهر، اعتماد فردی و اجتماعی او در سطح شهر می‌باشد. بر مبنای این اعتماد رئیس شورا باید متعهد، مسؤولیت‌پذیر، صادق، دارای تحصیلات مناسب، آگاه از وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی شهر، دارای وقت کافی، مسلط بر قوانین و مقررات شورا و شهرداری باشد و انسانی با پشتکار و جدی، دارای نفوذ اجتماعی، مقبول بین اعضاء، مورد پذیرش اجتماعی، دارای توان مدیریتی، محور وحدت، مجرب، با تقوا و دیندار، با تجربه، متخصص، منظم در امور، شجاع و نترس، مردم‌دار، عدالت‌محور، دلسوز، مشورت‌پذیر، رازدار، باگذشت، دارای روحیه مشارکت‌پذیری، متواضع، خدمت‌گذار، امانتدار و در یک کلام دارای سرمایه اجتماعی بالایی در سطح جامعه باشد تا بتواند در مسند عضو فعال یا مسؤول شورا در جهت اهداف شورا و شهر و شهرداری گام بردارد.

واژگان کلیدی: شورای اسلامی شهر و روستا، رهبری، اعتماد اجتماعی، سرمایه اجتماعی، پذیرش اجتماعی، توان مدیریتی

بسیاری از مردم و بعضی از رهبران مشهور سیاسی، رهبر را فردی می‌دانند که بتواند مردم و پیروان خود را کنترل نموده، به اطاعت وادارد، در حالی که یک رهبر خوب باید راه و رسم نفوذ در مردم، شکل دادن به مردم و تغییر دادن آن‌ها به سوی توسعه اجتماعی و اقتصادی را بیاموزد. رئیس یا رهبری که به زور و قدرت بر پیروان خود تأثیر می‌گذارد، رئیس نیست. ریاست اگرچه یک نوع قدرتمندی است ولی قدرتی است که در کنار مردم و دیگر اعضاء است، نه بالای سر آن‌ها؛ به عبارت دیگر باید بین رئیس و اعضاء یک رابطه دو سویه وجود داشته باشد. در این مقاله به این موضوع پرداخته شده است که یک عضو شورای اسلامی شهر و روستا باید از نظر اجتماعی از چه ویژگی‌هایی برخوردار باشد تا به عنوان عضو فعال و مسؤول انتخاب، بتواند هم‌درجهت اهداف شورا، شهرداری و منفعت مردم گام بردارد و هم بتواند ارتباطی همدلانه و صمیمی بین اعضاء شورا به وجود آورد و از تمام توانایی‌ها و استعدادهای دیگر اعضاء و مردم در راستای توسعه محلی استفاده ببرد. بر این اساس به نظر

مقدمه

اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و در واقع یکی از مهم‌ترین عناصر تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی در جامعه در نظر گرفته شده است. اعتماد اجتماعی هم به عنوان جزئی ذهنی و نیز به عنوان علت و هم به عنوان پیامد و معلول سرمایه اجتماعی می‌باشد. اعتماد اجتماعی از شرایط و الزامات عمده و کلیدی برای موجودیت هر جامعه به شمار می‌آید.

اعتماد اجتماعی مفهومی است که در فرایند روابط اجتماعی بین افراد و سازمان‌های اجتماع با همدیگر تبلور می‌یابد. اعتماد، احساس روابط اجتماعی است و رابطه مستقیم با میزان روابط اجتماعی دارد؛ بدین صورت که هر چه میزان اعتماد اجتماعی میان افراد، گروه‌ها و سازمان‌های اجتماعی به جامعه بیش‌تر باشند، به همان میزان، روابط اجتماعی از شدت، تنوع، ثبات و پایداری بیش‌تری برخوردار است؛ بنابراین اعتماد اجتماعی نتیجه‌ی تعاملات اجتماعی موجود و گروهی انجمن‌ها و فعالیت‌های اجتماعی است، به‌ویژه چنان‌چه این اعتماد از حد فردی به سطح اجتماعی انتقال یابد به عنوان یک سرمایه با ارزش تلقی می‌گردد. اعتماد در متن کنش‌های انسانی، به ویژه در آن دسته از کنش‌هایی که جهت‌گیری معطوف به آینده دارند نمود پیدا می‌کند و آن نوعی رابطه کیفی است که به تعبیر کلمن^۱ «قدرت عمل کردن را تسهیل می‌کند». اعتماد آسان‌کننده مبادلات در فضای اجتماعی است که هزینه‌ی مذاکرات و مبادلات اجتماعی را به کم‌ترین حد می‌رساند؛ برای حل مسائل مربوط به نظم اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و عنصر پیش‌قرار دادی و مقدم حیات اجتماعی است. به تعبیری مفاهیم مربوط به اعتماد به طور بالقوه روابط اجتماعی را توصیف می‌کنند که در بردارنده تمایزات افقی بین حوزه‌های مربوط به فضای عمومی و شخصی است (ازکیا و غفاری، ۲۸۳: ۱۳۸۳).

از طرف دیگر رهبری یک صفت ارثی و فطری

نیست، بلکه رهبری^۲ یک نوع تعامل اجتماعی^۳ تخصصی و یک فرآیند دوجانبه، تبادلی و گاهی تحول‌ساز است که طی آن یک همکار یا عضو اجازه می‌یابد ضمن تأثیرگذاری بر دیگر اعضا و مردم، به آن‌ها انگیزه بدهد تا به هدف‌های گروهی و فردی خویش برسند؛ بنابراین رهبری در شورا یک فرایند دوجانبه است که رئیس شورا، اعضا شورا و مردم در آن دخالت دارند و در این فرایند فقط این رئیس شورا نیست که بر اعضای شورا یا مردم تأثیر می‌گذارد چرا که رابطه رئیس شورا و اعضا شورا یک رابطه متقابل است. هر چند در فرآیند رهبری، رئیس شورا بیش‌ترین تأثیر را بر اعضای شورا و مردم دارد ولی باید تأثیر متقابل رئیس شورا و اعضا؛ همچنین مردم مورد توجه قرار گیرد. تأثیرگذاری به منظور نیل به اهداف است که عموماً جنبه‌ی همگانی دارد؛ همچنین رهبری و رئیس شورا یک مبادله اجتماعی و یک فرآیند تبادلی است؛ یعنی رئیس و اعضا شورا باید در جوی صمیمی و همدل، همکاری کنند و برای افزایش و پیشرفت اهداف مشترک خود و مردم با هم مبادله افکار، انرژی و مهارت نمایند؛ بنابراین یکی از نتایج بسیار مهم اعتماد اجتماعی رهبری در شورا، پاسخگو بودن رئیس شورا در برابر پرسش‌های دیگران است. پاسخگویی، عمل مسؤؤل ساختن فرد یا افرادی مشخص در قبال وظایف محوله و به عبارتی دیگر دلیل آوردن و دلیل خواستن برای کارهای انجام شده و وظایف انجام نشده است و اصول حاکم بر آن عبارت از: وجود تعریف شفاف از وظایف محوله، مشخص بودن مسؤؤل، غیرقابل تفویض بودن مسؤولیت پاسخگویی امور محوله، مستند و مستدل بودن پاسخ‌ها می‌باشد؛ بنابراین انتظار مردم از دریافت پاسخ مثبت به خواسته‌هایشان از طرف متولیان امور امری همگانی است یا به عبارت دیگر انتظار عموم از این که مقامات و کارکنان سازمان‌های دولتی در تعامل با عامه مردم که در این تعامل نوعی عدم اطمینان و عدم شناخت از نحوه‌ی انجام امور در سازمان‌های

دولتی وجود دارد به انتظارات عامه پاسخ می دهند نوعی اعتماد را به وجود می آورد که دارای سه بعد اعتماد اعتباری، اعتماد متقابل و اعتماد اجتماعی است (الوانی، ۱۳۸۰: ۲۳).

ویژگی های اجتماعی

اعتماد اجتماعی به دلیل گستردگی حضور خود به دو گروه کلی «اعتماد صمیمانه» و «اعتماد تعمیم یافته» تقسیم می شود. اعتماد صمیمانه یا شخصی در محدوده کم؛ یعنی در بین افرادی که رابطه رودررو و نزدیک با هم دارند جریان می یابد، در حالی که اعتماد عام، تعمیم یافته یا اجتماعی محدوده وسیعی را شامل می شوند. به عبارت دیگر اعتماد عام را می توان داشتن حسن ظن نسبت به افراد جامعه، جدای از تعلق آن ها به گروه های قومی و قبیله ای تعریف کرد. این تعریف از اعتماد موارد زیر را در بر می گیرد: ۱- اعتماد عام، تنها به افرادی که با هم تعامل دارند و روابط چهره به چهره برقرار می کنند محدود نمی شود.

۲- اعتماد تعمیم یافته حوزه ای از کسانی که با ما تعامل دارند یا بالقوه می توانند تعامل داشته باشند را در بر می گیرد.

۳- اعتماد تعمیم یافته مرزهای خانوادگی، همسایگی، قومی و محلی را در می نوردد و در سطح ملی گسترش می یابد.

۴- اعتماد تعمیم یافته پدیده به نسبت جدیدی است که همراه با شکل گیری دولت های نوین یا دولت - ملت مطرح شده است.

۵- اعتماد تعمیم یافته لازمه ی همکاری و مشارکت میلیون ها شهروندی است که جوامع پیچیده و نوین امروزی را تشکیل می دهند (آزاد ارمکی، ۱۳۸۳: ۱۰۸).

اعتماد از عناصر ضروری تقویت همکاری است و مستلزم پیش بینی رفتار یک بازیگر مستقل است. پوتنام^۴ معتقد است: «شما برای انجام دادن کاری

صرفاً به این دلیل به او اعتماد می کنید که با توجه به شناختن از خلق و خوی و انتخاب های ممکن او، تبعات آن و توانایی او حدس می زنید که او انجام دادن این کار را بر خواهد گزید.» (پوتنام، ۲۲۹: ۱۳۸۰).

در جوامع کوچک و به هم پیوسته این پیش بینی براساس چیزی انجام می شود که ویلیامز^۵ آن را «اعتماد صحیحی» می نامید. یعنی اعتمادی که به آشنایی نزدیک با این فرد بستگی دارد. اما در جوامع بزرگ تر و پیچیده تر، اعتماد غیرشخصی تر یا شکل غیرمستقیمی از اعتماد ضرورت دارد. (ازکیا و فیروزآبادی، ۱۳۸۳: ۵۴)

بر اساس اعتماد اجتماعی متقابل رئیس یا رهبر شورا با دیگر اعضای شورا و نیز با شهروندان می توان انتظار داشت که مفهوم مسؤول پاسخگو شکل گرفته است. بر اساس میزان اعتماد اجتماعی رئیس و رهبر شورای شهر و روستا با سایر اعضای شورای شهر و نیز شهروندان، می توان ویژگی های اجتماعی زیر را برای رهبری در شورا مطرح نمود:

۱- آغاز گری^۶: فراوانی ایجاد، آسان کردن و پذیرش یا مقاومت در برابر اندیشه و فکرهای نو. رئیس شورا باید توانایی داشته باشد تا بتواند راهکارهای متفاوت را بررسی نماید و در برابر صاحبان اندیشه و ایده های خلاق، هم قدرت تجزیه و تحلیل و هم قدرت تشخیص داشته باشد. (ارونسون، ۱۳۸۰: ۱۸) همچنین ارتباط خود با اعضاء گروه و مردم را مشخص نماید و در جهت برقرار ساختن الگوهای مشخص سازمان دهی شده و حرکت دادن اعضاء و توده مردم به سوی اهداف تعیین شده کوشش نماید. به عبارت دیگر، مسؤول شورا لازم است موارد زیر را مورد توجه قرار دهد:

- نگرش های خود را برای اعضاء و مردم به طور روشن و صریح بیان نماید.

- با نرمی و لطافت با دیگر اعضاء و مردم برخورد نماید.

- از کارکردهای ضعیف انتقاد نماید و راهکارهای

عملی ارائه نماید.

- به شیوه‌ای ارتباط برقرار نماید که مورد سؤال قرار نگیرد.

- سایر اعضا را به کارهای مشخص و معینی بگمارد و از نظر و ایده‌های نخبگان استفاده نماید.
- بدون برنامه و طرح وارد مسائل نشود.
- در حیطه‌ی مسؤلیت‌ها و وظایف، استانداردهای مشخص را رعایت نماید.

- آگاهی لازم را از مسائل و مشکلات داشته باشد و در اولویت بندی‌ها، ضرب الاجل‌ها را مورد تأکید قرار دهد.

- نظارت دقیق بر رعایت قواعد، مقررات و استانداردها داشته باشد.

- از افراد و مردم در حد ظرفیت و توانشان کمک بگیرد. (براندل، ۱۳۷۱: ۹۳)

۲- در آمیختن: فراوانی اختلاط رئیس شورا با دیگر اعضا و مردم. رئیس شورا باید بتواند در مباحث و گفتگوهای گروهی و فردی اعضا و مردم شرکت نماید و قدرت تأثیرگذاری و تأثیرپذیری داشته باشد. رئیس شورا باید اطلاعات و پیشنهادهای لازم را از اعضا شورا و گروه‌های مختلف جامعه گرفته، در مورد مسأله

تصمیم‌گیری نماید.

۳- نمایندگی: فراوانی دفعاتی که یک رهبر یا رئیس از گروه یا مردم با مسائل و مشکلات برخورد می‌کند و علائق گروهی را پیش می‌برد و از جانب آن‌ها دست به عمل می‌زند. (ستوده، ۱۳۸۲: ۵۶)

۴- یکپارچگی و یکپارچه شدن: فراوانی دفعاتی که یک رئیس رفتار خود را فرعی می‌داند. جو گروهی خوشایند را تشویق می‌کند، تعارض بین اعضا را کاهش می‌دهد و سازگاری فردی با گروه را ترفیع می‌بخشد. (دیلتر، ۱۳۷۹: ۱۴۹) رئیس شورا باید توانایی این را داشته باشد که نخست فضایی صمیمی را به وجود آورد و امکان یکپارچه شدن اعضا را محقق کند، در عین حالی که از نظرات و ایده‌های تک تک

اعضا استفاده می‌نماید و یک جمع‌بندی کلی و جامع از نظرات داشته باشد که هم شامل ایده‌ها باشد و هم بتواند اهداف عمومی شورا و مردم را برآورده سازد. وی باید سایر اعضا و مردم را برانگیزاند که به طور مستقل فکر کنند و در جهت منافع عمومی و شهر حرکت نمایند.

۵- سازماندهی^۵: فراوانی دفعاتی که رهبر کار خود را سازمان می‌دهد، کار سایر اعضا را نظم می‌بخشد و روابط بین اعضا را در ارتباط با عملکرد آن‌ها تنظیم می‌کند (براندل، ۱۳۸۰: ۱۷). رئیس شورا باید قدرت و توانایی این را داشته باشد که هماهنگی و انسجام لازم را میان سایر اعضای شورا؛ همچنین پویایی لازم را بین اقشار مردم به وجود آورد؛ روحیه‌ی افراد شورا را در بالاترین حد ممکن حفظ نماید و ناهماهنگی‌های بین اعضای شورا، مردم، طبقات، محله‌ها و نقاط مختلف را تا حد ممکن بر طرف نماید. وی با بالا نگه داشتن اخلاقیات، اعتقادات و تغییر نگرش‌ها، از شکل‌گیری باورهای غیرمنطقی و هرگونه تضاد و درگیری جلوگیری نماید و به طور کلی رئیس شورا با برنامه‌ریزی درست می‌تواند تعامل بین شورا و مردم را تحقق بخشد و گسترش دهد.

۶- تسلط^۶: فراوانی دفعاتی که رهبر، گروه را از عمل یا تصمیم‌گیری یا بیان عقیده باز می‌دارد. رئیس شورا باید از این مهارت و تخصص برخوردار باشد که مانع تصمیم‌گیری و عمل نادرست و ناصواب باشد (کریمی، ۱۳۸۰: ۵۳). به عبارت دیگر رئیس شورا باید درک و فهم عمیق و درستی از مسائل داشته باشد تا بتواند درست تصمیم بگیرد. رؤسای شوراها باید بتوانند اطلاعات لازم را از اعضا شورا و مردم جمع‌آوری نمایند؛ با بیان مسأله‌آشنایی پیدا نمایند؛ خود و اعضا شورا به اظهار نظر درباره‌ی مسأله بپردازند؛ پس از تجزیه و تحلیل و تفسیر اطلاعات، رئیس شورا نسبت به عقاید سایر اعضا و کمیته‌های تخصصی واکنش نشان دهد و با تبیین اطلاعات و تبادل نظر به یک نگرش و بینش مشترک درباره

منابع:

- ۱- ارمکی، آزاد؛ کمالی، افسانه. (۱۳۸۳). «اعتماد، اجتماع و جنسیت». مجله‌ی جامعه‌شناسی ایران، شماره ۲.
- ۲- الوانی، سید مهدی. (۱۳۸۰). «مدیریت دولتی و اعتماد عمومی». دانش مدیریت، شماره ۵۵.
- ۳- ازکیا، مصطفی؛ غفاری، غلامرضا. (۱۳۸۳). توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران. تهران: نشر نی.
- ۴- ازکیا، مصطفی؛ فیروزآبادی، سید احمد. (۱۳۸۳). «سرمایه اجتماعی و نقش آن در شکل‌های تولیدی». نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران. تهران: نشر آگاه، ص ۴۹ تا ۷۲.
- ۵- ارونسون، الیوت. (۱۳۸۰). روانشناسی اجتماعی. برگردان: حسین شکرکن. تهران: انتشارات رشد.
- ۶- براندل، ناتانیل. (۱۳۸۰). روانشناسی عزت نفس. برگردان: مهدی قراچه‌داغی. انتشارات نخستین.
- ۷- براندن، ناتانیل. (۱۳۷۱). روانشناسی حرمت نفس. برگردان: جمال هاشمی. انتشارات انتشار.
- ۸- دیلتر، رابرت. ان. ال. پی و رموز. (۱۳۷۹). موفقیت در مدیریت و رهبری. برگردان: مهدی قراچه‌داغی. انتشارات پیکان.
- ۹- ستوده، هدایت‌الله. (۱۳۸۲). روان‌شناسی اجتماعی. انتشارات آوای نور.
- ۱۰- شفیق‌آبادی، عبدالله. (۱۳۷۲). پویایی گروه و مشاوره گروهی. تهران: انتشارات رشد.
- ۱۱- فورسایت، دانلسون، آر. (۱۳۸۱). پویایی گروه. برگردان: مهرداد فیروزبخت و منصور فنادان. انتشارات غزال.
- ۱۲- کریمی، یوسف. (۱۳۸۰). روانشناسی اجتماعی. انتشارات ارسباران.
- ۱۳- کلاین برگ، اتو (۱۳۷۰). روانشناسی اجتماعی. برگردان: محمدعلی کارزان. نشر اندیشه.
- ۱۴- کورمن، ک. ابراهام. (۱۳۸۱). روانشناسی صنعتی سازمانی. برگردان: حسین شکرکن. تهران: انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

پانوش:

- 1-Colman
- 2-Ledership
- 3-Social Interaction
- 4-Putnam
- 5-Williams
- 6-Initiation
- 7-Representation
- 8-Integration
- 9-Organization
- 10-Domination
- 11-Communication
- 12-Recognition
- 13-Production

موضوع یا موقعیت دست پیدا نماید. در مرحله بعد رئیس شورا با تسلط خود بر موضوع و موقعیت، تصمیم‌گیری نماید و در نهایت تلاش عملیاتی جهت اجرای تصمیم به عمل آورد.

۷- مبادله‌ی پیام^{۱۱}: فراوانی دفعاتی که یک رئیس برای اعضاء خود اطلاعات فراهم می‌نماید؛ به عبارت دیگر هم خوراک فکری می‌دهد و هم از آن‌ها کمک فکری می‌گیرد. وی باید از آخرین اطلاعات و اکتشافات مورد نظر و تخصصی در حد امکان مطلع باشد (فورسایت، ۱۳۸۰: ۱۲۸). به عبارت دیگر رئیس شورا باید از سرمایه فرهنگی و فکری بالایی برخوردار باشد

تا از این راه بتواند به عنوان بازوی فکری و راهبری مناسبی برای جامعه به شمار آید.

۸- وجهه^{۱۲} اجتماعی: فراوانی دفعاتی که رئیس یا رهبر به رفتارهایی که بیانگر تأیید یا عدم تأیید اعضاء گروه است، می‌پردازد. (کلاین برگ، ۱۳۷۰: ۶۲) رئیس شورا باید نسبت به رفتارها، عقیده‌ها و اظهار نظرهای گروه واکنش نشان بدهد. در مواقعه‌ای که خلاف قوانین، مقررات و منافع عمومی است تذکر بدهد و زمانی که ایده‌ها و عقاید در جهت اهداف شورا و منافع عمومی است تشویق نماید.

۹- مولد بودن^{۱۳}: مواردی که یک رهبر سطح پیشرفت یا کوشش را مشخص می‌کند و یا اعضاء را به کوشش و پیشرفت بیش تر، فرا می‌خواند. (شفیع آبادی، ۱۳۷۲: ۳۲) رئیس شورا باید نیروی محرکه اعضاء شورا و مردم باشد، باید در بین اعضا انرژی و روح تازه تزریق نماید و با سیاست تشویق و ترغیب اعضاء شورا را جهت حرکت به سوی اهداف متعالی، هدایت و راهنمایی نماید.

۱۰- ویژگی بسیار مهم دیگری که می‌توان برای رهبری در شورا در نظر گرفت، برتری دادن منافع شخصی بر منافع فردی است. بر این اساس رئیس شورا باید از خواسته‌های شخصی خود فاصله گرفته، با در نظر گرفتن نیازها و خواسته‌های گروهی، مشارکت

عمومی مردم را برای رسیدن به اهداف فراهم نماید.

نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت بحث رهبری شورای شهر و روستا در جامعه و تأثیر آن در روند توسعه و ویژگی‌های مطرح شده می‌توان نتیجه گرفت؛

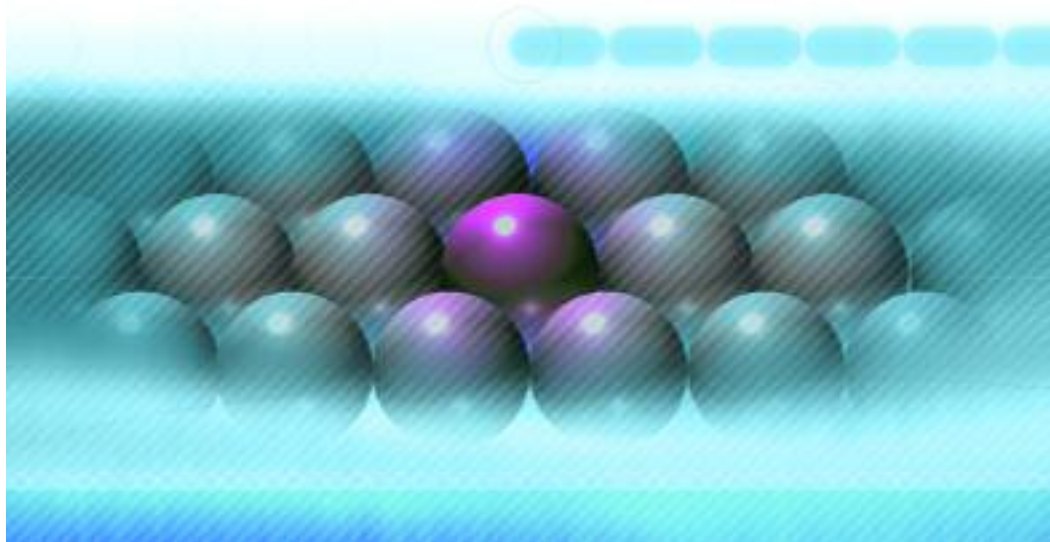
رئیس شورا باید تحول‌ساز باشد؛ یعنی باید انگیزه، اعتماد و خرسندی دیگر اعضای شورا و مردم را با متحد کردن آنان و تغییر دادن باورها، ارزش‌ها و نیازهای آنان با توجه به اهداف، مسؤولیت‌ها و مأموریت‌ها بالا ببرد. با توجه به این که یک رهبر باید به دنبال اعمال نفوذ در دیگر اعضاء و مردم توأم با همکاری باشد نه اعمال قدرت صرف و به این نکته توجه نماید که در یک شورای چند نفره این تعدادی از اعضاء شورا یا تمام آن‌ها بوده‌اند که حق رئیس شورا را با اراده خود به وی تفویض کرده‌اند؛ بنابراین رئیس بودن در شورا یک فرایند انطباقی و هدفمند است که دیگر اعضاء را به سوی تحقق هدف‌های شخصی و گروهی رهنمون می‌نماید و به آن‌ها انگیزه می‌دهد. بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد که مردم احترام خیلی زیادی برای رئیس‌ان شوراها و شهر و روستا قایل هستند. نیم‌نگاهی به گفتگوهای مردم درباره‌ی انجمن شهر و شوراها و روستایی قدیم‌گویی این مطلب است هر کجا که روستایی از جهاتی پیشرفت نموده، یا از امکانات خاصی برخوردار نیست تیر سخن روانه‌ی شورا و یا کسانی که به نحوی در مداخلات عمومی شهر و روستا دخیل بوده‌اند می‌شود. به هر حال مردم پذیرفته‌اند، باید کسی باشد که زمام امور مردم را به دست گیرد و با همکاری و همدلی آنان به اهداف گروهی و عمومی دست یافت؛ بنابراین جای هیچ شک و تردیدی باقی نمی‌ماند که باید این مسند حکومت محلی را به دست فردی سپرد که علاوه بر این که دارای یک سری ویژگی‌های اجتماعی و عمومی است باید صاحب ویژگی‌های شخصیتی، جمعیت‌شناختی و اخلاقی نیز باشد.

اصول و مبانی خلاقیت در مدیریت شهری (سازمان فردا، سازمان خلاق)

عبدالرضا کردی

عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران
مدیر مرکز خدمات تخصصی توسعه خلاقیت

سازمان فردا، ویژگی‌های روشنی را از این سازمان مطرح می‌کند؛ از دیدگاه وی یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این سازمان، خلق محیط رشد پروژه‌های نوین در این سازمان است.^۱ اگر بخواهیم به سازمان شهرداری یک شهر کوچک یا کلان‌شهر این شاخص را ارتباط دهیم بایستی بدانیم که مدیریت خلاق شهری وقتی به سوی سازمان فردا حرکت می‌کند که افزون بر بسته‌سازی تحقق پروژه‌های نوین و خلاق بتواند پاسخگوی تحولات آینده نیز باشد. در چنین شرایطی است که مدیریت شهری خلاق و شهرداری یک سازمان فردا یا نوآور به شمار می‌آید؛ در غیر این صورت، نه مدیریت شهری و نه سازمان شهرداری نمی‌تواند به سوی فردای خلاق و روشن خود حرکت نماید.

یکی از ویژگی‌های دیگر سازمان فردا، توجه به دگرگونی‌های دوران نوآوری و بهره‌برداری پی‌گیر از دانش کارکنان در کنار کارگروهی است. به همین علت از سه عصر اقتصادی سازی جهان که از سده‌ی نوزدهم به بعد اتفاق افتاد تا دوران سفارشی سازی محصولات و

وقتی مروری در شهرداری دیروز می‌کنیم، در می‌یابیم، خدمات شهری بر مدیریت شهری در سازمان شهرداری غلبه داشته است، ولی وقتی به دگرگونی‌های هزاره سوم می‌نگریم در می‌یابیم که شهرداری‌هایی در جهان امروز، موفق عمل می‌کنند که مدیریت شهری آن بر خدمات شهری غلبه دارد و فرهنگ شهری یکی از اساسی‌ترین بنیادهای علمی-برنامه‌ای مدیریت شهری در هزاره‌ی سوم قرار می‌گیرد؛ در صورتی که به شهرداری به عنوان نهاد پاسخگوی نیازهای روزافزون مردم در هزاره سوم دقیق‌تر توجه کنیم، در خواهیم یافت، سازمان هر شهرداری در کشور بایستی یک نهاد و الگوی موفق از سازمان فردا یا سازمان خلاق باشد تا بتواند با نگاهی خلاق و پاسخگو نیازهای مردم را در شهر و زندگی شهری تأمین نماید. بر این اساس بسیار مؤثر خواهد بود، با تئوری سازمان فردا به عنوان یک سازمان خلاق آشنا تر شویم تا بتوانیم از راهبردی اثربخش و گیرا از حرکت شهرداری‌ها در کشور برخوردار شویم.

دیوید برچل (David Birchall) در آخرین کتابش،

خلاق باشد بایستی تحولات آینده‌زندی و حیات شهری را در نظام تحقیق و توسعه (D&R) و نظام تحقیق و توسعه خلاق (C.R&D) پیش بینی کرده، به یک جهان بینی خلاق دست پیدا کند.

شهرداری فردانگر سعی می‌کند در برنامه‌ریزی و مدیریت شهری از تفکر خلاق یا خلاقانه فکر کردن استفاده کند. جورج پ. هلدن در کتاب تفکر خلاق در این باره این چنین می‌نویسد:

«تفکر خلاق که به آن تفکر واگرا نیز می‌گویند، مستلزم گشودن ذهن در برابر راه‌های تازه و روش‌های جدید انجام کارها است. به جای حل مشکلات از راه‌روش‌های منطقی همیشگی سعی کنید قضاوت و تصمیم‌گیری را به تأخیر بیندازید تا فرصت بیشتری برای یافتن راه‌حل‌های ابتکاری و متفاوت داشته باشید. پس از یافتن ایده‌های مختلف از این راه، با استفاده از تفکر منطقی به پالایش آن‌ها و انتخاب بهترین راه‌حل ممکن بپردازید. ۳. پس، سازمان فردا در شهرداری متعلق به شهرداری است که تفکر خلاق را بشناسد و خلاقانه اندیشیدن (Thinking creatively) را به عنوان یک استراتژی مدیریت خلاق شهری باور داشته باشد. در چنین شرایطی است که جهان بینی او به آینده سازمان شهرداری هم یک جهان بینی خلاق و نوگرایانه مبتنی بر ارزش‌های پایه و بنیادین خواهد بود. در چنین سازمانی است که کارکنان یا نیروی انسانی هرگز احساس خستگی نمی‌کنند و پیوسته دوست دارند که احساس تازگی و نو بودن را در سازمان مشاهده کنند. پس نوآورانه و جستجوگر به سوی اهداف نوین و خلاق حرکت می‌کنند و سازمان خود را پیوسته در حالت پویا و فعالی نگاه می‌دارند. چنین انسان‌هایی هستند که گام به گام با مدیریت شهری خلاق حرکت می‌کنند و شهر و حیات شهری را به عنوان یک سازکار پویا، هدفدار و زنده‌باری می‌رسانند تا خودیابی، هویت‌یابی و معنی‌یابی زیستی، اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی شهری پیدا کند؛ در این شرایط است که مدیریت شهری بدون برنامه آینده‌نگر شهری و پیش‌آگهی مناسب در برنامه‌ها حرکت نمی‌کند.

عصر نوآوری و مدیریت نوآوری، سازمان فردا به دنبال حفظ نوآوری سازمان خود به عنوان کلید خلاقیت در خدمات و محصولات بوده است؛ بنابراین سازمان فردا در خدمات شهری سازمانی است که ماندگاری و بقای خود را از راه تولید دانش به صورت گروهی به دست آورده است. پس همکاری گروهی و داوطلبانه در سازمان فردا یا سازمان خلاق زمینه بارش افکار عمومی سازمان و تولید ایده‌های نوین و خلاق برای حل مشکلات و مسائل بوده است؛ سپس ضروری است تا سازمان فردا در نگاهی به تبادل یا ایجاد دانش مدیریت شهری نوآور از کارفرما محوری به کارآفرینی محوری تغییر جهت داده، زمینه‌ی رشد الگوهای سازمانی نوین و مؤثری را در شهر به همراه خواهد داشت. پس براساس اصل طراحی سازمان نوآور، اصل تحقق سازمان غیر کلیشه‌ای و دستیابی به الگوی خود مدیریتی از جمله مواردی است که نه تنها زمینه‌ی خلاقیت بلکه زمینه‌های رشد سازمانی را به وجود می‌آورد، ولی شایسته‌ی توجه است که نوآوری را نمی‌توان تحت مدیریت قرار داد، بلکه تنها می‌توان شرایط رشد آن را فراهم کنیم؛^۴ سپس سازمان شهرداری اگر می‌خواهد

شهری را در کشور به صورتی نظام‌دار و هماهنگ فراهم کنیم.

البته کنت پاول در کتاب شهر فردا^۵ نکاتی را درباره‌ی تحولات فردای شهر ذکر می‌کند که بدون تحقق الگوی سازمان فردا در شهرداری‌ها، پاسخگویی به این تحولات در مدیریت شهری وجود ندارد. در شهر فردا در صورتی سازمان فردای شهرداری تحقق می‌پذیرد که هر شهروندی تصویری مطلوب و مثبت از آینده خود و زندگی شهر داشته باشند. ماکسول مالتز (Maltz, Maxwell) درباره‌ی این تصویر در کتاب روان‌شناسی خلاقیت چنین می‌نویسد:

«تصویر ذهنی شما می‌تواند به شما کمک کند تا آن چه را برای رسیدن به شادی و رضایت لازم دارید انجام دهید. می‌تواند به شما کمک کند تا از زندگی خود لذت ببرید. می‌تواند اسباب اعتماد به نفس و اطمینان به کار و فعالیت‌هایی باشد که شما برای زمان فراغت خود انتخاب می‌کنید.»^۶

و حتی ورنون (Vernon, 1989) با نگاهی تازه بر خلاقیت می‌نویسد:

«خلاقیت، توانایی شخص در ایجاد ایده‌ها، نظریه‌ها، بینش‌ها یا اشیای جدید و نو و بازسازی مجدد در علوم و سایر زمینه‌هاست که به وسیله متخصصان به عنوان پدیده‌ای ابتکاری و از لحاظ علمی، زیبایی‌شناسی، فن‌آوری و اجتماعی با ارزش قلمداد گردد.»^۷

پس سازمان شهرداری هنگامی سازمان فردا و خلاق محسوب می‌شوند که زمینه‌های مناسب ایجاد ایده‌ها، نظریه‌ها بر بینش و یا ساختارهای جدید زندگی اجتماعی و معنوی را در زندگانی شهری برای شهروندان و کارشناسان شهری فراهم کرده باشند و زمینه‌های اعتلای علمی و فرهنگی آنان را نیز به صورتی مستمر و پیوسته فراهم نماید. در چنین شرایطی است که مدیریت شهری به صورتی خلاق و نوآورانه می‌تواند باعث به وجود آمدن یک سازمان خلاق و نوآور برای اداره‌ی فردای شهر و پاسخگویی به دگرگونی‌های فردای شهر باشد.

یکی از دلایل ناموفق بودن طرح‌های جامع شهری در ایران همین عدم برقراری ارتباط میان طرح‌های شهری با طرح‌های فرادست است که ناشی از نبود طرح آمایش یا جامع سرزمین، نبود طرح‌های منطقه‌ای، عدم تهیه طرح‌های جامع ناحیه‌ای، عدم ارتباط برنامه‌ریزی شهری با برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ملی، ناحیه‌ای و مانند آن است.^۴

یکی از دلایل ناموفق بودن طرح‌های جامع شهری در ایران همین عدم برقراری ارتباط میان طرح‌های شهری با طرح‌های فرادست است

در حالی که اگر سازمان شهرداری برای فردا باشد، حتماً از نوآوری و آینده‌نگری خود برای هماهنگی و ایجاد ارتباط منطقی و هماهنگ میان طرح‌های شهری و طرح‌های فرادست راهکار و برنامه‌ای را پیش‌بینی و اجرا خواهد کرد؛ زیرا بدون چنین رویکرد نمی‌توان به آینده یک برنامه شهری امید چندانی داشت، ولی نایبستی بدون نگرش و چشم‌داشت به دگرگونی‌های فردا و آینده‌نگری سازمانی علم مدیریت شهری را با نگاهی به نیازهای شهر به عنوان زیست‌گاه انسانی - اجتماعی طراحی شهری را برای یک شهر مورد توجه قرار دهیم. پس اگر بخواهیم مروری بر تفکر خلاق در مدیریت شهری داشته باشیم؛ شایسته است بدانیم، بهتر است جدول‌ها، قوانین و مقررات شهرداری‌ها را که در اصل آیین‌نامه اجرایی - قانونی حرکت شهرداری‌ها هستند را مناسب با تحولات و نیازهای شهری تهیه نمایند. در درجه دوم با تولید دانش بومی و قابل کاربرد مدیریت شهری زمینه‌های بومی‌سازی دانش مدیریت شهری و کاربردی‌سازی علم مدیریت

پانویس:

1. Birchall David (1995). *Creating Tomorrow's*. Prentice Hall: financial Times.

۲. فرهمند، حمید. «همایش سازمان فردا، سازمان نوآور». تهران: دانشگاه تهران، فروردین ۱۳۸۶.

۳. هلدن، پ جورج. (۱۳۸۵). *تفکر خلاق*. برگردان: سعید علی میرزایی. تهران: سارگل. چاپ اول. ص ۹.

۴. سعیدنیا، احمد. (۱۳۸۳). *طراحی شهری در ایران*. تهران: انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور. چاپ سوم. ص ۶۵.

۵. پاول، کنت. *شهر فردا*. برگردان: دکتر علی اشرفی. تهران: انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، چاپ اول.

۶. مالتز، ماکسول. (۱۳۸۵). *روان‌شناسی خلاقیت*. برگردان: مهدی قراچه داغی. چاپ هشتم.

۷. دکتر حسینی، افضل‌السادات. (۱۳۸۳). *ماهیت خلاقیت و شیوه‌های پژوهش آن*. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ سوم. ص ۳۹.

آن چه در مورد شهرداران باید بدانیم

□ کوشش تبار
کارشناس ارشد اقتصاد
سرگزی
کارشناس ارشد مدیریت

مقدمه

می شوند؛ همچنین در کانادا، در انتخابات شهری، شهردار و اعضای شورای شهر از سوی مردم انتخاب می شوند، شهردار و اعضای شورای شهر قوانین و خط مشی های لازم برای عملکرد بهینه شهر و تنظیم زندگی شهروندی را وضع و اجرا می کنند.

در مدیریت شهری که وظیفه اش تأمین نیازهای همگانی و ارائه ی خدمات عمومی به شهروندان است دو نکته حائز اهمیت است؛ نکته نخست این که فردی که مدیریت شهری را به عهده می گیرد چه ویژگی هایی باید داشته باشد تا بتواند شهر را با مدیریت درست اداره کند. نکته دوم این که انتخاب شهردار از کدام راه درست است؟ انتخابی یا انتصابی؟ آیا همه ی شهرداران انتخاب شده تمام شرایط آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار را دارند؟ آیا تنها معیارهای پیش بینی شده در آیین نامه انتخاب شهردار کافی است؟

چهار شیوه مرسوم انتخاب شهردار در شهرهای مختلف جهان که همواره از ارتباطی مستقیم با نظام سیاسی حاکم در آن کشورها برخوردار بوده است عبارت اند از: انتخاب مستقیم شهردار به وسیله دولت مرکزی، انتخاب شهردار از سوی مردم، انتخاب شهردار از سوی شهرداری شهر و در نهایت انتخاب مشترک از سوی مردم و شورای شهر؛ به عنوان نمونه شهرداران شهرهایی چون لندن، پاریس، مسکو، کالیفرنیا، نیویورک و ... با رأی مستقیم شهروندان انتخاب و تحت نظارت دائمی شهروندان به فعالیت خود ادامه می دهند و یا در آلمان شهردار همراه با انتخابات شورا و با رأی مستقیم مردم انتخاب می شود. در برخی کشورها نیز مانند جمهوری آذربایجان، شهردار مرکز را رئیس جمهور منصوب می کند ولی مدیران مناطق شهرداری با رأی مردم انتخاب

چگونگی انتخاب شهرداران از ابتدا

تاکنون

۱- نخستین قانون بلدیه را آقامحمدخان قاجار که نخستین شهردار رسمی تهران بود، در ۲۰ ربیع الثانی سال ۱۳۲۵ قمری برابر با ۱۲ خرداد ۱۲۸۶ شمسی در ۵ فصل و ۱۰۸ ماده تحت عنوان کتابچه‌ی قانون بلدیه تصویب کرد.

۲- قانون بلدیه مصوب ۳۰ اردیبهشت ۱۳۰۹ شمسی این قانون فوق را لغو کرد. طبق قانون بلدیه مصوب سال ۱۳۰۹ انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان می‌بایست از طبقات ۳گانه تجار، اصناف و مالکان بوده، دیگر مردم حق شرکت در انتخابات و یا نامزد شدن را نداشتند. عده انتخاب‌شوندگان می‌بایست ۵ برابر عده‌ای باشد که لازم است در انجمن عضویت داشته باشند. از بین این عده به پیشنهاد وزارت کشور، هیأت دولت اعضاء لازم هر انجمن بلدیه را برای مدت دو سال منصوب می‌کرد و انجمن نیز از میان خود هیأت رئیسه را برای یک سال تعیین می‌نمود. رئیس اداره‌ی بلدیه (شهردار) نیز از طرف وزارت کشور نصب و تعیین می‌شد. این قانون تا سال ۱۳۲۰ اجرا شد.

۳- از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۸ به علت جنگ و اشغال ایران و مشکلات داخلی دیگر، قانون بلدیه به دست فراموشی سپرده شد.

۴- در سال ۱۳۲۸ بود که مشروطه خواهان تصمیم به تدوین قانون بلدیه گرفتند. سرانجام این قانون به هنگام نیابت سلطنت عضدالملک قاجار تدوین شد. براساس این قانون همه‌ی افراد به جز مقامات دولتی، امنیتی، انتظامی و اشخاص محروم از حقوق اجتماعی می‌توانستند در انتخابات شرکت نموده، رأی دهند. فرماندار و انجمن نظارت بر انتخابات، می‌بایست اعتبارنامه

اعضاء انجمن را تایید می‌کردند. اعضاء می‌بایست، رئیس را انتخاب می‌کردند. همچنین مقرر شد انجمن شهر ۳ نفر را برای تصدی سمت شهردار به وزارت کشور پیشنهاد دهد و وزارت کشور یک نفر را که صلاح بداند انتخاب و حکم ریاست شهرداری را صادر نماید. برای شهرداری تهران می‌بایست فرمان صادر می‌شد. مدت ریاست شهردار دو سال تعیین شده بود.

و شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر جمعیت به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در دیگر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می‌گیرد.

قوانین و مقررات کنونی انتخاب شهردار

در ایران طبق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱/۳/۷۵ با اصلاحیه‌های بعدی، نخستین وظیفه‌ی شوراهای اسلامی کشور، پس از رسمیت یافتن، انتخاب شهردار واجد شرایط می‌باشد. شوراهای اسلامی کشور در هر دوره موظف‌اند بی‌درنگ پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اعم از این که دوره‌ی چهار ساله شهردار پیشین پایان یافته باشد یا خیر نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند. شهردار نمی‌تواند هم‌زمان عضو هیچ‌یک از شوراهای اسلامی شهر و روستای کشور باشد. شورای شهر براساس ضوابط و شرایط احراز صلاحیت شهرداران مندرج در آیین‌نامه مصوب این قانون، شهردار موردنظر خود را انتخاب و وزیر کشور و استانداران موظف‌اند حکم شهردار معرفی شده را ظرف مدت ۱۰ روز صادر نمایند. در صورتی که وزیر کشور یا استاندار، شهردار معرفی شده را واجد شرایط تعیین شده نداند، مراتب را با ذکر دلیل و مستندات به شورای شهر منعکس می‌نماید، در صورت اصرار شورای شهر بر نظر قبلی خود و عدم صدور حکم شهردار، شورای شهر موضوع را به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع خواهد داد. هیأت مذکور ظرف ۱۵ روز مکلف به تصمیم‌گیری بوده، تصمیم آن هیأت برای طرفین (وزارت کشور و شورای اسلامی شهر)

۵- قانون مصوب سال ۱۳۲۸ در خرداد ۱۳۳۲ تغییر یافت و به صورت لایحه‌ی قانونی جدیدی درآمد که در تیرماه ۱۳۳۴ با اعمال تغییرهای مورد تصویب مجلس قرار گرفت. به موجب این قانون هر شهر دارای یک انجمن بود که افراد محل به طور مستقیم وی را برای مدت ۴ سال انتخاب می‌کردند که این انجمن شهردار را برای مدت ۲ سال انتخاب می‌کرد و از راه فرمانداری به وزارت کشور جهت صدور حکم معرفی می‌شد. برای شهردار تهران و شهرداران مراکز استان‌ها و شهرهای با جمعیت بیش از ۱۵۰ هزار نفر به پیشنهاد وزارت کشور فرمان‌های صادر می‌شد.

۶- پس از پیروزی انقلاب اسلامی و منحل شدن انجمن‌های شهر در آذر ۶۱ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشت که این قانون هیچ‌گاه اجرا نشد.

۷- در سال ۱۳۶۵ قانون یاد شده اصلاح و در سال ۱۳۶۹ در مجلس شورای اسلامی اصلاح و تصویب شد. طبق ماده ۷۱ این قانون انجمن شهر شهردار را انتخاب می‌کرد و حکم شهردار در شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر جمعیت و مراکز استان‌ها به پیشنهاد شورای شهر و تصویب وزیر کشور و در دیگر شهرها توسط استاندار تصویب و ابلاغ می‌شد.

۸- طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۷۵ در ۱۷/۷/۸۱ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که براساس آن شهردار با رأی اکثریت مطلق کل اعضاء شورای شهر برای مدت ۴ سال انتخاب می‌شود. نصب شهرداران مراکز استان‌ها

کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۷۵ به تصویب هیأت وزیران رسیده است، اقدام به انتخاب شهردار می کند.

طبق ماده ی یک این آیین نامه کسانی را می توان به سمت شهردار انتخاب نمود که دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران
- ۲- حتی المقدور متأهل و دارای دست کم ۲۵ سال سن و ۵ سال سابقه ی اجرایی در موقع انتخاب شدن
- ۳- انجام خدمت وظیفه ی عمومی یا داشتن معافیت دایم در زمان صلح
- ۴- اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی
- ۵- دارا بودن حسن شهرت
- ۶- داشتن توانایی جسمی و روحی برای انجام

کار

۷- نداشتن محکومیت کیفری که مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.

- ۸- دارا بودن تحصیلات و تجربه: حداقل تحصیلات کارشناسی برای شهرداری های درجه یک تا شش - حداقل تحصیلات کارشناسی با گرایش هایی که وزارت کشور برای شهرداری های درجه ۷ تا ۱۰ مشخص کرده است - حداقل تحصیلات کارشناسی ارشد با گرایش های که وزارت کشور برای شهرداری های درجه ۱۱ و ۱۲ مشخص کرده است. وزیر کشور گرایش های مشخص شده ی وزارت کشور را به استان ها ابلاغ کرده است؛ این گرایش ها عبارت اند از:

- ۱- رشته ی ریاضی فنی، شهرسازی (فیزیک، ریاضی، کامپیوتر، برنامه ریزی شهری و منطقه ای، طراحی شهری)

لازم الاجراء است. چنان چه در مدت مقرر، هیأت حل اختلاف نظر خود را اعلام ننمایند، نظر شورای شهر متبع خواهد بود و شهردار می تواند اختیارات قانونی خود را اعمال و اجراء نماید.

ویژگی ها و معیارهای انتخاب شهردار

مسأله ی مدیریت هوشمندانه و کارآمد موضوعی است که همواره در زندگی اجتماعی انسان مطرح بوده است. نقشی که رهبران و مدیران در تحولات تاریخی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و رشد و تکامل جامعه داشته اند بسیار مهم و اساسی بوده است. شهردار، به عنوان مدیر سازمان شهرداری باید توانایی مدیریت بر سازمان شهرداری را داشته باشد و از مبانی قدرت مدیر برخوردار باشد که عبارت اند از:

- ۱- مهارت فنی و تخصصی: داشتن مهارت فنی و تخصصی در ارتباط با شغل مربوطه
- ۲- مهارت انسانی: داشتن مهارت انسانی به منظور برقراری ارتباط پویا و موفق با افراد
- ۳- مهارت ادراکی: به مفهوم داشتن دانش شناخت پیچیدگی های کل سازمان مبنی بر این که شهرداری به عنوان سازمان محلی مدیریت شهری، اثرات متقابل وظایف بر یکدیگر را در محیط شهری درک نماید تا در هنگام تصمیم گیری، قدرت تجزیه و تحلیل و انتخاب مناسب ترین روش را داشته باشد.

در ایران در این خصوص معیارهای خاصی برای شهردار شدن وجود ندارد. شورای شهر تنها بر اساس ضوابط و شرایط احراز صلاحیت شهرداران مندرج در آیین نامه ای که در مورخه ۷۷/۶/۱۱ به استناد مواد ۷۲ و ۹۴ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی

۳- رشته‌ی علوم انسانی (مدیریت دولتی و بازرگانی، اقتصاد و دارایی، حسابداری، حقوق، علوم اجتماعی، علوم ارتباطات، جغرافیا، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی)

۲- رشته‌ی مهندسی عمران (عمران، سازه، نقشه برداری، برنامه ریزی حمل و نقل، محیط زیست، راه و ترابری، آب، معماری، اقتصاد و مهندسی کشاورزی)

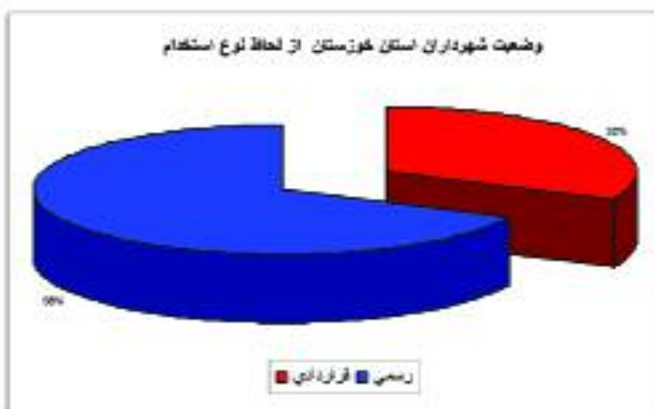
وضعیت شهرداران استان خوزستان از لحاظ داشتن شرایط احراز تصدی سمت		
شرایط احراز دارند	۳۹	۸۳٪
شرایط احراز ندارند	۸	۱۷٪

وضعیت شهرداران استان خوزستان از لحاظ میزان تحصیلات		
دیپلم	۶	۱۳٪
فوق دیپلم	۱۱	۲۳٪
کارشناس	۲۵	۵۳٪
کارشناس ارشد	۵	۱۱٪

وضعیت شهرداران استان خوزستان از لحاظ نوع استخدام		
قراردادی	۱۵	۳۲٪
رسمی	۳۲	۶۸٪

● اطلاعات فوق بر مبنای وضعیت موجود شهرداران استان خوزستان در نیمه اول سال ۸۵ می باشد که آن را استانداری مربوطه ارائه کرده است.

شده در آیین نامه، در موارد استثناء، انتخاب شهردار از میان افراد دارای مدرک تحصیلی دیپلم با تأیید وزیر کشور بلامانع است. در زیر به طور نمونه خلاصه‌ای از وضعیت شهرداران استان خوزستان از لحاظ داشتن شرایط احراز تصدی سمت شهردار، میزان تحصیلات، و وضعیت استخدامی آن‌ها ارائه می‌گردد.

البته لازم به ذکر است، استان مورد نظر دارای شرایط نسبتاً بهتری در بین دیگر استان‌ها بوده است که مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند. اگر چه دنیای مدیریت امروز با پیچیدگی روابط سازمانی، تنوع وظایف و پیشرفت روزافزون مواجه است. حال با بررسی مطالعه موردی شهرداری‌های استان خوزستان سعی در ارزیابی شرایط و ویژگی‌های انتخاب شهرداران استان خوزستان برآمده و با ارائه نمودارهای ذیل به سنجش متغیرها (۱. شرایط احراز تصدی سمت شهرداری، ۲. میزان تحصیلات و ۳. وضعیت استخدامی) پرداخته است.

حقوق و مزایای شهرداران

هیأت وزیران در جلسه‌ی مورخ ۷۰/۳/۱۹ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد تبصره‌ی ۳۸ قانون بودجه اصلاحی سال ۴۳ کل کشور آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران را در ۱۲ ماده تصویب نمود. ایرادهایی به آیین نامه مذکور وارد بود که این ایرادها در جلسه‌ی مورخ ۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اصلاح گردید. هیأت وزیران آیین نامه یاد شده را در مورخ

۴- رشته‌ی هنر (کارشناسی مرمت و احیاء بنا و بافت‌های تاریخی) از جمله موارد مهم مندرج در آیین نامه که به صورت تبصره‌هایی به ماده یک آن اضافه شده است عبارت‌اند از:

تبصره ۱: کسانی که دارای تحصیلات فوق دیپلم و ۵ سال سابقه اجرایی که دست کم ۲ سال آن را در سمت شهردار و یا مدیریت (سرپرستی و بالاتر) در وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری خدمت کرده باشند یا دارای ۴ سال تجربه در امور مربوط به شهرداری باشند نیز می‌توانند متصدی شهرداری‌های از درجه یک تا شش شوند.

تبصره ۲: کسانی که دارای تحصیلات فوق دیپلم و ۵ سال سابقه اجرایی و دست کم ۴ سال سابقه کار و تجربه در سمت شهردار در شهرداری‌های درجه یک تا شش و یا معاون شهردار در شهرداری‌های درجه ۷ به بالا یا مدیریت (مدیریت میانی به بالا) در وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها باشند نیز می‌توانند متصدی شهرداری‌های درجه ۷ تا ۱۰ باشند.

تبصره ۳: کسانی که دارای تحصیلات کارشناسی با رشته‌های مرتبط یاد شده در این آیین نامه با دست کم ۵ سال سابقه کار در سمت شهردار شهرهای درجه ۷ تا ۱۰ و بالاتر و یا معاون شهردار شهرهای درجه ۱۱ و ۱۲ و یا مدیریت میانی به بالا و همتراز آن‌ها در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها باشند نیز می‌توانند متصدی شهرداری‌های درجه ۱۱ و ۱۲ و تهران شوند؛ همچنین با توجه به شرایط یاد

پایان دوره‌ی خدمت شهردار

حال توضیح مختصری درباره‌ی پایان دوره‌ی خدمت شهردار یا استیضاح وی ارائه می‌گردد. چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورای اسلامی شهر به عملکرد شهردار یا عملیات شهرداری اعتراض یا ایرادی داشته باشد ابتدا رئیس شورا موارد را به صورت روشن به شهردار تذکر خواهد داد. در صورت عدم رعایت مفاد مورد مذکور، موضوع به صورت سؤال مطرح می‌شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را به شکل نوشتار به شهردار اطلاع خواهد داد و حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد. چنانچه شهردار از حضور استنکاف ورزید یا پاسخ وی قانع کننده تشخیص داده نشود طی جلسه‌ی دیگری موضوع دوباره به صورت استیضاح که دست کم به امضای اعضای شورا رسیده باشد ارائه می‌شود. فاصله بین ابلاغ تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثر ۱۰ روز خواهد بود. شورا پس از طرح سؤال یا سؤالات و جواب شهردار، رأی مخالف یا موافق خواهد داد. در صورتی که شورا با اکثریت کل اعضاء رأی مخالف دهد شهردار از کار برکنار و فرد جدیدی از سوی شورا انتخاب خواهد شد. در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار و یا خاتمه خدمت شهردار تا انتخاب فرد جدید که نباید بیش از ۳ ماه به طول انجامد یکی از کارکنان شهرداری با انتخاب شورای شهر عهده دار اداره‌ی امور شهرداری خواهد بود؛ همچنین طبق تبصره ۴ بند ۱ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و

۸۲/۹/۱۱ به پیشنهاد اصلاحی وزارت کشور توسط هیأت وزیران تصویب کردند. طبق ماده‌ی ۱ آیین نامه یاد شده را حقوق مبنای شهرداران سراسر کشور به استثنای شهردار تهران، براساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحات بعدی آن و با توجه به درجه بندی شهرداری‌ها محاسبه می‌گردد. همچنین طبق تبصره‌ای که در اصلاحیه نهایی آیین نامه مذکور لحاظ گردید هرگونه مصوبه، دستورالعمل، بخشنامه، آیین نامه و دیگر تسهیلات که برای کارکنان مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (به استثنای موارد پیش بینی شده در آیین نامه) تصویب و یا در نظر گرفته شود از جمله پرداخت اضافه کار، با تأیید استاندار و با تأمین اعتبار در بودجه شهرداری، برای شهرداران قابل اجرا خواهد بود.

طبق ماده‌ی ۲ آیین نامه مذکور، فوق العاده‌های تحت عنوان: فوق العاده جذب، فوق العاده تلاش، فوق العاده عمران نیز به شهرداران قابل پرداخت است که در این جا نیز می‌توان انتقاداتی در این باره از جمله لحاظ نمودن مدرک تحصیلی شهرداران در افزایش یا کاهش حقوق و مزایای آنان، پایین بودن حق مسکن و... را وارد دانست که این امر خود باعث کم رغبتی افراد متخصص و تحصیل کرده برای تصدی سمت شهردار می‌شود؛ همچنین ممکن است شورای شهر برخلاف ضوابط و مقررات قانونی وجوهی را تحت عناوین دیگر پرداخت کند.

کنند و او مسؤول اجرای مقررات و قوانینی است که شورای شهر آن را به تصویب رسانیده است. مدیریت شهری امروز مدیریت پیچیده و نیازمند به فناوری روز و نوین برای حل مشکلات متعدد شهری است. مدیریت شهری باید به این مجموعه به صورت مجموعه‌ای پویا نگاه کند که با هر عمل، عکس‌العملی از خود نشان می‌دهد؛ بنابراین کسی که در رأس کار قرار می‌گیرد باید از پیچیده‌ترین مسائل شهری از تدوین طرح‌های جامع و تفصیلی گرفته تا رفت و روب شهری آگاه باشد و مسائل شهری را براساس تحولات روز پیش‌بینی و برنامه‌ریزی کند. شورا برای انتخاب چنین فردی باید توانایی لازم را برای تجزیه و تحلیل امور و مفاهیم حقوقی و قانونی داشته باشد. این در حالی است که گاهی افراد وارد شده به شوراها، ممکن است یا به طور کامل به امور شهری و اجرایی آن آشنا نباشد یا هنوز اشراف کامل به انتخاب مدیران شهری نداشته باشند که این امر مشکلات و تأثیرات منفی عمده‌ای را بر شهر و شهروندان بر جای می‌گذارد. عدم آشنایی برخی از اعضای شورای شهر به امور اجرایی و پایین بودن میزان اطلاعات آن‌ها از مقولات شهری منجر به ناکارآمد کردن مدیریت شهری می‌شود. دغدغه‌ی شورای شهر در انتخاب مستقیم شهردار چگونگی هماهنگی او با سیاست‌های شورا است به ویژه زمانی که میان شهردار و شورای شهر اختلافی پدید آید چگونگی رفع اختلاف مشخص نیست و در صورت ادامه، آن چه بیش از هر چیز دچار آسیب و خسران می‌شود کارهای شهردار است که حتی یک ساعت تأخیر در اجرا، آن را ماه‌ها از هدف دور می‌کند. از

انتخابات شوراها و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می‌یابد:

- ۱- استعفای کتبی با تصویب شورای اسلامی شهر
- ۲- برکناری توسط شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات قانونی
- ۳- تعلیق طبق مقررات قانونی
- ۴- فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار به تشخیص شورای شهر
- ۵- در صورت انحلال شورای شهر یا خاتمه دوره‌ی قانونی آن

انتخاب یا انتصاب

پس از فرو نشستن تب و تاب انتخابات شورای شهر و به دنبال برگزاری انتخابات، اعضای شورای شهر یکباره با یکی از مهم‌ترین و بزرگ‌ترین مسؤولیت‌ها و دغدغه‌های خود یعنی انتخاب شهردار روبرو می‌شوند. هر شورای شهری مسلماً کارنامه خود را در گروهی شهرداری می‌بیند که آن را انتخاب می‌کند. اعضای شورای شهر چون خود اختیارات اجرایی ندارند؛ بنابراین بیش‌ترین تأثیرگذاری را در انتخاب شهردار می‌یابند. در ایران، مردم شورای اسلامی شهر را برای وضع مقررات شهری و نظارت بر امور شهر انتخاب می‌کنند؛ بنابراین یکی از مهم‌ترین وظایف شورای شهر انتخاب شخص دارای صلاحیت و شایسته را برای عهده‌دار بودن مدیریت شهری می‌باشد. مردم به شورای شهر اختیار کامل می‌دهند تا هر فردی را که تشخیص صلاحیت و لیاقت می‌دهند به عنوان مدیر امور شهری انتخاب

متعددی است قبل از هر چیز به سازندگی و اصلاح ساختاری نیاز دارد که از نظر شهری به استانداردها یا وضعیت مطلوب برسد؛ بنابراین اگر شرایطی ایجاد شود که شورای شهر با شهرداران هماهنگ نباشد مدیریت شهری در رسیدن به این مسیر دچار مشکل خواهد بود. در مقابل موافقان انتخاب شهردار با رأی مستقیم مردم، معتقدند در صورتی که مردم خود، شهرداران شان را انتخاب نمایند می‌توانند نظارت بیش تری بر عملکرد او داشته باشند و از این مسیر به هدف مردم‌سالاری براساس عدالت، سریع تر دست خواهند یافت. هر چقدر مردم در تعیین سرنوشت خود بیش تر حق و سهم و فرصت انتخاب داشته باشند برای خودشان و نظام مدیریتی کشور بهتر خواهد بود.

چالش‌های پیش روی شهردار

شهردار در دوران مسؤولیت خود با چالش‌ها و مشکلاتی روبرو است؛ یکی از این چالش‌ها تعامل بین شورا و شهردار می‌باشد که این دو را در زمینه پیشبرد اهدافشان، ممکن است در مقابل هم قرار دهد. مشکل دیگر دید حکومتی داشتن به امور شوراهاست. اصل اساسی تشکیل شوراها اهداف گوناگونی را دنبال می‌کند که از مهم ترین این اهداف، واگذاری امور به شهروندان و ایجاد زمینه مشارکت فعال و جدی آنان در امور شهری است که این همان تحقق شعار مردم‌سالاری دینی است.

مشکل دیگر بحث درآمدهای شهرداری است. لایحه تجمیع عوارض تصویب شده تا به این امر سروسامان دهد و شهرها و روستاها در

یک منظر باید گفت شورای شهر تمایل دارد شهردار را خودش انتخاب کند تا در مجموع عنصری هماهنگ در اختیار داشته باشد و از سوی دیگر بر سرعت اجرای سیاست‌ها و طرح‌هایش بیفزاید. موافقان انتخاب شهردار توسط شوراها معتقدند؛ الگوبرداری از کشورهای دنیا در انتخاب شهردار توسط مردم بسیار اشتباه است؛ زیرا هنوز بستر و زمینه‌ی این مسأله در کشور ما آماده نشده است. به علاوه هنوز مدیریت واحد شهری در کشور محقق نشده؛ همچنان شوراها نیازمند تقویت هستند و باید در شرایط فعلی بدون تغییرات ناگهانی اجازه دهیم شوراها مسیر طبیعی خود را طی کنند؛ سپس کم کم بر حسب شرایط اصلاحات انجام و تصمیم‌های مقتضی گرفته شود. انتخاب شهردار توسط شورای شهر، بار مالی ندارد اما انتخاب توسط مردم، بار مالی زیادی به دنبال دارد. در صورت انتخاب شهردار توسط مردم حتی ممکن است شهرداران، شوراها را هم کنار بزنند و برای خودشان محوری مستقل شوند. هم‌اکنون شوراها سابقه‌ی صد ساله در دنیا دارند اما انتخاب شهردار توسط مردم سابقه ۲۰ ساله داشته، این امر نشان‌دهنده آن است که مدت زمان زیادی برای مهیا شدن بسترها و زمینه‌های لازم برای انتخاب شهردار توسط مردم نیاز است؛ همچنین معتقدان به انتخاب شهردار توسط شوراها بر این باورند که شورای شهر باید شهردار را انتخاب کند تا بتواند کسی را که برای اداره شهر برمی‌گزیند با سیاست‌های شورا هماهنگ سازد تا در میان‌شان اصطکاک وجود نداشته باشد. مدیریت شهری امروز که دارای مشکلات

پیشنهادها

۱- تدوین قوانین و مقررات لازم برای ایجاد زمینه‌ی مشارکت مردم در امور واگذاری کارها به خود آن‌ها و فعال نمودن بخش خصوصی برای اجرایی نمودن اصل ۴۴ قانون اساسی

۲- اصلاح آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار، توجه به این نکته بسیار حائز اهمیت است که تنها داشتن تحصیلات دانشگاهی برای تصدی سمت شهردار کفایت نمی‌کند؛ بلکه علاوه بر تحصیلات، تجربه‌های کاری و اجرایی اشخاص در سطح‌های مختلف به ویژه مدیریت شهری امری لازم و ضروری است.

۳- اصلاح بخشنامه‌ی مورخ ۷۷/۱۲/۱۱ ابلاغی وزارت کشور درباره‌ی گرایش‌های تحصیلی مشخص شده با توجه به ایجاد رشته‌های جدید دانشگاهی؛ مانند مهندسی فضای سبز و ...

۴- اصلاح آیین نامه حقوق و مزایای شهردار

با توجه به پایین بودن سطح حقوق و مزایای شهرداران با عنایت به وظایف و مسؤولیت‌های سنگین شهرداران و حساسیت کار آن‌ها

۵- تلاش در جهت گرفتن مجوز به کارگیری نیرو در شهرداری‌ها برای جایگزین نمودن افراد متخصص، کارآمد و آشنا به مدیریت نوین شهری به جای افرادی که تحت عناوینی چون بازنشستگی، اخراج، تعدیل، ... از بدنه‌ی شهرداری جدا می‌شوند.

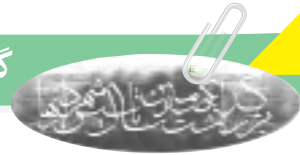
یک نظام منسجم عوارض از درآمدهای پایدار برخوردار شود. در حالی که اکنون سازوکار اخذ و توزیع عوارض تأمین کننده نیاز واقعی شهرداری‌ها نیست و سازمان‌های متولی امور شهرداری‌ها از جمله سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در تلاش برای تأمین منابع پایدار مالی برای شهرداری‌ها هستند.

مشکل مهم دیگری که شهردارانی که از بین کارگزاران شهرداری‌ها، مؤسسات، سازمان‌های تابعه و وابسته به آن‌ها و یا وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی تابع و وابسته انتخاب نشده‌اند با آن رودررو هستند، این است که طبق ماده‌ی ۵ آیین نامه شرایط احراز تصدی سمت شهردار، وزارت کشور و شهرداری‌ها در قبال آن‌ها هیچ گونه تعهد استخدامی ندارند و آن‌ها پس از چهار سال بلا تکلیف و در جستجوی استخدام در شهرداری‌ها می‌باشند که این خود مشکلات عدیده‌ای را برای سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور فراهم می‌کند.

مشکل دیگر نبود بدنه‌ی تخصصی و کارشناسی در مجموعه تشکیلات شهرداری‌ها می‌باشد که سال‌هاست شهرداری‌ها از نبود نیروی کارشناس و متخصص رنج می‌برند که البته این مشکل نیز خوشبختانه تا حدودی در سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از راه اصلاح ساختار تشکیلاتی شهرداری‌ها با فراهم آوردن زمینه‌ی جذب نیروهای کارشناسی و متخصص در زمینه‌ی امور شهری و مجوزهای استخدامی در حال رفع می‌باشد.

منابع و مأخذ

- ۱- الوانی، سیدمهدی. (۱۳۷۰). مدیریت عمومی. تهران: نشر نی.
- ۲- استیفین رایبیز. (۱۳۸۳). مدیریت رفتار سازمانی. برگردان: سیدمهدی الوانی.
- ۳- نیامی، علی. (۱۳۴۹). مدیریت شهرداری، شهرداری در ایران. تهران: انتشارات بازرگانی.
- ۴- طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۷۵، ارسالی از سوی مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان
- ۵- منصور، جهانگیر. (۱۳۸۴). قوانین و مقررات مربوط به شهر و شهرداری، شوراهای اسلامی - قوانین شهرداری ... تهران: نشر دیدار.
- ۶- سیزدهمین اجلاس مجمع شوراهای اسلامی کلان شهرها، ۲ مهر ۱۳۸۳، اصفهان.
- ۷- آیین نامه حقوق و مزایای شهردار، مصوب هیات وزیران، ۱۳۸۱.
- ۸- آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار، مصوب هیات وزیران، ۱۳۷۷.
- ۹- روزنامه ایران، شنبه ۲۵ فروردین ۸۶، ۲۵ ربیع‌الاول ۱۴۲۸.

نبض شهر در دست شهردار

□ محبوبه ولی

شاید یک‌صد سال پیش که قانون بلدیہ در ایران تدوین و تصویب شد توان شهرداری‌ها و ضوابط موجود برای اداره‌ی شهرها کفایت می‌کرد، اما امروزه با گسترش شهرها و مشکلات جدیدی که پا به عرصه‌ی زندگی شهری گذاشته نیاز به تعریفی نو و متحول از شهرداری و وظایف آن وجود دارد. بیش‌تر مشکلات امروز یا به ظاهر در چارچوب وظایف شهرداری‌ها تعریف نمی‌شوند و یا با تمام بحث‌ها و هزینه‌های میلیاردری به حال خود رها می‌شوند. آن‌چه از شهرداری تصور می‌شود نبض شهر است که در دست‌ان شهردار می‌تپد و شورای شهر به کالبد این مجموعه برای حفظ بقای شهر فرمان می‌دهد. دکتر غلامرضا لطیفی دکتر در شهرسازی، عضو هیات علمی و مدیر گروه برنامه‌ریزی اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی است. وی که در طی ۱۵ سال سابقه‌ی فعالیت دانشگاهی بیش از ۴۰ مقاله‌ی علمی تألیف کرده‌است، وظایف شهرداری‌ها و چگونگی تعامل دو نهاد شهرداری و شورای شهر را برای حفظ حیات شهر تشریح می‌کند.

تکدی‌گری، رفع مزاحمت مشاغل پر سر و صدا، نام‌گذاری گذرگاه‌ها و نصب تابلو اعلانات و پاک کردن آگهی‌های مزاحم نیز برعهده‌ی شهرداری‌ها است. قوانین وضع شده بیش‌تر به امور روزمره می‌پردازند اما از آن جایی که وضعیت شهرداری‌ها و قوانین شهری را جامعه تعیین می‌کند مقررات شهری ما هم باید به روز و مطابق با مقتضیات و نیازهای موجود شود و هم تعریفی عملیاتی برای آن‌ها ارائه دهیم. خیلی از وظایف تعریف شده برای شهرداران و شهرداری‌ها متعلق به گذشته‌است در حالی که امروزه بحث شهرسازی مشارکتی و بسیاری دیگر از آیت‌های جدیدی که به مدیریت شهری وارد شده‌اند نیاز به قوانین منسجم و شفاف و شهرداری‌داری دارند که به دانش روز مسلط باشند.

براساس قانون چه وظایفی برعهده‌ی شهرداری‌ها است؟

در ایران تجربه‌ی شهرداری‌ها به انقلاب مشروطه باز می‌گردد؛ در سال ۱۲۸۵ که انقلاب مشروطه به ثمر رسید، بلافاصله پس از آن در سال ۱۲۸۶ شمسی قانون بلدیہ به عنوان نخستین قانونی که در زمینه‌ی مدیریت شهری شکل گرفت تصویب شد. با توسعه‌ی شهرها و سیر تحول بلدیہ، این دستاورد انقلاب مشروطه در سال ۱۳۳۴ شمسی مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت، این قانون بیش از ۱۰۰ وظیفه را برعهده‌ی شهرداری‌ها گذاشته‌است. براساس قانون شهرداری‌ها وظیفه‌ی احداث خیابان‌ها، کوچه‌ها، میدان‌ها، باغ‌های عمومی، مجاری آب و توسعه‌ی گذرگاه‌ها را دارند. جلوگیری از گدایی و

ساختمان‌های یادمانی و در مجموع کارهایی که از آن‌ها اسم و رسمی به جا گذارد را به جای اقدامات زیربنایی و حل مشکلات اساسی شهر در الویت اقدامات خود قرار می‌دهند. تبعاتی که به دنبال این اقدامات می‌آید بلایی است که بر سر شهر تهران و بسیاری شهرهای بزرگ دیگر آمده است. شهر در بیش تر فضای ساخت و ساز تعریف و تبدیل به یک کارگاه ساختمان‌سازی شده است. از سوی دیگر این جابه‌جایی‌های پیاپی شهرداران که معمولاً به دنبال سیاست‌زدگی، جناح‌گرایی مدیران و یا تغییر شدن‌های پست‌های دیگر اتفاق می‌افتد هزینه‌ی زیادی را به مجموعه‌ی شهرداری تحمیل می‌کند و انرژی زیادی نیز از آن‌ها می‌گیرد وقتی شهردار جدیدی می‌آید طبق معمول تیم اجرایی خود را روی کار می‌آورد و

عملاً کادر قبلی با تمام تجربیاتش از دور خارج می‌شود. در کشورها معمولاً دو جناح سیاسی وجود دارد که در نهایت یکی پیروز و دیگری مغلوب می‌شود اما در ایران جناح‌گرایی‌های متعدد مدیریت شهری و عملکرد آن‌ها را نسبت به وظایفشان تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

چه ویژگی‌هایی را برای مدیریت شهری تعریف می‌کنید و چه مسائلی شهرداری‌ها را از حسن اجرای وظایفشان باز می‌دارد؟

مدیریت روحیه‌ای انعطاف‌پذیر می‌طلبد؛ به ویژه در شهرداری مدیریت خشک معنا پیدا نمی‌کند، وجود مدیری که بتواند به شکلی اثرگذار عمل کند یکی از چالش‌های عمده به ویژه در شهرهای بزرگ است. در ارتباط با مدیریت شهری با پنج فاکتور مهم روبه‌رو هستیم؛ اداره‌ی امور مالی، زمین‌های شهری، مدیریت زیرساخت‌ها، فقر شهری و مشارکت پنج فاکتور مهمی هستند که وظایف اصلی شهرداران است. در ارتباط با موانعی که بر سر راه حسن انجام وظایف شهرداری‌ها است باید به عمر کوتاه شهرداران اشاره کنم. در ۱۰۰ سالی که از عمر شهرداری می‌گذرد شهر تهران ۵۷ شهردار عوض کرده است؛ یعنی عمر مدیریتی هر کدام حتی به ۲ سال هم نمی‌رسد در این میان غلامحسین کرباسچی با ۸ سال حضور مستمر به عنوان شهردار، پرسابقه‌ترین مدیر شهری تهران است. این روزها هم که با تشکیل شورای شهر جدید زمزمه‌ی شهرداری تازه به گوش می‌رسد. با عوض شدن‌های پی‌درپی مدیران شهری، شهرداران عمر استمراری زیادی را در حضور شهری خود جستجو نمی‌کنند؛ بلکه شروع به فعالیت‌هایی می‌کنند که اگر قرار شد عملکرد آن‌ها در این مدت کوتاه مورد کنکاش قرار گیرد کارنامه‌ی درخشانی داشته باشند. از سوی دیگر نگاه‌ها، تفکرات عمومی و سازمانی نیز، شهرداری‌ها را موفق می‌دانند که فعالیت‌های عینی و شاخص داشته‌اند از این رو شهرداران ساختمان‌سازی و خیابان‌سازی، احداث پل‌های متعدد، ساختن

نحوه‌ی تعامل شورای شهر و شهردار چگونه می‌تواند آن‌ها را در انجام بهتر وظایفشان یاری دهد و چه عواملی باعث می‌شود تا این رابطه منطقی‌تر شود؟

در دنیا ۳ شیوه برای انتخاب شهردار وجود دارد. گاهی مجموعه‌ای از یک تیم اجرایی شهردار را در شهر انتخاب می‌کند، در برخی شهرها، شهردار با رأی مردم انتخاب می‌شود و خود اعضای شورای شهر را تعیین می‌کند در برخی کشورهای دیگر نیز اعضای شورای شهر با آرای مردمی روی کار می‌آیند و خود شهردار را انتخاب می‌کنند. در ایران از سال ۱۳۳۷ به بعد انتخاب شهردار به روش آخر صورت می‌گیرد و شهرداران علی‌الظاهر منتخب شوراها هستند؛ بنابراین باید از سیاستگذاری‌های شورای شهر تبعیت کنند. وظیفه‌ی شورای شهر و روستا سیاستگذاری برای اداره‌ی شهر، درآمدزایی و کمیت‌گذاری و وظیفه‌ی شهرداری اجرای سیاست‌های شورای شهر با برخورداری از یک استقلال نسبی است.

تفکیک وظایف در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرا بدین معنی است که این دو نهاد در امور مربوط به یکدیگر مداخله نکنند؛ یعنی شهردار در مسائل کلان و تصمیم‌گیری‌ها مداخله نکند و شورا نیز جزئیاتی که مربوط به اجرا است وارد نشود؛ برای نمونه طرح جامع شهر که مصوب شورای عالی شهرسازی است براساس رهنمودهای شورای شهر طراحی شد اما به دلیل تبعیت نکردن شهرداری با چالش روبه‌رو شد. نمونه‌ی دیگر هزینه‌های مضاعف و میلیاردری است که به دنبال نبود تعامل فکری بین شهرداری و شورای شهر برای طرح تفضیلی صرف شد. گذشته از ضرورت تعامل این دو نهاد، قوانین باید به شکلی روشن و ملموس، وضع و اصلاح شوند. افرادی که انتخاب می‌شوند نسبت

به وظایف و پستی که می‌پذیرند تخصص و اشراف کامل داشته باشند. کاستی در قوانین و غیرمتخصص بودن افراد دو عامل مهمی است که به عدم تعامل و همفکری بین شهرداران و شوراها می‌زند.

آیا ما می‌توانیم در مدیریت شهری همگام با تجربه‌های دیگر کشورها پیش برویم؟
الگوبرداری‌های نادرست منجر به نتیجه‌گیری نامطلوب می‌شود؛ ما نمی‌توانیم اصول و سیاست‌های اجرایی آن‌ها را خط به خط در

موقعیت و شرایط خاص خود اجرا کنیم، اما استفاده از تجربه‌های کشورهای دیگر به شکل درست و منطقی می‌تواند بسیار مفید باشد. در فرانسه انتخابات شهردار یکی از پرشورترین و پرنرنگ‌ترین انتخابات است که با استقبال مردمی خوبی هم‌رو به‌رو می‌شود و جالب‌تر این که رئیس‌ان جمهوری در فرانسه موفق‌اند که یک دوره شهردار پاریس بوده‌اند؛ مانند ژاک شیراک که به یاری تجارب دوران مدیریت شهری خود در انتخابات ریاست جمهوری موفق شد و دوران ریاست جمهوری خوبی را نیز پشت سر گذاشت. نکته دیگر این که شهرداران در شهرهای موفق دنیا در بسیاری از زمینه‌های گوناگون و مختلف

وارد می‌شوند؛ مثلاً شهردار نیویورک در عرصه‌های مختلف فعالیت کرده است و این فعالیت همه‌جانبه در آگاهی از خواست عمومی و چگونگی پاسخگویی به این خواسته‌ها مؤثر خواهد بود. در واقع آن چه از سیاست، اقتصاد، عمران و آبادانی، فرهنگ و مدیریت در سیستم شهرداری باید اجرا شود در ابعاد کوچک‌تر شهرداری قابل تجربه است به همین علت است که در بسیاری از کشورها شهرداران محبوب و کارآمد، کاندیدای پیروز انتخابات ریاست جمهوری‌اند.

شهرداران برای توفیق در انجام وظایف خود به چه ابزاری احتیاج دارند؟

شهرداری بعد اجرایی مجموعه‌ی شهرداری را فعال می‌کند. ابزار دیگری که نبود آن در مدیریت شهری دیده می‌شود، وجود قوانین روشن و شفاف و وضعیت حقوقی ضعیفی است که در مورد قوانین شهری وجود دارد.

برای مثال بحث کارتن خواب‌ها در ۲-۳ سال اخیر به ویژه در فصل سرما بحثی جدی بود که هر سازمان، وزارتخانه و نهادی آن را به دیگری می‌سپرد در حالی که اگر قوانین شفاف داشتیم محدوده‌ی وظایف و عملکردها مشخص بود می‌توانیم این مشکل را برطرف نماییم. فرهنگ ترافیک، آمار بالای تصادفات درون شهری و حتی مشکل ساخت و ساز بی‌رویه‌ی مسکن و افزایش قیمت آن همگی معضلاتی است که اگر مدیریت شهری، کارآمد بود می‌توانست از رشد افسار گسیخته آن‌ها جلوگیری کند؛ البته این امر به کمک سیاست‌گذاری‌های مدون شوراها و استفاده از تجربه‌ها، تخصص دانشگاهیان محقق خواهد شد.

شهرها به جای ساخت و ساز به چاره‌اندیشی‌های بنیادی برای پاسخگویی به نیازهای اساسی مردم احتیاج دارند. به ویژه در شهرهای بزرگ که مشکلات ریشه‌ای و متعددی دارند باید طرح‌هایی جامع و سودمند از سوی افراد متخصص و آشنا به مسائل طراحی شود، در این زمینه نیاز است تا ارتباطی تنگاتنگ بین شهرداری‌ها و دانشگاهیان برقرار کنیم تا برنامه‌ریزی‌هایی که برای حل معضلات شهری ارائه می‌شود از روی مطالعه و تحقیق باشد و با شکست مواجه نشود. آموزش دانشگاهیان و همکاری و تعامل نزدیک آن‌ها با

مشاور حقوقی*

□ فرهنگ فقیه لاریجانی؛ علی یزدان زاده

آن در مالکیت شهرداری هستند به مفهوم ماده‌ی ۴۶ آیین نامه مالی شهرداری‌ها از باب حفاظت از اموال عمومی و آماده و مهیا ساختن آن برای استفاده عموم و جلوگیری از تجاوز و تصرف اشخاص است. گذرگاه‌ها و خیابان‌ها نیز به عنوان اموال عمومی و مکان‌هایی که برای استفاده عمومی پیش بینی شده‌اند، بدون حکم قانونی نمی‌توانند مورد انحاء مختلف تصرفات مالکانه آن گونه که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی صورت می‌پذیرد، قرار گیرند. درباره‌ی مسأله‌ی ما نحن فیه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز رأی شماره ۵۵۵ را در مورخ ۱۳۷۹/۲/۱ صادر نموده است. لازم به ذکر است که رأی یاد شده مصوبه‌ی شورای شهر تهران مبنی بر اخذ مبلغی به عنوان هزینه و بهای بهره‌مندی و استفاده اختصاصی از معابر عمومی را ابطال نموده است و امکان اخذ عوارض تحت این عنوان، همچنان دارای ابهام است. رأی مذکور اشکالی دارد: "مطابق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای‌های اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۵ قانونگذار وظایف شورای اسلامی شهر را ۲۹ بند بر شمرده و احصاء نموده است. نظر به این

آیا شهرداری اختیار دارد از وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های خصوصی، دولتی و دیگر مؤسسات و یا ساکنان مجاور گذرگاه‌ها و خیابان‌ها که از گذرگاه‌های عمومی استفاده‌ی اختصاصی می‌کنند، عوارض دریافت کند؟

مطابق با تبصره‌ی ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداری، اراضی، کوچه‌های عمومی، میدان‌ها، پیاده‌روها، خیابان‌ها و به طور کلی گذرگاه‌ها، بستر رودخانه‌ها، نهرها، مجاری فاضلاب شهرها، باغ‌های عمومی و... واقع در محدوده‌ی هر شهر که مورد استفاده عموم است، ملک عمومی به شمار آمده و در مالکیت شهرداری است. نکته مهم این است که آیا مالکیت شهرداری بر یک ملک عمومی مانند یک معبر یا خیابان مؤید آن است که شهرداری اذن اعمال هر گونه تصرفات مالکانه از قبیل اجاره، عاریه، هبه، صلح و... را دارد؟

با توجه به تعاریف ماده ۴۵ آیین نامه مالی شهرداری‌ها از اموال عمومی حق تصرف مالکانه را ندارد؛ چرا که این اموال متعلق به شهر بوده، برای استفاده‌ی عموم اختصاص یافته است و قرار گرفتن

ویراستار: برای حفظ امانت در موارد قانونی از ویرایش فنی پرهیز شد.

دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال گردید.

رأی فوق بر ابطال مصوبه شورای شهر اشاره دارد و مصوبه مذکور مستتب از دفاعیات دو طرف ناظر بهای خدمات بوده است. حال سؤال این است که آیا می توان در چارچوب عوارض با رعایت تشریفات قانونی از استفاده کنندگان اختصاصی از حاشیه معابر و شوارع عمومی مبلغی را اخذ نمود؟ در پاسخ باید گفت که رأی مورد اشاره صرف نظر از ماهیت حقوقی مبلغ مأخوذه، از اساس استفاده اختصاصی را با توجه به ملاحظات حقوقی گفته شده مجاز نمی داند. با این وصف اصولاً نمی توان خدمتی را تحت این عنوان به اشخاص خاصی ارایه نمود و در مقابل عوارض و یا بهای خدمات اخذ نمود. چرا که اساساً رأی یاد شده استفاده اختصاصی از اموال عمومی را ممنوع تلقی می کند. در پایان مشروح رأی برای بهره مندی درج می شود:

که از مدلول بندهای ۱۶ و ۲۶ که مبنی بر تصویب لوایح برقراری و یا لغو عوارض شهر؛ همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت و اعلام آن از سوی وزارت کشور و نیز تصویب نرخ خدمات ارایه شده شهرداری و سازمان های وابسته به آن با رعایت آیین نامه مالی و معاملات شهرداری ها، اختیار صدور مجوز اختصاصی از حاشیه معابر و شوارع عمومی توسط وزارتخانه ها، مؤسسات، سازمان ها و شرکت های دولتی و خصوصی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و ساکنین مجاور گذرگاه ها و خیابان ها در قبال اخذ سالیانه مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال و ۲۰۰/۰۰۰ ریال حسب مورد مستفاد نمی گردد، بنا به مراتب تبصره های یک و دو ماده واحده مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران به شماره خارج از حدود و اختیارات شورای اسلامی شهر تهران شناخته شد و به استناد قسمت

رأی شماره ۵۵۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال مصوبه ۱۴۲ جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱ شورای اسلامی شهر تهران
 شماره هـ- ۳۳۱/۸۱/۱۵
 تاریخ: ۱۳۸۳/۱۱/۴ شماره دادنامه ۵۵۵ کلاسه پرونده: ۳۳۱/۸۱
 مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
 شاکی: وزارت راه و ترابری.
 موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه ۱۴۲ جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱ شورای اسلامی شهر تهران.

خیابان ها و معابر عمومی شهر را که در حال حاضر برای توقف کوتاه مدت اتومبیل های شهروندان مورد استفاده می باشد به دستگاه های دولتی و سایر اشخاص اجازه بدهد و وجوهی را به عنوان هزینه خدمات ولی در ماهیت به عنوان اجازه بها وصول نماید. بنا به دلایلی که ذیلاً به عرض می رسد مصوبه شورای اسلامی شهر تهران و نیز تصمیم فوق الاشعار سازمان حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران بر خلاف مقررات بوده، خارج از اختیارات شهرداری و

مقدمه: شاکی طی دادخواست تقدیمی اعلام داشته اند، بر اساس مصوبه مورد شکایت مقرر گردیده است شهرداری تهران نسبت به صدور مجوز استفاده از توقف گاه های حاشیه ای اختصاصی اقدام و از دستگاه های دولتی به ازای هر خودرو سالیانه مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال و از ساکنان همجوار خیابان ها و معابر عمومی به ازای هر خودرو مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال وصول نماید و ماهیت این مصوبه در واقع بدان معنی می باشد که شهرداری حاشیه

۵٪ قیمت آن به عنوان عوارض آسفالت تعلق می‌گیرد و کارخانجات سازنده و مونتاز کننده آن را از خریداران وسایل نقلیه وصول می‌نماید. مبلغ مذکور برای استفاده از خیابان‌ها و معابر عمومی است و منطقی نیست که شهرداری با ایجاد توقفگاه حاشیه‌ای اختصاصی مانع از توقف‌های اضطراری و کوتاه مدت وسایل نقلیه عبوری گردد و علاوه بر آن وجوه مضاعف دیگری را هم از مالکان وسایل نقلیه وصول نماید. ۵- برابر تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مصوب ۱۱۳۷۸/۷/۱ عدم احداث پارکینگ و غیر قابل استفاده بودن آن جریمه‌ای معادل یک و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمان را دارد. این جریمه به نوعی به ازاء استفاده از حاشیه خیابان‌ها برای توقف اتومبیل مالکینی است که ساختمان آن‌ها فاقد پارکینگ بوده و جریمه آن را نیز پرداخت نموده‌اند. ۶- شورای اسلامی شهر تهران با تصویب مصوبه فوق در واقع اجازه تجاوز به معابر را صادر نموده و با بدعت گذاشتن چنین شیوه‌ای موجب خواهد گردید شهرداری‌های دیگر نقاط کشور نیز عمل غیر قانونی اجاره دادن حاشیه خیابان‌ها را پیاده نمایند. مدیر کل حقوق شهرداری تهران در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۳۱۷/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱ اعلام داشته‌اند، ۱- مستفاد از بند ۱۸ ماده ۵۵ قانون شهرداری و ماده یک قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷ شهرداری‌ها می‌توانند به منظور ایجاد توقف‌گاه برای وسایل نقلیه عمومی و غیره و اتخاذ شیوه‌های مربوط به آن اقدام مقتضی معمول دارند. ۲- مطابق تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداری، اراضی کوچک‌های عمومی، میدان‌ها، پیاده‌روها، خیابان‌ها، به طور کلی معابر و... عمومی ملک عمومی محسوب و در مالکیت شهرداری است و شهرداری مجاز است در مقام بهره‌مندی عمومی از آن‌ها هر گونه اقدامی را که مصلحت بداند و

شورای اسلامی شهر می‌باشد؛ لذا ابطال آن‌ها را تقاضا دارد. ۱- برابر بندهای ۱۶ و ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، حدود اختیارات شورای اسلامی شهر فقط در مورد تصویب برقراری عوارض و تغییر آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت؛ همچنین تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری با رعایت آیین نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها می‌باشد. برقراری وصول مبالغ مذکور عنوان عوارض ندارد؛ لذا از شمول بند ۱۶ خارج است و وصول این مبالغ تحت عنوان نرخ خدمات نیز موضوعیت ندارد. چرا که شهرداری از این بابت خدمتی را ارائه نمی‌دهد تا مجاز به وصول ما به ازاء آن باشد و چون برای معابر عمومی مقررات ویژه‌ای وجود دارد که بر اساس آن‌ها معابر عمومی برای تسهیل در رفت و آمد شهروندان ایجاد می‌گردد، لذا شهرداری نمی‌تواند به بهانه احداث معابر آن را نوعی ارائه خدمات تلقی و بابت آن وجوه مضاعفی از شهروندان وصول نماید. ۲- شورای اسلامی شهر تهران با تصویب مصوبه فوق با عنوان ارائه خدمات در واقع فکر مربوط به وصول پول برای استفاده از خیابان‌ها و معابر؛ یعنی عوارض سطح شهر را احیاء نموده است. ۳- برابر ماده یک قانون نوسازی و عمران شهری از جمله اهداف مقنن در تصویب این قانون تأمین نیازمندی‌های شهری و احداث و توسعه معابر و... می‌باشد که به همین منظور شهروندان مکلف به پرداخت عوارض خاص سالیانه به مأخذ ۵ در هزار بهای اراضی و ساختمان‌ها هستند و اینکه شهرداری مجاز باشد برای استفاده از همان معابر وجوه دیگری را مطالبه نماید مجوز قانونی وجود ندارد. ۴- برابر تبصره ۲۲ قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور مصوب ۱۳۴۶/۱۲/۲۷ به کلیه وسایل نقلیه سواری غیر از اتوبوس و مینی بوس مبلغی معادل

اجازه داده شود بر مبنای مستند قانونی مرقوم از این حیث نیز ایراد و اشکال قانونی وجود ندارد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید:

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ قانونگذار وظایف شورای اسلامی شهر را ۲۹ بند بر شمرده و احصاء نموده است. نظر به این که از مدلول بندهای ۱۶ و ۲۶ که مبنی بر تصویب لوایح برقراری و یا لغو عوارض شهر؛ همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت و اعلام آن از سوی وزارت کشور و نیز تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمان‌های وابسته به آن با رعایت آیین نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها، اختیار صدور مجوز استفاده اختصاصی از حاشیه معابر و شوارع عمومی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و خصوصی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و ساکنان مجاور گذرگاه‌ها و خیابان‌ها در قبال اخذ سالیانه مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال و ۲۰۰/۰۰۰ ریال حسب مورد مستفاد نمی گردد، بنا به مراتب تبصره‌های یک و ۲ ماده واحده مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران به شماره ۱۶۰/۶۲/۱۲۴۱ مورخ ۱۳۶۹/۱/۳۱ خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر تهران شناخته شد و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال گردید.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضائی دیوان عدالت اداری - مقدسی فرد

موافق قوانین و مقررات باشد معمول نماید؛ همچنین بنا بر ماده ۴۵ آیین نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶ حفاظت از اموال عمومی شهرداری و آماده و مهیا ساختن آن برای استفاده عموم و جلوگیری از تجاوز و تصرف اشخاص نسبت به آن‌ها به عهده شهرداری است. ۳- بر خلاف مفاد دادخواست تقدیمی، هدف از مصوبه شورای اسلامی شهر تهران ایجاد مانع برای توقف کوتاه مدت اتومبیل‌های شهروندان نبوده؛ بلکه به منظور جلوگیری از اختصاصی نمودن حاشیه خیابان‌ها توسط مالکان، کسبه و ... همجوار بوده است؛ لذا در مقابل اقدام یک طرفه اشخاص یاد شده، ضروری تشخیص داده شد تا بهاء و هزینه بهره‌مندی اختصاصی از معابر عمومی به استناد قانون (ماده ۷ قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی مصوب ۱۳۵۰) تعیین و در جهت بهره‌مندی عموم شهروندان و منافع جمعی وصول و مورد استفاده قرار گیرد. ۴- از آنجا که وجوه موضوع مصوبه موصوف عنوان عوارض ندارد، فلذا بحث سیاست عمومی دولت که توسط وزارت کشور اعلام می گردد (بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور و ... مصوب ۱۳۷۵) مطرح نمی شود؛ همچنین وجه مورد مطالبه هیچ گونه سنخیت و ارتباطی با عوارض نوسازی و یا سطح شهر و ... ندارد بلکه بهاء هزینه بهره‌مندی و استفاده اختصاصی از معابر عمومی است که متعلق به تمامی شهروندان می باشد. ۵- بر اساس لایحه قانونی راجع به مستثنی شدن شهرداری تهران در مورد واگذاری قسمتی از پارک‌ها، میدان‌ها و اموال عمومی اعم از عرصه و اعیانی موجود در آن به نحوی که محل زیبایی یا مصلحت عامه نباشد و ... اقدام نماید ... علی ایحال، چنانچه بر اقدام شهرداری و شورای اسلامی شهر تهران در تصویب مصوبه مورد اعتراض وزارت راه و ترابری عنوان

آیا با توجه به حکم تبصره ۱ ماده ۹۹ قانون شهرداری، شهرداری های استان تهران می توانند رسماً اقدام به تخریب ابنیه‌ی احداثی بدون پروانه ساختمانی نمایند؟

تبصره ۱ ماده ۹۹ قانون شهرداری اشاره می‌دارد: به منظور حفاظت از حریم مصوب شهرهای استان تهران، شهرداری‌های مربوطه مکلف‌اند، از مقررات تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظارت بر گسترش شهر تهران مصوب ۱۳۵۲/۵/۱۷ استفاده نمایند. تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظارت بر گسترش شهر تهران شهرداری تهران را مکلف نموده است ابنیه و تأسیساتی را که بدون پروانه ساختمان و رعایت مفاد این ماده در خارج از محدوده‌ی خدمات شهری فعلی تهران احداث گردد، جلوگیری و تخریب نماید. طبق تبصره ۴ اصلاحی ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۵۸ شورای انقلاب اسلامی ایران مقرر گردیده که به ساختمان‌های بدون پروانه احداث شده در اراضی مربوطه در صورت داشتن شرایط قابل قبول از نظر فنی و بهداشتی با اخذ جریمه گواهی پایان کار صادر شود. پس حکم این تبصره وارد بر تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظارت بر گسترش شهر تهران مصوب ۵۲ بوده و ناسخ آن است؛ چرا که در صورتی که این تبصره حاکم می‌بود دیگر کمیسیون ماده ۱۰۰ به عنوان مرجع صالح برای رسیدگی به ساخت و سازهای بدون پروانه جایگاهی نمی‌داشت. در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و تبصره ذیل آن نیز به شهرداری اجازه‌ی تخریب بنای بدون پروانه داده نشده است. بلکه صرفاً شهرداری مجاز به جلوگیری از احداث بنای بدون پروانه با رعایت شرایط قانونی می‌باشد. بدیهی است که جلوگیری از ساختمان به هیچ وجه به مفهوم تخریب نمی‌باشد، چرا که پس از تخریب بنا امکان اظهار نظر در کمیسیون ماده صد ممکن نخواهد بود. نظریه مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه به شماره ۷/۱۲۹۶۵ مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ نیز مؤید نظر فوق است.

آیا با توجه به حکم ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی و تبصره‌های آن درباره‌ی اقدامات علیه بهداشت عمومی، وظیفه شهرداری وفق بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری در خصوص مکان‌هایی؛ همچون مراکز دامداری و مشاغل و کسب‌هایی که ایجاد مزاحمت و سرو صدا کنند یا تولید دود یا عفونت، یا تجمع حشرات و جانوران نماید منسوخ شده است؟

ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی اشاره دارد: "هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود از قبیل آلوده کردن آب آشامیدنی یا توزیع آب آشامیدنی آلوده، دفع غیر بهداشتی فضولات انسانی، دامی و مواد زائد، ریختن مواد مسموم کننده در رودخانه‌ها، زباله در خیابان‌ها و کشتار غیر مجاز دام، استفاده غیر مجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفیه خانه‌های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع می‌باشد و مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازات شدیدتری نباشند، بر حبس تا یک سال محکوم خواهند شد." ماده‌ی مذکور به طور عام ناظر بر هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود، بوده و موارد ذکر شده از باب تمثیل آمده‌اند. در پاسخ این سؤال که تشخیص این که اقدامی علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست می‌باشد یا خیر تبصره ماده ۶۸۸ حسب مورد وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی را مسؤول می‌داند. سوال اصلی این است که با این اوصاف، آیا وظیفه شهرداری‌ها وفق بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری منتفی خواهد بود؟ بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری (اصلاحی ۴۵/۱۱/۲۷) مقرر می‌نماید:

جلوگیری از ایجاد و تأسیس کلیه‌ی اماکن که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنان یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست شهرداری مکلف است از تأسیس کارخانه‌ها، کارگاه‌ها،

۵۵ درباره‌ی نظارت و مراقبت در وضع دودکش‌های مکان‌ها، کارخانه‌ها و وسائط نقلیه که کار کردن آن‌ها دود ایجاد می‌کند به منظور جلوگیری از آلوده شدن هوای شهر نیز با ماده ۶۸۸ و تبصر ذیل آن قابل جمع باشد. تبصره‌ی ۲ ماده ۶۸۸ آلودگی محیط زیست را تعریف نموده؛ مسؤلیت تشخیص و اعلام جرم را بر عهده سازمان حفاظت از محیط زیست نهاده است. ولی حکم ذیل بند ۲۰ ماده ۵۵ شامل نظارت و مراقبت در وضعیت قرار گرفتن دودکش‌های مکان‌های مختلف است.

❁ آیا شهرداری‌ها می‌توانند گرفتن حقوق قانونی خود؛ مانند عوارض یا بهای خدمات را حسب مورد به یکی از اشخاص، اصناف یا اتحادیه‌ها واگذار نمایند؟

مجری اخذ عوارض قانونی و مصوب، شهرداری‌ها می‌باشند. اصل بر این است که مراجع قانونی وجوه قانونی را وضع و وصول کنند. در واقع مراحل چندگانه تشخیص، تعیین، محاسبه یا وصول وجوه دولتی یا عمومی به واسطه‌ی آن که با حقوق مالی اشخاص در ارتباط است؛ از لحاظ جنبه‌ی عمومی مهم است. مباشرت دستگاه‌های مختلف از جمله شهرداری‌ها در وصول عوارض و بهای خدمات به دلیل آن است که وجهی بر خلاف قانون یا زیاده بر مقررات از اشخاص اخذ نگردد. ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسلامی نشان دهنده‌ی همین ضرورت است:

"هریک از مسؤولین دولتی و مستخدمین و مأمورینی که مأمور تشخیص یا تعیین یا محاسبه یا وصول وجه یا مالی به نفع دولت است بر خلاف قانون یا زیاده بر مقررات قانونی اقدام و وجه یا مالی اخذ یا امر به اخذ آن نماید به حبس از دو ماه تا یکسال محکوم خواهد شد. مجازات مذکور در این ماده در مورد مسؤولین و مأمورین شهرداری نیز مجری است و در هر حال آنچه بر

گاراژهای عمومی، تعمیرگاه‌ها، دکان‌ها؛ همچنین مراکزی که مواد محترقه می‌سازند، اصطبل چارپایان، مراکز دامداری و به طور کلی تمام مشاغل و کسب‌هایی که ایجاد مزاحمت و سر و صدا کنند یا تولید دود؛ عفونت می‌کنند و یا تجمع حشرات و جانوران می‌نماید جلوگیری کند و در تخریب کوره‌های آجر، گچ، آهک‌پزی و خزینه گرمابه‌های عمومی که مخالف بهداشت اقدام نماید و با نظارت و مراقبت در وضع دودکش‌های مکان‌ها و کارخانه‌ها و وسائط نقلیه که کار کردن آن‌ها دود ایجاد می‌کند از آلوده شدن هوای شهر جلوگیری نماید و

طبق قاعده‌ی حقوقی و فقهی "الجمع مهمما امکن اولی من الطرح" تا حد امکان باید بین دو ماده جمع نمود و در صورت ورود حکم مؤخر قائل به نسخ حکم مقدم شد؛ بنابراین نکات ذیل از جمع بین دو ماده نتیجه می‌شود:

۱- بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری "جلوگیری از ایجاد و تأسیس کلیه اماکن که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصول بهداشت در شهرها" می‌باشد، را بر عهده شهرداری گذاشته است. حال آنکه ماده ۶۸۸ در مقام تعریف جرم اقدام علیه بهداشت عمومی وظیفه‌ی اعلام جرم را بر عهده نهاده‌های صدرالذکر نهاده است. حکم بند ۲۰ ماده ۵۵ صرفاً ناظر بر جلوگیری است ولی ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی مربوط به بروز یک جرم می‌باشد. مضافاً این که بند ۲۰ ماده ۵۵ صرفاً در محدوده شهر جاری بوده، به خارج از آن تسری ندارد. با این وصف مخالف اصول بهداشت بودن یک مکان؛ مانند محل‌هایی که باعث تجمع عفونت، جانوران، حشرات و... می‌شود، می‌تواند موجبی برای اقدام جلوگیری کننده شهرداری؛ همچنین اعلام جرم وزارت بهداشت باشد.

۲- به نظر می‌رسد که حکم ذیل بند ۲۰ ماده

بابت مالیات، عوارض یا هزینه خدمات را ظرف یک هفته به حساب قانونی دستگاه مربوطه واریز کنند. مبلغ کارمزد توافق شده از سوی طرف توافق به حساب اتحادیه‌ها واریز می‌گردد." با توجه به حکم ماده ۲۹ قانون نظام صنفی، اتحادیه‌ها که طبق ماده ۷ همان قانون شخصیتی حقوقی هستند که از افراد یک یا چند صنف که دارای فعالیت یکسان و مشابه اند، تشکیل می‌گردد؛ می‌توانند با مجوز شهرداری عهده‌دار وصول عوارض و بهای خدمات قانونی شوند.

خلاف قانون و مقررات اخذ نموده است به ذیحقی مسترد می‌گردد." با توجه به مطالب فوق به نظر می‌رسد که واگذاری حق وصول عوارض و بهای خدمات به سایر اشخاص نیازمند حکم قانونی باشد. ماده ۲۹ قانون نظام صنفی مصوب ۸۲/۱۱/۲۴ اشاره دارد: "اتحادیه‌ها می‌توانند وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت را طبق مقررات و قوانین جاری عهده‌دار شوند و مبالغ وصول شده

شماره هـ/۸۴/۱۸۵ رأی شماره ۲۱۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال

صور تجلسه مورخ ۱۳۸۰/۶/۷ شورای اسلامی شهر شیراز ۱۳۸۵/۵/۱۸

تاریخ: ۱۳۸۵/۴/۱۱

شماره دادنامه: ۲۱۱

کلاس پرونده: ۱۸۵/۸۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای منوچهر نبی زاده و خانم رؤیا نبی زاده.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال صور تجلسه مورخ ۱۳۸۰/۶/۷ شورای اسلامی شهر شیراز.

که قبلاً کاربری انتفاعی نداشته‌اند و بعداً کاربری انتفاعی داده می‌شود، فقط ۱/۵ برابر قیمت منطقه‌بندی برای هر متر مربع به شهرداری پرداخت می‌شود. تصمیمات مذکور مغایر قوانین فوق‌الاشعار بوده و ابطال صور تجلسه ۱۳۸۰/۶/۷ مورد تقاضا است. رئیس شورای اسلامی شهر شیراز در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۱۷۹۲۱/ش الف/ مورخ ۱۳۸۵/۲/۱۷ اعلام داشته‌اند، نه شورای اسلامی و نه شهرداری هرگز تعرضی به حقوق حقه و اصل مالکیت مردم نداشته و ندارند. در قضیه‌ی مانحن فیه، نه شهرداری مانع تصرف و انتفاع از حق مالکی شده، نه مالی را از تصرف صاحب آن خارج ساخته و نه متعرض و منکر مالکیت کسی شده، نه متعرض مالکیت و فضای زمین متعلق به مالک شده و نه متعرض احیاء کننده اراضی موات و مباحه

مقدمه: شاکی به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته‌اند، در صور تجلسه مورخ ۱۳۸۰/۶/۷ شهرداری شیراز (شورای اسلامی شهر) بر خلاف اصل ۴۷ قانون اساسی و مادتین ۳۰ و ۳۲ قانون مدنی و مغایر با مواد ۴ و ۵ و ۶ و ۹ قانون تملک اراضی و ماده واحده مصوب سال ۱۳۷۰ که در راستای قانونی شهرداری‌ها و مکمل قانون تملک اراضی تصویب گردیده در چند ماده و تبصره مصوبه‌ای را در مورد اراضی جیل دراک شیراز تصویب نموده‌اند. در بند (الف) صور تجلسه مورد شکایت آمده است، چون در اجرای مصوبه کمیسیون ماده ۵ تغییر کاربری اراضی مذکور قابلیت مسکونی پیدا کرده‌اند از ۱۰٪ تا ۴۵٪ برای تغییر کاربری سهم شهرداری در نظر گرفته‌اند حال آنکه در بند یک ماده ۱۰ قانون شهرداری‌ها نسبت به املاکی

کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران است که هدف از انجام امور فوق الذکر؛ همچنین تغییر کاربری اراضی واقع در محدوده شهرها توسط مراجع ذیصلاح در جهت تنظیم و تنسيق امور مربوط به احداث بنا با کاربری‌های گوناگون، تأمین و تسهیل خدمات عمومی شهری و به منظور تدارک امکانات متناسب و مطلوب برای رفاه شهروندان می‌باشد؛ بنابراین تعلیق انجام وظایف مسؤولیت‌های قانونی به شرط واگذاری قسمتی از اراضی اشخاص به طور رایگان به شهرداری به منظور تأمین نیازمندی‌های شهری خلاف قانون و اصل تسلیط و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی محسوب می‌شود و تصمیم مورخ ۱۳۸۰/۶/۷ شورای اسلامی شهر شیراز که مبین این معنی است به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - علی رازینی

شده‌اند. ذکر این نکته را ضروری می‌داند که شهرداری نهادی است مردمی و خدمتگزار مردم و کلان شهر شیراز را با داشتن ۴۵۰۰ نفر پرسنل خدمت باید اداره کند بدون بهره‌مندی از بودجه دولتی و کمک‌های دولت چگونه باید اداره شود. آیا نه این است که شهروندان عزیز باید هزینه شهر نشینی و بهره‌مندی از خدمات عمومی را بپردازند. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی، رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

تعیین کاربری مناطق شهری به حکم قانون از جمله وظایف و مسؤولیت‌های شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و تهیه نقشه تفصیلی مناطق شهری با رعایت نقشه جامع به عهده

شماره هـ/۸۲/۶۵۲ رأی شماره ۲۶۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص صلاحیت

کمیسیون‌های ماده صد شهرداری

تاریخ: ۱۳۸۵/۵/۸

شماره دادنامه: ۲۶۶

کلاس پرونده: ۶۵۲/۸۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: شهرداری خمینی شهر.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۳ و ۱۸ و ۱۹ بدوی و شعبه اول تجدید نظر دیوان عدالت اداری.

شهرداری به شرح دادنامه شماره ۲۰۵ مورخ ۱۳۷۵/۳/۹ چنین رأی صادر نموده است، شاکی در خارج از محدوده خدمات شهری اقدام به احداث بنا نموده است حال که ساختمان احداث شده در محدوده خدمات شهرداری شهرستان خمینی

مقدمه: الف- ۱- شعبه هجدهم در رسیدگی به پرونده کلاس ۷۱۳۱۷/۷۳ موضوع شکایت آقای رحیم صراف بیدآبادی به طرفیت، شهرداری خمینی شهر به خواسته، رفع تعرض شهرداری و فسخ آراء مورخ ۱۳۷۳/۸/۷ و ۱۳۷۳/۹/۶ ماده صد

شهر قرار گرفته است شهرداری احداث بدون پروانه را تخلف تلقی و مراتب را به کمیسیون ماده صد قانون شهرداری اعلام نموده است. کمیسیون هم طی رأی مورخ ۱۳۷۳/۹/۶ رأی شماره ۷۱۵ مورخ ۱۳۷۳/۸/۲۳ کمیسیون بدوی را دایر به محکومیت شاکی به پرداخت جریمه تأیید نموده است. اولاً در زمان احداث بنا محل احداث در محدوده شهرداری نبوده است. ثانیاً مراتب طی نامه شماره ۱۲۸۶ مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۷ به شهرداری خمینی شهر اعلام گردیده و شهرداری مذکور پلاک را خارج از محدوده قانونی شهر دانسته است. ثالثاً نماینده شهرداری هنگام حضور در شعبه ضمن تأیید خارج از محدوده بودن ساختمان هنگام احداث مبنای رأی کمیسیون را رعایت عدل و انصاف از حیث بهره‌مندی از خدمات شهرداری و امکانات شهرداری دانسته است و هیچ مستند قانونی مبنی بر احراز تخلف شاکی ابراز نداشته است. علیهذا ضمن آن که تبصره‌های الحاقی به ماده ۹۹ قانون شهرداری ارتباطی به موضوع نداشته حکم به ورود شکایت شاکی دایر به نقض رأی کمیسیون تجدید نظر در رسیدگی به پرونده هم عرض صادر و اعلام می‌گردد. الف- ۲- هیأت اول تجدید نظر رد رسیدگی به پرونده کلاسه ۴۳۲/۷۵ موضوع تقاضای تجدید نظر شهرداری خمینی شهر به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۲۰۵ مورخ ۱۳۷۵/۳/۹ شعبه هجدهم به شرح دادنامه شماره ۸۸۳ مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۷ چنین رأی صادر نموده است، نظر به این که از طرف تجدید نظر خواه شهرداری خمینی شهر ایراد و اعتراض موجهی که فسخ دادنامه بدوی را ایجاب نماید اقامه و ابراز نگردیده است و بر کیفیت رسیدگی و اصدار دادنامه شماره ۳۰۵ مورخ ۱۳۷۵/۳/۹ صادر از شعبه ۱۸ دیوان ایراد شکلی به نظر نمی‌رسد بنا به مجموع مراتب فوق‌الذکر دادنامه بدوی عیناً تأیید می‌شود. ب- شعبه نوزدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۲۳۰/۸۰ موضوع شکایت آقای محمد کاظم

ریسمان چیان به طرفیت شهرداری خمینی شهر به خواسته ابطال آراء صادر توسط کمیسیون بدوی تجدید نظر ماده صد شهرداری به شرح دادنامه شماره ۴۷۵ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۳ چنین رأی صادر نموده است، با توجه به عدم دفاعیات مؤثر و موجه اداره مشتکی عنه و دلایل و مدارک ابرازی از جمله سند رسمی و زمان تنظیم آن و موارد منعکس در آن خاصه موضوع ذکر شیروانی در سند و نامه شرکت برق در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۷ که در نهایت با مذاقه در متن رأی معترض علیه و عدم توجه به قدمت مستحقات و عدم رعایت تعیین میزان جریمه نسبت به زمان وقوع آن با در نظر گرفتن نظریه مورخ ۱۳۷۲/۳/۹ مقام معظم رهبری، روحی فدا، در پاسخ استفتاء شهرداری تبریز مبنی بر وصول میزان جریمه به تاریخ وقوع تخلف می‌باشد؛ همچنین مفاد رأی شماره ۱۲۰ مورخ ۱۳۷۶/۹/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص قابلیت تغییر ارزش معاملاتی در هر سال (تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری) و لزوم اعمال ارزش معاملاتی هر سال در تعیین جرائم تخلفات ساختمانی مربوطه همان سال می‌باشد و بالاخره التفاتاً به مجموع مراتب یاد شده به نظر می‌رسد اتخاذ تصمیم کمیسیون معترض علیه وفق مقررات موضوع از جمله مدلول ماده صد قانون شهرداری در رابطه با اخذ توضیحات کتبی از ذینفع در امر اصدار رأی معمول نگردیده؛ فلذا حکم به ورود شکایت فوق‌التوصیف صادر و رأی مابه‌الاجتلاف نقض و لزوم رسیدگی مجدد به موضوع معنون در کمیسیون هم عرض با رعایت مفاد این دادنامه و کلیه مقررات مربوطه اعلام می‌گردد. ج- ۱- شعبه سوم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۷۶۹/۷۹ موضوع شکایت آقای احمد داوری به طرفیت شهرداری خمینی شهر به خواسته، ابطال و فسخ و نقض دادنامه کمیسیون تجدید نظر ماده صد شهرداری خمینی شهر به شرح دادنامه شماره ۲۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۳/۵ چنین رأی صادر نموده است، نظر به اینکه کاربری ملک متنازع فیه به

رای مورخ ۱۳۷۹/۴/۱۳ کمیسیون تجدید نظر ماده صد قانون شهرداری نقض و رسیدگی به کمیسیون همعرض ارجاع می‌گردد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رای هیأت عمومی

اولاً با بررسی انجام شده، هیأت عمومی وجود تعارض بین آراء اعلام شده را محقق دانست. ثانیاً با توجه به اینکه حکم مقرر در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبین الزام مالکین اراضی واقع در محدوده شهر یا حریم آن به اخذ پروانه احداث یا تجدید بنا و یا اقدام عمرانی دیگر می‌باشد و مدلول تبصره‌های ماده فوق‌الذکر متضمن صلاحیت کمیسیون‌های بدوی و تجدید نظر در رسیدگی به تخلفات ساختمانی واقع در محدوده شهر و یا حریم آن و صدور رأی قطعی مقتضی در این باب است. نظر به اینکه گسترش قلمرو جغرافیایی شهر به لحاظ ادغام اراضی و املاک خارج از محدوده شهر به محدوده قانونی و حریم آن موجد صلاحیت کمیسیون‌های بدوی و تجدید نظر در رسیدگی به تخلفات ساختمانی در اراضی و املاک مزبور قبل از ادغام آنها و مجوز صدور رأی قطعی بر اساس تبصره‌های ماده فوق‌الذکر نیست، بنابراین دادنامه‌های شماره ۸۸۳ مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۷ هیأت اول تجدید نظر و ۱۷۹۳ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۹ شعبه اول تجدید نظر دیوان در حدی که متضمن این معنی است صحیح و موافق موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذیربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - علی رازینی

صورت باغ و کشاورزی بوده و از طریق مجاری قانون (کمیسیون موضوع ماده ۵ قانون شورای عالی شهرسازی و معماری ایران) به کاربری مسکونی و تجاری تغییر نیافته است از این رو از حیث نقض قوانین و مقررات تخلفی از مقررات از ناحیه مشتکی عنه صورت نگرفته و موازین قانونی در صدور رأی مورد اعتراض لحاظ گردیده است، لذا شکایت با وصف مرقوم غیر وارد تشخیص و حکم به رد شکایت صادر می‌گردد. ج- ۲- شعبه ششم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۶۳۴/۸۰ موضوع تقاضای تجدید نظر آقای احمددوری به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۲۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۳/۵ صادره از شعبه سوم بدوی به شرح دادنامه شماره ۱۴۰ مورخ ۱۳۸۲/۲/۸ دادنامه بدوی را عیناً تأیید نموده است. د- ۱- شعبه هجدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۰۱۲/۸۰ موضوع شکایت آقای رجبعلی هوازاده جوی آبادی به طرفیت، شهرداری منطقه یک خمینی شهر به خواسته اعتراض به آراء کمیسیون ماده صد به شرح دادنامه شماره ۱۴۸۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۰ شکایت شاکی را موجه تشخیص نداده و حکم به رد آن صادر نموده است. د- ۲- شعبه اول تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۱۹/۸۲ موضوع تقاضای تجدید نظر آقای رجبعلی هوازاده به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۱۴۸۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۰ صادره از شعبه هجدهم به شرح دادنامه شماره ۱۷۹۳ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۹ چنین رأی صادر نموده است، حسب لایحه دفاعیه شهرداری در پرونده شعبه هجدهم، ساخت و ساز مربوط به زمانی بوده که منطقه جوی آباد به محدوده شهرداری خمینی شهر ملحق نشده بود و خارج از حریم شهر بوده است که در این گونه موارد کمیسیون بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری صالح به رسیدگی است و کمیسیون ماده صد صلاحیتی راجع به ساخت و سازهای خارج از محدوده شهر ندارد؛ فلذا تجدید نظر خواهی وارد تشخیص و با نقض حکم فوق

آراء شماره ۵۴۴ و ۵۴۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص عدم استحقاق شهرداری به وصول عوارض از واحدهای تولیدی خارج از حریم قانونی شهرها
شماره ۱۰۴۳-۹۷۶/۸۲
تاریخ: ۱۳۸۵/۸/۷
شماره دادنامه: ۵۴۴-۵۴۵
کلاس پرونده: ۱۰۴۳-۹۷۶/۸۲
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
شاکی: ۱- شهرداری یزد ۲- شرکت عالی سفالین.
موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۱۰ و ۱۳ بدوی و ۷ و ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که مقرر می دارد؛ «نظر به اینکه شهرداری تکلیفی در ارائه خدمات عمومی در خارج از محدوده قانونی شهر ندارد بنابراین تمسک به تبصره ۴ ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری که در مقام تعریف حوزه شهر بر اساس نقاط تابع حوزه ثبتی و عرفی واحد وضع شده است و مطالبه عوارض از کارخانجات واقع در خارج از محدوده قانونی شهر خلاف هدف و حکم مقنن در باب وضع و وصول و مصرف عوارض و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی است...»

لهذا به دلایل مذکور حکم به ورود شکایت شرکت شاکی صادر و اعلام می گردد. الف- ۲- شعبه هشتم تجدیدنظر رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۴۲۱/۸۱ موضوع تقاضای تجدیدنظر، شهرداری یزد نسبت به دادنامه شماره ۱۷۷۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ شعبه پانزدهم دیوان به شرح دادنامه شماره ۴۵۵ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۹ با رد تجدیدنظر خواهی دادنامه بدوی را عیناً تأیید نموده است. ب- شعبه سیزدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۱۴۳/۷۶ موضوع شکایت شرکت اتحاد فخار یزد به طرفیت شهرداری یزد به خواسته، ابطال رأی ۳۳/۷۶ کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری ها مستقر در شهرداری یزد به شرح دادنامه شماره

مقدمه: الف- شعبه پانزدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۸۰/۲۰۱۴ موضوع شکایت سفالین آجران به طرفیت، شهرداری یزد به خواسته، اعتراض به اقدامات مشتکی عنه در خصوص اخذ عوارض فروش آجر و ابطال اقدامات مذکور و استرداد وجوه از تاریخ ۱۳۷۲ لغایت صدور حکم به شرح دادنامه شماره ۱۷۷۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ چنین رأی صادر نموده است: شاکی اعلام نموده که شرکت سفالین آجران در فاصله ۳۵ کیلومتری یزد و در خارج از حوزه استحفاظی شهرداری قرار داشته؛ بنابراین به لحاظ عدم ارائه هر گونه خدمات از ناحیه شهرداری یزد در خارج از محدوده قانونی و حریم استحفاظی شهر، اخذ هر گونه عوارض بر خلاف قانون صورت پذیرفته است.

متقابلاً به موجب لایحه جوابیه، شهرداری یزد اعلام داشته است، به موجب ماده ۳ آیین نامه اجرائی وصول عوارض تولید آجر مستقر در خارج از محدوده قانونی شهرداری، مشابه کارخانجات و کوره های داخل در محدوده مشمول پرداخت عوارض مقرر می باشد که با این وصف ادعای خواهان در خصوص این که به لحاظ استقرار شرکت موصوف در خارج از حوزه قانونی شهرداری از پرداخت عوارض معاف می باشد، فاقد وجهت قانونی است. با توجه به رأی وحدت رویه شماره ۳۷۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۸

۱۳۷۲ لغایت صدور حکم به شرح دادنامه شماره ۱۷۷۹ مورخ ۱۳۸۱/۹/۷ چنین رأی صادر نموده است: "شاکی اظهار داشته، کارخانجات تولیدی شرکت عالی سفالین در فاصله ۳۵ کیلومتری یزد و در خارج از حوزه استحفاظی شهرداری یزد قرار داشته، لذا اخذ هر گونه عوارض از سوی شهرداری یزد بر خلاف قانون صورت پذیرفته است. متقابلاً به موجب لایحه جوابیه ۱۳۸۱/۱/۲۲ شهرداری یزد اعلام داشته که به موجب ماده ۳ آیین نامه اجرائی وصول عوارض انجمن شهر یزد مصوب سال ۱۳۵۶ که کما کان به قوت خود باقی و لازم الاجرا است کلیه کارخانجات و کوره‌های تولیدی آجر مستقر در خارج از محدوده قانونی شهرداری مشمول پرداخت عوارض مقرر می‌باشند. با توجه به رأی وحدت رویه ۳۷۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۸ حکم به ورود به شکایت شاکی صادر و اعلام می‌گردد." د-۲ شعبه هفتم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۴۳۰/۸۱ موضوع تقاضای تجدید نظر شهرداری نسبت به دادنامه شماره ۱۷۷۹ مورخ ۱۳۸۱/۹/۷ شعبه پانزدهم دیوان به شرح دادنامه شماره ۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۹/۸ چنین رأی صادر نموده است: "نظر به اینکه بر اساس ماده ۷۷ قانون شهرداری رفع هر گونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در مورد اعتراض در صلاحیت کمیسیون مقرر در آن ماده قانونی می‌باشد و از آنجا که شکایت شاکی به موجب دادخواست تقدیمی کلی است و منجر نمی‌باشد و شاکی رأی خاصی از کمیسیون مذکور را مورد اعتراض قرار نداده است و پرونده امر حکایتی از ارجاع موضوع در بدو امر به کمیسیون مقرر در ماده مرقوم ندارد که با این وصف در وضعیت فعلی پرونده شکوائیه شاکی قابلیت استماع در دیوان عدالت اداری را ندارد. علیهذا تجدید نظر خواهی را وارد تشخیص و با فسخ دادنامه تجدید نظر خواسته قرار رد شکایت صادر و اعلام می‌گردد." هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و

۱۱۹۴ مورخ ۱۳۷۸/۷/۱۳ چنین رأی صادر نموده است: "نظر به اینکه شهرداری برای تأمین هزینه‌های جاری مربوط به انجام وظایف محوله مجاز به وصول عوارض بر اساس ضوابط و مقررات و دستورالعمل‌ها می‌باشد و عوارض مورد مطالبه نیز علی‌الاصول با درج در ذیل فاکتورهای فروش محصولات از خریداران دریافت می‌گردد و بدین لحاظ موضوع تحمیل و اجحاف به شرکت شاکی و دیگر واحدهای مشمول منتفی به نظر می‌رسد، علیهذا تخلفی از مقررات توسط شهرداری احراز نمی‌گردد، حکم به رد صادر می‌شود." ج- شعبه دهم در رسیدگی پرونده کلاسه ۱۵۱/۷۵ و ۱۲۷۱ و ۳۷۷/۷۶ موضوع شکایت شرکت عالی سفالین یزد به طرفیت، شهرداری یزد به خواسته، اعتراض نسبت به رأی قطعی شماره ۲۶۰-۷۵ مورخ ۱۳۷۵/۶/۳۱ کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری و تصمیمات شهرداری به شرح دادنامه شماره ۹۴۵ و ۹۴۶ و ۹۴۷ مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۲ چنین رأی صادر نموده است: "عمده اعتراض عنوان شده دائر بر غیر قانونی بودن وضع عوارض مورد مطالبه همچنین عدم تعلق عوارض به لحاظ استقرار کوره فخاری در خارج از حوزه استحفاظی و عدم ارائه خدمات از سوی شهرداری یزد و اینکه بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور ناظر به تعیین عوارض بر مبنای خدمات ارائه شده می‌باشد با عنایت به مفاد دادنامه شماره ۱۳۲ مورخ ۱۳۶۹/۵/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، مؤثر در مقام به نظر نمی‌رسد... بنا به مراتب فوق و بررسی کلیه سوابق امر تخلفی از قوانین و مقررات مشهور نیست و شکایت وارد به نظر نرسیده و رد می‌شود." د-۱ - شعبه پانزدهم رد رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۸۱۸/۸۰ موضوع شکایت شرکت عالی سفالین به طرفیت شهرداری یزد به خواسته اعتراض به اقدامات شهرداری در خصوص اخذ عوارض فروش آجر و استرداد وجوه مأخوذه از تاریخ

در اساس قضیه همان طور که در دادنامه شماره ۸۳۵ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۱ هیأت عمومی دیوان نیز تصریح شده است، وصول عوارض توسط شهرداری به حکم مقنن از جمله بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۱ در محدوده شهرها و حریم قانونی آنها است و مفید جواز اخذ عوارض از واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی مستقر در خارج از محدوده قانونی شهرها نیست، بنابراین مفاد دادنامه شماره ۱۷۷۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ شعبه پانزدهم بدوی دیوان که به شرح دادنامه شماره ۴۵۵ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۹ شعبه هشتم تجدید نظر مورد تأیید قرار گرفته و قطعیت یافته، منحصراً در حدی که متضمن این معنی است موافق قانون تشخیص داده می شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ اصلاحی قانون دیون عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذیربط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - علی رازینی

رؤساء و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید:

رأی هیأت عمومی

اولاً: تفاوت مدلول دادنامه های صادره از شعب ۷ و ۸ تجدید نظر و ۱۳ و ۱۵ بدوی دیوان مبتنی بر استنباط معارض از حکم واحد قانونگذار نیست و دادنامه های مذکور از مصادیق آراء متناقض موضوع ماده ۲۰ اصلاحی قانون دیوان عدالت اداری محسوب نمی شود. ثانیاً: با توجه به مدلول دادنامه شماره ۹۴۵ و ۹۴۶ و ۹۴۷ مورخ ۱۳۷۶/۷/۱۲ شعبه دهم بدوی و شماره ۱۷۷۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ شعبه پانزدهم بدوی و سایر محتویات پرونده های مربوط در باب استحقاق یا عدم استحقاق شهرداری به وصول عوارض از واحدهای تولیدی واقع در خارج از حریم قانونی شهرها، وجود تناقض بین دادنامه های فوق الذکر محرز به نظر می رسد و

رأی شماره ۳۱۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص مطالبه عوارض تولید

شماره ۱۰۷/۸۲/۵

تاریخ: ۱۳۸۵/۵/۲۲

شماره دادنامه: ۳۱۱

کلاس پرونده: ۱۰۷/۸۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: شرکت آجر ماشینی کاظمیه جهرم

موضوع شکایت و خواسته: اعلم تعارض آراء صادره از شعب دهم بدوی و سوم تجدید نظر دیوان عدالت اداری

مقدمه: الف- ۱- شعبه دوازدهم در رسیدگی به پرونده کلاس ۲۵۲/۷۷ موضوع شکایت شرکت آجر ماشینی کاظمیه به طرفیت شهرداری جهرم به خواسته، ابطال عملیات اجرائی مربوط به رأی مورخ ۱۳۷۶/۴/۴ کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری جهرم به شرح دادنامه شماره ۸۵۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۴

چنین رأی صادر نموده است، با توجه به بند (الف) ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۸ و بند یک ماده ۴ قانون اصلاح پاره ای از موارد قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۹ نسبت به عوارض متعلقه و بند (الف) ماده ۳۰ قانون وصول برخی از

محصولات و کالاهای تولیدی کارخانجات و واحدهای صنعتی و معدنی و کارگاه‌های غیرمشمول مقررات قانونی نظام صنفی واقع در حوزه شهری به میزان یک درصد قیمت بهای فروش هر یک از واحدها و فوق‌الذکر مورد تجویز قرار گرفته و با توجه به این که کارخانه آجر ماشینی از مصادیق کارخانجات و واحدهای صنعتی محسوب می‌شود و مستثنی از دیگر واحدها نیست، بنابراین مطالبه عوارض از محصولات تولیدی آن نباید بیش‌تر از یک درصد باشد و چون مدلول رأی کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری در رابطه با مطالبه عوارض شهرداری چهارم متضمن این معنی نیست؛ لذا رأی به ورود شکایت و نقض رأی صادره و ارجاع آن به کمیسیون هم عرض صادر می‌گردد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

نظر به این که عوارض بهای تولیدات فخاری به میزان ده درصد در اجرای بند یک ماده ۳۵ قانون شوراها و اسلامی با رعایت مقررات به تنفیذ نماینده محترم ولی فقیه رسیده و در سال‌های مطالبه آن از شاکیان پرونده‌های فوق‌الذکر به قوت و اعتبار خود باقی بوده است؛ بنابراین دادنامه شماره ۸۹۳ مورخ ۱۳۷۹/۶/۱۳ شعبه سوم تجدیدنظر دیوان در حدی که مبین این معنی می‌باشد. موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ اصلاحی قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذی‌ربط در موارد مشابه و مربوط به زمان نفوذ و اعتبار قانون و مصوبه فوق‌الاشعار لازم‌الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مقدسی فرد

درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۳ و با توجه به دستورالعمل شماره ۶۱۶۴۰/۱۱ مورخ ۱۳۷۵/۴/۲ ریاست جمهوری بر پرداخت عوارض یک درصد از واحدهای دولتی در حوزه استحفاظی شهرها، اعتراض شرکت شاکی نسبت به رأی مورخ ۱۳۷۶/۴/۴ کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری چهارم که به میزان ده درصد عوارض تعیین نموده و مبنای قانونی ندارد وارد می‌باشد و با نقض رأی مذکور پرونده به کمیسیون مربوطه برای طرح مجدد احاله می‌گردد. الف-۲- شعبه سوم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۷۳۰/۷۸ موضوع تقاضای تجدید نظر شهرداری چهارم به خواسته تجدیدنظر در دادنامه شماره ۸۵۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۴ شعبه دوازدهم دیوان به شرح دادنامه شماره ۸۹۳ مورخ ۱۳۷۹/۶/۱۳ چنین رأی صادر نموده است، نظر به اینکه شهرداری چهارم مستند اقدامات مبنی بر مطالبه عوارض تولید بر مبنای ده درصد را آراء شماره ۱۳۲-۱۳۳ مورخ ۱۳۶۹/۵/۴ وحدت رویه هیأت عمومی دیوان دانسته‌اند و متذکر شده‌اند بر طبق مواد ۲ و ۳ و ۴ آیین‌نامه مربوط به تعیین و وصول عوارض از تولیدات فخاری در سراسر کشور که مبنی بر مصوبه قائم‌مقام شورای اسلامی شهر که به تنفیذ نماینده محترم ولی فقیه رسیده و نظر به اینکه رأی صادره از شعبه دوازدهم بدون توجه به آراء وحدت رویه مذکور صادر گردیده بنابراین با وارد دانستن اعتراض تجدیدنظر خواه ضمن فسخ دادنامه شماره ۸۵۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۴ صادره از شعبه دوازدهم دیوان عدالت اداری رأی به رد شکایت صادر می‌نماید. ب- شعبه دهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۹۳۹/۷۶ موضوع شکایت آقای فرهاد کاظمی به طرفیت شهرداری شهرستان چهارم به خواسته متن دادخواست به شرح دادنامه شماره ۳۷۸ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲۵ چنین رأی صادر نموده است، نظر به این که حسب مقررات مربوط عوارض بر

بلدیه‌ها بر پهنه‌ی جغرافیای ایران

□ عباس جلالی

پس از روزگار پرتب و تاب مشروطه‌خواهی و با پایان‌گیری فرمانروایی قاجاریان (۱۲۹۹) رضاشاه. پهلوی یکم، (پاد ۱۳۰۰ - ۱۳۲۰ خ) بر سر کار آمد. پادشاهی که خاستگاه نظامی داشت. فرصتی پیش آمده بود که با فرمان‌های نظامی و سخت‌گیری‌ها، برای آن همه گسیختگی و سستی در کارها، سر و سامانی داده شود. کار به داستان دولت، شتاب‌زده و برای آن که آبادی‌های بزرگ (شهرها) را ساماندهی کنند. آنان را در سیاهه‌ای گرد آوردند تا هر آبادی دارای بلدیه‌ای شود و شهر رسمیت قانونی بیابد. با این که این ساماندهی دستوری و ظاهری بود بی آن که ساختاری درست و سنجیده داشته باشد، اما آبادی‌ها، در گام نخست شهرها را، یکسره دگرگون نمود، اما این کنش دولت، کاری پرهزینه و درازدامن بود و نیاز به سازمان‌بندی و کارکنان بسیار داشت و معنایش هزینه‌های سنگین جاری برای پیش‌برد کارها در زمینه‌ای که یکسره تهی از هر ساختار پیشین بود.

جستن راهی که بتوان هزینه‌های شهری را از آن به دست آورد ضروری می‌نمود. این هزینه برای شهری پرداخت می‌شد که بنا بود در کنترل دولت مرکزی باشد و دست کم نیازهای نخستین دولت را در زمینه‌ی ساختمان‌های دولتی و اداراتی که در مرکز شهرها ساخته می‌شدند، فراهم سازد تا نماد قدرت نوین سلطنت را در یادها بنشانند، اما شهرها درآمد چندانی نداشتند. تازه از نیمه‌ی سال ۱۳۰۶

بی‌گمان پیش از قانون ۱۲۸۶ خورشیدی هم، به تهران (پایتخت قاجاریان) مشهد، شیراز، تبریز، کرمان، همدان، رشت و ... "شهر" می‌گفته‌اند، اما آن چه به این آبادی‌های (بسیار) بزرگ و باشندگان‌ش، هویت حقوقی-شهری بخشید، بنیاد بلدیه / شهرداری در آن‌ها بود. با بنیاد بلدیه، قانونمند شدن کارهای شهر سامانی ویژه یافت. کسی با نام رئیس بلدیه [= شهردار]، مدیریت کارهای شهر را به دست گرفت. او پاسخگوی خواسته‌ها و نیازمندی‌های شهربان گردید که این خود از گام‌های نخست شکل‌گیری حقوق شهروندی برای شهرنشینان شمرده می‌شد. با این که قانون ۱۲۸۶ خورشیدی هرگز اجرا نشد، اما گام نخست برداشته شده بود و دیگر راه بازگشتی وجود نداشت.

به راستی از آن همه آبادی در این خاک پهناور، ۶۴۸/۱ هزار کیلومتر مربع، که بسیاری از آبادی‌های آن تا یک صد سال بعد؛ یعنی تا آغاز دهه‌ی ۸۰ سده‌ی کنونی نیز ناشناخته مانده بودند، کدام یک آن اندازه بزرگ بودند که شهر شمرده شوند؟ در آن هنگام هیچ سرشماری و آمار برپایه‌های علمی و رسمی وجود نداشت و اگر آمارهایی نیز فراهم شده بود تنها از آن شهر تهران بود و بس ← (جلالی، دانن. ۱۳۸۵). "احصائیه‌ی بلدیه، نخستین آمارهای شهری"، ماهنامه‌ی شهرداریها، ش ۷۷).

بودجه ۱۳۰۸ بلدیة تهران

شماره مجلس شورای تهران

مجلس شورای تهران در جلسه ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

مجلس شورای تهران در جلسه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸

ردیف	شرح	مبلغ	ردیف	شرح	مبلغ
۱	۱
۲	۲
۳	۳
۴	۴
۵	۵
۶	۶
۷	۷
۸	۸
۹	۹
۱۰	۱۰
۱۱	۱۱
۱۲	۱۲
۱۳	۱۳
۱۴	۱۴
۱۵	۱۵
۱۶	۱۶
۱۷	۱۷
۱۸	۱۸
۱۹	۱۹
۲۰	۲۰
۲۱	۲۱
۲۲	۲۲
۲۳	۲۳
۲۴	۲۴
۲۵	۲۵
۲۶	۲۶
۲۷	۲۷
۲۸	۲۸
۲۹	۲۹
۳۰	۳۰
۳۱	۳۱
۳۲	۳۲
۳۳	۳۳
۳۴	۳۴
۳۵	۳۵
۳۶	۳۶
۳۷	۳۷
۳۸	۳۸
۳۹	۳۹
۴۰	۴۰
۴۱	۴۱
۴۲	۴۲
۴۳	۴۳
۴۴	۴۴
۴۵	۴۵
۴۶	۴۶
۴۷	۴۷
۴۸	۴۸
۴۹	۴۹
۵۰	۵۰

«مالیات مستغلات» گردآوری شد تا ۵ درصد از آن برای بلدیة اختصاص یابد که آن هم برای هزینه‌ی شهرهای کوچک و دور بسنده نبود، گرچه در برخی شهرها فزونی نیز داشت. نمایندگان مجلس شورای ملی نیز با تقسیم درآمدها برای یکسان‌سازی مخالف بودند. سرانجام دولت و مجلس برای از میان برداشتن این مشکل، ناگزیر به بودجه‌بندی برای بلدیة شدند تا همه‌ی شهرها به نسبت گستره و جمعیت بتواند به رشد و توسعه‌ای نسبی دست یابند. روز ۲۰ خردادماه ۱۳۰۷ قانون بودجه‌ی بلدیةها به تصویب مجلس رسید که در دو تبصره‌ی نخست از این قانون آمده بود که، «وزارت داخله عواید اختصاصی بلدیةهای ولایات را که از عایدات راه دریافت می‌شود، به تناسب جمعیت و گستره‌های هر محل تقسیم نموده و صورت آن را به مجلس شورای ملی تقدیم نماید تا پس از تصویب مجلس از ۱۳۰۸ برطبق آن عمل شود.»

مجلس شورای ملی در نشست ۱۲ خردادماه ۱۳۰۸؛ یعنی درست ۲۲ سال پس از تصویب نخستین قانون بلدیة و در همان روز بودجه‌ی کل بلدیةهای ایالات و ولایات را به مبلغ ۸۵۱۰۹۶۵ تومان تصویب و به وزارت داخله ابلاغ نمود.

بررسی سند

این ابلاغ یکی از نخستین اسنادی است که سیاهه‌ای از آبادی‌های کوچک و بزرگ را که از آن پس به موجب همین سند «شهر» نامیده شدند را در خود جای داده است. روی هم‌شمار شهرهای ایران در این سال (۱۳۰۸ خ)، ۱۳۴ شهر بود که در جدول زیر به ترتیب الفبا آمده است. برخی از این شهرها امروزه با نام‌های دیگری شناخته می‌شوند که در ستونی دیگر برابر نهاده شده‌اند. برای آسانی در خواندن جای نام‌های بدخوان، آوانگاشت برخی نیز آمده است.

نام کنونی شهر	آوانگاشت	نام شهر در ۱۳۰۸	نام کنونی شهر	آوانگاشت	نام شهر در ۱۳۰۸
کاشمر	toršiz	ترشیز	آبادان		آبادان
تنکابن	tonekābon	تنکابن	آباده		آباده
تویسرکان	tuyserkān	تویسرکان	آستارا		آستارا
تکاب	Tikān tappe	تیکان تپه	آشتیان		آشتیان
جزیره‌ی قشم	Qešm	جزیره‌ی قشم	آمل		آمل
جلقا	jolfā	جلقا	ابرقوه	aharqu	ابرقوه
جهرم	jahrom	جهرم	ابهر	abhar	ابهر
خاش		خاش بلوچستان	اردبیل		اردبیل
خرم‌آباد		خرم‌آباد	اردکان فارس		اردکان فارس
خرمدره		خرمدره	اردکان یزد		اردکان یزد
خلخال	xalxāl	خلخال	ارسنجان	arsanjān	ارسنجان
خمین		خمین	گرگان	estarābād	استرآباد
خونسار	Zonsār	خونسار	اسدآباد		اسدآباد
خوی	xoy	خوی	اسکو	osku	اسکو
ناراب		ناراب	بهشهر		اشرف
دامغان		دامغان	استهبان	estahbān	اصطهبانات
زاهدان	dozdāb	دزداب	اصفهان		اصفهان
دزفول		دزفول	اهر	ahar	اهر
دماوند		دماوند	باجگیران	bajgirān	باجگیران
آذرشهر	dehxāreqān	دهخوارقان	بابل	barfuruš	بارفروش
شهرکرد	dehkord	دهکرد	بانه	bane	بانه
رامهرمز	rāmhormoz	رامهرمز	بجنورد		بجنورد
رشت		رشت	برازجان	borazjān	برازجان
انزلی		رضائیه	بروجرد		بروجرد
رفسنجان		رفسنجان	بم		بم
رودبار		رودبار	بناب	bonāb	بناب
رودسر		رودسر	انزلی		بندر پهلوی
زنجان		زنجان	بندر گز	bandar-e jaz	بندر جز
ساری		ساری	بوشهر		بوشهر
مهاباد	Sāvobjolaq-e makri	ساروجیلاغ مگری	بهبهان	behbahān	بهبهان
ساوه		ساوه	بیرجند		بیرجند
سیزوار		سیزوار	تبریز		تبریز
سراب		سراب	تربت حیدریه		تربت حیدری

نام شهر در ۱۳۰۸	آوانگاشت	نام شهر در ۱۳۰۸	نام کنونی شهر	آوانگاشت	نام شهر در ۱۳۰۸
کرمان		کرمان	سرخس		سرخس
کرمانشاه		کرمانشاهان	سروستان		سروستان
کرد	Kemed	کرد	سفر		سفر
گمیشان	Gömiş tappe	گمش تپه	سلماس	salmās	سلماس
کتکاور	kangāvar	کتکاور	سمنان		سمنان
بیجار	Garrus	گروس	سنقر	Sonqor	سنقر
گلبانگان		گلبانگان	- مهدی شهر - شهپرزاد	sangsar	سنکسر و شهپرزاد
لار		لار	سنگر	Sangar	سنگر
لامیجان		لامیجان	سنتدج		سنتدج
لطف‌آباد		لطف‌آباد	سیاهکل	Siyāhkal	سیاهکل
لنگرود		لنگرود	سیرجان		سیرجان
لنگه	Lenge	لنگه	زابل		سیستان*
ماکو		ماکو	شاهرود		شاهرود
ماهان		ماهان	شبهستر	šabestar	شبهستر
محلات		محلات	شوشتر		شوشتر
محمدآباد (?)		محمدآباد	شهرضا		شهرضا
خرمشهر	Mohammare	محمره	شیراز		شیراز
مراغه		مراغه	شیروان		شیروان
مرند		مرند	شاهین‌دل	Sayin qale	صائین قلعه
مشهد		مشهد	صحنه		صحنه
مشهدسر	Mashhadsar	مشهدسر	طیس		طیس
ملایر		ملایر	؟		عباسی
میانه	miyānaj	میانج	اراک		عراق
میناب		میناب	فردوس		فردوس
نائین		نائین	فسا		فسا
اهواز		ناصری	شادگان	Fallāhiye	فلاحیه
نجف‌آباد		نجف‌آباد	قومن	fuman	قومن
نهاوند		نهاوند	فیروزکوه		فیروزکوه
نیریز	Neyriz	نیریز	قزوین		قزوین
نیشابور		نیشابور	قصر شیرین		قصر شیرین
هرسین	Harsin	هرسین	قم		قم
هریس	Heris	هریس	قوچان		قوچان
همدان		همدان	کازرون		کازرون
یزد		یزد	کاشان		کاشان

برداشت‌هایی از سند

گذشت زمان به هر متن، نوشته و نقشه ارزش تاریخی ویژه‌ای می‌دهد. برای نمایشی از ارزش‌های این سیاهه، آن‌ها را بر روی نقشه می‌آوریم تا بخشی از زمینه‌های پژوهشی آن را نشان دهیم. ← (نقشه)

با نگاهی به نقشه در گام نخست پراکندگی شهرها در ایران ۱۳۰۸ چهره می‌بندد که خود جای خالی بسیاری از شهرهای بزرگ امروزی را نشان می‌دهد. چندان که در این نقشه دو شهر از شهرهایی که اینک مرکز استان شده‌اند در سیاهه نیستند؛ (۱) شهر ایلام مرکز استان ایلام و (۲) شهر بندرعباس مرکز استان هرمزگان.

با نگاهی ژرف‌تر به نقشه و جدول پیش از آن پرسش‌هایی چند درباره‌ی شهرهای آن روزگار هویدا می‌شود:

(۱) می‌توان دریافت که کدامین این شهرها اکنون به شکوفایی رسیده، به کلان‌شهر دل شده است؛ مانند شهر ناصری [= اهواز] مرکز استان خوزستان کنونی.

(۲) کدام یک از این شهرها فروکاهیده و در اندازه‌های شهری، کوچک مانده‌اند، مانند بندر جز [= بندر گز] در جنوب‌خاوری خلیج گرگان که در آن سال‌ها یکی از شکوفاترین شهر- بندرهای دریای خزر بود و برای خود گمرک‌خانه و نظمیّه [=شهربانی] داشت. اینک به بندری کوچک، گمنام و فراموش شده بدل شده است.

(۳) چرا برخی از این شهرها رشد چندانی نداشته؛ همچنان کوچک مانده‌اند، مانند کُرنِد (kerned) در باختر کرمانشاه.

(۴) چگونه پاره‌ای از آن‌ها را رخداد‌های

ناگهانی طبیعی نابود ساخته است، مانند بم که در پی زمین‌لرزه‌ی دی‌ماه ۱۳۸۲ فرو افتاد. (۵) شماری از این شهرها نیز روستاهای بسیار کوچکی بوده‌اند که امروزه به شهری پرجمعیت، بزرگ و مهم بدل شده‌اند که نام آنان در این سیاهه دیده نمی‌شود. مانند؛ قائم‌شهر که در آغاز روستایی کوچک به نام «علی‌آباد» بود. در روزگار فرمانروایی رضاخان- از سال ۱۳۱۲ به بعد که راه آهن سراسری ساخته شد، نام «شاهی» به خود گرفت و اینک نزدیک به ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد.

(۶) یکی از جالب‌ترین برداشت‌ها از این سیاهه بودجه‌ای است که به «سیستان» داده شده بدون نام بردن از «زابل» شهری که امروزه مرکز سیستان و تنها شهر بزرگ آن (با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفر) شمرده می‌شود. در آن روزگار سیستان به پهنه‌ای جغرافیایی گفته می‌شد که دریاچه‌ی سیستان، هامون پوزک و آبادی‌های کوچک و دورافتاده‌ی آن را در برمی‌گرفت که ظاهراً تا سال ۱۳۱۶ هیچ یک توان و گنجایش شهر شدن را نداشته‌اند به جز زابل که در این سال شهر شده است.

آیین‌نامه‌ی اجرایی

شرایط احراز تصدی سمت شهردار

مصوب هیأت دولت ۱۳۷۷/۶/۱۱

۳- برای شهرداری‌های درجه‌ی (۱۱ و ۱۲) حداقل تحصیلات کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) با گرایش‌های مشخص شده‌ی وزارت کشور. **تبصره‌ی ۱:** کسانی که دارای تحصیلات فوق دیپلم و پنج سال سابقه‌ی اجرایی - که حداقل (۲) سال آن را در سمت شهردار و یا مدیریت (سرپرستی و بالاتر) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها خدمت کرده باشند - یا دارای (۴) سال تجربه در امور مربوط به شهرداری باشند نیز می‌توانند عهده‌دار تصدی شهرداری‌های از درجه‌ی (۱ تا ۶) شوند. **تبصره‌ی ۲:** کسانی که دارای تحصیلات فوق دیپلم و پنج سال سابقه‌ی اجرایی و حداقل چهار سال سابقه کار و تجربه در سمت شهردار در شهرداری درجه‌ی (۱ تا ۶) و یا معاون شهردار در شهرداری درجه‌ی (۷) به بالا یا مدیریت (مدیریت میانی به بالا) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها باشند نیز می‌توانند تصدی شهرداری‌های درجه‌ی (۷) تا (۱۰) را عهده‌دار شوند. **تبصره‌ی ۳:** کسانی که دارای تحصیلات

ماده‌ی ۱: کسانی که می‌توان به سمت شهردار انتخاب نمود که دارای شرایط زیر باشند:

الف - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
ب- حتی‌المقدور متأهل و دارای حداقل (۲۵) سال سن و (۵) سال سابقه اجرایی در موقع انتخاب شدن.
پ- انجام خدمت وظیفه‌ی عمومی (دوره‌ی ضرورت) یا داشتن معافیت دائم در زمان صلح.
ت- اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی.
ث- دارا بودن حسن شهرت.
ج- داشتن توانایی جسمی و روحی برای انجام کار.
چ- نداشتن محکومیت کیفری که مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.
ح- دارا بودن تحصیلات و تجربه به شرح زیر:

۱- حداقل تحصیلات کارشناسی (لیسانس) برای شهرداری‌های درجه‌ی (۱ تا ۶).
۲- حداقل تحصیلات کارشناسی (لیسانس) با گرایش‌های مشخص شده‌ی وزارت کشور برای شهرداری‌های درجه‌ی (۷ تا ۱۰).

این آیین نامه متناسب با آن اصلاح خواهد شد. **تبصره ۷:** کلیه کسانی که در زمان تصویب این آیین نامه در سمت شهردار مشغول انجام وظیفه بوده و از نظر تحصیلات و سوابق تجربی واجد شرایط لازم برای تصدی سمت شهردار در شهر مربوط نمی باشند تا زمان تصدی در سمت مذکور در آن شهر از شرایط تحصیلات و سوابق مذکور در این آیین نامه معاف می باشند و انتخاب آنان برای تصدی سمت شهردار در شهرداری های با همان درجه بلامانع است.

تبصره ۸: تشخیص همترازی مدیریت و سرپرستی و نیز تجربه ی مدیریت در بخش خصوصی به عهده ی وزارت کشور است. **تبصره ۹:** شهردار باید علاوه بر شرایط فوق به امور مالی و ذی حسابی با تشخیص وزارت کشور آشنا باشد و در غیر این صورت باید در دوره ی توجیهی که توسط وزارت یاد شده تشکیل می شود شرکت نماید.

تبصره ۱۰: در موارد استثناء انتخاب شهردار از میان افراد دارای مدرک تحصیلی دیپلم با تأیید وزیر کشور بلامانع است.

ماده ۲: کسی که به سمت شهردار انتخاب می شود نباید صاحب مؤسساتی باشد که تمام یا بخش از حوایج عمومی حوزه ی عمل شهرداری را تأمین می نماید؛ همچنین نباید در زمان تصدی این سمت، رئیس یا عضو هیأت مدیره یا مدیر عامل شرکت ها و مؤسسات مذکور باشد. شهردار حق ندارد در معاملات و قراردادهایی که یک طرف آن شهرداری یا یکی از مؤسسات تابعه و یا وابسته به آن است به طور مستقیم یا غیرمستقیم ذی نفع باشد.

تبصره: عضویت شهردار در هیأت مدیره و مجمع عمومی و یا شورای شرکت ها و سازمان ها و مؤسساتی که وابسته و یا تابع شهرداری ها و نیز مؤسسات عمومی، اعم از دولتی و غیردولتی که

کارشناسی (لیسانس) مندرج در ردیف (۲) بند «ح» ماده ی (۱) این آیین نامه با دست کم پنج سال پیشینه کار در سمت شهردار شهر درجه ی (۷ تا ۱۰) و بالاتر و یا معاون شهردار شهر درجه ی (۱۱ و ۱۲) و یا مدیریت میانی به بالا و همتراز از آن ها در وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، وابسته به دولت و شهرداری ها باشند نیز می توانند برای احراز سمت شهرداری های درجه ی (۱۱ و ۱۲) و تهران انتخاب شوند.

تبصره ۴: انتخاب مقامات موضوع تبصره ی (۲) ماده ی (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و هم ترازان آن ها و همچنین معاونان استانداران و مدیران کل ستادی حوزه ی عمرانی وزارت کشور با داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی با رشته های مندرج در ردیف (۲) بند «ح» ماده ی (۱) این آیین نامه و دست کم (۲) سال سابقه خدمت در سمت های مذکور به سمت شهردار بلامانع است.

تبصره ۵: در صورتی که اشخاص موضوع تبصره های بالا یکی از دوره های مکاتبه ای یا حضوری مدیریت میانی شهرداری، منطبق با دستورالعمل های وزارت کشور را با موفقیت گذرانده باشند، دوره ی یاد شده معادل یک سال تجربه در امور شهرداری و چنانچه دوره عالی مدیریت شهرداری و مطابق با دستورالعمل های وزارت کشور را گذرانده باشند، دوره ی مذکور معادل ۱/۵ سال تجربه در امور شهرداری برای آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۶: منظور از درجه ی شهرداری در این آیین نامه درجه بندی شهرداری ها موضوع تبصره ی (۱) ماده ی (۱) آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران (موضوع تصویب نامه ی شماره ی ۱۳۷۰/۴/۱ هیأت وزیران می باشد و در صورت اصلاح درجه ی شهرداری ها در آیین نامه ی اجرایی یاد شده مفاد

شهرداری در آن‌ها صاحب سهم باشد و یا حضور شهردار در سمت‌های مذکور در این گونه مؤسسات که بنا به تصویب شورای اسلامی شهر ضروری تشخیص داده شود از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

ماده ۳: شهردار باید از تاریخ اشتغال به کار تا زمانی که در این سمت انجام وظیفه می‌نماید در داخل محدوده‌ی قانونی شهر ساکن باشد. شهرداری مکلف است برابر دستورالعمل وزارت کشور شرایط مناسب جهت تحقق مفاد این ماده را برای شهردار فراهم سازد.

ماده ۴: شورای اسلامی شهر به محض آن که از فقدان یکی از شرایط مندرج در بندها و تبصره‌های ذیل ماده‌ی (۱) و مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه در شهردار منتخب خود مطلع شود باید در نخستین جلسه عادی یا فوق‌العاده که با حضور شهردار تشکیل می‌شود به موضوع رسیدگی و تشخیص خود را اعم از صحت یا سقم مطلب به مرجع صدور حکم انتصاب اعلام نماید، مرجع صدور حکم انتصاب پس از بررسی موضوع، در صورت صحت فقدان هر یک از شرایط، حکم انتصاب را ملغی می‌نماید.

ماده ۵: در صورتی که شهردار از بین کارگزاران شهرداری‌ها و مؤسسات و سازمان‌های تابعه و وابسته آن‌ها و یا وزارت خانه‌ها و یا مؤسسات و شرکت‌های دولتی تابع و وابسته به دولت انتخاب شود، پس از خاتمه دوره‌ی خدمت با رعایت مقررات استخدامی مربوط، به سازمان محل خدمت اولیه خود برگشت داده می‌شود و چنانچه از بین کارگزاران انتخاب نشده باشد، وزارت کشور و شهرداری‌ها در قبال او هیچ گونه تعهد استخدامی ندارند.

تبصره ۱: شهردار خاتمه خدمت یافته، می‌تواند ضمن داشتن شرایط استخدام موضوع ماده‌ی (۶) اصلاحی آیین‌نامه استخدامی

شهرداری تهران (موضوع تصویب نامه‌ی شماره‌ی ۱۷۵۷۰/ت/۱۵۷ مورخ ۱۳۶۸/۳/۲) در صورت دارا بودن شرایط زیر، ظرف یک سال از تاریخ خاتمه خدمت و یا صدور حکم قطعی براءت درخواست استخدام به شهرداری تسلیم نماید که در این صورت از شروط امتحان و مسابقه موضوع ماده‌ی (۷) اصلاح آیین‌نامه یاد شده معاف خواهد بود.

الف - فاقد هرگونه ارتباط و تعهد استخدامی با مؤسسات مذکور در ماده‌ی (۵) این آیین‌نامه باشد.

ب - خدمت وی به علت استعفا یا اتمام دوره‌ی قانونی خدمت (۴) سال خاتمه یافته باشد.
پ - دست‌کم دو سال متوالی یا چهار سال متناوب دارای سابقه‌ی خدمت مورد پذیرش وزارت کشور در سمت شهردار باشد.

ت - در صورت تعلیق از خدمت طبق مقررات قانونی دارای حکم قطعی براءت از مراجع صالح قضایی باشد.

وزارت کشور می‌تواند پس از تأمین اعتبار در اولین بودجه، اصلاح بودجه یا متمم بودجه، مطابق مدرک تحصیلی وی، تحت عناوین (کارشناس، کمک کارشناس و کاردان) با موافقت سازمان امور اداری و استخدامی کشور نسبت به ایجاد پست سازمانی مناسب برای وی در یکی از شهرداری‌های سراسر کشور اقدام نماید. پس از ترک پست مذکور توسط شاغل به هر عنوان، پست یاد شده حذف می‌شود.

تبصره ۲: اجرای مفاد تبصره یک در مورد شهرداریانی که مطابق مفاد ماده‌ی (۷۳) قانون موضوع این آیین‌نامه از کار برکنار شده‌اند، ظرف مهلت مذکور منوط به تصویب شورای اسلامی شهر است.

ماده ۶: نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه بر عهده‌ی وزارت کشور است.

قوانین و مقررات حاکم بر چگونگی وضع و وصول عوارض

□ محمدرضا بهاروند

مقدمه

شوراها به عنوان یکی از ارکان اداره‌ی کشور و نهادی مستقل از قوای سه‌گانه دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده که منشأ این استقلال برابر قانون اساسی و قوانین عادی ناشی از رأی مردم است و برابر اصل ۱۵۰ قانون اساسی تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد. وظایف شورا برابر قانون مربوطه مشخص و ابلاغ گردیده است؛ از جمله امور وظایف بند ۱۶ ماده ۷۱ و ماده ۷۷ قانون شوراهای اسلامی کشور می‌باشد که چگونگی تصویب لوایح و برقراری عوارض است؛ همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت و متناسب با درآمدهای محل برای تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی شهر اشاره نمود که تنها مبنای قانونی مصرح در قانون شوراهای است. که موضوع عوارض پرداخته‌گرچه در قوانین ثانویه به ویژه ماده پنج قانون موضوع به تجمیع عوارض مصوب دی ماه ۱۳۸۱ به طور کلی این وظیفه شورا در باره‌ی عوارض را بیان داشته‌اما با توجه به وظیفه و رسالت سنگین شوراها برای انجام وظایفی در شهر فراتر از شهرداری می‌بایست این اختیارات در قالب اختیارات محلی به دیگر دستگاه‌ها و منابع مالی محلی تسری یابد تا شورای شهر به شورای شهرداری مبدل نگردد.

با توجه به اهتمام دست‌اندرکاران نظام جمهوری اسلامی ایران در ایجاد بستر مناسب در جامعه برای حاکمیت قانون به ویژه تکیه بر واگذاری امور جامعه به افراد آن که تشکیل شوراهای اسلامی شهر نمونه بارز آن می‌باشد، یکی از دغدغه‌های مؤدیان شهرداری‌ها ناآشنایی با قوانین و مقررات است؛ زیرا همین کار گاهی بی‌اعتمادی و تردید آنان در شامل شدن یا نشدن عوارض؛ همچنین میزان محاسبه آن را در پی دارد که در بعضی از موارد نوسانات بسیار فاحشی است. گذشته از این تخصصی بودن مقررات شهرداری و الزام آگاهی کامل از آن‌ها به دو صورت میسر می‌باشد؛ اول این که اجرای آن در نقاط مختلف شهر به دلیل ارتباط با ضوابط شهرسازی متفاوت است و این عمل را فقط کارگزار دست‌اندر و مجری شهرداری کاملاً می‌داند و می‌بایست آموزش دهد که به دلیل عدم بستر سازی لازم و به موقع صورت نمی‌پذیرد، دوم دسته‌بندی نشدن قوانین و مقررات به صورت موضوعی و انتشار به طور عام در میان مردم است. انتشار موضوعی قوانین و مقررات در راستای تکریم ارباب رجوع و شفاف سازی؛ همچنین فراهم کردن زمینه‌ی رضایت‌مندی مردم در راستای حقوق شهروندی و شهروندمداری از یک طرف و رضایت‌مندی و حذف مجاری سوءاستفاده از انحصاری بودن آرشیو قوانین و مقررات از طرف دیگر از نیت تعقیب انتشار مجموعه مورد نظر است.

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با اصلاحیه‌های بعدی

ماده ۷۱:

بند ۱۶- تصوب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر؛ همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود.

بند ۲۶- تصویب نرخ خدمات ارائه شده‌ی شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها
بند ۲۷- تصویب نرخ کرایه وسایل نقلیه درون شهری

ماده ۷۷: شوراهای اسلامی شهر و دهستان می‌توانند نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر و روستا طبق آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نمایند.

آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ مصوب ۱۳۷۸/۷/۷

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۷/۷ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد مواد (۹۴) و (۷۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵؛ همچنین برای تعیین سیاست‌های عمومی دولت موضوع بند

(۱۶) ماده (۷۱) قانون فوق‌الذکر، آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۷) و بند (۱۶) ماده (۷۱) قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود.
ماده ۱: شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک می‌توانند برای تأمین بخشی از هزینه‌های شهر، بخش و یا شهرک مربوط اعم از هزینه‌های خدماتی، اداری و عمرانی با رعایت ضوابط، ترتیبات و سیاست‌های موضوع این آیین‌نامه عوارض وضع نمایند.

ماده ۲: وضع عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، شهرک و بخش در حدود درآمدها، عرضه کالاها، خدمات و دیگر موضوع‌هایی که مربوط به شهر، شهرک یا بخش ذی‌ربط باشد.

تبصره - به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردیده است.

ماده ۳: عوارض موضوع این آیین‌نامه از مکان‌ها، واحدهای صنفی، تولیدی، خدماتی، صنعتی و هرگونه منبع درآمدی دیگری قابل وصول است که محل استقرار آن، در مورد شهرها، محدوده قانونی شهر، موضوع تبصره (۱) ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشور - مصوب ۱۳۶۲ - و در مورد بخش و روستا، محدوده موضوع مواد (۶ و ۱۳) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲ - که به تصویب هیأت وزیران رسیده یا برسد و در مورد شهرک‌ها محدوده‌ای که به تصویب کمیسیون موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه مربوط به استفاده از اراضی و احداث بنا و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها - مصوب ۱۳۵۵ رسیده است باشد.

دستورالعمل‌های موضوع ماده (۳۰) آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها مراعات می‌گردد.

ماده ۶: عوارضی که به موجب این آیین‌نامه، شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک وضع می‌کنند، حسب مورد برای تأمین هزینه‌های همان شهر، روستا و یا شهرک در قالب بودجه مصوب شهرداری و شوراهای شهر، شهرک و بخش مربوط مصرف خواهد شد.

ماده ۷: شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک می‌توانند برای تأمین تمام یا بخشی از هزینه‌های طرح‌های خاص خدماتی یا عمرانی، عوارض خاصی برای مدت و مورد معین وضع نمایند عوارضی که از این راه وصول می‌گردد، صرفاً در همان مدت و مورد تعیین شده در مصوبه وضع عوارض، قابل مصرف می‌باشد.

ماده ۸: مرجع رسیدگی به شکایت در مورد میزان، چگونگی محاسبه و وصول و چگونگی موضوع‌های مربوط به عوارضی که توسط شوراهای رعایت این آیین‌نامه وضع می‌شود و یا عوارض محلی که قبلاً توسط مراجع ذی‌صلاح وضع شده و موضوع تبصره ماده (۲) این آیین‌نامه نمی‌باشند، در مورد عوارض شهر به ترتیبی است که در ماده (۷۷) قانون شهرداری‌ها مقرر شده است.

به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری این پاراگراف از ماده ۸ لغو گردیده است (و در باره‌ی عوارض موضوع این آیین‌نامه که توسط شوراهای اسلامی بخش و شهرک وضع شده است به عهده هیأتی مرکب از وزارت کشور، وزیر دادگستری و شوراهای اسلامی بخش یا شهرک می‌باشد)

تبصره ۱- در صورتی که محدوده شهر و روستا تعیین نشده باشد، در مورد شهرها محدوده‌ای که در طرح جامع موضوع بند (۳) ماده (۲) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، مصوب ۱۳۵۱ و در مورد روستاها محدوده‌ای که در طرح هادی موضوع ماده (۷) اساس‌نامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۶، تعیین شده است ملاک خواهند بود.

تبصره ۲- مراجع تصمیم‌گیر در مورد محدوده شهر، مجاز نیستند، محدوده‌هایی را که توسط دیگر مراجع قانونی برای ایجاد شهرک یا مراکز جمعیتی دیگر خارج از شهرها تعیین کرده‌اند یا می‌کنند، بدون جلب نظر مراجع قانونی یاد شده به حدود شهر ملحق نمایند.

ماده ۴: وصول عوارضی که طبق این آیین‌نامه، شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک آن را وضع می‌کنند. در مورد عوارض شهر برعهده شهرداری، در مورد روستا برعهده دهیار و دهیاری و در مورد شهرک برعهده مسؤولان اجرایی شهرک مربوط خواهد بود که مطابق مقررات مربوط و ضمانت‌های اجرایی آن اقدام می‌نمایند. مرجع وصول مکلف به دادن رسید به مؤدی است.

ماده ۵: چگونگی وصول عوارضی که به موجب این آیین‌نامه، شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک وضع می‌کنند، توسط همان شورا تعیین می‌گردد.

تبصره- وزارت کشور به استناد ماده (۹۴) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵، و منظور تأمین هماهنگی در شیوه محاسبه عوارض در شوراهای بخش و شهرک و همچنین ایجاد یکنواختی در نظام عوارض در سراسر کشور، آیین‌نامه‌های لازم‌رأه تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید. در باره‌ی شوراهای اسلامی شهر

تبصره - در مورد عوارض شهر، مرجع رسیدگی به اعتراض از تصمیمات کمیسیون موضوع ماده (۷۷) قانون شهرداری‌ها دیوان عدالت اداری است و در مورد نظر هیأت یاد شده در قسمت اخیر ماده (۸) معروض می‌تواند به مرجع ذی ربط مراجعه نماید.

ماده ۹: شوراها می‌توانند در هنگام وضع عوارض جدید یا در زمان مقتضی نسبت به موارد معافیت، کاهش، تخفیف و لغو عوارضی که تصویب نموده‌اند، با توجه به سیاست‌های مقرر در این آیین‌نامه اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۰: به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردیده است.

ماده ۱۱: عوارضی که تاکنون، مراجع ذی صلاح وضع کرده و دارای شرایط مذکور در تبصره ماده (۲) آیین‌نامه است، به شرح مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه کماکان توسط مراجعی که در مصوبات مربوط به وضع عوارض و اصلاحات آن تعیین شده است وصول می‌شود و به ترتیب مقرر در همان مصوبات به مصرف خواهند رسید، صادرات غیرنفتی در سال ۱۳۷۸ مطابق تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ از پرداخت هرگونه عوارض از جمله عوارض شهرداری به استناد هر قانونی که وضع شده باشد، معاف است.

تبصره - به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردیده است.

ماده ۱۲: به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردیده

است.

ماده ۱۳: به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردیده است.

ماده ۱۴: شوراها موظف اند به هنگام تصمیم‌گیری مراجع به عوارض علاوه بر توجه به سیاست‌های کلی در برنامه‌های پنج‌ساله و قوانین بودجه سالیانه اعلام می‌شود، سیاست‌های عمومی دولت را به شرح ذیل مراعات نمایند:

الف - نیل به سمت خودکفایی شهرداری، دهیاری و شهرک مربوط از راه وضع و وصول عوارض مناسب با هزینه‌های مورد نیاز

ب - رعایت متناسب میزان عوارض با ارائه خدمات عمومی و عمرانی به اقشار و بخش‌های گوناگون اعم از دولتی و غیردولتی

پ - جهت‌گیری به سوی وضع عوارض‌هایی که به صورت غیرمستقیم وصول می‌شوند

ت - تناسب وضع عوارض در هر محل با تولیدات و درآمدهای اهالی

ث - توجه به اثرات تبعی وضع عوارض بر اقتصاد محل

ج - هماهنگی و وحدت رویه در نظام عوارض

چ - رعایت اولویت وضع عوارض به صورت درصدی از قیمت کالا و خدمات بر سایر

روش‌ها از جمله روش وضع عوارض مقطوع

ح - وضع عوارض متناسب با ارزش افزوده زمین ناشی از تصمیمات مراجع قانونی و یا

اجرای طرح‌های عمرانی

خ - جلوگیری از وضع عوارض مضاعف بر

تنظیم و به هیأت وزیران ارائه گردد. در تنظیم استانداردها باید سهم هزینه‌هایی که به موجب تصمیمات مراجع ملی یا فرامحلی در طرح‌های عمرانی و یا خدماتی و یا در اجرای طرح‌های جامع و هادی در شهرها، شرکت‌ها و روستاها ایجاد می‌شود، به طور جداگانه مشخص گردد. **تبصره -** در سال جاری و مادام که استانداردها و نسبت‌های موضوع این ماده تعیین نشده‌اند مجموع عوارض وصولی در هر محل با رعایت ماده (۳) این آیین‌نامه نباید در مورد درآمدها بیش از حداکثر دو درصد (۲٪) درآمد سالیانه، در مورد فروش کالا یا خدمات بیش از دو درصد (۲٪) قیمت عمده‌فروشی و در مورد دارایی و ثروت بیش از حداکثر نیم درصد ارزش معاملاتی آن با احتساب میزان عوارض قابل وصول موجود باشد.

ماده ۱۶: شوراها می‌توانند براساس اختیارات قانونی خود از راه جلب مشارکت مردم با استفاده از روش انتشار اوراق مشارکت و دیگر روش‌ها با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به تأمین منابع مالی مورد نیاز اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۷: وزارت کشور مکلف است با همکاری سازمان‌ها و مراکز ذی‌ربط آموزش‌های لازم را جهت توجیه این آیین‌نامه و دیگر آیین‌نامه‌های مربوط به اعضای شوراها ارایه نماید. وزارت کشور مسؤول نظارت بر حسن اجرا و رعایت این آیین‌نامه در مورد مصوبات مربوط به وضع عوارض توسط شوراها در سراسر کشور است.

کالاهای تولیدی

د - توجه داشتن به رشد تولید و گسترش واحدهای تولیدی در منطقه به هنگام وضع عوارض بر تولید

ذ - محاسبه و وصول عوارض در مورد واحدهای تولید براساس فروش واقعی در دوره موردنظر

ر - خودداری از وضع عوارض بر کالاهای صادراتی

ز - توجه به افشار کم درآمد هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف، معافیت و نظایر آن

ژ - رعایت حال ایثارگران هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف، معافیت و نظایر آن

س - اعمال رویه‌های تشویقی برای پرداخت به موقع عوارض

ش - وضع عوارض بدون تبعیض براساس اصل (۳) قانون اساسی

تبصره - به استناد رأی شماره ۳۶۱ مورخ ۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری لغو گردید.

ماده ۱۵: نسبت عوارض شهر، روستا و شهرک با درآمدها، عرضه کالاها و خدمات و دیگر موضوع‌ها حداکثر بر آن اساس نرخی است که سالانه وزارت کشور پیشنهاد کرده است و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. تا زمانی که این نسبت در هر سال به تصویب نرسیده است. نسبت تعیین شده در سال قبل مجری خواهد بود. برای تعیین حداکثر (سقف)

نسبت عوارض به درآمدها و عواید محلی باید استانداردهای هزینه‌های عمرانی، اداری و خدماتی شهرداری‌ها توسط وزارت کشور با هماهنگی کمیته موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین‌نامه

قانون اصلاح موادی از قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و دیگرو جوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۲۲/۱۰/۱۳۸۱ با اصلاحیه‌های بعدی

ماده ۱: از ابتدای سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هرگونه وجوه از جمله مالیات و عوارض اعم از ملی و محلی از تولیدکنندگان کالاها، ارائه دهندگان خدمات؛ همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب این قانون صورت می‌پذیرد و کلیه قوانین و مقررات مربوط به برقراری، اختیار و یا اجازه برقراری و دریافت وجوه که توسط هیأت وزیران، مجامع، شوراها و سایر مراجع، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی از جمله آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که شمول قوانین بر آن‌ها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی صورت می‌پذیرد به استثناء قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن، قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۶/۷، قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲، عوارض آزادراه‌ها، عوارض موضوع ماده (۱۲) قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۲۱/۲۲ و عوارض موضوع بند (ب) ماده (۴۶)، بند (ب) ماده (۱۳۰) و بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۳۲) قانون برنامه سوم

توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ لغو می‌گردد.

تبصره ۱- هزینه، کارمزد و دیگر وجوهی که از درخواست کننده در ازاء ارائه مستقیم خدمات خاص و یا فروش کالا که طبق قوانین و مقررات مربوطه دریافت می‌شود؛ همچنین خسارات و جرایمی که به موجب قوانین و یا اختیارات قانونی لغو نشده دریافت می‌گردد، از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

تبصره ۳ ماده ۲: معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آن‌ها وصول می‌شود از محل اعتباراتی که کشور که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می‌شود در اختیار وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها) قرار می‌گیرد تا به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) میان شهرداری‌ها و سی درصد (۳۰٪) میان دهیاری‌های سراسر کشور به عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود.

ماده ۳: مالیات و عوارض دریافتی از کالاها به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - انواع نوشابه‌های گازدار ساخت داخل (به استثناء نوشابه‌های حاصل از فرآورده‌های لبنی و کنسانتره انواع میوه و آب معدنی) که با وسایل ماشینی تهیه می‌شوند؛ همچنین شربت‌های غلیظ تولیدی مورد استفاده در دستگاه‌های نوشابه‌سازی کوچک (دستگاه پست میکس) که برای تهیه‌ی نوشابه به بازار عرضه می‌گردد پانزده درصد (۱۵٪) بهای فروش کارخانه [دوازده درصد (۱۲٪) مالیات و سه درصد (۳٪) عوارض]

ب - سیگار تولید داخل پانزده درصد (۱۵٪)

ماده ۴: مالیات و عوارض دریافتی از برخی خدمات به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - خدمات مخابراتی همانند آبونمان تلفن های ثابت و همراه، کارکرد مکالمات داخلی و خارجی، خدمات بین المللی، کارت های اعتباری معادل شش درصد (۶٪) قیمت خدمات [پنج درصد (۵٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض]

ج - برق و گاز مصرفی مشترکان (به استثناء مصارف صنعتی، معدنی و کشاورزی)؛ همچنین آب مصرفی مشترکان در حوزه استحفاظی شهرها سه درصد (۳٪) بهای مصرفی آنها (به عنوان عوارض)

د - خدمات هتل، متل، مهمان سرا، هتل آپارتمان، مهمان پذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاه ها دو درصد (۲٪) هزینه (به عنوان عوارض)

ه - حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی، ریلی، دریایی و هوایی پنج درصد (۵٪) بهای بلیت (به عنوان عوارض)

و - عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها.

ز - شماره گذاری انواع خودروهای سواری وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۳٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا سه درصد (۳٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها [دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض]

بهای فروش کارخانه [دوازده درصد (۱۲٪) مالیات و سه درصد (۳٪) عوارض]

ج - بنزین بیست درصد (۲۰٪) قیمت مصوب فروش [ده درصد (۱۰٪) مالیات و ده درصد (۱۰٪) عوارض]

د - نفت سفید و نفت گاز ده درصد (۱۰٪) و نفت کوره پنج درصد (۵٪) قیمت مصوب فروش (به عنوان عوارض)

ه - دیگر کالاهای تولیدی (به استثنای محصولات بخش کشاورزی) که امکان استفاده از آنها به عنوان محصول نهایی وجود دارد مطابق فهرستی که به پیشنهاد کار گروهی مرکب از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، وزیران بازرگانی، صنایع و معادن کشور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای سال بعد به تصویب هیأت وزیران می رسد سه درصد (۳٪) قیمت فروش [دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض].

آن دسته از محصولات صنایع آلوده کننده محیط زیست به تشخیص و اعلام (تا پانزدهم اسفند ماه هر سال برای اجراء در سال بعد) سازمان حفاظت محیط زیست که در فهرست بالا قرار نمی گیرند یک درصد (۱٪) قیمت فروش (به عنوان عوارض)

مرجع وصول یک درصد (۱٪) عوارض موضوع قسمت اخیر بند (ه) ماده (۳) به استناد تصویب نامه شماره ۳۰۳۴۹ ت/۵۰۲۲ هـ مورخ ۱۳۸۳/۲/۹ مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲ هیأت وزیران سازمان امور مالیاتی کشور است.

تولیدی؛ همچنین آن دسته از خدمات که در ماده (۴) این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آن‌ها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکت‌ها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز توسط شوراهاى اسلامی و دیگر مراجع ممنوع است.

تبصره ۱- وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هر یک از عوارض محلی، می‌بایستی حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد تصویب و اعلام عمومی گردد.

تبصره ۲- عبارت «پنج در هزار» مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت «یک درصد (۱٪) اصلاح می‌شود.

تبصره ۳- قوانین و مقررات مربوط به اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداری‌ها ملغی می‌گردد.

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است بر حسن اجرای این ماده در سراسر کشور نظارت نماید.

ماده ۶:

ب - عوارض موضوع بندهای (الف) و (هـ) ماده (۳) و عوارض موضوع بندهای (الف)، (ج)، (د)، (هـ) و (و) ماده (۴) این قانون در مورد واحدهای تولیدی، خدماتی و مشتریان واقع در داخل حریم شهرها به حسابی که شهرداری محل تولید یا فعالیت اعلام می‌کند واریز می‌گردد.

پ - عوارض مشروحه بند (ب) این ماده در

تبصره ۱- قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروها که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (و)، (ز) و (ح) این ماده قرار می‌گیرند، همه ساله براساس آخرین مدل وزارت امور اقتصادی و دارایی تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد اعلام خواهد شد. این مهلت زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آن‌ها شروع می‌شود لازم‌الرعايه نمی‌باشد؛ همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آن‌ها متوقف می‌شود توسط وزارت یاد شده و متناسب با آخرین مدل ساخته شده تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو رسید و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) این ماده؛ همچنین رسید پرداخت مالیات موضوع بند (ح) این ماده را از فروشنده اخذ نموده، ضمن درج شماره فیش بانکی، تاریخ، مبلغ، نام بانک دریافت‌کننده مالیات؛ نیز فیش بانکی و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و)؛ همچنین نوع و مشخصات خودرو در سند تنظیمی، فهرست کامل نقل و انتقالات خودروها را هر پانزده روز یک بار به ادارات مالیاتی ذی‌ربط ارسال نمایند.

در صورت تخلف از این حکم علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرایم موضوع این قانون مشمول جریمه‌ای معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلقه خواهد بود.

ماده ۵: برقراری هر گونه عوارض و دیگر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای

برقراری و دریافت وجوهی که مراجع ذیصلاح صورت داده اند برای کالاها و خدماتی که در این قانون احصاء شده اند لغو گردیده و براساس مفهوم مخالف ماده پنج (۵) این قانون شوراهاى اسلامى شهرها برابر بند (۱۶) ماده ۷۱ قانون شوراها و بند ۲۶ ماده ۵۵ قانون شهرداریها و رعایت مفاد آیین نامه اجرایی نحوه‌ی وضع و وصول عوارض توسط شوراهاى اسلامى شهر، بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهاى اسلامى کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران و رعایت فرصت زمانی مقرر در تبصره (۱) ماده (۵) این قانون می‌توانند به غیر از کالاها و خدمات نام برده شده در این قانون عوارض و خدمات محلی را وضع و برای وصول به شهرداریها ابلاغ نمایند.

۲- لغو اعطای تخفیف یا معافیت موضوع تبصره (۳) ماده (۵) این قانون به صورت عام در مورد عوارض و وجوه شهرداریها صدق می‌کند و هر گونه مصوبه شوراها در اعلام تخفیف یا معافیت و جاهت قانونی نداشته مگر قوانین ثانویه در این باره صراحت داشته باشند؛ مثل بند الف تبصره ۶ قانون بودجه

۳- وضع و وصول هرگونه وجوه در قالب‌های مختلف مثل توافق، فروش تراکم، تغییر کاربری و غیره به صورت موردی که بین شهرداری و مالکان خارج از زمان مقرر تبصره ۱ صورت می‌پذیرد می‌بایست برابر دستورالعمل صادره وزارت کشور (سازمان شهرداریها و دهیاریها) موضوع ماده ۳۰ آیین مالی شهرداریها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ عمل گردد، لیکن برابر مفاد تبصره (۱) ماده (۵) در صورت عدم رعایت زمان مقرر و جاهت ندارد.

مورد واحدهای تولیدی، خدماتی و مشترکان واقع در خارج حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریها) واریز می‌شود تا بین دهیاریهای همان شهرستان توزیع شود.

تبصره ۲- تولیدکنندگان کالاهای موضوع ماده (۳)، همچنین ارائه‌دهندگان خدمات موضوع ماده (۴) این قانون مکلف اند مالیات و عوارض موضوعه را در مبادی تولید یا ارائه خدمات با درج در سند فروش از خریداران کالا یا خدمات اخذ و تا پایان دو ماه بعد به حساب‌های بانکی تعیین شده واریز نمایند.

اشخاص یاد شده موظف اند مدارک و اطلاعات موردنیاز را طبق فرم‌هایی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌کنند به واحدهای اجرایی سازمان یاد شده و نسخه‌ای از واریزی عوارض مربوط به شهرداری محل را به همان شهرداری ارائه دهند. شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مالیات و عوارض مربوط به بندهای (ج) و (د) ماده (۳) را در محل‌های عرضه محصولات محاسبه و از خریداران دریافت و مطابق این تبصره عمل خواهد نمود.

تبصره ۳- پرداخت مالیات و عوارض پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل دو و نیم درصد (۵/۲٪) به ازاء هر ماه تأخیر خواهد بود؛ این جریمه قابل بخشودگی نیست.

توضیح:

۱- برابر ماده‌ی یک قانون مذکور از اول سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هرگونه عوارض اعم از ملی و محلی از تولیدکنندگان کالاها، ارائه‌دهندگان خدمات؛ همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب این قانون صورت می‌پذیرد و هم‌هی قوانین و مقررات مربوط به برقراری و یا اجازه

لزوم آموزش شهرداران و اعضای شوراها

□ فرشته فرشادجم

رمضان علی باقری، متولد ۱۳۳۱ در بسطام است. وی حدود ۲۷ سال است که به عنوان شهردار در شهرهای مختلف مشغول به کار بوده است، وی نخستین تجربه‌ی شغلی‌اش را در بسطام داشته؛ شهردار شهرهای دامغان، مهدی شهر، خرمشهر، ملایر، شاهرود و ساری بوده است. در حال حاضر نیز ۳۰ ماه است که در سمنان به عنوان شهردار منتخب گردیده است. باقری، تکنسین عمران و کارشناس ارشد مدیریت است. او خرمشهر را به لحاظ معنوی از شهرهای محبوب خود می‌داند که بعد از قطعنامه جنگ تحمیلی نیز نخستین شهردار آن بوده، بسطام را به لحاظ زیبایی و آثار تاریخی‌اش شهری دوست داشتنی می‌داند. وی آموزش را برای شهرداران و اعضای شورای شهر و حتی شهروندان امری ضروری می‌داند. باقری مدیریت واحد شهری را نیاز همه شهرداران برای بهتر انجام دادن وظایف خود اعلام کرد و در گفتگویی با *شهردارپهنا* از وظایف شهردار، فرصت‌ها و چالش‌های شهرداران سخن گفت.

خشتی خاص منطقه کویری است. این بازار در حدود ۱۸۰ سال پیش ساخته شده و در حال حاضر بزرگ‌ترین مرکز خرید و فروش کالاهای تجاری است.

شهر سمنان در ۲۰۵ کیلومتری شرق تهران یکی از شهرهای چهاردهمین ایالت تاریخی، ورن یا ورنه، از تقسیمات شانزده گانه اوستایی دوران باستان، بوده است.

□ تعامل شهرداری و شخص شهردار با شوراها چه دستاوردی خواهد داشت و آیا این تعامل می‌تواند به نفع شهروندان باشد؟

■ اگر شهرداری بخواهد رشد متوازن داشته باشد نخستین گام در این راه، تعامل با شوراها است و نبود این تعامل ایجاد زاویه انحرافی است که هر چه جلوتر

استان سمنان، در دامنه‌های جنوبی رشته کوه البرز واقع شده است که بلندای آن از شمال به جنوب کاسته شده و به کویر ختم می‌شود. استان سمنان با مرکزیت شهرستان سمنان دارای ۴ شهرستان (سمنان، شاهرود، دامغان و گرمسار)، ۱۰ بخش، ۱۶ شهر و ۲۸ دهستان است.

زبان مردم سمنان از بقایای دست نخورده زبان پهلوی، قومسی، است. از جاذبه‌های شهرستان سمنان می‌توان به مسجد امام خمینی، مسجد جامع، دروازه‌ی ارگ، موزه حضرت، امامزاده یحیی بن موسی (ع)، مقبره‌ی شیخ علاء الدوله سمنانی و... اشاره کرد.

بازار سمنان با قرار گرفتن در مرکز شهر به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شده است. این بازار به سبک معماری سنتی، با سقف‌های آجری و

گروه یا سازمانی که زودتر شروع به کار کند نقطه‌ای در شهر را حفاری می‌کند که این موضوع علاوه بر عمل نکردن به مدیریت واحد چند باره کاری را در پی دارد.

سازمان‌های مختلف به قصد خدمت کردن به مردم این کار را صورت می‌دهند که به‌واقع نتیجه‌ای عکس دارد. در برنامه سوم توسعه متأسفانه حتی بعضی از کارها که برای شهرداری هزینه نیز در پی داشت به شهرداری‌ها واگذار نگردید، مثل کتابخانه‌ها و البته مجلس شورای اسلامی اقداماتی در این زمینه صورت داد.

به نظر من اگر قرار باشد شهرداری‌ها همانند شهرهای توسعه یافته سروسامانی جدی پیدا کنند، باید مدیریت واحد شهری هر چه سریع‌تر مطابق برنامه‌ی چهارم در کشور شکل گیرد آن وقت می‌توان ادعا کرد حرکتی مثبت در راه خدمت به مردم برداشته شده است و با داشتن این وظایف است که شهرداری می‌تواند بهتر و بیش‌تر از گذشته به مردم خدمت نماید.

برویم این زاویه بیش‌تر می‌گردد و توفیقی برای شهردار و شورا در پی نخواهد داشت. در صورتی که شورا و شهرداری با هدف خدمت کردن به مردم باشند و با تعامل خوب و نزدیک خود می‌توانند موفقیت‌های بیش‌تری برای کمک به شهر حاصل نمایند.

در دو دوره‌ی قبلی شوراها شاهد بودیم به دلیل بعضی از کج‌سلیقگی‌های افراد در شوراها زاویه انحرافی ایجاد شده بود که امیدواریم با تجربه ۸ ساله شوراها در شورای سوم این کاستی وجود نداشته باشد و کم‌تر شاهد دخالت‌های نابه‌جای اعضای شورا باشیم. شورا و شهرداری به عنوان دو بال در قالب رسیدن به هدف خود یعنی آسایش و آرامش مردم حرکت می‌کنند و باید خدمتگزار خوبی برای مردم باشند. هدف از این تعامل کمک به آسایش مردم است و اختلاف بین شورا و شهردار خدمت به مردم را با کندی مواجه می‌کند.

□ شهردار و یا شهرداری با داشتن وظایفی بیش از وظایفی که در حال حاضر دارد آیا می‌تواند کمک بیش‌تری به مدیریت شهر نماید؟

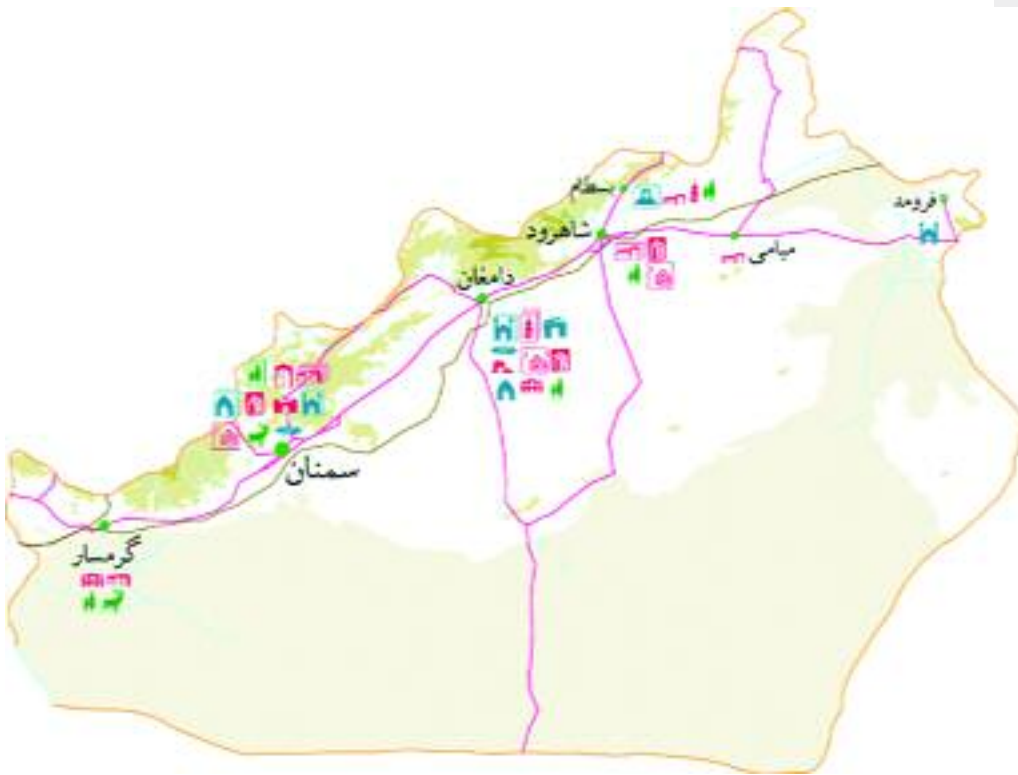
■ یک بحث کلی در این مورد مطرح می‌نمایم که نه تنها برای سمنان بلکه برای تمام شهرها می‌تواند مطرح شود. عدم وجود مدیریت واحد شهری بحثی است که در کل کشور مطرح است. در برنامه سوم توسعه براساس ماده ۱۳۷ برنامه قرار بود ۲۳ وظیفه به شهرداری‌ها محول گردد و به نوعی مدیریت واحد شهری در قالب برنامه آغاز شود که شهرها بتوانند به صورت مدیریت یکپارچه شهری عملکردی داشته باشند.

از انتقاداتی که به کل برنامه می‌تواند وارد باشد، این است که در شهرداری‌ها چند مدیریتی حاکم است. به عنوان نمونه یکی از پیامدهای نبود مدیریت واحد شهری این است که در شهر هنگام صبح هر

اگر شهرداری بخواهد رشد متوازن داشته باشد نخستین قدم در این راه تعامل با شوراهاست. شهردار و شورا دو بال در قالب رسیدن به هدف خود یعنی آسایش و آرامش مردم هستند.

□ طبق قانون وظایفی برعهده شهردار است نظر شما در مورد این وظایف و قوانین چیست؟
■ براساس قانون شهرداری‌ها که تقریباً متعلق به سال ۱۳۳۴ است نقدها و اصلاحاتی بر آن وارد است که در سمنان کلان شهرها نیز عنوان گردید. قانون شهرداری و شهرها باید تا حدودی اصلاح شود. شرح وظایف شهردار در قالب شهرداری تقریباً

در سالی که گذشت
۷۰ درصد در سمنان
توانسته‌ایم جذب
پروژه عمرانی
داشته باشیم.

بحث آموزش بحث
بسیار جدی برای
اعضای شوراها و
حتی شهرداران
است.

شهرداری فعلاً مشخص است و براساس مصوبات شورای شهر که قانون این اختیار را به شورا داده شرح وظایف شهردار روشن و شفاف و اگر مدیریت واحد شهری شکل بگیرد خیلی از مسائل و مشکلات برطرف می‌شود.

روشن است. با رعایت تفویض اختیارات و حمایت سازمان شهرداری‌ها و شوراهای شهر، سیاست عدم تمرکز شکل بگیرد و تفویض اختیار به شهردار و شهرداری شود، یقیناً شهرداری‌ها توفیقات بیشتری خواهند داشت.

من اعتقاد دارم قانون شهرداری‌ها علی‌رغم انتقادهایی که به آن وارد است قانون خوبی است، اما به طور مثال ماده ۱۰۰ جای بحث دارد که اعتقاد

□ شهردار موفق چه خصوصیتی دارد و چه شهرداری را می‌توان گفت در جهت خدمت به مردم موفق بوده است؟

■ شهردار موفق با تمام سازمان‌های شهر تعامل مثبت و سازنده دارد و در طول دوره‌ی ۴ ساله موفق‌ترین شهردارها شهرداری‌هایی هستند که این تعامل را دو سویه ایجاد نمایند و صداقت و راستی در چهارچوب قانون و مقررات وجود داشته باشد. شهردار موفق با ایجاد تعامل با تمام ادارات و سازمان‌های شهر که انجام وظیفه می‌کنند می‌تواند از این همکاری و همدلی به نفع مردم استفاده نماید و در این راه بیش‌ترین سود برای مردم به ارمغان خواهد آورد.

باید مدیریت واحد شهری هرچه سریع‌تر مطابق برنامه چهارم در کشور شکل گیرد. شهردار موفق با ایجاد تعامل بین تمام سازمان‌ها از این همکاری و همدلی به نفع مردم استفاده می‌کند.

دارم می‌توان مانند ماده ۷۷ یک راه‌حل برای آن پیدا نمود و به نحوی این مسأله حل شود. می‌توان گفت، شرح وظایف شهردار طبق قانون

ایجاد شود که همه شهروندان خودشان را مسؤول و شهردار بدانند این مسائل حل شده است. سازمان همیاری شهرداری ها و سازمان شهرداری ها نهادهایی هستند که باید در این زمینه فعالیت نمایند.

تجربه نشان داده، تعامل و گفت و گو با مردم در مسجدها، تکیه ها، محله ها و کتابخانه ها بسیار مؤثر و مفید در آشن شدن با مشکلات و نظرات مردم است.

□ **شخص شهردار تا چه میزان در رسیدن به اهداف تعیین شده در شهر مؤثر است و درایت و دانش او می تواند به انجام وظیفه بهتر او کمک می نماید؟**

■ تمام افرادی که این وظیفه را می پذیرند مشتاق خدمت کردن به مردم هستند و یکسری عوامل و ابزار است که این کارایی خدمت کردن را افزایش می دهد؛ یکی از ابزارهای اولیه را می توان همان آموزش دانست. بحث دیگر امکانات است که باید بعضی از خدمات و امکانات در اختیار شهرداری قرار گیرد تا با این ابزار به موفقیت برسد.

هر شخصی نباید به عنوان شهردار انتخاب شود حتی با داشتن تحصیلات کارشناسی ارشد. شهردار باید نوعی مدیریت جامع که با تمام ابعاد جامعه در ارتباط است را مدیریت نماید، به نوعی شهرداری یک دولت کوچک است و در رأس آن جامعه نگری به عنوان شهردار وجود داشته باشد که بتواند تعامل لازم را بین اقشار مختلف جامعه به وجود آورد. یک شهردار با افراد مختلف از فرهنگ جامعه برخورد دارد و باید فرهنگ برخورد با مردم را داشته باشد و در ابتدای راه جامعه شناسی خوب باشد و تعامل با مردم که در مسیر شورا می تواند شکل بگیرد از ابزارهایی است که هر شهردار باید آن را داشته باشد.

□ **با توجه به سابقه دیرینه ی شما در مدیریت شهری، تجربه کار با شوراهای و بدون شوراهای را داشته اید، وجود شوراهای را در کنار شهرداری چگونه ارزیابی می کنید؟**

■ وجود شوراهای علاوه بر داشتن نکات مثبت، نقاط منفی نیز به همراه خود داشته است. یکی از نکات مثبت آن به واسطه ی سیاست عدم تمرکز است که قانون اساسی به آن اشاره کرده است کار مردم باید به دست مردم انجام شود به همین دلیل وجود شوراهای تصمیم بدی نبوده است، اما انتقادی که مطرح است، متأسفانه، بعضی از شوراهای در این بین به انحراف کشیده شده اند و نتوانسته اند کارنامه ی خوبی ارائه دهند. برنامه ای برای آموزش شوراهای در نظر گرفته نشده است، به عنوان مثال کسانی که با رأی مردم وارد شورا شده ولی با آگاه نبودن از وظیفه خود هیچ ابتکاری نمی تواند داشته باشند باید یک فیلتر و یا کنترل نظارتی بر انتخاب شوراهای انجام شود، دست کم یک بار امتحان قانون از آن ها گرفته شود. به صراحت اعلام می کنم، در ۸ سال گذشته مواجه شده ام با اعضای شوراهایی که حتی یک بار نیز قانون را مطالعه نکرده اند. براساس قانون کلاس های آموزشی ترتیب داده شود تا اعضای شوراهای آموزش های لازم را ببینند. این طبیعی است فردی که در شورا انتخاب شده، تخصص این کار را ندارد و به قانون نیز آشنا نیست شهرداری به انحراف کشیده می شود. بحث آموزش، بحث بسیار جدی برای اعضای شوراهای و حتی شهرداران است و این بسیار لازم و ضروری می باشد.

زمانی که من در سال ۵۹ به شهرداری بسطام منصوب شدم به مدت ۱۵ روز از طرف وزارت کشور آموزش های لازم را دیدم و این لازم و ضروری است که شهردارها نیز آموزش های لازم را ببینند. حتی به آموزش شهروندی اعتقاد داریم زیرا شهروندی که وظایف خود را بداند خیلی از مشکلات در شورا را می توانیم با کمک او مرتفع سازیم. اگر این فرهنگ

خبرگان شهر و اهل فن استفاده نمایم و درآمدهایی برای شهر ایجاد کنیم و با کنترل هزینه‌ها تمهیداتی انجام شود که مناسب‌ترین هزینه‌ها صورت گیرد و بار از دوش مردم برداشته شود این شیوه‌ای بود که توانستم در جلساتی که برای کنترل برنامه‌ریزی شهری در شهرداری داشته‌ام با استفاده از مسؤلان محلی و برنامه‌های مدون اهداف را جلو ببریم. انجام حرکات این چنینی در سطح شهرداری‌ها اگر صورت پذیرد نقطه‌ی مثبتی برای شهردار است؛ زیرا شهردار به عنوان عامل اجرایی و مدیرعامل شرکت تعاونی که مردم اعضای تعاونی آن هستند و شورای شهر نیز نقش هیأت مدیره دارد انجام وظیفه می‌کند.

□ **مدیریت خلاق شهری چه مدیریتی است؟ در سمنان آیا این مدیریت اعمال شده است؟**
 ■ البته این که آیا در سمنان انجام شده یا خیر، برعهده مردم است. هنگام تحویل گرفتن شهرداری سمنان بودجه‌ی شهرداری ۶/۸ میلیارد تومان بود و در سال ۸۶ شورای شهر بودجه‌ی ۲۷/۷ میلیارد تومانی را تصویب کرد این ارتقاء در ۳۰ ماهی بوده

□ **آشنایی با فرهنگ مردم و دیدارهای مردمی تا چه میزان می‌تواند به شهردار در انجام وظایف کمک نماید؟**

■ تعامل و گفت‌وگو با مردم در مسجدها، تکیه‌ها، محله‌ها و در کتابخانه‌ها و جلساتی خارج از ساعت اداری، تجربه نشان داده بسیار مؤثر و مفید در آشنا شدن با مشکلات و نظرات مردم است. به این وسیله مشکلات و موانع شهرداری به مردم انتقال داده می‌شود تا آن‌ها نیز توقعات به جا و متناسب با توان شهرداری داشته باشند و مردم نیز مشکلاتی که شهرداری داشته را گوشزد می‌کنند که این تعامل بسیار مهم و کارساز، برای ارتباط با مردم است. در شهرداری سمنان برای ارتباط مردمی اهمیت ویژه‌ای قائل هستیم و روزهای ۵ شنبه اختصاص به ملاقات مردمی دارد شهرداران نیز با برنامه‌ای خاص می‌توانند ضمن ارتباط با مردم با نظرات و مشکلات آن‌ها آشنا شوند و سعی در حل مشکلات نمایند.

□ **الگو و معیار شما در شهرداری چه بوده است و از چه شاخصه‌هایی در شهرداری استفاده می‌کنید؟**

■ یکی از معیارهایی که شهرداری را سرپا نگه می‌دارد، بحث درآمدزایی در شهرداری است و براساس قانون مجلس که مصوب گردیده است، شهرهای با جمعیت بیش از ۳۰ هزار نفر از کمک‌های دولتی برخوردار نیستند. به همین دلیل بحث درآمدزایی بسیار مهم است؛ البته با توجه به شرایط اقلیمی آن شهر و شرایط اقتصادی شهر می‌توان درآمدهای ثابتی برای شهر تعریف نمود و منابعی تعریف و پیگیری شود که فشار زیادی بر دوش مردم نباشد. تنها با عوارض نوسازی و عوارض‌های دیگر نمی‌توان یک شهر را اداره نمود. پروژه‌های تعریف شده که در میان مدت شهر بر روی پای خود بایستند از روش‌های ما در شهرداری سمنان بوده است. سعی کرده‌ام از

شهرداری یک دولت کوچک است و در رأس آن جامعه‌نگری به عنوان شهردار وجود دارد.

مسائل اقتصادی و آرامش فکری از نیازمندی‌های اولیه یک شهروند است.

که من به عنوان شهردار سمنان مشغول شده‌ام. در سالی که گذشت بالای ۷۰ درصد توانسته‌ایم جذب پروژه عمرانی داشته باشیم و کم‌تر از ۳۰ درصد را صرف امور اجرایی و کارکنان نمایم. در بحث بافت قدیم نیز به میزان زیادی سرمایه‌گذاری نمودیم.

شهر برطرف شود و اساس کار بر مسائل زیربنایی است. یکی از کارهایی که در سمنان صورت پذیرفته، بحث جداسازی آب خام از آب آشامیدنی است که با توجه به شرایط اقلیمی سمنان کار خوبی در این زمینه انجام گرفته است که در تابستان امسال با مشکل قطعی آب کم تر مواجه خواهیم شد. تلطیف فضای شهری، وابسته به فضای سبز و درخت کاری و نهال کاری است که اگر هر شهروند چند درخت بکارد و آن را آبیاری نماید به این هدف بیش تر می‌رسیم.

□ چه اقدامی تازه و جدید در شهرداری سمنان صورت پذیرفته است؟

■ سمنان یکی از شهرهای کویری و از لحاظ جغرافیایی بر سر راه زائران مشتاق علی بن موسی رضا(ع) است به طور طبیعی رسالتی معنوی برای شهرداریانی که در این مسیر قرار دارند ایجاد می‌شود. با توجه به کویری بودن سمنان سعی شده برای شهروندان و زائران فضای سبز شهری ایجاد شود. ۳۵۰ هکتار فضای سبز به نام «پارک کوهستان» که متصل به کمربندی شهر است و ساخت میدان بار جدیدی را در دستور کار داریم؛ همچنین با توجه به این که بیش از ۵۱ درصد جمعیت کشور را خواهران تشکیل می‌دهند، مشاوران طرح پارک بانوان را تهیه کرده‌اند و همچنین علاوه بر آن جداسازی آب خام و شرب از جمله کارهای ما است که در دستور کار قرار دارد. پارک گنجینه شهدا با همکاری چند دستگاه در حال احداث است و شروع آن که در مساحت ۱۰ هکتار است در حال بررسی و مطالعه می‌باشد این پارک ارزش‌های دفاع مقدس به نوعی نمایش داده می‌شود که برای نسل‌های آینده یادآور این رشادت‌ها باشد. ما در سال ۸۶ در شهر سمنان ۹۷ پروژه در دستور کار داریم که امیدواریم با کمک و همیاری مردم موفق به انجام آن شویم.

□ تا چه میزان در سمنان به سیمای شهر اهمیت داده شده است؟

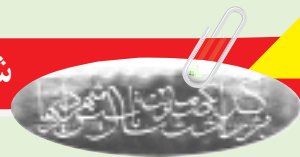
■ سیمای شهری نیاز به تمیز کردن و بازسازی دارد و این یکی از دغدغه‌های شهرداری سمنان است. مبادی ورودی، خروجی و نقاط پرجمعیت از مناطقی هستند که کارهای خوبی در جهت سیمای شهری انجام شده‌اند اما نارسایی‌هایی هنوز وجود دارد که نیاز به اعتبار برای برطرف شدن آن داریم و سیمای شهر نیاز به توجه بیش تری دارد.

□ انتظار شما به عنوان یک شهروند از شهردار چیست؟

■ مسائل اقتصادی و آرامش فکری از نیازمندی‌های اولیه یک شهروند است. احداث پارک برای کودکان، کتابخانه، سینما و ... از مسائلی است که باید به آن توجه شود ما در شهرها هنوز موفق به پر کردن اوقات فراغت جوان‌ها نشده‌ایم و طبیعی است با نداشتن یک پارک مناسب، رستوران و یا حتی شهربازی، جوانان مجبور هستند وقت خود را سر چهارراه‌ها و دور میدان بگذرانند که دچار آسیب‌های اجتماعی شدیدی نیز می‌شود، البته بحث بیکاری و اشتغال بحث مهمی است که شهرداری با انجام کارهای زیربنایی می‌تواند به جوان‌ها کمک نماید. سیمای شهری تمیز و مناسب فرهنگ آن شهر از انتظارات من به عنوان شهروند از شهردار است. در شهری مثل سمنان که محل عبور زائران است سعی شده این مسائل رعایت شود؛ همچنین آتش نشانی، خدمات راهنمایی و رانندگی و تابلوها که گویای مسیرها باشند از جمله مسائلی است که در رفاه شهروندی باید مورد توجه قرار گیرد.

□ اولویت‌ها در شهرداری سمنان چیست؟

■ سعی شده است پروژه‌های زیربنایی و نیاز اساسی

ویژگی اعضای شوراها

□ کاوه تیموری

مهم‌ترین ویژگی آن‌ها داشتن نوعی احساس مسئولیت در قبال منافع فردی و جمعی است.^۱ در واقع این احساس ارزشمند، نفی‌کننده آفت بزرگی است که جامعه‌شناسان از آن به عنوان "نبودن یا کم بودن همفکری و به فکر هم بودن" و یا به عبارت روشن‌تر اما صریح‌تر "هر کس به فکر خویش بودن"^۲ است، یاد می‌کنند. اگر روزگاری علت شکست انجمن‌های شهر را "فقدان رشد سیاسی-اجتماعی مردم" ذکر می‌کردند امروز با این وسعت اندیشه، سعه صدر و افق دید در وجود انسان‌های شورایی، باید شاهد رشد و غنای هر یک از شوراها باشیم. شوراهایی که با "نمایان کردن خواست مردم" در راستای مردم‌سالاری و مشارکت واقعی حرکت می‌کنند و به صورت خلاق، مستقل، نقاد و سازنده به ایفای دو وظیفه مهم تصمیم‌گیری و نظارت می‌پردازند.^۳ باید به نظاره نشست و دید که آیا شوراییان در آیین‌های عمل، این ویژگی‌ها را زیباتر به نمایش درخواهند آورد؟

مطالعه‌ای نشان داده‌است، کسانی که مایل‌اند در شوراها مشارکت کنند در ردیف افراد "مشارکت‌جو" قرار می‌گیرند. اینان دامنه‌ی فعالیت مشارکتی خود را فراتر از منافع ملموس و جاری می‌دانند و سطح‌های بالاتری از مشارکت را جست‌وجو می‌کنند. در حقیقت در این سطح از مشارکت، ترکیبی از فعالیت‌ها با ابعاد گوناگون وجود دارد.

آثار ملموس و روشن مشارکت این دسته از افراد بر سطوح پایین‌تر افراد جامعه که در حد متوسط و پایین از نظر مشارکت هستند تأثیر مثبت و فزاینده دارد. به این معنی که با ایجاد زمینه‌های فعالیت، تشکیل گروه‌های محله و شکل دادن شوراهای رایزنی، زمینه‌ساز افزایش مثبت‌اندیشی آن‌ها از فرایند مشارکت شده و در نتیجه در آن‌ها "احساس بی‌قدرتی" کاهش می‌یابد.

ویژگی دیگر شوراییان داشتن "تشخص و استقلال فردی" است. اما در کنار این موارد،

می فرمایند: "حق مشورت دهنده به تو این است که اگر در مقام مشورت، نظری برخلاف نظر تو داد گمان بد به او نبّری زیرا آراء و دیدگاه‌های مردم متفاوت است."^۵ در این فراز از گفتار امام(ع) شفافیت و واقع‌گرایی وجود دارد.

در شورا چون قرار است یک گروه منسجم شکل بگیرد لازم است با "پذیرفتن سلیقه‌ها و ظرفیت‌های مختلف فاصله‌ها را از بین برد."^۶ و زمینه را برای انجام بهتر کار گروهی فراهم کرد. ارزش و جایگاه یک تیم هم‌دل و لذت‌نمودن تجربه جمعی آن هم برای کار مردم پر بهاست تا آن‌جا که مولانا در اهمیت آن سروده است:

آسمان رَشک برَد به هر زمینی که در او
دو سه یاری دو سه دم بهر خدا بنشینند

عمل جمعی و داشتن روحیه گروهی مهم‌ترین ویژگی کار در شوراهاست.

شورا و منافع مردم

شورا به عنوان نماد مشارکت مردمی در ایران معنی بخشیدن به این عبارت است که: "همه چیز را فراموش کنید، جز منافع مردم را"؛ بنابراین شورا برای مردم و تمامی شهروندان است نه برای عده‌ای از افراد، زیرا این نگاه منجر به انجام دادن کار سیاسی برای شورا می‌شود و دست‌اندرکاران شورا بر این باورند که سیاسی شدن شورا عواقب ناگواری به دنبال خواهد داشت. یک عضو شورایی معتقد است، "مردم خوب انتخاب می‌کنند پس توقع کار دارند" و به همین سان اعضای یک شورای کارآمد بر این باورند که جایگاه مهمی را

شورا نه برای کسب قدرت

پروفسور مولانا معتقد است، از زمان قاجار تا انقلاب به علت جدایی جامعه از دولت و شکاف سلطنت و ملت، مفهوم شورا، مشاوره و مصلحت با مردم از بین رفت. در حال حاضر مصالح کشور ایجاب می‌کند که تشکیل شوراهای اسلامی محلی در راستای حل مشکلات جامعه باشد، نه در پی کسب قدرت برای احزاب سیاسی.

به همین دلیل در شورا رقابت باید جای خود را به سازش همراه با اصول بدهد و رفاه و مصالح عمومی در دستور کار آن‌ها قرار گیرد، با این ویژگی که مفهوم شورا و مردم‌سالاری در اسلام با مفاهیم عدالت و مصلحت همراه است و جوهره‌ای که این سه بعد را به هم متصل می‌سازد همان تئوری توحید و وحدت‌گرایی است.

کار گروهی مهم‌ترین ویژگی شورا

عمل جمعی و داشتن روحیه گروهی مهم‌ترین، ویژگی کار در شوراهاست.

تقویت این روحیه مستلزم تمرین، حوصله و فاصله گرفتن از نظرات فردی است. تحقیقات نیز بر این امر صحنه گذاشته است که "هر چه اعضای شوراها از هماهنگی و اعتماد درونی بیش‌تری برخوردار باشند قدرت تأثیرگذاری و چانه‌زنی آن‌ها نیز بیش‌تر خواهد بود و هر چه این میزان کم‌تر باشد، آن‌ها بیش‌تر خواستار کمک و دخالت دولت خواهند بود."^۷ افزون بر این تجربه نشان داده است که وجود اختلافات داخلی و نبودن وحدت در شوراها بیش‌ترین صدمه را به شوراها وارد ساخته است و بازتاب بیرونی آن نیز همواره در خاطر جمعی مردم تثبیت شده، به راحتی نیز زدوده نمی‌گردد.

کار در شورا؛ یعنی مشورت کردن با هم و امام سجاد(ع) در رساله‌ی حقوق در حق مشورت دهنده

شورا، محل تنوع آراء و تبعیت از رأی اکثریت
شورا محل تنوع آرا و اختلاف در نظرات اعضای آن به شمار می آید چرا که:

همه آدمی به یک خوی و خاص نیست
ده انگشت به یک اندازه راست نیست^۶
اما لازمی کار در شورا برای جلوگیری از
پراکندگی آرا، تبعیت از رأی اکثریت است. به همین
دلیل در صورت بروز اختلاف و ایجاد تشتت، پیروی
از رأی بیش تر و نظریه ی غالب یگانه راه جلوگیری
از اعمال سلیقه های فردی است و نتایج این نگاه
ایجاد رشد عاطفی در کار گروهی خواهد بود. در
این معنی گفته اند:

بگیر دامن جمعیتی و کار بساز
که هیچ کار میسر نشد به تنهایی

نخستین کار منتخبان شوراها چیست؟

اعضای قبلی شوراها که در دوره ی سوم
فعالیت شوراها حضور ندارند صاحب تجربیات
ارزشمندی در رویارویی با مسایل شهر و
روستای خود هستند. به همین دلیل منتخبان
جدید یا به عبارتی شوراها ی تازه تشکیل برای
جلوگیری از هر گونه آزمون - خطا در گام
نخست باید از راه رفته آن ها غبارروبی کنند و
تجربیات آن ها را به نگاه و بینش خود بیفزایند.
این حرکت موجب می شود آن ها به راحتی
راه های ارتباط مؤثر و نفوذ را شناسایی کنند.
کار بعدی شورا این است که سلیقه ها را پشت
در بگذارند و در جلسه های شورا تنها به فکر
مدیریت شهر و روستا و برنامه ریزی برای آن
باشند. بالاخره آن که با آموزش قوانین و
مقررات به آن ها اشراف و تسلط پیدا کنند و با
بازخوانی و بسیار خوانی نکات کلیدی را به
حافظه جمعی خود بسپارند.

تصرف کرده، این جایگاه علاوه بر منزلت
اجتماعی برای آنان مسؤولیت نیز به بار آورده
است. بر این اساس شورا هنگامی که وارد کار
مردم شده است باید ریسک مردم را نیز بپذیرد
زیرا این مردم بوده اند که بار اول ریسک آن ها را
پذیرفته اند و به اعضای شورا اعتماد کرده اند. به
همین دلیل این سرمایه اعتماد را باید دگر بار به
صاحب سرمایه باز گرداند و نباید آن را مخفی
کرد بلکه باید در جریان تبادل و تعامل آن را
افزایش داد.

گام اول شورا ارتباط با مردم است

نظر خواهی و نیازسنجی از مردم چه در سطح
شهر و چه روستا و انجام دادن صورت بندی اجتماعی
مسائل و تعیین اولویت های مهم برای شروع فعالیت
شورا گام اول است. به همین سان راه اندازی نشریات
محلی شورا با نام های مردم پسند و ایجاد تریبونی
برای شنیدن حرف های مردم، شناساندن شورا و
ارتقاء فرهنگ شورایی مردم، بیان حقایق و نکته های
ضروری در دیدارها و نشست های عمومی در واقع
تلاشی برای ایجاد کردن زمینه مشارکت آن ها است.

**لازمه ی کار در شورا برای
جلوگیری از پراکندگی آرا، تبعیت
از رأی اکثریت است.**

ارتباط مستمر با مردم در قالب حضور در مسجد
گامی مهم در جهت کشف روش های ارتباط مؤثر و
راه های نفوذ شورا در بدنه ی جامعه است؛ بنابراین
شوراییان گام نخست را جدی بگیرند.

مطرح کرد. زیرا مردم فراتر از توانایی و امکانات اعضای شورا از آن‌ها انتظار ندارند اما صداقت و شفافیت آن‌ها را می‌خواهند. " در همین راستا او می‌گوید شورای شهر متبوعش در ۳ سال گذشته باب گفت‌وگو را با مردم باز نکرده و عملکرد مثبت و منفی خود را برای مردم بیان ننموده است!؛ بنابراین تواضع و جوشش با مردم و مسئولان را در جریان کار از خاطر نبریم و آن‌ها را از تصمیمات جمعی شورا آگاه کنیم. در همین راستا شوراها با توجه به مبنای قانونی از دیدگاه کارشناسان و دستگاه‌های اجرایی بیش‌ترین استفاده را کنند و این نکته را نیز به خاطر داشته باشند که شوراها جایگاهشان تصمیم‌گیری و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی است و نه وارد شدن در حوزه‌ی اجرایی آن‌ها.

شورا، تصمیم‌گیری جمعی و نتایج عینی

حاصل و نتیجه تصمیم‌گیری جمعی علاوه بر آن که ضمانت اجرای آن را مضاعف می‌کند دارای نتایج عینی و ملموسی است که باعث تهییج افراد و افزایش مایه‌های عاطفی شهروندان می‌گردد. وقتی که از زدن پل در روستا، حل فاضلاب شهر، بازتاب مشکلات مردم، کاهش مشکل آب آشامیدنی، برگزاری جشنواره‌های شهر، شهرداران افتخاری، انجمن‌های شورایاوری، باغ بانوان، ایستگاه روزنامه‌خوانی و ده‌ها موضوع و تصمیم‌اثرگذار در شهر و روستا سخن به میان می‌آید، بر احساس شوق و شغف و میزان همکاری در شهروندان افزوده می‌گردد و آن‌ها از این راه خود را شهروندی صاحب حقوق و دارای مسئولیت به حساب می‌آورند. نگارنده، این سخن صادقانه عضو یک شورای روستا را فراموش نمی‌کند که از عمق وجود بیان می‌کرد که "حاضریم از نان شب بگذریم اما برای

توافق اخلاقی در شورا

تفکر جمعی و کار عمومی ایجاب اولیه‌اش این است که افراد و اعضای شورا به مقررات و قواعد حرکت جمعی تن داده، خود را تافته جدا بافته و برتر یا مهم‌تر از دیگران ندانند و معطل کردن کار شوراها را با غیبت و عدم حضور دامن نزنند. بحمدالله خیلی از شوراها به بازتاب و اهمیت عملکرد خود در خانه شیشه‌ای شورا در نظر مردم پی برده‌اند. به طوری که برای احترام به رأی مردم و پرهیز از به وجود آوردن فضای التهاب و تنش، خود را به یک "توافق اخلاقی" ملزم نموده‌اند که اختلاف سلیقه و تفاوت دیدگاه‌ها را به بیرون از شورا منتقل نکنند، زیرا این امر موجب پایین آمدن تعلق اجتماعی و کاهش میزان اعتماد مردم به شورا می‌شود و بالای تفرقه را نازل می‌کند چنان که گفته‌اند:

بگیر دامن جمعیتی و خوشدل باش

که سنگ تفرقه دوران در آستین دارد

سازوکار پاسخگویی

یک کار ضروری شوراها این است که در نخستین فرصت یک سازوکار و یک کانال پاسخگویی را به مردم تعریف کنند. به خاطر داشته باشیم که عدم وجود سازوکار پاسخگویی شوراها شهر و روستا به مردم می‌تواند کارایی آن‌ها را پایین آورد؛ زیرا مردم همواره ناظر عملکرد شورا هستند. نکته مهم‌تر این است که پاسخگویی و شفاف‌سازی فرایندی است که هدف اصلی آن رفع ابهام است. مردم روند فعالیت شوراها را مشاهده و در زمان انتخابات براساس عملکردها، افراد را انتخاب می‌کنند. نقل قول یک شهروند که عملکرد شورا از چشم تیزبین او غافل نمانده شنیدنی است او می‌گوید: "مهم‌ترین اصل در شورا وجود صداقت اعضاست به طوری که با مردم باید شفاف مسائل را

می‌بایست یک مؤمن، یک مشیر و یک عضو شورایی همانند شجره‌ی طیبه به همه آن‌ها مزین شود.

نگاه ملی به شوراهای داشته باشیم

مخاطب این پیام مدیران و متولیان شورایی کشوراند. در دوره‌ی دوم ۳۴ هزار شورا و ۱۰۹ هزار عضو اصلی در آن‌ها داشتیم. شوراهای بیش از ۹۰۰ شهردار را نیز انتخاب کردند. در این دوره فقط سه شورای شهر براساس رأی هیأت حل اختلاف مرکزی منحل اعلام گردید که علت آن نیز خارج شدن شورا از حیز انتفاع بود. بیش‌تر سلب عضویت‌ها نیز در شوراهای روستایی رخ داد که عمده‌ترین دلیل آن نیز ترک محل سکونت از حوزه‌ی انتخابیه گزارش شده است. رئیس جمهور کشور از برگزیدگان شورا بود. برخی از اعضای شورا به رده‌های مدیریتی مانند دهیار، شهردار، مدیرکل، معاون سیاسی استاندار و غیره رسیدند.^{۱۲} حال با این مقدمه به خاطر داشته باشیم هر شورا به خودی خود دارای یک حوزه محدود، در یک شعاع مشخص است و اگر بخواهیم تأثیرگذاری شوراهای را ارزیابی کنیم باید ۳۴ هزار شورای گوناگون و متفاوت را با تمام ویژگی‌ها در کنار هم ببینیم و آن‌گاه میزان توفیق و روند پیشرفت را در نردبان نظام شورایی کشور بسنجیم.

آیا به دلیل تعویض و تغییر چند شهردار و بروز رفتار جناحی و باندبازی در چند شورا و کنش‌های خلاف عرف و قانون برخی از اعضا می‌توانیم ارتقاء فرهنگ و تربیت شورایی و نهادینه شدن نظام شورایی را در سطح ملی از یاد ببریم! به طور حتم هر مدیر اجرایی بصیری که بخواهد ارزیابی منطقی از کار شورا داشته باشد کلیت آن را می‌نگرد، ساده‌تر بگوییم جنگل را نگاه می‌کند و درخت را

شورا بیش‌تر کار کنیم"^۹ به راستی پاسخ این همه خلوص چیست؟ پاسخ آن بی‌تردید همت والای شوراییان است که شورای روستا و شهر خویش را به نماد مشارکت مردم و آئینه خدمت واقعی و کارآمد تبدیل کنند.

صدها فرشته بر آن دست بوسه می‌زنند
کز کار خلق یک گره بسته وا کند

و امرهم شوری بینهم

در اعمال خود در همه مرتبت

نمایند با یکدیگر مشورت^{۱۰}

تفسیر المیزان در ذیل این بخش از آیه ۳ سوره

**همت والای شوراییان است که
شورای روستا و شهر خویش را
به نماد مشارکت مردم و آئینه
خدمت واقعی و کارآمد تبدیل
کنند.**

شورای یعنی "و امرهم شوری بینهم" آورده است که "... مؤمنان اهل رشد هستند و در به دست آوردن و استخراج رأی درست، دقت به عمل می‌آورند و به این منظور به صاحبان عقل مراجعه می‌کنند و مقید به مشورت هستند و این کار رویه دائمی آن‌هاست و نه موقتی..."^{۱۱}، بدین ترتیب شأن و منزلت شورا و مشورت در قرآن یکی از صفات گروندگان است که به اعضای شوراهای اسلامی نیز قابل اطلاق است. در حقیقت مشورت در بین خود و امور صفتی است که در کنار صفات مهم دیگری چون اجتناب از گناه کبیره، پرهیز از زشتی‌ها، عفو به هنگام خشم، استجابت پروردگار، برپا داشتن نماز، بخشیدن مال، علم و تجربه، یاری دیگران و عفو و اصلاح آمده و

به کار شوراها نظارت می شود

در کشورهای پیشرفته که به شیوه‌ی نظام شورایی و با استفاده از حکومت‌های محلی اداره می‌شوند هرگونه سهل‌انگاری اعضای شوراها

شوراها به جای فردگرایی، همگرایی و مسوولیت‌پذیری را معنی عینی می‌بخشد.

در انجام دادن وظایف منجر به جریمه می‌شود. به عنوان مثال در دانمارک چنان‌چه یک عضو هیأت امنای شهر (شورای شهر) که به طور مستند در انجام دادن وظیفه خود کوتاهی کند، جریمه نقدی می‌شود. در فرانسه نیز چنان‌چه ناکارآمدی یک شورا احراز شده باشد دولت مرکزی می‌تواند به انحلال آن شورا مبادرت ورزد. در کشور ما نیز سازوکارهای نظارتی بر عملکرد شوراها در قالب هیأت‌های حل اختلاف پیش‌بینی شده و اختیاراتی چون ردّ مصوبات، سلب عضویت اعضا و انحلال شوراها به این هیأت‌ها براساس قانون داده شده است. طبق قانون شوراها، فرادست وظیفه‌ی دیده‌بانی را نسبت به مصوبات شوراها، زیرمجموعه خود دارند؛ همچنین در اکثر فرمانداری‌ها و بخش‌های همگامی‌ها کمیته‌های حقوقی نسبت به انطباق مصوبات شوراها با قوانین اقدام می‌کنند. نتیجه آن که به کار شورا یک نظارت بدون مداخله صورت می‌پذیرد و بهتر است شوراها به کاری دست نزنند که نتوانند پاسخی قانونمند برای آن بیاورند.

نمی‌نگرد و قضاوت نهایی را بر آن محور استوار می‌کند و بالاخره آن که در یک نگاه کلان این شوراها هستند که به جای فردگرایی، همگرایی و مسوولیت‌پذیری را معنی عینی می‌بخشند و تفکر شورایی را آرام آرام به جای تفکر استبدادی جایگزین می‌کنند و این باور را در اذهان جامعه به وجود می‌آورند که در ایران نیز می‌توان کار شورایی انجام داد. آیا تحقق این تغییر نگرش و ایجاد این باور در مردم، موفقیت ارزشمندی به شمار نمی‌رود؟ پس به شوراها با نگاه ملی بنگریم.

معیارهای کلی شوراهای موفق

- ۱- تشکیل جلسات منظم
 - ۲- شرکت بیش‌تر اعضا در جلسات و داشتن کم‌ترین غایب
 - ۳- اجرای کامل مصوبات براساس تقویم زمانی
 - ۴- ارائه‌ی طرح‌های ابتکاری و مبتنی بر خلاقیت شورا
 - ۵- هماهنگی مفید با دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی و اجرایی
 - ۶- داشتن کم‌ترین تنش در تعامل با شهردار و دهیار و بالا بردن عمر مدیریت شهر و روستا
 - ۷- توانایی لازم در رفع اختلافات و تضادهای داخلی
 - ۸- جلب مشارکت مردم به شکل مستمر و مؤثر
 - ۹- ایجاد ارتباط نزدیک با اقشار مردمی^{۱۳}
 - ۱۰- تهیه‌ی برنامه کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برای ارتقاء سرانه‌های فضای سبز، فضاهای ورزشی، معابر شهری، پارک‌ها و ...
- اگر برای هر مورد از موارد دهگانه فوق ۱۰ نمره در نظر بگیریم، به راحتی در دوره‌های یک‌ساله‌ی فعالیت، می‌توان همانند آیین‌های تمام‌نما، عملکرد شوراها را با نمرات به دست آمده، ارزیابی نمود.^{۱۴}

پانویشت:

- ۱- وزارت کشور، مرکز مطالعات شهری، ۱۳۸۰.
- ۲- دکتر پیران
- ۳- منبع شماره ۱
- ۴- ایمانی، حسین، بررسی عملکرد شوراها، ۱۳۸۴.
- ۵- عیسی درویش، سیدطاهر؛ ۱۳۸۵
- ۶- گلایی، فاطمه؛ ۱۳۸۳
- ۷- اسدی طوسی
- ۸- حیدری، شاهرخ؛ شهروند
- ۹- عضو شورای اسلامی یکی از روستاهای نهبندان
- ۱۰- ترجمه منظوم قرآن، امید مجد
- ۱۱- خلاصه‌ی التفاسیر
- ۱۲- دو تن از اعضای شورای شهر اصفهان به معاونت سیاسی و عمرانی استانداری منسوب شدند و سایر انتصابات نیز دارای آمار بالاتری است.
- ۱۳- وزارت کشور، دفتر هماهنگی و پیگیری شوراهای اسلامی؛ ۱۳۸۳
- ۱۴- دفتر هماهنگی و پیگیری شوراهای وزارت کشور؛ ۱۳۸۲

شهردار

منتخب جهان

□ برگردان: سیما کاویان فر

در همین سال، سازمان غیرانتفاعی شهرداران براساس آرای به دست آمده، لیستی شامل پنجاه نفر از میان ۴۰۰ نفر نامزد شهردار منتخب را برای ورود به مرحله نهایی تهیه دید. این انتخابات و معرفی نامزدهای آن از راه یک پایگاه اینترنتی صورت می‌گیرد. نکته جالب این است که این نامزدها را افراد عادی و مراجعه‌کنندگان وبسایت معرفی می‌کنند. هر فرد می‌تواند ۴ رأی بدهد و هر رأی می‌تواند متعلق به یک شهردار از قاره‌های آمریکا، اروپا، آسیا و آفریقا باشد. افزون بر این، بخشی نیز بر روی سایت در نظر گرفته شده که در آن نظرات افراد، نسبت به شهرداران معرفی شده ارائه می‌گردد و افراد دلیل انتخاب، نقاط ضعف و قوت فرد مورد نظر خود را اعلام می‌کنند. بدین ترتیب، با بررسی میزان رأی و تحلیل نظرات ارائه شده در مورد نامزدهای انتخاباتی، بهترین مورد انتخاب می‌گردد. در پایان ماه اکتبر سال ۲۰۰۴، بیش از ۳۵ هزار رأی و نظر ثبت گردید که به طور تقریبی ۴۱ درصد از اروپا، ۳۵ درصد از آمریکای شمالی، ۱۴ درصد

«شهردار منتخب جهان» نام پروژه‌ای است که طی آن هر ساله بهترین شهردار یکی از شهرهای مختلف جهان را انتخاب و لقب شهردار منتخب جهان را به وی اعطا می‌نمایند. این پروژه که از سال ۲۰۰۴ و به طور اینترنتی فعال شد شبکه‌ای بین‌المللی از افراد متخصص است که هدف آن ثبت کیفیت و کارایی شهرداری‌ها و عملکرد شهرداران گوشه و

کنار جهان؛ همچنین افزایش استانداردها و سطح کیفی مدیریت شهرداری‌ها است. این پروژه وابسته به «سازمان غیرانتفاعی شهرداران» بوده، مستقل از هر سازمان و شهرداری عمل می‌نماید و هر ساله طی انتخاباتی که قانون‌های ویژه‌ی خود را دارد، بهترین شهردار جهان را معرفی می‌نماید. آقای "ادی راما" شهردار تیرانا، پایتخت کشور آلبانی، در سال ۲۰۰۴ میلادی طی انتخابات سالانه این پروژه به عنوان نخستین شهردار منتخب جهان برگزیده شد که افزون بر حمایت قوی از سوی اهالی تیرانا، طرفداران زیادی نیز در کشورهای مختلف اروپایی و آمریکای شمالی داشت.

کیفیت بیان و نظرات مردم جایگاه شهردار را در میان اجتماع بیان می کند.

مزبور بود و نتیجه آن انتخاب "ادی رام" به عنوان شهردار منتخب جهان بود. طبق قوانین نفر نخست حق شرکت در انتخابات سال بعد را نخواهد داشت.

بدین ترتیب، جایزه شهردار منتخب که طرحی هنرمندانه از هنرمند فرانسوی "مانوئل فراری" است و به دست پیکر تراش انگلیسی "کاسپر سوانکی" ساخته شده، به "ادی رام" شهردار تیرانا تعلق یافت. "وام هاو" شخصاً از این هنرمندان درخواست نمود تا برای سپاسگزاری از شهرداران منتخب، اثری هنرمندانه خلق کنند که نشان دهنده کامل تلاش ارزشمند آنان باشد.

منبع:
http://www.worldmayor.com/worldmayor_2004/results_2004.html

از آسیا، ۴ درصد از آمریکای مرکزی و جنوبی و مابقی از آفریقا و استرالیا بودند.

نتیجه این رأی گیری اینترنتی اعطای مقام اول و دوم به "ادی رام" شهردار تیرانا از کشور آلبانی و "آندریاس مانوئل لویز آبرادور" شهردار نیو مکزیکو از کشور مکزیک بود که هر دوی آن ها به طور یکسان ۵ هزار و ۵۰۰ رأی کسب کرده بودند. مقام سوم نیز به "والتر ولترونی" شهردار شهر رم واگذار گردید که در حدود ۳ هزار رأی از کشور زادگاهش ایتالیا و همین طور آمریکای شمالی و کشورهای اروپایی به دست آورد. نام افرادی که بیش از یک هزار و ۵۰۰ رأی به دست آوردند نیز در همان زمان اعلام شد.

"تان وام هاو" مدیر سازمان غیرانتفاعی شهرداران می گوید: «نظرات و عقاید مردم درباره افراد منتخب تأثیر بسیاری در چگونگی انتخاب آنان دارد. در واقع کیفیت بیان و نظرات مردم جایگاه شهردار را در میان اجتماع بیان می کند. در انتخاب بهترین شهردار جهان در سال ۲۰۰۴ میلادی، نظرات بسیاری را درباره

شهردار نیو مکزیکو و تیرانا دریافت شد و به دقت مطالعه آن ها انجام شد که هر دو نفر را در یک جایگاه نگاه می داشت.»

نتیجه پژوهش های "وام هاو" و همکارانش نشان دهنده پشتیبانی نیرومند مردمی از هر دو شهردار بود و نظرات مردم مبین تغییرات آشکار شهری در جهت رفاه مردم از زمان آغاز به کار هر دو نفر بود؛ بنابراین تنها راه انتخاب نفر اول یک رأی گیری ثانویه در میان هیأت تحریریه سازمان

«دورام»^(۱)

شرایط انتخاب و مسؤولیت‌های شهردار

□ برگردان: نعمت‌الله رحیمی

از اعضای شورا یک امتیاز داده می‌شود؛ سپس مجموع امتیازات محاسبه می‌شود؛ نتیجه این امتیازات نشانگر نظرات تک تک اعضای شورا است. شورا پست‌های شهردار و قائم مقام وی را هر ساله در ماه مه به آنها می‌دهد و قائم مقام شهردار معمولاً یک سال بعد از انتصاب شهردار، جانشین وی خواهد شد.

شهردار پس از دریافت لباس رسمی و تفویض مسؤولیت شهرداری، مهر شهرداری را از دست عالی‌ترین مقام شهر دریافت می‌کند؛ سپس این مقام از شهردار منتخب می‌خواهد که به پذیرش مسؤولیت این اداره و انجام درست وظایف خود سوگند یاد کند. بعد از این که انتخاب شهردار انجام شد، شورا اقدام به انتصاب قائم مقام شهردار می‌نماید.

وقتی که شهردار و محافظ وی بر روی پله‌های تالار شهرداری ظاهر می‌شوند، شهردار برای جمعیت حاضر سکه پرتاب می‌کند. این سکه‌ها در حال حاضر به صورت پنج پنی می‌باشد و یادآور شیلینگ‌های دوران قدیم است که شهرداران پیش از سال ۱۹۷۳ بین مردم توزیع می‌کردند. قدمت این سنت کاملاً مشخص نیست. در سیستم‌اداری شهرداری دورام، شهردار نخستین فردی است که قائم مقام وی در زمان مناسب و شهردار مسؤول

در سال شهری ۲۰۰۷-۲۰۰۶، چهارصد و چهارمین شهردار شهر دورام فعالیت خود را آغاز کرد.

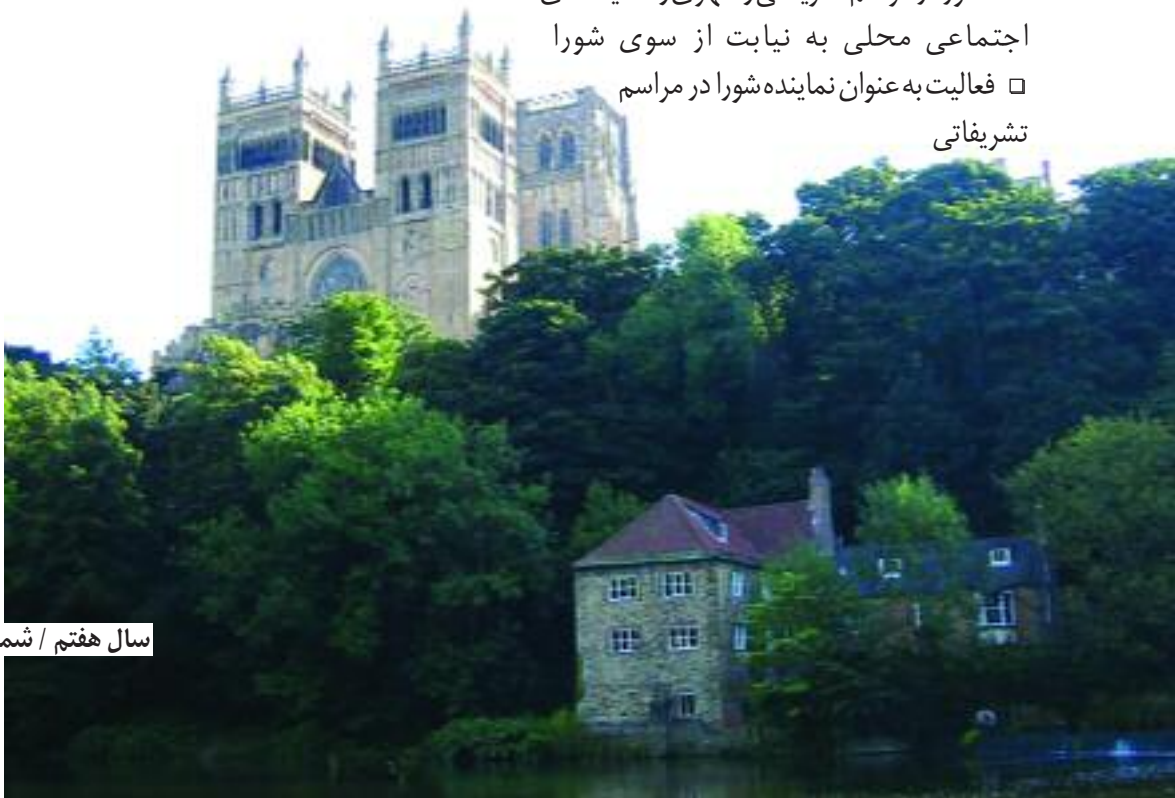
در دورام، شهردار و قائم مقام شهردار از راه سیستم خاص منطقه «پندل»^(۲) انتخاب می‌شوند. بر اساس این سیستم، انتصاب شهردار نباید بر اساس یک حزب سیاسی خاص صورت بگیرد؛ زیرا اولویت دادن به یک حزب و انتصاب شهردار از آن جناح غیر منصفانه خواهد بود. از این رو باید سیستم امتیازدهی پندل انجام شود. در این سیستم امتیاز دهی به هر یک

- فعالیت به عنوان نماینده شورا در موقعیت‌های دیگری که شوراها تعیین می‌کنند.
- حمایت و افزایش سرمایه برای مؤسسه خیریه وابسته به شهرداری در سال شهری
- انجام همه امور به صورتی که متناسب با جایگاه و سنت شهرداری باشد. شهردار یکی از دو فردی است که همه‌ی اسناد شورا را مهر و امضا می‌کنند. شهردار علاوه بر نقش تشریفاتی دارای مسؤولیت‌های زیر است:
- حمایت و ترویج اهداف اساس نامه شورای شهر
- ریاست بر جلسات شورا و برگزاری جلسات شورا به صورتی که در اساسنامه قید شده است.
- شهردار در واقع وجدان شورا است.

مراسم تشریفاتی شهر است و رسالتش این است که به شهر و شهروندان منفعت برساند. شهردار می‌تواند در تبلیغ اهمیت و سیمای شهر دورام در سطح محلی، منطقه‌ای، ملی و فراملی بسیار مؤثر باشد و باید تلاش کند که اهداف و مأموریت شورا را عملی کند. در عوض، شهروندان دورام نیز ارزش و توجه زیادی را برای شهردار خود قائل هستند و وی انتظار دارند که وظایف گوناگون را به نمایندگی از طرف آنها در سطح منطقه به انجام برساند. وظایف شهردار دورام را می‌توان به این صورت بیان کرد:

- حفظ سنت‌های تاریخی و تشریفاتی اداره شهرداری
- گسترش منطقه به عنوان مکانی برای زیست و بازدید
- ترویج و گسترش منطقه در سطح محلی، ملی و بین‌المللی
- ارتباط با سازمان‌های خصوصی و بخش‌های داوطلبان
- مشارکت در انجام فعالیت‌هایی که باعث افزایش سلامت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی منطقه و شهروندان می‌گردد.
- میزبانی از بازدیدکنندگان رسمی
- حضور در مراسم تشریفاتی و شهری و فعالیت‌های اجتماعی محلی به نیابت از سوی شورا
- فعالیت به عنوان نماینده شورا در مراسم تشریفاتی

شرایط کلی شهردار دورام

- شرایط اصلی شهردار برای ایفای نقش به شرح زیر است:
- اعتماد داشتن به اعضای شورا
 - داشتن اعتماد به نفس در هنگام سخنرانی
 - توانایی در برقراری ارتباط اجتماعی با دیگران در همه سطح‌ها
 - علاقمند بودن به همه مردم و همه کارها
 - درک این موضوع که شهروندان در بیش تر مواقع در صحنه حضور دارند.

بی طرفی در سیاست

شهردار باید عضوی از شورا باشد از این رو طبق تعریف فرد سیاستمداری است که نسبت به انتخاب کنندگان حزب و جناح خود و در بسیاری از مواقع نسبت به گروه سیاسی شورا دارای مسؤولیت‌هایی است، اما در توافق نامه آمده است که شهردار باید در فعالیت و سال شهری، تصویر سیاسی خود را کمرنگ کند. عموماً شهروندان تلاش می‌کنند که در طول سال بی طرفی خود را نسبت به مسائل سیاسی آشکار کنند. برای چنین فردی شایسته نیست که خود را با یک موضوع جنجالی و با یک فرایند انتخاباتی که در کارش اختلال ایجاد می‌کند، درگیر کند.

منبع:

www.durhamcity.gov.uk

پانویس:

1. Durham
2. Pendle
3. Alington
4. St.Giles
5. Henry Smith
6. St.John

پشتیبانی و حمایت

همان گونه که انتظار می‌رود، نخستین شهردار کسی است که در همه امور مربوط به زندگی شهری نقش دارد و آن‌ها را رهبری می‌کند. از این رو، نقش شهردار با فعالیت بسیاری از انجمن‌ها، مؤسسات

خیریه و سازمان‌ها مرتبط است. در واقع، وی نماینده این مراکز و پشتیبان آنهاست. شهردار دورام با گروه‌ها و مراکز زیر در ارتباط است:

- انجمن اجتماعی خانه آلینگتون^(۳)
- گروه دوستداران کلیسای جامع دورام
- انجمن آموزشی سنت گیلز^(۴)
- مؤسسه خیریه هنری اسمیت^(۵)
- مرکز فعالیت‌های گروهی دانشجویان دانشگاه دورام
- انجمن موسیقی دورام
- مرکز اورژانس سنت جان^(۶) در استان دورام

جلسه‌های اتحادیه‌های صنفی

شهردار و مدیر اداره حقوقی و اجرائی شهر دورام سالانه در ۴ جلسه از جلسه‌های اتحادیه‌های صنفی شرکت می‌کنند. در غیاب شهردار، قائم مقام وی می‌تواند به جای او در این جلسات حضور یابد. این جلسه‌ها، معمولاً در ساعت ۱۱ صبح در سالن جلسات اتحادیه‌های صنفی برگزار می‌گردد (مگر این که شمار گروه‌های شرکت کننده خیلی زیاد باشد که در این صورت از تالار اصلی استفاده می‌شود). شهردار در این جلسه‌ها لباس رسمی بر تن می‌کند.

توسعه و ساماندهی شهرداری پکن

□ برگردان: کیومرث جهانگردی

کشاورزی که اصالتاً بر عهده‌ی هیأت پیشین برنامه‌ریزی توسعه‌ی شهرداری پکن بود به دفتر بازرگانی شهرداری پکن محول می‌شود. ۲. واگذاری مسؤولیت‌ها: مسؤولیت مدیریت اجرایی اصلاح نظام اقتصادی شهر که اصالتاً بر عهده‌ی دفتر پیشین اصلاح نظام اقتصادی حکومت مردمی شهرداری پکن بود، به هیأت توسعه و اصلاح شهرداری پکن محول می‌شود.

- مسؤولیت‌های زیر بر عهده‌ی هیأت اقتصادی شهرداری سابق پکن بود؛ مدیریت اجرایی سرمایه‌گذاری و نوسازی فنی بخش دولتی؛ همکاری اقتصاد منطقه‌ای؛ ارتقای رسانه‌ی اطلاع رسانی و توسعه‌ی شرکت‌های کوچک؛ مدیریت بهره‌برداری از ظرفیت برق محلی و صنعت محلی معدن زغال سنگ، مواد خام و ذخایر نفتی روبه‌اتمام؛ ارائه‌ی رهنمون‌های لازم برای ذخیره‌سازی، بهره‌برداری و توسعه‌ی صنعت

بر اساس «طرح اصلاح ساختار حکومت مردمی شهرداری پکن» و «اطلاعیه‌ی مربوط به ساختار سازمانی حکومت مردمی شهرداری پکن» که آن را کمیته‌ی مرکزی مهم‌ترین حزب کشور چین و نیز شورای ایالتی پکن تصویب کرد، هیأت پیشین برنامه‌ریزی توسعه‌ی شهرداری پکن به هیأت توسعه و اصلاح شهرداری پکن تغییر می‌یابد. این هیأت بخشی از بدنه‌ی حکومت شهری که مسؤولیت مطالعه و راه‌اندازی سیاست‌های توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی شهر را بر عهده دارد، به شمار می‌آید، و بر اصلاح و بهبود نظام اقتصادی شهر مدیریت و نظارت می‌کند.

الف. نقش مجدد مسؤولیت‌ها

۱. انتقال مسؤولیت‌ها: مسؤولیت‌های ساماندهی و اجرای بخش مهم طرح واردات و صادرات محصولات

نقشه‌ی فضای ساختار صنعتی شهر و توسعه‌ی متناسب و هماهنگ نواحی شهری و روستایی.

- ترویج اصلاح و تحول نظام مالی و سرمایه‌گذاری؛ بهبود استانداردهای مدیریت سرمایه‌گذاری؛ یکپارچه‌سازی مدیریت سرمایه‌گذاری زیربنایی و نوسازی فناوری در قالب یک نظام مدیریت سرمایه‌گذاری واحد و پایدار. تغییر مدیریت سرمایه‌محور و گرایش آن به سوی بهینه‌سازی ساختار سرمایه‌گذاری برای تقویت فرایند ارتقای صنعت، تضمین طرح منطقی پروژه‌های سرمایه‌گذاری مهم، جلوگیری از سرمایه‌گذاری غیر منطقی و بهبود ارتقای فرایند برگشت سرمایه. سرمایه‌گذاری با بودجه‌ی غیر دولتی به این دلیل که اگر پروژه‌های کلان، سیاست‌های سرمایه‌گذاری صنعتی و ملی را دنبال کنند، کم‌کم از تصویب سرمایه برای آن‌ها چشم‌پوشی خواهند کرد و در عوض نوعی نظام بایگانی و ثبت و ضبط را دنبال خواهند نمود. لازم است برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌ی پروژه‌های اجباری مصوب، روش‌های تصویب شده استانداردهای سازشی شوند، اثربخشی و شفافیت پروژه‌های تصویب شده بهبود یابد و مشاوره‌ی کارشناسی و نظام ارزشیابی، پاسخگویی و نظارتی بهبود یابد. نظام نظارت و ارزشیابی پس از ساخت باید برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری دولتی ایجاد گردد، نظام مالی ارتقا یابد، نظام مالی بازار محور راه‌اندازی و بهبود یابد.

- تقویت نظام کنترل و تنظیم قیمت‌ها، انتقال مدیریت بازرسی و نظارت بر قیمت به سطح‌های پایین‌تر و رهایی تدریجی از بازرسی و نظارت بر قیمت‌ها؛ تفویض مسؤولیت‌های اجرایی قانونی به هیأت‌های دولت در سطح منطقه و ناحیه؛ تقویت نظام تحلیلی و نظارت بر قیمت و ارتقای اختصاص منابع اجتماعی به سرمایه‌گذاری‌های منطقی.

ب. مسؤولیت‌های اصلی

بر اساس آن چه که در بالا در مورد تعدیل و تغییر مسؤولیت‌ها ذکر شد، مسؤولیت‌های اصلی هیأت

حفظ محیط زیست و ساماندهی کاهش جرائم مؤسسات و غیره. تمامی این مسؤولیت‌ها به دفتر سابق قیمت‌گذاری شهرداری پکن محول می‌شود.

۳. تغییر مسؤولیت‌ها: افزایش مسؤولیت‌های مربوط به مدیریت کلان؛ همکاری جامع و کاهش مدیریت خرد و روزمره؛ تقویت تحقیقات و مطالعات مربوط به موضوعات کلیدی از جمله مسایل مربوط به راهبرد، برنامه‌ریزی و سیاست‌های توسعه‌ی شهر، اصلاح و توسعه‌ی اجتماعی و اقتصادی سرمایه؛ هماهنگی برای توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی جامع و مناسب؛ تقویت مدیریت جامع به منظور اجرای راهبردی توسعه‌ی پایدار اقتصادی و اجتماعی و نیز برای هماهنگی در رابطه با موضوعات مهم و کلیدی؛ تضمین توازن بین منابع راهبردی مربوط به توسعه‌ی کامل و پایدار و تقویت نوعی توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی هماهنگ و متناسب با جمعیت، منابع و محیط زیست. توجه به پژوهش و مطالعات مربوط به برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری راهبردی در ارتباط با متحول ساختن صنعت و ارتقای ساختار صنعتی شهر، بهینه‌سازی

کاری و آمادگی برای طرح پروژه‌های مهم در شهر. تصویب و تسلیم طرح‌های سرمایه‌گذاری ثابت مصوب شده مطابق با سطح اختیارات؛ هماهنگی و تنظیم پروژه‌های سرمایه‌گذاری فرامرزی کلان؛ تأمین سرمایه برای سرمایه‌گذاری مالی دولت، آموزش و نظارت بر استفاده از وام دهی سیاست محور؛ جهت دادن سرمایه‌های خصوصی به سمت سرمایه‌گذاری مالی ثابت؛ مطالعه و ارائه پیشنهاد برای استفاده از سرمایه‌های خارجی و در رابطه با راهبرد، اهداف و گسترش سرمایه‌گذاری در خارج از کشور و اتخاذ سیاست‌های متناسب در این رابطه؛ پذیرفتن مسؤلیت کنترل جامع، بهینه‌سازی ساختاری و نظارت بر بدهی‌های خارجی؛ مدیریت و هماهنگی برای امور مربوط به مزایده و مناقصه.

۷. ترویج تعدیل راهبردی ساختار اقتصادی سرمایه؛ مطالعه و ارائه پیشنهاد در مورد اهداف و سیاست‌های مربوط به ارتقای صنعت و بهینه‌سازی آن؛ ارائه پیشنهاد در رابطه با راهبرد توسعه و طرح‌های بخش‌های مهم اقتصادی؛ مطالعه و هماهنگی برای موضوعات مهم توسعه‌ی کشاورزی و حومه‌ای و ارائه‌ی پیشنهاد‌های

لازم در رابطه با معیارهای سیاست و راهبرد توسعه‌ی حاشیه‌نشینی در شهرها؛ هماهنگی برای طرح‌ها و سیاست‌های مرتبط و خاص و مدیریت توسعه‌ی همپایه‌ی

توسعه و اصلاح شهرداری پکن عبارت است از:
۱. مطالعه و آماده‌سازی راهبردی توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی شهر؛ برنامه‌ریزی میان مدت و دراز مدت و طرح سالیانه؛ ساماندهی اجرای این طرح‌ها؛ مطالعه و آماده‌سازی معیارهای سیاست و اهداف تعدیل اقتصادی شهر بر اساس نیاز به تغییرات خرد در ایالت؛ حضور در کنگره‌ی مردمی شهرداری و ارائه‌ی گزارش از وضعیت طرح توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی شهر به نمایندگان از حکومت شهری.

۲. مطالعه و تحلیل وضعیت اقتصادی داخلی و بین‌المللی و وضعیت توسعه‌ی داخلی و بین‌المللی؛ نظارت و پیش‌بینی عملکرد اقتصادی ملی شهر؛ پیشنهاد طرح‌های فوری؛ مطالعه جامع و کامل و هماهنگی در رابطه با جنبه‌های توسعه‌ی اجتماعی و اقتصادی شهرداری.

۳. پیش‌نویس مقررات محلی در رابطه با اصلاح نظام اقتصادی و توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی و گشایش نظام اقتصادی به روی کشورهای خارجی.
۴. گردآوری و تحلیل اطلاعات مالی و مالیاتی شهر؛ مشارکت در آماده‌سازی سیاست‌های مالیاتی؛ ارائه‌ی پیشنهاد در رابطه با راهبرد و سیاست‌های توسعه‌ی مالی شهرداری؛ راه‌اندازی اجرای طرح اصلاح دارایی و سرمایه‌گذاری؛ هماهنگی با مؤسسات مالی پکن به منظور ارتقای فعالیت مالی و سرمایه‌گذاری شهر؛ بازرسی و نظارت بر اجرای سیاست‌های صنعتی و قیمت‌گذاری.

۵. مطالعه‌ی موضوعات مهم مربوط به اصلاح نظام اقتصادی و سیاست‌های گسترده‌ی آن؛ آماده‌سازی طرح اصلاح نظام جامع اقتصادی؛ هماهنگی برای اجرای برنامه‌های اقتصادی ویژه؛ مطالعه‌ی مسایل توسعه و اصلاح مناطق شهر و هماهنگی برای اجرای سیاست‌های مرتبط.

۶. ارائه‌ی پیشنهاد در رابطه با معیارهای سرمایه‌گذاری ثابت اجتماعی و محلی؛ طرح توازن سرمایه و ساختار سرمایه‌گذاری؛ طرح پروژه‌های مهم

اقتصادی و اجتماعی و ترویج دوجانبه‌ی آن؛ مطالعه، بررسی و انجام هماهنگی لازم برای موضوعات مهم توسعه‌ی اجتماعی شهر.

۱۱. مطالعه، بررسی و ارائه‌ی پیشنهاد برای راهبرد توسعه‌ی پایدار شهر؛ ساماندهی طرح تأمین زمین؛ ارائه‌ی پیشنهاد در رابطه با سیاست توازن

بین توسعه‌ی اقتصادی - اجتماعی و منابع زمین؛ ساماندهی طرح‌های مربوط به توسعه‌ی انرژی و سایر صنایع زیربنایی و طرح ساخت محیط اکولوژیکی و توسعه‌ی منابع؛ مدیریت بر صرفه جویی و بهره‌برداری جامع از منابع و هماهنگی برای توسعه‌ی صنعت حفاظت از محیط زیست.

۱۲. مطالعه، بررسی و ارائه‌ی پیشنهاد لازم برای بهینه‌سازی ساختار نظام مالکیت و ساختار شرکت‌ها؛ ترویج رقابت بین شرکت‌ها و بنگاه‌های مختلف و توسعه‌ی دوجانبه‌ی آنان؛ مطالعه، بررسی و ارائه‌ی پیشنهاد لازم در رابطه با سیاست‌گذاری در مورد توسعه‌ی اقتصادی در زمینه‌ی شرکت‌های کوچک، متوسط، غیردولتی و تأسیس و بهبود نظام‌های خدماتی.

۱۳. مطالعه، بررسی و ارائه‌ی پیشنهاد لازم در رابطه با معیارهای سیاست ترویج و تشویق اشتغال‌زایی، توزیع درآمدها، بیمه‌ی تأمین اجتماعی و توسعه‌ی همپایه‌ی اجتماعی و اقتصادی؛ هماهنگ‌سازی موضوعات مهم اشتغال، توزیع درآمد و بیمه‌ی تأمین اجتماعی.

۱۴. پذیرفتن دیگر وظایف تعیین شده توسط حکومت شهری.

نواحی شهری و روستایی؛ مدیریت بر توسعه‌ی صنعتی؛ ترویج صنعتی شدن و فناوری اطلاعات؛ سازمان یافتن به منظور آمادگی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در مورد توسعه‌ی صنایع فناوری پیشرفته و نوسازی صنایع سنتی با استفاده از فناوری برتر، ترویج پیشرفت تکنولوژیکی و مدرن‌گرایی صنعتی و تشویق پژوهش‌های تکنولوژیکی مهم بازرگانی؛ مطالعه و ارائه‌ی پیشنهاد در رابطه با راهبرد، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در رابطه با توسعه‌ی صنعت خدمات مدرن؛ ساماندهی و هماهنگ‌سازی برای همکاری اقتصادی بین منطقه‌ای.

۸. بررسی اطلاعات بازار داخلی و بین‌المللی؛ تضمین و کنترل توازن کامل کالاهای مهم بازار و ارائه‌ی پیشنهاد در رابطه با افزایش مصرف و مدیریت و نظارت بر معاملات دولتی و حفاظت فروش کالاهای مهم دولت؛ آمادگی برای طرح‌های توسعه‌ی ساخت کالاهای مهم و بازار آن و توسعه‌ی صنعت مدرن پخش؛ مدیریت بر توازن واردات و صادرات محصولات کلیدی کشاورزی، صنعتی و مواد خام اولیه بر اساس مسؤولیت‌ها و هماهنگی برای اجرای طرح‌های مربوط به واردات و صادرات محصولات کشاورزی، کتان و ذغال سنگ.

۹. نظارت و تحلیل وضعیت قیمت‌ها؛ مطالعه، بررسی و ارائه‌ی پیشنهاد با هدف کنترل سطح کلی قیمت‌ها؛ سیاست‌های کنترل و تغییر قیمت‌ها در شهر؛ آمادگی برای تنظیم قیمت‌ها و ساماندهی کالاهای مهم و تولیدات عمومی بر اساس قانون‌های مربوطه و نیز سازمان یافتن برای بازرسی و نظارت بر قیمت‌ها.

۱۰. حفظ توازن و تناسب بین طرح خانواده و جمعیت، علم و فناوری، آموزش و پرورش، فرهنگ، بهداشت و رفاه اجتماعی با توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی و ارائه‌ی پیشنهاد لازم برای سیاست‌گذاری در رابطه با توسعه‌ی همپایه‌ی

منبع: www.cnao.gov.cn

شهردار (در فرانسه)

□ برگردان: سیما کاویان فر

شهردار می تواند به عنوان میانجی قضایی برای رفع و رجوع کردن دعاوی افراد حقیقی یا حقوقی مؤثر واقع گردد. این مورد جزء اختیارات شخص شهردار است اما او می تواند این مسؤولیت را با انتخاب خود به یکی از اعضای شورای شهر واگذار کند.

✓ به عنوان نماینده بخش

نظارت بر کار شورای شهر و تعیین دستور جلسه‌ی آن ریاست ادارات دولتی در بخشی که شهرداری آن به عهده اوست. سامان دهی به مخارج و درآمدهای بخش مشارکت در مأموریت‌های امنیتی عمومی نیروی پلیس و در اختیار گرفتن نیروی پلیس کارآمد و شایسته‌ی شهرداری، به طوری که موظف به تأمین نظم، امنیت، ایمنی و بهداشت عمومی، پیشگیری و سازمان دهی امدادی در برابر فجایع باشند.

در این مقام، شهردار مسؤول خدمات پلیس شهری و پلیس روستایی است.

شهردار به عنوان پلیس ویژه دولتی، در زمینه‌های گوناگون نیروهای مهمی در اختیار دارد؛ به عنوان مثال: پلیس عماراتی که در خطر ویرانی قرار دارند. نگهبانی از ساختمان‌های عمومی در برابر خطرات آتش سوزی. بازداشت افراد مجنون و خطرناک و نگهداری و حمایت از آنها. وضع قوانین راهنمایی و رانندگی. پلیس مراسم تدفین و گورستان‌ها، حمل جنازه و وجود نیروهای فوری برای تدفین آبرومندانۀ افراد در گذشته. در زمینه‌ی شهرسازی، شهردار جواز ساخت و مجوزهای دیگر شهرسازی را در بخش خود صادر می نماید.

بدین منظور او احکام دولتی را به آگاهی همگان رسانده، به عنوان نمونه برای قوانین راهنمایی و رانندگی، مجوز بازگشایی مؤسساتی برای آگاهی رسانی به مردم را در بخش خود صادر می کند.

در هر بخش فرانسه یک شهردار و چند معاون او وجود دارند که شورای شهر آن‌ها را انتخاب می کند.

انتخاب شهردار

شهردار، رئیس شورای شهر است و با رأی محرمانه اعضای شورای شهر انتخاب می شود. این رأی گیری باید در نخستین جلسه شورای شهر در هفته‌ی نخست پس از انتخابات و یا پس از استعفای شهردار پیشین انجام گردد.

دوره‌ی تفویض اختیار شهردار

این دوره دقیقاً برابر با دوره شورای شهر است و البته قابل تجدید نیز هست. شهردار زمان مشخصی در اختیار دارد؛ او می تواند آزادانه استعفا دهد و یا در صورت فوت یا عدم انجام وظایف شهرداری با تصمیم مقامات قضایی، بدون تجدید انتخابات دولتی، جایگزین شود.

وظایف شهردار

شهردار در عین حال، هم نماینده دولت، هم نماینده بخش و هم نماینده‌ی مردم کشور است. ✓ قدرت و وظیفه شهردار به عنوان نماینده دولت بدین شکل مشخص می شود:

□ اعلام قوانین و مقررات

□ سازمان دهی انتخابات

□ به عنوان نماینده‌ی دولت در بخشی که شهرداری را به عهده گرفته است متعهد به اجرای موازین امنیت عمومی و وظایف ویژه‌ای است که قانون به عهده او گذارده است.

او همچنین تحت نظارت دادستان شهرستان، عهده دار وظایفی در حوزه‌ی قضایی است؛ مأمور ثبت احوال و افسر پلیس قضایی عهده دار پست قضایی مدنی است که حق دریافت اسناد معتبر را به نام جمهوری فرانسه به او اعطا می کند.

وظایف شهردار "توسکالوسا" (۱)

شهردار به عنوان یک مقام منتخب، مدیر ارشدی است که در تمام جلسات شورا حضور دارد و ریاست این جلسات را بر عهده دارد. شهردار توسکالوسا دارای اختیارات زیر است:

- ۱- ارائه توصیه و پیشنهاد به شورا در زمینه‌ی خط‌مشی‌ها
- ۲- تأیید و یا رد احکامی که در شورا به تصویب رسیده است
- ۳- ایفای نقش به عنوان سفیر شهر در داخل و خارج از کشور
- ۴- داشتن حق رأی به عنوان یکی از اعضای شورا در صورت بروز نتیجه تساوی در رأی گیری شورا

شهر توسکالوسا بر اساس سیستم حکومتی شورا - شهردار اداره می‌شود. شهردار توسکالوسا مسؤول اجرایی این شهر است و به عنوان یک مقام ارشد اجرایی به طور تمام وقت فعالیت می‌کند. وظایف و مسؤولیت‌های شهردار به شرح زیر است:

- ۱- مدیریت و رهبری ۱۲۰۰ کارمند و ۱۵ اداره موجود در شهرداری
- ۲- تدوین و اجرای بودجه شهر
- ۳- اجرای خط‌مشی‌ها و رویه‌های شورای شهر
- ۴- ارائه رهنمود در صورت نبود دستورالعمل شورا

□ برگردان: سعید حیدری
منبع:
www.ci.tuscaloosa.al.us
پانویشت:
1. Tuscaloosa

بازسازی و زیباسازی منطقه مرکزی روستاهای

"فونت هیل" (۱) و "فن ویک" (۲)

منطقه مرکزی روستای فن ویک باشد. این بررسی یکی از چندین ابزاری است که مقامات شهر در استراتژی بازسازی می‌توانند از آن برای مناطق تجاری مرکزی روستا استفاده کنند.

- وظیفه گروه مشاوران به شرح زیر است:
- بازنگری همه مصالح و مواد موجود
 - دیدار با کارفرمایان و مردم برای کسب آراء و نظرات آن‌ها
 - تدوین طرحی مقدماتی برای زیباسازی نمای خیابان‌ها
 - ارائه طرح‌های مقدماتی به کارفرمایان، مردم و شورا
 - آماده‌سازی یک استراتژی اجرایی و مرحله‌ای کردن آن

مقامات شهر پل‌هام (۳) قصد دارند که راهکاری برای زیباسازی روستاهای فونت هیل و فن ویک بر عهده گرفته، اجراء نمایند. از این رو اقدام به انجام یک بررسی نموده‌اند؛ این بررسی شامل ارزیابی نمای خیابان؛ همچنین پیاده‌روها و بلوارهایی است که در امتداد بزرگراه و منطقه مرکزی این دو روستا قرار دارند. گروه مشاوره این کار شامل طراح شهری، معمار و همکاران شهرساز است که توصیه‌های فنی لازم در زمینه‌ی آرام‌سازی ترافیک و مدیریت پارکینگ را در حین اجرای پروژه ارائه خواهند داد. هدف اصلی این بررسی آن است که طرحی مقدماتی برای زیباسازی نمای خیابان‌ها تدوین کند به طوری که وضعیت جاده‌ها را در منطقه مرکزی فونت هیل بهبود بخشد و مبنایی برای بهبود شهر پل‌هام و

□ برگردان: اسماعیل انصاری فر
منبع:
www.niagarabbguide.com
پانویشت:
1. Fonthill
2. Fenwick
3. Pelham

استان‌ها و شهرداری‌های ژاپن

نهاده شده است و شهرداری‌ها و استان‌ها در کنار حکومت مرکزی در ارائه‌ی خدمات رفاهی فعالیت می‌کنند. شهرداری‌ها مسؤول تأمین مراقبت‌های بهداشتی اصلی هستند، در حالی که استان‌ها مدیریت بیمارستان‌ها را عهده‌دار هستند. جاده‌ها به عنوان آزادراه‌های ملی، بزرگراه‌های ملی، جاده‌های استانی و جاده‌های شهرداری مشخص شده‌اند. کنترل و نظارت بر توسعه، یکی دیگر از مسائلی است که باعث تقابل مسؤولیت‌ها می‌گردد. در حالی که حکومت محلی در برنامه‌ریزی راهبردی ایفای نقش می‌کند، در کنترل و نظارت بر توسعه کم‌تر وارد می‌شود؛ همچنین حکومت محلی مسؤولیت پلیس، خدمات آتش‌نشانی، مدیریت بحران و حوادث و بلاها را بر عهده دارد که به نظر می‌رسد وظیفه و مسؤولیت مهمی در زندگانی ملی باشد. در زمینه‌ی آموزش و پرورش، شوراهای محلی آموزش و پرورش از نظر سازمانی مستقل از شوراهای محلی هستند، اما اعضای آن‌را فرماندار و شهردار با تصویب شورای محلی منصوب می‌کنند. از نظر ساختاری، نظام حکومت محلی ژاپن اساساً یکنواخت و یکسان است و هر کدام از شهرداری‌ها توسط یک شهردار اجرایی که به‌طور مستقیم انتخاب می‌شود و نیز مجمع منتخب شهرداری اداره می‌شود. تنها استثنایی‌هایی که در این مورد وجود

در کشوری مانند ژاپن که در حال حاضر با ثبات، پیشرفته، پر رونق و آباد توصیف می‌شود، با وجود رکودی که اخیراً به دلیل عوامل و ضربه‌های اجتماعی در اقتصاد خود داشته‌است، پس از توافق حاصله در مورد قانون اساسی پس از جنگ با تضمین خود مختاری محلی که در قانون اساسی کشور آمده است، نظام حکومت محلی بسیار آسان و راحت است. اگر چه در این کشور بیش‌تر از عنوان‌های خبری خارج از ژاپن خبری نیست و به همین دلیل بیش‌تر از نظر بین‌المللی درک و شناخت آن در دیگر جامعه‌ها برای بسیاری سخت به نظر می‌رسد، اما شناخت نظام حکومت محلی ژاپن در نیم‌قرن گذشته به نسبت ساده‌است. چند دهه‌است که ژاپن یکی از کشورهای پیشرو اقتصادی جهان به شمار می‌آید و امروزه پس از چندین سال انزوای بعد از جنگ، نقش فزاینده‌ای را در امور بین‌المللی ایفا می‌نماید. امور حکومتی در عرصه‌ی رسانه‌ها و دیگر زمینه‌ها بیش‌تر نقش برجسته‌ای را در یک کشور بازسازی شده بر عهده دارد.

حکومت محلی ژاپن مسؤولیت‌ها و وظایفی را بر عهده دارد که در بسیاری از جوامع دیگر به‌طور طبیعی در حیطه‌ی حکومت مرکزی قرار دارد. مسؤولیت بیمه‌ی تأمین اجتماعی و مراقبت‌های بهداشتی به‌طور ویژه بر عهده‌ی حکومت محلی

می شوند و نمی توانند عهده دار دیگر پست های ادارات دولتی شوند و یا به عنوان خدمتگذار جامعه ی مدنی مشغول کار شوند.

فشارهای مالی ملی و کشوری ایجاب می کند که خدمات محلی ارائه شده در مورد هزینه های صرف شده از پاسخگویی بیش تری برخوردار باشند. در سال ۲۰۰۵-۲۰۰۴ در بودجه ی ملی درخواست شد که یک ترلیون، این از هزینه های حکومت محلی کسر گردد. به هر حال دولت ترجیح می دهد که این مشکل را با روش «عدم تمرکز» حل کند. به طور خلاصه می توان ابراز داشت که این به معنای ادغام بیش تر حکومت های محلی و تکیه ی بیش تر به بخش خصوصی است. ژاپن ادغام شهرداری ها را پیش تر نیز تجربه کرده است. در اواخر قرن نوزدهم تقریباً ۷۰ هزار شهرداری پس از جنگ به ۱۵ هزار کاهش یافت. هیچ دلیلی وجود ندارد که برای حل این مشکل این تعدیل یک بار دیگر نیز انجام نگیرد. هدف دولت این است که تعداد ۳ هزار و ۱۱۰ شهرداری موجود را تنها به یک هزار شهرداری کاهش دهد.

دیگر جریانات سیاسی حاکی از وجود مناقشه در حکومت محلی ژاپن است. سالخوردگی جمعیت ژاپن سریع تر از هر کشور دیگری در جهان است و در چنین شرایطی حکومت محلی باید بررسی کند که ظرفیت های رفاهی و سیاست های تأمین مسکن حکومت محلی چگونه می تواند پاسخگویی این مشکل باشد؛ همچنین حکومت محلی بیش از پیش به سمت خدمات فرهنگی رو می آورد و ترویج فرهنگ گردشگری نیز در اقتصاد کشور و به ویژه در توکیو نقش فوق العاده ای داشته است. مقامات محلی ژاپن نیز بر روابط بین المللی تأکید فراوانی دارند و در جامعه ای که بیش از پیش به سمت جهانی شدن حرکت می کند، روابط بین الملل باید مورد توجه تمامی کسانی باشد که با حکومت محلی در ارتباط هستند.

دارد، ۱۳ شهر مشخص شده و نیز توکیو است که شرایط ویژه ای را دارا است و از یک حکومت کلان شهر منتخب برخوردار است که فرماندار آن را اداره می کند. توکیو دارای ۲۳ بخش است که به عنوان شوراهای فرعی برای منطقه مرکزی توکیو فعالیت می کنند. هزینه ی فعالیت حکومت های محلی از سبد مالیات های متغیری تأمین می گردد که مردم ژاپن در عوض خدماتی که از آن بهره مند می گردند، پرداخت می کنند. کارکنان حکومت محلی ژاپن به خدمتگذاران جامعه ی مدنی محلی معروف هستند و از همان امنیت، تصدی و وضعیت بر خوردار هستند که هم تیان ملی شان دارند. افرادی که مجمع شهرداری ها را تشکیل می دهند، به جز شهردار و

فرماندار، بیش تر آن ها دارای چنین پیشینه ای هستند. افرادی که به عنوان مشاور عضو شوراها هستند برای یک دوره ی چهار ساله انتخاب

□ برگردان: کیومرث جهانگردی
منبع: www.citymayors.com

تلاش برای توسعه شهرداری تایپه

نمود. در سال ۱۹۹۹ شخصا در مراسم ارائه و ایجاد نشانی های پست الکترونیک؛ همچنین آموزش مجانی اینترنت برای همه شهروندان تایپه شرکت نمود.

وی با بنیان گذاری سیستم ابتکاری کنترل ترافیک، مشکل راه‌بندان را در ۴۵ هزار مسیر حل نموده، ۳۳ هزار فضای جدید برای پارک وسایل نقلیه ایجاد نمود که همگی با سیستم‌های کامپیوتری کنترل می‌شوند. علاوه بر این، دکتر "ینگ جو ما" مراکز بسیاری را برای رفاه حال شهروندان دایر نمود که از آن جمله می‌توان به "مرکز حمایت از خانواده" اشاره کرد. در سال ۲۰۰۳ نیز ساخت بلندترین آسمانخراش جهان به ارتفاع ۵۰۸ متر در شهر تایپه تایوان با مدیریت وی به پایان رسید.

در کنار همه این فعالیت‌ها، دکتر "ما" در فکر تبدیل نمودن شهر تایپه به یک شهر با استانداردهای جهانی بوده، برای ایجاد ارتباط با دیگر شهرهای جهان برنامه‌هایی را نیز در سر داشت که از راه آن‌ها بتوان به ایجاد مراکز خدماتی-درمانی و برگزاری کنسرت‌های موسیقی پرداخت. وی همچنین بر ایجاد روابط دوستانه در جامعه جهانی تاکید ویژه‌ای دارد.

شهر اینترنتی؛ آیا فناوری نوین، شهر تایپه را به مکانی بهتر بدل می‌سازد؟

دکتر "ینگ جو ما" بر این عقیده است که در جهان امروز فن‌آوری اطلاعات از اهمیت بسیاری برخوردار است و با حمایت دولت می‌توان به افزایش میزان آگاهی شهروندان در این زمینه کمک نمود.

دکتر "ینگ جو ما" شهردار شهر تایپه تایوان، فارغ‌التحصیل رشته‌ی حقوق از دانشگاه هاروارد است که به مدت هجده سال در دولت ملی تایوان و پیش از آن، طی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶ میلادی، در وزارت دادگستری آن کشور مشغول خدمت بوده است. وی از سال ۱۹۹۶ تا ۱۹۹۷ پست وزارت را بر عهده داشته و پیش از به عهده گرفتن مقام شهردار شهر تایپه در سال ۱۹۹۸، استادیار دانشگاه ملی حقوق تایوان بوده است. کتاب‌ها و مقاله‌های بی‌شماری را به رشته تحریر درآورده است. آقای "ینگ جو ما" به زبان‌های انگلیسی و چینی تسلط کامل داشته، به زبان‌های فرانسوی و اسپانیایی آشنایی دارد.

جهانی فکر کن و به آن عمل نما

آقای "ما" به عنوان یک شهردار، مسؤول اصلی توسعه شهر تایپه است. نکته قابل توجه در این مورد، تمرکز بسیار وی بر توسعه خدمات دولتی و نگهداری از عواملی است که تایوان را در رقابت‌های جهانی مشخص و پیشرو می‌سازد. برای این منظور او برای تبدیل کردن تایپه به یک شهر اینترنتی حقیقی همگام با قرن بیست و یک، تلاش بسیاری می‌نماید. وی موفق شد در مدت هشت ماه نخست کار خود برای تبادل اطلاعات بین دیگر بخش‌های مدیریت شهری، سیستم اینترنتی مدیریت زمین و املاک را راه‌اندازی کند. علاوه بر این، کار بر روی پروژه‌های بی‌شماری را آغاز کرد که بتوان به همراه آن‌ها فن‌آوری و اطلاعات را به تمامی شهروندان عرضه

اینترنت منبعی است که همه شهروندان از هر قشر، گروهی می‌توانند از آن بهره ببرند. اختصاص نشانی‌های پست الکترونیک به شهروندان در سطح درون شهری می‌تواند به عاملی برای ایجاد تبادل ارتباط بین مردم و شهرداری بدل گردد؛ بنابراین می‌توان به نیازها، آرا و عقاید تک‌تک افراد پی برد و مسائل مهم شهری را پیگیری کرد.

صنعت فن‌آوری اطلاعات در این شهر با تکیه بر بخش خصوصی و روش‌های نوین در توسعه برنامه‌های شهری به سرعت رو به رشد است. این شهر نیز همچون بسیاری از شهرهای مطرح جهان در نقاط مهم تجاری و پر تردد، از اینترنت بی‌سیم بهره‌مند است و افراد با در اختیار داشتن فن‌آوری لازم می‌توانند در این نقاط، به اینترنت دسترسی داشته باشند.

مسئولان شهر تایپه بر آن اند که ساختار اینترنت پر سرعت و بی‌سیم را هر چه پیش‌تر توسعه دهند تا شهروندان به تمامی اطلاعات مورد نیاز خود دسترسی داشته باشند. برای تحقق این هدف تا پایان سال ۲۰۰۵ میلادی برنامه‌هایی در نظر گرفته شد تا شهر

تایپه به یک شهر اینترنتی تمام‌عیار با فن‌آوری بی‌سیم بدل شود. این امر برای تبدیل این شهر به یک شهر اینترنتی با استانداردهای جهانی، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

□ برگردان: سیما کاویان فر

منبع:

<http://www.citymayors.com/mayors/taipei-mayor.html>

شهر پر جمعیت و افزایش فضای پارکینگ‌ها

در سال ۲۰۰۴ میلادی مسئولان شهر تایپه به منظور پیاده‌سازی طرح پارکینگ‌های کنار خیابان؛ همچنین پایین آوردن هزینه‌ها، از فن‌آوری کامپیوترهای جیبی PDA استفاده نمودند. استفاده از این ابزار نه تنها رویه مورد نظر را آسان نمود و هزینه‌ها را کاهش داد بلکه جمع‌آوری اطلاعات مربوطه را نیز آسان‌تر نمود. در این میان وجود اینترنت بی‌سیم، ارتباط با نیروهای پلیس را وسیع‌تر و بهتر ساخت. با نگاهی کلی به دیگر برنامه‌های شهری که دکتر "ینگ جو ما" آن‌ها به مرحله اجرا رسانده است، موارد ذیل در خور توجه می‌نمایند:

- بازیافت زباله‌ها به منظور پرهیز از سوزاندن آن‌ها و قرار دادن آن‌ها در مکان‌های انباشت زباله
- ایجاد تغییرات اساسی در سیستم خدمات بهداشتی شهر تایپه و توسعه هر چه پیش‌تر این خدمات
- امن کردن کوچه‌های شهر
- مستحکم کردن ساختارهای سازمانی
- پشتیبانی و ایجاد امکانات جدید صنعتی
- تشویق مردم به استفاده از وسایل نقلیه عمومی
- توسعه عوامل رفاهی برای همگان و معلولان جامعه
- توسعه برنامه‌های آموزش و پرورش

تایپه شهری متفاوت

مسئولان شهر تایپه برای حفظ این شهر در رده شهرهای مهم جهان در آینده، اهداف چند جانبه‌ای را دنبال می‌کنند. باید خاطر نشان کرد که امروزه نیز شهر تایپه از فاکتورهای مهم و قابل توجهی چون صنایع پیشرو، خدمات بهداشتی پیشرفته، بناهای مدرن شهری، رویدادهای فرهنگی قابل توجه، امنیت و رفاه برخوردار است. علاوه بر این برای جلب توجه جهانیان، مسئولان شهر تایپه به توسعه منابع انسانی، زیربنایی، محیط‌های کاری و افزایش کیفیت زندگی شهروندان پرداخته‌اند که بدون شک این شهر را به محیطی برای جلب سرمایه‌گذاران و توسعه هر چه پیش‌تر بدل می‌سازد.

ناامیدی مردم از شورای شهر قطر

امور می‌گردد. شورا اعتراض شهروندان را درباره‌ی اموری؛ همچون خدمات عمومی، شبکه‌های جاده‌ای، توسعه‌ی شهری، بهداشت عمومی و محیط زیست به وزارت امور شهرداری‌ها ارجاع می‌دهد. این شورا از زمان شروع فعالیت خود در سال ۱۹۹۹ تلاش کرده است که شرایط زندگی مردم را در پایتخت و شهرهای دیگر بهبود ببخشد و این در واقع حوزه‌ای بود که مدیریت قبل دوحه از آن غافل شده بود؛ همچنین این شورا باعث حضور و مشارکت زنان در مراسم رأی‌گیری و فعالیت‌های سیاسی کشور گردید؛ اما بعضی از شهروندان به علت نبود اختیارات در شورا دل‌سرد شده‌اند.

الحیدوس در ادامه گفت، بعضی از شهروندان ناامید شده‌اند و این چند دلیل دارد؛ یکی این که رسانه‌ها در ابتدا درباره‌ی نقش و اهمیت شورا اغراق کردند و دیگر این که بعضی از نامزدهای انتخاباتی وعده‌هایی دادند که فراتر از حوزه‌ی اختیارات آن‌ها بود.

او همچنین گفت، دو سال پیش اوضاع برای شورای شهر خیلی پیچیده شد؛ زیرا دو اداره‌ی جدید تأسیس شدند و مدیریت توسعه‌ی شهری و کارهای عمومی از وزارت امور شهرداری‌ها به آن‌ها محول شد و این گاهی سبب مشابهت مسؤولیت‌ها و انجام کارهای موازی می‌گردید.

وی به عنوان یک راه حل پیشنهاد کرد، ما در حال حاضر به یک مذاکره روشن و آزادانه درباره‌ی چگونگی بهبود نقش شورا نیاز داریم و باید مشخص کنیم که آیا شورا باید نظارتی و مشورتی باشد یا اجرائی.

رئیس پیشین شورای شهر گفت، شورای شهر قطر مجالی برای آزمایش مشارکت مردمی در نخستین دوره‌ی هشت ساله‌ی فعالیت خود ایجاد کرده است، اما در برآوردن انتظارات مردم موفق نبوده است. دوره‌ی کاری "ابراهیم الحیدوس"، رئیس پیشین شورای شهر در اول آوریل به پایان رسید و در یک رأی‌گیری مجدد، جانشینان ۲۹ کرسی شورا مشخص شدند. در قطر تنها نهادی که به دست مردم انتخاب می‌شود، شورای شهر است. الحیدوس، برای رویارویی با پیشرفت‌های سریع قطر، خواستار بازنگری در اختیارات شورا گردید. او گفت، شورای شهر قطر، دری به سوی مشارکت مردم در مدیریت کشور باز کرده است ولی پس از گذشت یک دهه، حال زمان اصلاح آن فرا رسیده است. شورای شهر دارای اختیارات اندکی است، به عنوان نمونه، تصمیمات گرفته شده در شورا به منظور تأیید باید به وزارت امور شهرداری‌ها فرستاده شود و این باعث کاهش کارایی شورا در بسیاری از

□ برگردان: حسین نعمتی

منبع: <http://archive.gulfnews.com>

سفر به هرمزگان آغاز تحولی جدید

□ محمدرضا جمشیدیان

نمایندگان در سفرها همراه ایشان بوده‌اند و ضمن حضور در جلسه‌های کارشناسی، مصوبات نیز با نظارت نمایندگان انجام شده است. رئیس‌جمهور در جریان بازدید از شهرهای کشور در ۲۶ سفر از ۲۷۱ شهرستان بازدید نموده که این میزان ۸۱ درصد از کل شهرستان‌های کشور است و در پروژه‌های استانی در حال حاضر ۶۸ درصد پیشرفت قطعی مشاهده گردیده که این مصوبات بر مبنای قانون انجام می‌شود. دکتر علی سعیدلو، معاون اجرایی رئیس‌جمهور در تشریح این سفرها گفت، بیش از ۴ هزار و ۹۰۰ مصوبه داشته‌ایم که اعتبارات لازم از حساب ذخیره‌ی ارزی با اجازه مجلس شورای اسلامی برداشت می‌شود. سعیدلو تصریح کرد، استقبال مردم و تایید مقام معظم رهبری به سفرهای استانی خود مهر تاییدی بر انجام آن است.

"چو ایران نباشد تن من مباد"

سراسر ایران شاهد بود که رئیس‌جمهور ایران، به شهرهای محروم سفر کرد و به وعده‌ی انتخاباتی خود جامه عمل پوشانید. شاید زمانی که احمدی‌نژاد در مراحل گوناگون تبلیغات انتخاباتی صحبت از سفرهای استانی می‌کرد کم‌تر کسی بود که آن را عملی بداند، اما دیدیم که ایشان به اعتماد مردم جواب مثبت دادند و تا به حال ۲۸ سفر استانی انجام شده است. مقدمات هر سفر استانی، ۳ تا ۶ ماه قبل از هر سفر شکل می‌گیرد؛ اسناد و مدارک لازم؛ هم‌چون سند اشتغال و غیره تهیه می‌گردد و پس از حضور مسؤولان استانی و وزیران مربوطه به مسائل آن استان رسیدگی می‌شود.

در ۲۶ سفر ریاست جمهوری حدود ۲۳۶ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی؛ یعنی ۸۱ درصد

ریال تسهیلات ارزان پیش بینی شده که با تصویب شورای برنامه ریزی استان در اختیار طرح های زودبازده و اشتغال زا قرار می گیرد.

احمدی نژاد، در پایان سفر به استان هرمزگان از مدیران این استان خواست، زمینه را برای فعالیت ایرانیان مقیم کشورهای حاشیه خلیج فارس فراهم کنند و اظهار داشت، می دانم بسیاری از آن ها علاقمند به فعالیت در میهن خودشان هستند. رئیس جمهور در جمع مردم هرمزگان از مردم خواست وارد عرصه ی سازندگی شوند و وظیفه ی دولت نیز حمایت و پشتیبانی از آن هاست. وی گفت، دولت تمام توان خود را بسیج کرده تا با پشتیبانی مالی و قانونی مردم را در ساختن ایران اسلامی یاری کند.

با گذشت یک سال از سفر احمدی نژاد به هرمزگان اقدامات و کارهای انجام شده در این سفر را بررسی می نمایم.

ایجاد اشتغال با استفاده از تسهیلات بانکی و اختصاص ۴۱۱۰ میلیارد ریال تسهیلات از منابع بانکی طی سال های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ برای توسعه، احداث و اتمام بنگاه های اقتصادی کوچک، زودبازده و کارآفرین برای فراهم کردن دست کم ۴۰ هزار فرصت شغلی جدید صورت گرفت که تاکنون حدود ۸۰۰ میلیارد ریال با اشتغال ۹۰۰۰ نفر به تصویب دستگاه های اجرایی بانک های عامل و کمیته ی منتخب شورای برنامه استان رسیده است که حدود ۶۰۰ میلیارد ریال بین مجری و بانک عامل قرارداد منعقد شده است. برای نخستین بار در استان بیکاری از متوسط کشور کم تر گردید و مرکز آمار ایران میزان بیکاری بهار ۸۵ کشور را ۱۱ درصد و استان هرمزگان را ۱۰ درصد اعلام نمود. از مهم ترین مصوبات مهم تحقق یافته یا در دست اجرا می توان به اجرای خط لوله ی گاز ساحلی از پارس جنوبی (عسلویه) به استان هرمزگان به طول ۴۳۰ کیلومتر اشاره کرد؛ همچنین احداث بزرگراه بندرعباس - سیرجان تا پایان برنامه چهارم توسعه با اختصاص مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال که در این راستا یک قطعه

سفرهای استانی از محروم ترین استان ها آغاز گردید و رئیس جمهور در پنجمین سفر خود به خطه ی مردم خونگرم هرمزگان سفر نمود. شاید سیاست های غلط دنیای غرب درباره ی نحوه فرهنگ سازی در این مناطق و توجه کم تر مسؤولان در سال های گذشته محرومیت هایی را نصیب مردم کرده اما دریا دلی و رشادت مردمانش باعث گردیده از تمامی فراز و نشیب ها و چالش های سیاسی سربلند بیرون آید و اکنون بر بلندای قله های افتخارآمیز ایران اسلامی بایستد. داشتن نقاط مرزی و موقعیت استراتژیک هرمزگان همواره نگاه مسؤولان و مدیران ارشد کشور را به دنبال داشته است. دکتر احمدی نژاد چهارشنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۸۴ سفر ۳ روزه خود به استان هرمزگان را با بازدید از مناطق زلزله زده قشم آغاز نمود و بندرعباس، جاسک، بندرلنگه، میناب، رودان، بندر خمیر، بستک و حاجی آباد از دیگر مناطقی بود که رئیس جمهور ضمن دیدار و سخنرانی از نزدیک با مشکلات و کاستی ها آشنا شد.

هیأت دولت در یک جلسه نسبتاً طولانی در بندرعباس تصمیمات مهمی برای استان هرمزگان گرفت. اختصاص ۷۰۰ میلیارد ریال در قالب اعتبار و تسهیلات برای طرح های عمرانی و اشتغال زایی، تصویب ۹۰ پیشنهاد و مصوبه با تسهیلات و اعتبارات ارزی و ریالی برای سرمایه گذاری از جمله تصمیمات مهم هیأت دولت برای استان هرمزگان بود.

اختصاص ۱۸۰ میلیارد ریال از اعتبار ۷۰۰ میلیارد ریالی برای امر اشتغال و کمک های ضروری و ۲۱۰ میلیارد دلار تسهیلات ارزی برای طرح ها و پروژه های صنعتی هرمزگان، همچنین یک هزار و ۵۰۰ میلیارد

در سال گذشته تکمیل و به بهره‌برداری رسید و چهار قطعه نیز در حال اجرا است و تلاش می‌شود تا پایان سال جاری کلیه قطعات تا شهرستان حاجی‌آباد اجرایی شود.

تاکنون ۸۵ درصد مصوبه‌ها که افزون بر ۱۴۶۲۷ میلیارد ریال است تحقق یافته و یا در دست اجرا است و می‌توان گفت ۷۰ درصد مصوبه انجام و یا در دست انجام، ۱۵ درصد در حال پیگیری و مانده‌ی مصوبات نیز انجام نشده که تلاش پیگیر برای تحقق مصوبات باقی

مانده در حال انجام است.

تحقق مصوبه‌های دولت در سفر رئیس‌جمهور مردمی در سال ۸۴ و تا پایان برنامه چهارم توسعه، استان هرمزگان را به کارگاه بزرگ سازندگی تبدیل کرده، در بیش‌تر نقاط استان پروژه‌های بزرگ عمرانی در حال انجام است، اما در زمینه‌ی خدمات و عمران شهری و روستایی مصوبات و اقدامات انجام شده را برای مردم بزرگوار و به ویژه مردمان دلیر هرمزگان ارائه می‌داریم.

ردیف	شماره مصوبه	موضوع	نتیجه
۱	۶۶۵۵۲ ۸۵/۹۱/۴	اختصاص ۳۷۷۵ میلیارد ریال برای بازسازی ۲۵۰۰ واحد مسکونی زلزله‌زده در قسم	اعتبار موردنیاز تخصیص یافته و بازسازی ۲۵۰۰ واحد خسارت دیده در دست اجرا است.
۲	۳۰۸۹۹ ۸۵/۹۱/۴	واگذاری ۶۵۰ دستگاه اتوبوس کولردار برای توسعه‌ی ناوگان حمل‌ونقل استان در طول برنامه چهارم (۵۰ دستگاه در سال ۱۳۸۵)	تاکنون حواله ۵۰ دستگاه اتوبوس برای شهرداری بندرعباس صادر و ۲۰ دستگاه تحویل شده است.
۳	بند ۱- ۷۰۸۶۰ ۸۵/۹۱/۴	اختصاص ۲۰ میلیارد ریال برای تأمین روشنایی گذرگاه‌های شهری و روستایی استان	توسط استانداری ۷۵ میلیون تومانی تأمین اعتبار گردیده و در دست اجرا است.
۴	بند ۲- ۷۰۸۶۰ ۸۵/۹۱/۴	اختصاص ۱۰ میلیارد ریال برای کمک به انشعاب شبکه‌های فاضلاب شهرهای استان	شرکت آب و فاضلاب استان تعهد خود را از محل تسهیلات بانکی انجام داده است.
۵	بند ۳- ۷۰۸۶۰ ۸۵/۹۱/۴	کاهش تعرفه برق مصرفی مناطق گرمسیری با هدف کاهش هزینه‌های برق خانگی	اقدام شده است.
۶	بند ۴- ۷۰۸۶۰ ۸۵/۹۱/۴	تسریع در اجرای طرح آبرسانی از سد کوثر به شهرها و روستاهای استان	پیشنهادهای اقدام شده، بخش‌هایی در دست اقدام است.
۷	بند ۲- ۷۰۷۵۲ ۸۵/۹۱/۴	اجرای شبکه آب آشامیدنی جزیره‌ی لارون	طرح تهیه و به وزارت نفت اعلام شده است. مشکل اعتبار رفع شده و در حال قطعه قراربند است.
۸	۶۹۹-۳ ۸۵/۹۱/۶	افزایش مدت زمان تعرفه مناطق گرمسیری از ۷ ماه به ۹ ماه در استان هرمزگان	بر اساس اعلام وزارت نیرو و استانداری انجام شده است.
۹	۶۹۷۴ ۸۵/۹۱/۶	پوشش منطقه‌ی هرمز به منطقه‌ی آزاد قسم	استانداری اطلاعات انجام شده و برای تأیید به تهران ارسال شده است. مناطق آزاد در دست اقدام است و از استاندارد برای تشکیل کمیته‌های برای تهیه طرح توجیهی درخواست شده است. مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال نیز برای انجام مطالعه تأمین شده و در دست انجام است.
۱۰	۶۹۷۷۲ ۸۵/۹۱/۳۸	اختصاص ۲۵ میلیون دلار از تسهیلات فلینانس برای تهیه طرح بازسازی و اصلاح پل‌های فرسوده استان	معدوده مطبوع و به تصویب کمیسیون ماده ۴ رسیده است. بر اساس لایحه پیشنهادی از محل حساب قریه تخریب ارزی تأمین خواهد شد. انباره گل مسکن و شهرسازی استان و وزارت مسکن: مصوبه اجرایی شده است.
۱۱	بند ۲- ۶۹۳۱۲ ۸۵/۹۱/۳۸	ایجاد دو شهر جدید در حاشیه شهرهای بندرعباس و میناب	وزارت مسکن: برای بندرعباس تأیید و به شورای برنامه‌ریزی استان ارائه شده و در دست اقدام است. در میناب توجیه ندارد.
۱۲	بند ۲- ۶۹۳۱۲ ۸۵/۹۱/۳۸	تهیه و تدوین طرح جامع مسکن استان هرمزگان	استانداری و وزارت مسکن و شهرسازی: با توجه به طرح جامع مسکن کشور در دست اقدام است.
۱۳	بند ۵- ۶۹۳۱۲ ۸۵/۹۱/۳۸	احداث ۳۰۰ واحد مسکونی برای محرومان استان و واگذاری زمین مورد نیاز در شهرهای استان	استانداری و بنیاد مسکن: مطالعات فاز ۱ و ۲ انجام شده و برای تأمین اعتبار در دست پیگیری است.
۱۴	بند ۱- ۶۹۳۱۲ ۸۵/۹۱/۳۸	احداث ۵۰۰۰ واحد مسکونی روستایی با استفاده از تسهیلات بانکی ۵ درصدی	بنیاد مسکن استان: به ۷۰۰۰ واحد تسهیلات پرداخت و در دست احداث می‌باشد.
۱۵	بند ۷- ۶۹۳۱۲ ۸۵/۹۱/۳۸	صنوبر برگ عمران برای واحدهای مسکونی روستایی فاقد سند مالکیت	بنیاد مسکن و استانداری: ۳۷۴۰۰ سند صادر شده است.
۱۶	بندهای الف - ب - ج ۶۹۳۰۵ ۸۵/۹۱/۳۸	اختصاص وام و کمک بلاعوض برای تأمین مسکن به ۸۰۰ نفر از آزادگان و جانبازان و وادین شاهد	دستگاه استانی و استانداری: به لحاظ عدم تحقق اعتبار سفر در سال ۱۳۸۵ انجام نشده ولی از محل منابع استانی در دست اقدام است و تاکنون استانداری ۲ میلیارد ریال پرداخته، ولی سهم بنیاد تأمین و پرداخت نشده است.

□ محمدرضا جمشیدیان

تحقق اهداف تبصره‌ی ۱۳ در سال ۸۵

بود که با اجرای موفق آن دولت توانست ضمن جلب اعتماد سعی در تبدیل نمودن این کار به یک فرهنگ را داشته باشد.

اسقاط ۱۵۰ هزار دستگاه خودرو در سال ۸۵ در بحث مقایسه‌ای نیز نسبت به سال‌های قبل رقم قابل توجهی می‌باشد؛ ضمن این که این کار تنها در ۶ ماهه دوم ۸۵، انجام شد.

در سال ۸۴ تنها ۳۶ هزار دستگاه خودرو از رده خارج گردید و با توجه به خروج ۱۵۰ هزار دستگاه خودرو در سال ۸۵، مشاهده می‌کنیم افزایش میزان اسقاط در سال ۸۵ با رشد ۳۰۰ درصدی مواجه بوده است.

تبصره‌ی ۱۳ قانون بودجه سال ۸۵ با هدف مدیریت مصرف سوخت، توسعه‌ی حمل و نقل عمومی و خروج خودروهای فرسوده در بودجه سال پیش گنجانده شد. به گفته‌ی بسیاری از کارشناسان این تبصره یک بسته سیاسی بود اما باید آن را سیاستی برای تأمین رفاه و آسایش مردم دانست که با تشکیل ۴ کمیته‌ی بهینه‌سازی مصرف سوخت، خروج خودروهای فرسوده، حمل و نقل ریلی و حمل و نقل غیرریلی سعی در انجام هرچه بهتر این طرح‌ها را داشت.

خروج خودروهای فرسوده شاید یکی از بحث‌انگیزترین مسائل مردم و دولت در سال ۸۵

تبدیل به دو گانه‌سوز نماید و در کنار آن، شرکت‌های سایپا، ایران خودرو و زامیاد ۱۴۰ هزار دستگاه خودرو را دو گانه‌سوز کردند؛ یعنی می‌توان گفت در سال ۸۵، ۲۶۰ هزار دستگاه خودرو دو گانه‌سوز وارد چرخه‌ی حمل و نقل شده است و در سال ۸۳ تنها ۴ هزار و ۵۰۰ دستگاه و در سال ۸۴، ۱۷ هزار و ۱۲۶ خودرو به صورت کارخانه‌ای دو گانه‌سوز شدند.

توسعه حمل و نقل همگانی از اهداف دیگر تبصره ۱۳ است. با توجه به ورود یک هزار و ۲۸۹ دستگاه اتوبوس در سال ۸۳ و ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه در سال ۸۴ به ناوگان اتوبوسرانی این شمار در سال ۸۵ به ۳ هزار و ۸۰۰ دستگاه رسید که تا تیرماه ۸۶، ۶ هزار و ۵۰۰ دستگاه اتوبوس وارد این ناوگان خواهد شد.

ورود ۳۰ هزار دستگاه تاکسی، ۱۵ هزار دستگاه ون و ۱۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه مینی بوس از دیگر اقدامات این تبصره برای توسعه ناوگان حمل و نقل شهری کشور می‌باشد که متقاضیان دریافت خودروهای ون و مینی بوس می‌توانند از تسهیلات ۱۰۰ و ۲۰۰ میلیون ریالی استفاده نمایند. این تبصره برای توسعه حمل و نقل ریلی نیز بودجه‌ئی اختصاص داد.

از سال‌های ۸۲ تا ۸۴ تنها ۴ هزار و ۲۰۰ دستگاه تاکسی فرسوده از رده خارج گردید که این تعداد یک سوم تاکسی‌هایی است که در سال ۸۵ توسط تبصره ۱۳ از رده خارج شد. برای رفاه حال متقاضیان دریافت خودروهای جایگزین وام‌های ۵ میلیون تومانی به صاحبان این خودروها با بهره ۷ درصد پرداخت گردید تا در خرید خودروهای جدید دچار مشکل نگردند و با این روش در سال گذشته ۹۲ هزار متقاضی با دریافت وام توانستند صاحب خودرو شوند.

ستاد نوسازی خودروهای فرسوده کار خود را در سال ۸۶ نیز ادامه خواهد داد و درباره‌ی خودروهای مشمول این طرح اعلام کرد، تاکسی‌های که ۱۵ سال یا بیش‌تر کار کرده‌اند؛ یعنی مدل ۷۱ شمسی و قبل آن، وانت‌بارهای با عمر ۲۰ سال و بیش‌تر، سواری‌های بیش از ۴ سیلندر یا دو دیفرانسیل با عمر ۲۵ سال یا بالاتر و سواری‌های ۴ سیلندر و کم‌تر با سن ۳۰ سال و بالاتر مشمول طرح جایگزینی خودروهای فرسوده در سال ۸۶ می‌باشند.

اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت از دیگر دستاوردهای این تبصره است. تبدیل کارگاهی؛ یعنی دو گانه‌سوز کردن خودروهایی که در حال حاضر

خط	تهران	مشهد	کرج	اهواز	تبریز	اصفهان	شیراز	تهران - قم	تهران - ورامین	مطالعات دیگر شهرستان‌ها	جمع
اعتبار (میلیارد ریال)	۹۰۰	۳۰۰	۱۵۰	۱۵۰	۲۵۰	۴۰۰	۴۰۰	۲۵۰	۱۵۰	۲۴	۲۹۷۶

تخصیص این اعتبار باعث پیشرفت کار حمل و نقل ریلی در بحث مترو و منوریل می‌باشد و امیدواریم تبصره ۱۳ در سال ۸۶ بتواند با تجاری‌بی که کسب کرده، موفق‌تر از پیش در جهت گسترش حمل و نقل عمومی و کاهش مصرف سوخت گام‌های مثبتی بردارد.

تنها از سوخت بنزین استفاده می‌نمایند. از دیگر اقدامات این تبصره برای بهینه‌سازی سوخت است. در سال‌های ۸۳ و ۸۴ جمعاً ۵۸ هزار و ۸۰۰ دستگاه خودرو به صورت کارگاهی از سوخت CNG استفاده کرد که در سال ۸۵، تبصره ۱۳ توانست ۱۲۰ هزار دستگاه خودرو را به صورت کارگاهی

بررسی نگرش شهروندان به مشارکت در مدیریت شهری

مطالعه‌ای در منطقه ۷ تهران

□ دکتر علیرضا کلدی

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

با میزان شناخت از فعالیت‌های در خدمت شهروندان و پایگاه اقتصادی-اجتماعی شهروندان ارتباط نشان می‌دهد.

هدف‌ها

هدف از تحقیق حاضر، بررسی نگرش شهروندان منطقه ۷ تهران از مشارکت در مدیریت شهری است. به طور ویژه، هدف از تحقیق، بررسی نگرش شهروندان از مشارکت در امور شهری و عوامل مؤثر بر میزان مشارکت آنان در مدیریت شهری است.

اهمیت و ضرورت تحقیق

در عصر حاضر، همراه با پیشرفت‌های فناوری، مسائل مهم و پیچیده‌ای به وجود آمده است. گسترش شهرنشینی در دهه‌های اخیر به ویژه افزایش جمعیت تهران و کمبود امکانات رفاهی متناسب با این افزایش جمعیت، مشکلات اجتماعی پیش روی مدیریت شهری قرار داده است. بدین ترتیب، بررسی نگرش شهروندان از مشارکت در مدیریت شهری به عنوان هدف اصلی این تحقیق می‌تواند حائز اهمیت باشد.

چکیده

هدف در این پژوهش، بررسی نگرش شهروندان منطقه ۷ تهران از مشارکت در مدیریت شهری است. در این تحقیق به ابعاد مشارکت شهروندان و عواملی که به نگرش آن‌ها از مفهوم مشارکت اثر خواهد گذاشت پرداخته‌ایم.

مبانی نظری تحقیق حاضر بر پایه‌ی دیدگاه‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی مشارکت استوار است و روش تحقیق، پیمایشی است؛ همچنین در این تحقیق از مطالعه اسناد، مدارک و منابع کتابخانه‌ای استفاده شده است. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از ابزار «پرسشنامه ساخت یافته» بهره گرفته شده است. همچنین با روش سهمیه‌ای، درصد خانوار هر ناحیه از منطقه ۷ مشخص شده، در مجموع تعداد نمونه ۳۷۳ نفر تعیین شد.

بر اساس نتایج برآمده از تحقیق، نگرش شهروندان از مشارکت مبتنی بر کمک‌فکری و ارائه پیشنهاد بوده و تمایلی به مشارکت در حیطه عمل و اجرا نداشته‌اند. در این تحقیق، میزان مشارکت با جنس، وضع تأهل، بعد خانوار، مدت زمان سکونت در محل و نیز احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر ارتباط نشان می‌دهد؛ همچنین میزان مشارکت

مبانی نظری

مبانی نظری تحقیق حاضر بر دیدگاه‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی مشارکت مبتنی است. در دیدگاه روان‌شناختی مشارکت، بر عوامل روانی و درونی تأکید می‌شود. از این دیدگاه، متغیرهای درونی همان تفاوت‌ها در ظرفیت‌هایی است که سبب می‌شوند افراد از حیث آمادگی برای واکنش‌های گوناگون در برابر محرک‌های اجتماعی و یا ترغیب مشارکت در مسائل اجتماعی متفاوت باشند. اندیشمندانی که در بررسی عوامل مرتبط با فعالیت‌های مشارکتی افراد، عوامل درونی را ذکر کرده‌اند، ساخت انگیزشی را تعیین‌کننده رفتار اجتماعی آن‌ها دانسته‌اند. در دیدگاه روان‌شناختی مشارکت بر عوامل انگیزه و ویژگی‌های شخصیتی به عنوان عوامل تعیین‌کننده نگرش‌های فردی در مبادرت به فعالیت‌های اجتماعی تأکید می‌شود. از این نظر در بررسی فعالیت‌های مشارکتی افراد باید به میزان احساس تعلق او به جامعه، اعتماد به نفس، خلاقیت، استعدادهای فردی و نیز انگیزه‌ی پیشرفت، انگیزه‌ی شایستگی و انگیزه‌ی کار توجه داشت.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش پیمایشی است؛ زیرا علاوه بر ویژگی‌های جمعیتی، محیط اجتماعی، نوع فعالیت و نیز نگرش آنان می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. هدف تحقیق حاضر، بررسی نگرش شهروندان از مشارکت در مدیریت شهری است؛ بنابراین این تحقیق به دنبال پاسخگویی به پرسش‌هایی؛ مانند مفهوم و ابعاد مشارکت، نگرش شهروندان از ایفای نقش مشارکتی در مدیریت شهری و عوامل مؤثر بر فرایند مشارکت است.

فرضیه‌های تحقیق

□ به نظر می‌رسد، احساس مالکیت شهروندان بر محیط شهری با میزان مشارکت آن‌ها در مدیریت

شهری ارتباط دارد.

□ چنین به نظر می‌رسد، هرچه احساس تعلق اجتماعی شهروندان بیش‌تر شود، میزان مشارکت آن‌ها در مدیریت شهری افزایش می‌یابد.
□ مدت زمان سکونت شهروندان در یک محله با میزان مشارکت آن‌ها در مدیریت شهری ارتباط دارد.

□ بین جنسیت و میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری ارتباط وجود دارد.

□ بین سن و میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری ارتباط وجود دارد.

□ بین شغل و میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری ارتباط وجود دارد.

□ بین میزان تحصیلات و میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری ارتباط وجود دارد.

□ بین وضعیت تأهل و میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری ارتباط وجود دارد.

شیوه‌ی جمع‌آوری اطلاعات

شیوه‌ی جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ی حاوی ۳۴ سؤال است. پرسش‌ها شناسایی با معرفی متغیرهای پیشینه‌ای مشتمل بر ۱۵ سؤال، پرسش‌های مربوط به متغیرهای روان‌شناختی - اجتماعی مشتمل بر ۱۶ سؤال و متغیرهای محیطی مشتمل بر ۳ سؤال است که با انجام test-Pre، مناسب بودن سؤال‌های پرسشنامه روشن شد؛ همچنین مقدار Alpha کل ۷۹ درصد نشان می‌دهد که همبستگی درونی گویه‌ها مناسب است. سؤال اساسی تحقیق برای سنجش میزان مشارکت شهروندان در فعالیت‌های اجتماعی بر اساس مقیاس بیکر، شامل میزان مشارکت در مراسم و جشن‌های ملی، میزان مشارکت در مراسم مذهبی، میزان مشارکت در انجمن‌های علمی، فرهنگی و هنری، میزان مشارکت در باشگاه‌های ورزشی یا انجمن‌های تفریحی، میزان مشارکت در

یافته‌های تحقیق

جمعیت جامعه‌ی نمونه‌ی تحقیق از میان خانوارهای ساکن در منطقه ۷ تهران که در زمان مراجعه، در محل حاضر بوده‌اند، انتخاب شدند که ۴۸ درصد جمعیت مورد مطالعه مرد و ۵۲ درصد زن بوده‌اند. ۱۶/۸ درصد از جمعیت مورد مطالعه کم‌تر از ۲۰ سال سن؛ ۳۰/۲ درصد بین ۲۰ تا ۲۹ سال؛ ۳۴/۷ درصد بین ۳۰ تا ۳۹ سال؛ ۶/۶ درصد بین ۴۰ تا ۴۹ سال؛ ۶/۹ درصد بین ۵۰ تا ۵۹ سال و ۲/۸ درصد از جمعیت مورد مطالعه ۶۰ سال و بالاتر بوده‌اند.

درباره‌ی میزان تحصیلات پاسخگویان، ۲۱ درصد از شهروندان مورد مطالعه دارای تحصیلات کم‌تر از دیپلم؛ ۴۹/۲ درصد تحصیلات دیپلم؛ ۲۶/۱ درصد لیسانس؛ ۳/۷ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند. درباره‌ی وضعیت تأهل پاسخگویان، ۶۹/۱ درصد مجرد، ۲۳/۸ درصد ازدواج کرده، ۱/۹ درصد بدون همسر در اثر متارکه و ۵/۲ درصد بدون همسر در اثر فوت همسر بوده‌اند. درباره‌ی بعد خانوار، ۹/۳ درصد پاسخگویان دارای بعد خانوار تا ۲ نفره؛ ۴۱/۴ درصد تا ۴ نفره؛ ۳۸/۴ درصد تا ۶ نفره و ۱۰/۹ درصد ۷ نفر و بیش‌تر بوده‌اند.

درباره‌ی مدت زمان سکونت در محل، ۲۳/۲ درصد کم‌تر از ۵ سال در محل کنونی زندگی می‌نمایند؛ ۲۳/۸ درصد بین ۵ تا ۹ سال؛ ۲۱/۸ درصد بین ۱۰ تا ۱۴ سال؛ ۱۳/۶ درصد بین ۱۵ تا ۱۹ سال و ۱۷/۶ درصد ۲۰ سال و بیش‌تر در محل مورد سکونت کنونی زندگی کرده‌اند. ۶۹/۸ درصد از پاسخگویان مالک واحد مسکونی خود هستند، ۲۷/۲ درصد اجاره‌ای، و ۳ درصد واحد مسکونی در برابر خدمت، رایگان و غیره داشته‌اند. برای تعیین میزان مشارکت اجتماعی شهروندان بر اساس مقیاس بیکر (۱۰ سؤال)، ۲۹/۲ درصد پاسخگویان میزان مشارکت اجتماعی پائین (کم‌تر

تصمیم‌گیری‌های محله‌ای، میزان مشارکت در امور خیریه و عام‌المنفعه، میزان مشارکت در سخنرانی‌ها، میزان مشارکت در انتخابات، میزان مشارکت در فعالیت‌های سیاسی-اجتماعی، میزان مشارکت در فعالیت‌های مسجد محله است که بر روی طیف از خیلی زیاد تا خیلی کم مدرج شده است.

جامعه‌ی آماری تحقیق

جامعه‌ی آماری در تحقیق حاضر همه‌ی شهروندان منطقه ۷ تهران است که طبق سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، ۳۰۰ هزار و ۳۱۲ نفر جمعیت دارد و به ۵ ناحیه و ۱۶ محله تقسیم شده است. واحد نمونه در این تحقیق خانوار است که در منطقه ۷، شامل ۸۱ هزار خانوار می‌شود. برای تعیین حجم نمونه، ابتدا از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده، استفاده به عمل آمد؛ سپس با استفاده از فرمول آماری کوکران و با سطح معنی‌داری $\alpha = 0.05$ ، $p = 0.05$ ، $t = 1.96$ ، $q = 0.5$ ، میزان خطا $d = 0.05$ و به لحاظ وجود صفات و خصوصیات اقتصادی-اجتماعی مشابه، از نواحی ۱ و ۲، ناحیه ۲، از نواحی ۳ و ۴، ناحیه ۴ و نیز ناحیه ۵ انتخاب شدند. بدین ترتیب حجم خانوار در ناحیه ۲، ۴، ۵ معادل $N = 45708$ بوده است؛ سپس با روش سهمیه‌ای، درصد خانوار هر ناحیه از خانوار کل به دست آمد و آن درصد در انتخاب نمونه‌ها اعمال شد؛ همچنین درصد خانوار در هر محله از خانوار کل ناحیه به دست آمد و آن درصد در انتخاب نمونه‌ها اعمال شد. بدین ترتیب در ناحیه ۲، محله ۸، ۹، ۱۴ با ۳۴، ۴۵ و ۲۵ خانوار؛ در ناحیه ۴، محله ۱، ۵، ۶، ۶۸، ۲۸ و ۱۷ خانوار؛ در ناحیه ۵، محله ۲، ۳، ۴، با ۴۰، ۹۷ و ۲۶ خانوار و در مجموع تعداد نمونه ۳۸۰ خانوار به دست آمد، ولی در مرحله‌ی جمع‌آوری اطلاعات که در سال ۱۳۷۹ انجام شد، تعداد ۳۷۳ پرسش‌نامه تکمیل شده کامل به دست آمد.

مخالف هستند؛ ۱۶/۷ درصد با جمله‌ی «مشارکت؛ یعنی همکاری عملی و اجرایی» موافق هستند، ۸۳/۳ درصد مخالف؛ ۴۴/۲ درصد با جمله «مشارکت؛ یعنی رعایت قوانین و مقررات شهری» موافق هستند، ۵۵/۸ درصد مخالف؛ همچنین ۱۵/۹ درصد با جمله «مشارکت؛ یعنی کمک در تصمیم‌گیری‌های محله‌ای» موافق هستند، ۸۴/۱ درصد مخالف.

۲۹/۷ درصد پاسخگویان معتقدند چنان‌چه در امور شهری مشارکت نمایند، پاداش ناشی از عمل مشارکتی نصیبشان می‌گردد، ۵۹/۸ درصد تا حدودی و ۱۰/۵ درصد از پاسخگویان معتقدند چنان‌چه در امور شهری مشارکت نمایند پاداش ناشی از عمل مشارکتی دریافت نمی‌نمایند. ۱۰/۵ درصد پاسخگویان تمایل بسیار زیادی دارند که در تصمیم‌گیری‌های محلی مشارکت نمایند، ۱۴/۵ درصد تمایل زیاد، ۳۶/۵ درصد تا حدودی، ۲۳/۳ درصد کم و ۱۱/۳ درصد بسیار کم و ۳/۹ اصلاً را اعلام داشته‌اند؛ همچنین ۲۳ درصد از پاسخگویان درباره‌ی میزان تمایل مشارکت عملی و اجرایی در مدیریت شهری پاسخ بسیار زیاد و زیاد را اعلام داشته‌اند، ۳۳/۸ درصد تا حدودی و ۳۹/۱ درصد پاسخ کم و بسیار کم و ۴/۱ درصد اصلاً را اعلام داشته‌اند.

در ضمن میزان تمایل بسیار زیاد و زیاد پاسخگویان برای مشارکت در نظارت بر امور شهری ۱۹/۲ درصد است؛ ۴۱/۳ درصد تا حدودی و ۳۹/۵ درصد پاسخ کم و بسیار کم را اعلام داشته‌اند.

بر طبق آزمون به عمل آمده، میزان مشارکت اجتماعی زنان از مردان بیش‌تر است؛ بنابراین بین متغیر میزان مشارکت اجتماعی و متغیر جنسیت در سطح معنی‌داری ۰/۰۱ رابطه وجود دارد. در این تحقیق رابطه معنی‌داری بین متغیر مشارکت اجتماعی و متغیر سطح تحصیلات مشاهده نشده

از ۲۳ امتیاز؛ ۶۵/۴ درصد مشارکت متوسط (۲۴ تا ۳۸ امتیاز) و ۵/۴ درصد مشارکت بالا (امتیاز ۳۹ و بالاتر) را کسب کرده‌اند.

درباره‌ی میزان احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر، ۱/۵ درصد از پاسخگویان، پاسخ زیاد و بسیار زیاد؛ ۳/۳ درصد تا حدودی؛ ۲۵/۵ درصد کم؛ ۳۹/۳ درصد بسیار کم و ۳۰/۴ درصد پاسخ اصلاً را اعلام داشته‌اند. درباره‌ی میزان رضایت‌مندی از خدمات شهری، ۱۱/۵ درصد پاسخ زیاد؛ بسیار زیاد، ۱۷/۳ درصد تا حدودی؛ ۷۰/۷ درصد کم و بسیار کم را اعلام داشته‌اند. درباره‌ی معنی و مفهوم مشارکت اجتماعی از نظر شهروندان مطابق جدول شماره (۱)، ۴۲/۴ درصد از پاسخگویان با جمله «مشارکت؛ یعنی ارائه‌ی کمک فکری» موافق هستند؛ ۵۷/۶ درصد مخالف؛ ۸/۶ درصد با جمله مشارکت؛ یعنی ارائه‌ی کمک مالی موافق هستند، ۹۱/۴ درصد مخالف؛ ۲۵/۳ درصد با جمله «مشارکت؛ یعنی ارائه پیشنهاد» موافق هستند، حال آن‌که ۷۴/۷ درصد

جدول شماره (۱):
توزیع طرز تلقی
شهروندان از مفهوم
مشارکت اجتماعی در
امور شهری

معنی و مفهوم مشارکت اجتماعی از نظر شهروندان منطقه		فروانی	درصد
ارائه‌ی کمک فکری	موافق	۱۵۹	۴۲/۴
	مخالف	۲۶۱	۵۷/۶
ارائه‌ی کمک مالی	موافق	۲۲	۸/۶
	مخالف	۲۴۰	۹۱/۴
ارائه‌ی پیشنهاد	موافق	۹۵	۲۵/۳
	مخالف	۲۷۸	۷۴/۷
همکاری عملی و اجرایی	موافق	۶۲	۱۶/۷
	مخالف	۳۱۰	۸۳/۳
رعایت قوانین و مقررات شهری	موافق	۱۶۵	۴۴/۳
	مخالف	۲۰۸	۵۵/۸
کمک در تصمیم‌گیری‌های محلی	موافق	۶	۱۵/۹
	مخالف	۳۶	۸۴/۱

جدول شماره (۲):

توزیع درصد میزان مشارکت شهروندان در رویه‌های گوناگون

مشارکت در امور شهری	کم	متوسط	زیاد
میزان مشارکت در ارزیابی عملکرد خدمات شهری	۵۱/۷	۳۸/۸	۱۲/۵
میزان مشارکت در ارائه پیشنهادات	۴۷/۴	۳۶/۳	۱۶/۳
میزان مشارکت در تصمیم‌گیری‌های محلی	۳۶/۷	۳۷/۹	۲۵/۹
میزان مشارکت عملی و اجرایی در امور شهری	۱۰/۸	۳۵/۲	۲۴
میزان مشارکت در نظارت بر امور شهری	۴۲/۳	۳۵/۷	۲۲

جدول شماره (۳):

رابطه‌ی میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر

احساس مالکیت بر اموال عمومی	میزان مشارکت اجتماعی			جمع
	کم	متوسط	زیاد	
کم	۳۹	۴	۳	۴۶
متوسط	۵۲	۴۰	۱۰۲	۱۹۴
زیاد	۱۲	۱۷	۶۳	۹۲
جمع	۴	۶۱	۶۸	۱۳۳

جدول شماره (۴):

رابطه‌ی میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و طرز تلقی دادن پیشنهاد از مفهوم مشارکت

طرز تلقی از مفهوم مشارکت	مشارکت به معنی ارائه پیشنهاد		جمع
	خیر	بله	
کم	۴	۱۰	۱۴
متوسط	۶۹	۱۷۴	۲۴۳
زیاد	۲۲	۸۹	۱۱۱
جمع	۹۵	۲۷۳	۳۶۸

است؛ همچنین در این تحقیق رابطه معنی داری بین متغیر مشارکت اجتماعی و متغیر شغل ملاحظه نشده است. این پژوهش نشان داد که بین میزان مشارکت اجتماعی و بعد خانوار رابطه معنی داری وجود دارد، به طوری که هر قدر تعداد اعضاء خانوار بیش تر باشد، میزان مشارکت اجتماعی نیز بیش تر می شود. این تحقیق نشان داد که بین متغیر میزان مشارکت اجتماعی و نگرش شهروندان در قبال پاداش ناشی از عمل مشارکتی رابطه معنی داری وجود ندارد.

جدول شماره (۲) میزان مشارکت شهروندان در رویه‌های گوناگون را نشان می دهد:

جدول شماره (۳) رابطه‌ی میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر را نشان می دهد:

این جدول رابطه معنی داری بین متغیر میزان مشارکت اجتماعی و احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر را نشان می دهد. بدین ترتیب هر چه احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر بیش تر باشد میزان مشارکت اجتماعی نیز بیش تر می شود. این پژوهش نشان داد که بین دو متغیر میزان مشارکت اجتماعی و نگرش شهروندان درباره‌ی ارائه‌ی کمک فکری از مفهوم مشارکت در سطح ۰/۰۵ رابطه معنی داری وجود دارد؛ همچنین بین دو متغیر میزان مشارکت اجتماعی و طرز تلقی ارائه‌ی کمک مالی از مفهوم مشارکت رابطه‌ای ملاحظه نشد. جدول شماره (۴) رابطه‌ی میزان مشارکت شهروندان و نگرش آنان درباره‌ی دادن پیشنهاد به مفهوم مشارکت را نشان می دهد.

بین دو متغیر میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و طرز تلقی ارائه‌ی پیشنهاد از مفهوم مشارکت ارتباط معنی داری در سطح ۰/۰۵ وجود دارد؛ همچنین در این تحقیق بین میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و طرز تلقی همکاری عملی و اجرایی از مفهوم مشارکت رابطه‌ای ملاحظه نشد.

پس می‌توان گفت بین دو متغیر مشارکت اجتماعی شهروندان و مدت زمان سکونت در محل رابطه وجود دارد. هرچه مدت زمان سکونت در محل بیش تر باشد، میزان مشارکت اجتماعی شهروند بیش تر می‌شود.

بر اساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه به منظور نمایش تفاوت میانگین نمره مشارکت اجتماعی، بر حسب سن، محل تولد و نوع مالکیت واحد مسکونی، تفاوتی ملاحظه نشد.

نتیجه گیری و پیشنهادات

بر اساس نظر "دورکیم"، هنگامی که شهروندان نسبت به محیط اجتماعی خود احساس تعلق نمایند، شرایط لازم برای اجتماعی اخلاقی فراهم می‌شود و با افزایش تعلق اجتماعی مشارکت اجتماعی نیز افزایش می‌یابد.

"رابرت دال" در تحقیق خود، رویکرد رفتارگرایی اجتماعی از مشارکت، معتقد است چنان چه افراد نسبت به پاداش ناشی از عمل مشارکتی باور نداشته، یا دریافت آن را دوردست ببینند، تمایل کم تری برای مشارکت خواهند داشت؛ همچنین دال بیان می‌دارد، بین میزان تصور فرد از کارایی اش و میزان مشارکت او ارتباط وجود دارد، به عبارت دیگر کسانی که تصور می‌کنند کارایی بیش تری در امور مشارکتی دارند، میزان مشارکت آن‌ها بیش تر است. نتیجه تحقیق حاضر نیز مؤید این نظر است، به طوری که ارتباط معنی داری بین میزان توانایی شهروندان برای کنش‌های مشارکتی در امور شهری و میزان مشارکت

جدول زیر ارتباط میزان مشارکت اجتماعی و طرز تلقی مداخله در تصمیم‌گیری‌های محلی از مفهوم مشارکت را نشان می‌دهد.

میزان مشارکت اجتماعی	مشارکت به معنی دخالت در تصمیم‌گیری‌های محلی		جمع
	خیر	بلی	
کم	۱۳	۹۶	۱۰۹
متوسط	۳۹	۲۰۴	۲۴۳
زیاد	۸	۱۳	۲۱
جمع	۶۰	۳۱۳	۳۷۳

جدول شماره (۵):
رابطه‌ی میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و نگرش در مورد تصمیم‌گیری‌های محلی

این جدول وجود رابطه میان میزان مشارکت اجتماعی و نگرش شهروندان درباره مشارکت به معنی دخالت در تصمیم‌گیری‌های محلی را نشان می‌دهد. بر اساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه به منظور نمایش تفاوت میانگین نمره مشارکت اجتماعی بر حسب وضعیت تأهل، مقدار آزمون فیشر ($F = ۵/۴۲$) در سطح $۰/۰۰۱$ معنی دار است؛ بنابراین به لحاظ آماری تفاوت موجود در میانگین نمره‌ی مشارکت اجتماعی در طبقه‌های گوناگون وضعیت تأهل معنی دار می‌باشد. از این رو می‌توان گفت بین دو متغیر مشارکت اجتماعی شهروندان و وضعیت تأهل آنان رابطه وجود دارد؛ همچنین بر اساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه به منظور نمایش تفاوت میانگین نمره مشارکت اجتماعی بر حسب مدت زمان سکونت در محل، مقدار آزمون فیشر ($F = ۳/۵۵$) در سطح $۰/۰۱$ معنی دار است.

اجتماعی پاسخگویان، طرز تلقی شهروندان از مفهوم و معنی مشارکت، طرز تلقی شهروندان از این که عمل مشارکتی پاداشی را به همراه دارد، طرز تلقی شهروندان از تمایل برای مشارکت در مدیریت شهری مورد سنجش قرار گرفت.

در این تحقیق رابطه معنی داری بین میزان مشارکت اجتماعی در مدیریت شهری و متغیرهای میزان تحصیلات و شغل ملاحظه نشد؛ البته باید توجه داشت که در پژوهش‌های دیگر با ابعاد گسترده‌تر ممکن است نتایج دیگری به دست آید؛ همچنین نتایج این تحقیق نشان داد که بین میزان مشارکت اجتماعی و میزان احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر ارتباط معنی داری وجود دارد. این امر در مورد وضعیت تأهل نیز صادق است.

یافته‌های این تحقیق نشان داد که هرگاه طرز تلقی از مفهوم مشارکت به ارائه‌ی پیشنهادات تعبیر شود میزان مشارکت اجتماعی افزایش می‌یابد، ولی هرگاه طرز تلقی از مفهوم مشارکت بعد مالی و پرداخت وجه یا بعد عملی و اجرایی به خود گیرد، میزان مشارکت اجتماعی کاهش می‌یابد. نتایج این تحقیق نشان داد که بین میزان مشارکت اجتماعی شهروندان و مدت زمان سکونت آن‌ها در محل ارتباط معنی داری وجود دارد.

درباره‌ی ارائه‌ی پیشنهادات، نکته‌ی مهم و اساسی این است که با توجه به این که میزان احساس مالکیت بر اموال عمومی شهر در شهروندان بسیار ضعیف است، به طوری که ۵۹/۹ درصد پاسخگویان اموال عمومی شهر را مانند اموال شخصی خود

آن‌ها وجود دارد. بر این اساس هر قدر شهروندان احساس قوی‌تری برای فعالیت‌های مشارکتی خود داشته باشند، به همان نسبت بر میزان مشارکت آن‌ها افزوده خواهد شد. "لیپست" در مطالعه‌ی خود در حوزه مشارکت و عوامل مرتبط با آن درباره کشورهای غربی دریافت، مردان بیش‌تر از زنان مشارکت دارند، تحصیل کرده‌ها بیش‌تر مشارکت دارند، شهرنشینان بیش از روستائیان، افراد سنین ۳۵ تا ۵۵ سال بیش از جوان‌ترها، متأهلان بیش از مجردها و ساکنان قدیمی محله بیش از تازه‌واردان، مشارکت دارند. یافته‌های تحقیق حاضر نشان داد که میزان مشارکت زنان بیش از مردان؛ افراد جوان بیش از افراد کهن سال و مجردها بیش از متأهلان بوده که بر خلاف نتایج لیپست بوده است، اما درباره‌ی مشارکت ساکنان قدیمی محله بیش از تازه‌واردان، یافته‌های این تحقیق مؤید یافته‌های تحقیق لیپست است. جمعیت نمونه تحقیق از میان خانوارهای ساکن در منطقه ۷ تهران انتخاب شدند. در بین پرسش‌های پرسشنامه به متغیرهایی مانند سن، جنس، محل تولد، میزان تحصیلات، شغل، بعد خانوار، وضعیت تأهل، مدت زمان سکونت در محل، توجه شد؛ همچنین در مورد سطح مشارکت اجتماعی پاسخگویان، یافته‌ها نشان داد که ۲۹/۲ درصد مشارکت اجتماعی پائین، ۵۶/۴ درصد مشارکت اجتماعی متوسط و ۱۴/۴ درصد مشارکت اجتماعی بالا داشته‌اند.

به علاوه میزان رضایت مندی شهروندان از خدمات شهری، میزان احساس تعلق

منطقه ۷ تهران نزدیک ترین مفهومی که از مشارکت اجتماعی در ذهن خود دارند، مشارکت در رعایت قوانین و مقررات شهری و مشارکت در ارائه‌ی کمک فکری بوده است و دورترین مفهومی که از مشارکت در ذهن داشته‌اند، مشارکت عملی و اجرایی بوده است.

همان گونه که ملاحظه می‌شود شهروندان در اموری که جنبه‌ی قانونی پیدا می‌کند و جزء الزامات زندگی شهری است (مانند رعایت قوانین و مقررات شهری) و نیز در اموری که آسان تر است (ارائه‌ی پیشنهاد و نظر) آمادگی بیش تری برای مشارکت دارند؛ بنابراین مشارکت شهروندان در چارچوب مقررات و قوانین بیش تر امکان پذیر خواهد بود؛ همچنین تحقیق نشان داد ۲۹/۸ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند؛ عمل مشارکت برایشان پاداش همراه دارد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود مشارکت شهروندان در سطح محل انجام شود تا فاصله بین دریافت پاداش و انجام عمل کم تر شود.

پیشنهاد می‌شود برای جلب مشارکت اجتماعی شهروندان در مدیریت شهری، گروه‌های همیار در سطح محل تشکیل شود. به علاوه با توجه به نتایج این تحقیق، افرادی که مدت زمان سکونت آن‌ها در محل زیاد است بیش از دیگران آماده مشارکت هستند، بنابراین پیشنهاد می‌شود برنامه‌های مدیریت مشارکتی در امور شهری با جلب مشارکت شهروندانی که از ساکنان قدیمی تر محل هستند، انجام پذیرد.

نمی‌دانند، ضرورت دارد با آموزش‌های مناسب احساس مالکیت در شهروندان تقویت شده، نیز مشارکت در مدیریت شهری محسوس می‌گردد؛ همچنین با توجه به این که میزان رضایت از خدمات شهری در سطح پائینی بوده؛ ۷۱/۲ درصد از پاسخگویان اظهار ناراضایتی کرده‌اند، بنابراین با مطالعه و بررسی عوامل ناراضایتی شهروندان از خدمات شهری و برنامه ریزی دقیق برای جلب مشارکت اجتماعی شهروندان در مدیریت شهری، موجبات خرسندی آنان فراهم خواهد شد.

نتایج تحقیق نشان داد که میزان تعلق اجتماعی شهروندان ضعیف است و شهروندان نسبت به محیط زندگی خود احساس تعلق و یگانگی ندارند. ساختار زندگی شهری شرایطی را ایجاد نموده که منافع عمومی در مقابل منافع شخصی رنگ باخته است. فردی که از روستا به شهر مهاجرت می‌کند، بعد از اقامت به عنوان شهرنشین به شمار می‌آید، اما هنگامی که با قوانین، مقررات و مناسبات محیط جدید آشنا می‌شود، آن را پذیرفته و قواعد آن را رعایت نماید شهروند خواهد شد و چنان چه نسبت به آن احساس تعلق نماید، منافع عمومی برای او به اندازه منافع فردی اهمیت می‌یابد و در این شرایط مشارکت اجتماعی در امور شهری خواهد داشت. پیشنهاد می‌شود با افزایش برنامه‌های آموزش فرهنگی و اجتماعی، حقوق زندگی شهری به شهروندان شناسانده شود تا زمینه‌ی مشارکت اجتماعی آنان در مدیریت شهری فراهم تر شود.

این تحقیق نشان داد که شهروندان

کلید طلایی شهر برای شایستگان

□ زینب سلیمانی

بود که انقلابیون (انجمن) نخستین شهردار کشور، قاسم خان امیر تومان را که مردی برجسته و برخاسته از ژرفای انقلاب و مردم بود را به شهرداری تبریز برگزیدند. وی دارای سوابق اجرایی و مدیریتی در تبریز بود به طوری که پیش از انقلاب مشروطه برای نخستین بار مرکز تلفن و کارخانه برق را در تبریز راه اندازی کرده بود.

پس از انقلاب اسلامی ایران تا ۸ سال گذشته دولت (وزارت کشور) شهردار را انتخاب می کرد؛ تا سال ۷۸ که با روی کار آمدن شوراهای شهر و روستا انتخاب شهردار به شوراها واگذار شد. شوراها با توجه به جمعیت و بزرگی شهرها ویژگی های متفاوتی برای سکان دار یک شهر در نظر دارند. چمران، رئیس شورای شهر تهران، در این باره می گوید، شهرداران به طور کلی ویژگی های رسمی و قانونی دارند و گاه ویژگی های آن ها بنا بر جمعیت و بزرگی شهرها تغییر می کند.

مهندس چمران با بیان این که ویژگی های قانونی را همه ی افراد (شهرداران) باید داشته باشند افزود،

با گذشت ۸ سال از روی کار آمدن شوراهای اسلامی شهر و روستا، حال این شوراها پا به ۹ سالگی می گذارند و دوره ی جدیدی از حضور خود را در بطن جامعه ی شهری و روستایی آغاز می کنند. با این تحول کلید طلایی شهر نیز با انتخاب شورا به دست فردی با تفکرات و دیدگاه های نو و تازه برای آبادی شهر داده می شود فردی که از متن مردم و آگاه به امور و مشکلات روزمره شهر است. در تاریخ صد ساله ای که از گشایش شهرداری (بلدیه و بلدیه چی) و شورا (انجمن) در ایران می گذرد تاکنون کلیدهای طلایی شهرهای ایران به دست انسان هایی سپرده شده است که با خطمشی کلی کشور همراه و دارای صلاحیت اجرایی بوده اند و توانایی مدیریت شهرهای بزرگ و کوچک هر یک با خصوصیت خود را داشته اند.

پس از اعلام مشروطیت در سال ۱۲۸۳ هـ. ش (۱۳۲۵ هـ. ق) قانون بلدیه به تصویب مجلس شورای ملی رسید. طبق آن قانون حفظ منابع شهر در ایفای نیازمندی های اهالی، آذوقه ی شهر، نظافت، روشنایی و تقسیم آب به عهده ی بلدیه و شخصی که رئیس بلدیه است، بلدیه چی، واگذار شد. براساس تاریخ مشروطه، در اوج انقلاب مشروطه

پیروی از قانون اساسی، ولایت فقیه، ایرانی بودن و پایبند بودن به اصول نظام از ویژگی قانونی یک شهردار است.

مسائل شهری از یک سو مرتبط با مسائل روزمره مردم است و از سوی دیگر مرتبط به مسائل اجرایی و تخصصی شهر، که نیاز است در بحث‌های تخصصی فردی که به عنوان شهردار یک شهر انتخاب می‌شود، دارای تخصص لازم و قدرت اجرا باشد. رئیس شورای شهر تهران در این باره معتقد است، اداره‌ی یک شهر نیاز به یک شناخت علمی دارد. بر این اساس هم شهردار باید اطلاعات شهری کافی برای اداره شهر دارا و هم تخصص مورد نیاز در این زمینه را داشته باشد. دکتر ایمانی، جامعه‌شناس شهری، با اشاره به این که شهردار بالاترین مقام اجرایی را در شهر برعهده دارد؛ پس باید از تجربه و تخصص لازم اجرایی برخوردار باشد خاطر نشان کرد، تحصیلات مرتبط با امور مدیریت شهری یکی از ویژگی‌های مهم انتخاب شهردار است.

دکتر ایمانی در مورد دیگر خصوصیات شهردار گفت، شهردار از آن جایی که با شورا کار می‌کند باید تعامل لازم را با این نهاد داشته باشد و در ارائه‌ی برنامه‌هایش خودرأی عمل نکند و فهم و تعهد مدیریت شهری مشارکتی که با تکیه بر منابع شهرداری جلو می‌رود را داشته باشد و معتقد به کار مشارکتی با نهادهای مردمی (NGO) و بخش خصوصی باشد و تا جایی که امکان دارد کارهای شهرداری را به بخش خصوصی واگذار کند.

معمودی‌آذر، از اعضای دومین شورای اسلامی شهر تهران، هماهنگ بودن شهردار در خصوص کسب درآمد و بودجه با شورا را جزء وظایف شهردار عنوان کرد و ادامه داد، شهردار باید نگاه مردمی

داشته باشد و برای رسیدن به اهداف هر چند علمی منافع مردم به ویژه قشر مستضعف یا متوسط جامعه را در نظر بگیرد و در برنامه‌ها و سیاست‌های او مردم محور باشند.

چمران، تعامل داشتن شهردار با شورا، دولت و مردم را مهم دانست و گفت، شهرداری که با شورا تعامل نداشته باشد نمی‌تواند کار کند، شهردار یک شهر باید با دولت، نظام حکومتی و سیستم قضایی کشور همراه باشد و در مرحله‌ی آخر مردم‌وار بودن را سر منشأ برنامه‌های خود قرار دهد. انتظاراتی که مردم از شهردار شهرشان دارند نیز انتظاراتی منطقی است.

جوان ۲۵ ساله‌ای که آینده و شهر فردا را در دیدگاه خود دارد تسهیلات مناسب در زمینه‌ی کار و ازدواج را جزء انتظاراتش عنوان می‌کند. یک خانم ۶۱ ساله، که به گفته‌ی خودش تاکنون شهردار شهرش را ندیده، با مردم بودن شهردار در همه‌ی صحنه‌ها را مهم می‌داند. بگذریم از این که داشتن فضاها‌ی اختصاصی ویژه‌ی بانوان از جمله پارک و فضای ورزشی که شهرداران همه‌ی شهرها چندین سال است که قولش را به مردم داده ولی هنوز خبری نیست را نیز خواستار است.

کودکان و نوجوانان نیز فضای تفریحی را در شهر آرمانی خود می‌خواهند، یک کارمند، شهری بدون ترافیک و آلودگی هوا را در تخیل خودش می‌بیند، دختر دانشجویی انتظار دارد شهردار هزینه‌های اضافی را در برنامه‌هایش نگنجاند و به فکر مردم شهر باشد. دکتر ایمانی نیز به عنوان یک جامعه‌شناس شهری برنامه‌داشتن شهردار برای اداره شهر را مهم می‌داند و می‌گوید، شهردار نباید فقط به دوره‌ی مدیریت خود بنگرد و باید برنامه‌ی بلندمدت را نیز در برنامه‌ی خود داشته باشد.

خلاف جهات اسلامی عمل نکند.

رئیس شورای اسلامی شهر تهران دوری گزیدن شهرداران از بازی‌های سیاسی را لازم دانست و افزود، شهردار نباید بازیچه‌ی دست سیاسی‌کاران قرار گیرد و وقتی را که باید به رفع مشکلات شهر بگذرد با بازی‌های سیاسی هدر رود.

در دوران ۲۸ ساله‌ی انقلاب اسلامی ایران پراشتهاب‌ترین دوران شهرداری را دوره‌ی برپایی شوراها در بر می‌گیرد، در دوره‌ی اول سیاسی بازی‌های اعضای شورای شهر هیچ‌خاطره‌ی خوشی از آبادی شهر را در ذهن مردم به جای نگذاشت و این در صورتی است که در شورای دوم اقدامات مردمی بعضی از شهرداران باعث شد اعتماد مردم به اعضای شورا و شهردار مردمی شهرشان باز گردد و این تجربه خوبی برای تمامی شهرداران بود که بدانند سرلوحه‌ی تمام کارهایشان، "مردم‌وار" باشد و در تمام تصمیم‌گیری‌های مرتبط با مردم مشورت کنند.

کارایی علمی، تخصصی، مدیریتی و کارهای اجرایی گذشته فرد منتخب برای واگذاری کلید شهرها مهم است.

گذشته‌ی شهری کشور، از صد سال گذشته نشان می‌دهد وقتی نخستین شهردار کشور در تبریز انتصاب شد، گذشته‌ی اجرایی مثبت آن باعث انتخاب وی به عنوان مقام شهر شد؛ یعنی ایرانیان در تمام دوره‌ها می‌داند فردی می‌تواند برای آبادی یک شهر مفید باشد که در گذشته اجرایی خود آن را ثابت کرده باشد؛ پس انتظار می‌رود اعضای شورای اسلامی شهرها با نگاه به گذشته و تجربیات تمام شوراها در کشورداری از سیاسی بازی و با تکیه بر مردم‌محوری شخصی را برای اداره‌ی اجرایی شهرها برگزینند تا بعد از ۴ سال در پیشگاه قانون و وجدان سربلند باشند.

وی آموزش و تربیت نیروی انسانی با توجه به نیاز آموزشی کارکنان نیز جزء وظایف شهردار دانست و گفت، توجه به حفظ محیط زیست، بهداشت و نظافت مناسب، سامان دادن به حمل و نقل عمومی، ایمنی و آتش نشانی شهر، ساماندهی ترافیک و مهم‌تر از همه حفظ هویت و فرهنگ شهر را باید در برنامه‌ی خود بگنجانند.

معمدی آذر توجه به سرانه‌ها فضاهای فرهنگی، اجتماعی، آموزشی و ورزشی از وظایف ابتدایی شهردار در شروع کارش عنوان کرد و اظهار داشت، شهردار باید با نگاه به سرانه‌هایی که یک شهر اصولی با توجه به استانداردهای جهانی دارد دقت کند. شهرداری‌ها به دلیل جایگاه اجرایی که در شهرها دارند و درآمدهایی که با فروش تراکم و ساخت‌وساز کسب می‌کند، نهادی ثروتمند به ویژه در شهرهای بزرگ به شمار می‌آیند. در دوره‌های پیشین شهرداری‌ها با توجه به این بودجه و درآمد شهرداری‌ها خرج‌های اضافی و غیر اصولی زیادی را در پی داشته ولی این «ریخت و پاش‌ها» به تدریج در دوره‌ی دوم شوراها کاسته شده است. در همین راستا دکتر چمران از شهرداران خواست تا از خرج‌های اضافی و ریخت و پاش‌های مالی و اداری اجتناب ورزند.

معمدی آذر پیگیری درآمدهای سالم و پایدار را نیز جزء وظایف شهردار دانست و گفت، شهردار نباید برای کسب درآمد فشارهای غیرقانونی بر مردم وارد کند.

معمدی آذر یادآور شد، شهردار باید بر مبنای اصولگرایی تفکر و اعتقادات بر مبنای اصول اسلامی داشته و سعی در پیاده‌سازی آن در زندگی و فعالیت‌های کاری و اجتماعی خود ورزد؛ از هر وسیله‌ای که اصول اسلامی را زیر پا می‌گذارد دوری گزیند و به خاطر منافع شخصی و گروهی

وزیر کشور: شوراهای دوره‌ی سوم از پشتوانه‌ی قوی مردم برخوردار هستند.

بالاترین سطح، همه‌ی را به انتخاب مردم واگذار کند که این یکی از برکات نظام مقدس جمهوری اسلامی است.

حجت‌الاسلام پورمحمدی افزود، این حرکت جمعی و شوراهای ظرف سه دهه به این بلوغ رسیده که این ناشی از پیشینه‌ی تاریخی کشور ماست. وی تأکید کرد، اراده‌ی دولت و وزارت کشور تقویت شوراهای اسلامی است و به طور جدی به دنبال واگذاری مسؤلیت‌ها به شوراهای اسلامی شهر و روستا هستیم. این مسیر بسیار حساس باید با قوت پیموده شود و در این راستا از هر ایده و نظر، مشتاقانه استقبال خواهیم کرد.

وزیر کشور با اشاره به ۲۲ هزار روستا، ۱۱۴ شهر و ۱۱۸ دهیاری با ۱۷۰ هزار منتخب شهری و روستایی اعضای اصلی و علی‌البدل شوراهای، گفت، این جامعه‌ی گسترده نظارت و مراقبت ویژه می‌خواهد. وی گفت؛ واگذاری و انتقال مسؤلیت‌ها باید به خوبی عملی شود تا با کم‌ترین هزینه و فرصت، به این جایگاه برسیم.

وی اظهارداشت، به اعتقاد من باید قانون اساسی به نفع شوراهای تفسیر شود و این تفسیر به نفع کشور هم هست اما باید مراحل قانونی خود را طی کند تا به بهترین جایگاه خودش نزدیک شود.

وزیر کشور در مراسم افتتاحیه و تحلیف سومین دوره‌ی شورای اسلامی شهر تهران گفت، اعضای سومین دوره‌ی شوراهای اسلامی شهر و روستا از پشتوانه قوی مردمی برخوردارند.

حجت‌الاسلام والمسلمین "مصطفی پورمحمدی" در این مراسم افزود، این پشتوانه‌ی قوی به سبب تلاش اعضای دور دوم بود که مشارکت گسترده‌ی مردم را در انتخابات سومین دوره‌ی شوراهای به سه برابر افزایش داد.

وی ابراز امیدواری کرد که شورای سوم نیز با این پشتوانه‌ی قوی بتواند گام‌های بلند و ارزشمندی برای فراهم‌آوری رفاه شهروندان، توسعه و ارتقای مدیریت شهری، بهره‌برداری از امکانات و ظرفیت‌ها و رفع مشکلات و کمبودها بردارد.

وزیر کشور گفت، فرهنگ ما، فرهنگ آمیخته از همفکری، برخورداری از نظرهای نخبگان و فرهیختگان در طول تاریخ ایران بوده است. وی افزود، ادبیات دینی و آموزه‌های دینی ما که مشوق فرایند مشارکت و تصمیم‌گیری در جوامع متعالی است، در بهترین شکل آن مشاهده می‌شود. مدیریت و ساماندهی مسائل عمومی جامعه که به تعبیر دینی ما "امر و امور" تلقی و در یک مجموعه تعریف می‌شود، فرایند نظردهی، اظهار نظر، مشارکت و تصمیم‌سازی است که در دایره‌ی رفتار و تعاملات انسانی صورت می‌گیرد. اگر شوراهای می‌خواهند حرکت جمعی انجام دهند باید روح جمعی، از خود گذشتن و ایثار داشته باشند.

وی گفت، باید فهم منافع جمعی و ملی در تک‌تک ما برجسته شود که با این فهم می‌توانیم حرکت و مشارکت جمعی را بروز و ارائه دهیم. خوشبختانه نظام جمهوری اسلامی توانسته است، در همه‌ی مراتب تصمیم‌گیری، تصمیم‌سازی و مدیریت خود از

سید عباس حسینی افزود، شهرداری از بابت تغییر کاربردی مسکونی به اداری و عوارض‌ها، بیش از ۲۰ میلیارد ریال از ادارات خراسان شمالی طلب دارد.

وی اظهار داشت، علی‌رغم گذشت چندین سال از استقرار ادارات کل استان در واحدهای مسکونی تاکنون هیچ‌گونه عوارضی این بابت پرداخت نشده است.

او تصریح کرد، با پرداخت این عوارض‌ها بسیاری از مشکلات شهرداری بجنورد در باره‌ی اعتبارات مرتفع می‌شود.

حسینی با بیان این‌که شهر بجنورد مرکز خراسان شمالی نیازمند توسعه و تقویت زیر ساخت‌های شهر است گفت، در صورت استنکاف ادارات دولتی با حمایت دادگستری و استانداری در یک‌زمان تعیین شده، شهرداری مطالبات خود را وصول خواهد کرد. وی یاد آور شد، هم‌اکنون ۶۰ درصد ادارات این استان در ساختمان‌هایی با کاربردی مسکونی استقرار دارند که سبب ایجاد برخی از مشکلات برای شهرداری و شهروندان این شهر شده است. استان خراسان شمالی در ۲۹ فروردین ۸۳ با تصویب نمایندگان مجلس و تأیید شورای نگهبان در ۴ خرداد همین سال تأسیس شد.

دستگاه‌های دولتی بدهی‌های معوقه را به شهرداری بجنورد بپردازند.

شهردار بجنورد گفت، دستگاه‌های دولتی خراسان شمالی بدهی‌های معوقه خود را به شهرداری این شهر بپردازند تا زمینه خدمات‌رسانی بیش‌تر در مرکز استان فراهم شود.

معاون سیاسی استاندار سمنان:

اعضای شوراهای اسلامی باید آموزش مستمر ببینند

معاون سیاسی - امنیتی استاندار سمنان بر لزوم آموزش مستمر اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا تأکید کرد.

احمد عجم در آستانه ۹ اردیبهشت، روز ملی شوراهای در نشست ستاد بزرگداشت این روز در سالن غدیر استانداری سمنان گفت، آموزش اعضای شوراهای اسلامی در عملکرد این افراد

بسیار تأثیرگذار است و باید تمهیدات لازم برای برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه اعضای شوراهای در استان سمنان فراهم شود.

وی اظهار داشت، شوراهای اسلامی روستاها با توجه به ویژگی‌های منطقه و سطح سواد اعضای آن باید در ارایه آموزش‌های تخصصی در اولویت قرار گیرند.

معاون سیاسی - امنیتی استاندار سمنان اضافه کرد، روز ملی شوراهای، انگیزه‌ای برای قدردانی از فعالیت‌های مطلوب شوراهای اسلامی شهر و روستا در استان سمنان است.

و آبادانی شهرها و روستاهاست. وی از مشارکت ۷۴ درصدی مردم در انتخابات دور جدید شوراها در استان سمنان خبر داد و تصریح کرد، افزایش ۱۷ درصدی مشارکت مردم در انتخابات سال گذشته شوراها را اسلامی شهر و روستا در استان سمنان، نشان دهنده اعتماد و حمایت‌های مردمی از شوراهاست.

مدیرکل امور اجتماعی و انتخابات استانداری سمنان نیز در این نشست از برگزاری همایش روز ملی شوراها با حضور اعضای شوراها و اسلامی شهر و روستا در استان سمنان خبر داد. حسن سعدالدین افزود، با توجه به این که کم‌تر از یک دهه از عمر شوراها را اسلامی می‌گذرد، اما فعالیت شوراها در استان سمنان بسیار مطلوب و همراه با عزم جدی برای عمران

وی جلوگیری و ساماندهی ترافیک شهر را از مهم‌ترین اهداف احداث پل‌ها عنوان کرد و افزود، حل مسائل ترافیکی از اولویت‌های عمرانی این شهرداری در سال ۸۶ است و در این راستا طرح جامع ترافیکی، ساماندهی حمل و نقل عمومی و سایر وسایل نقلیه به طور کامل مطالعه می‌شود.

شهردار رشت در ادامه از افزایش شمار زیادی وسایل نقلیه به ناوگان شهر رشت خبر داد و گفت: تعداد زیادی از وسایل نقلیه کهنه و فرسوده را از سازمان‌های مربوطه حذف کردیم تا چگونگی بهینه استفاده کردن از امکانات به خوبی تعریف شود. وی اضافه کرد، با توجه به این که مطالعات طرح جامع ترافیکی شهرداری رشت مدت دو سه ماه است که از کادر مجرب و متخصص بهره‌مند می‌شود، بنابراین اولین گام برای حل مشکل ترافیک شهری به صورت ریشه‌ای را حل و حدود ۵ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری کردیم.

ساغری خاطر نشان کرد، این‌ها اقدامات بزرگی است که ما توانستیم به جنگ غول ترافیک شهر رشت که مدت‌ها کسی قادر به نزدیک شدن به آن نبود برویم و امیدواریم در مرحله بعدی پس از مطالعات و شناخت وضعیت موجود و همکاری نزدیک با شورای محترم شهر بتوانیم طرح‌های مناسب ترافیکی در سطح شهر را داشته باشیم.

شهردار رشت: احداث ۵ پل غیر

هم‌سطح در رشت نهایی شد.

شهردار رشت از نهایی شدن احداث ۵ پل غیر هم‌سطح در رشت خبر داد.

رضا ساغری افزود، کار مطالعاتی این پل‌ها از ۶ ماه قبل شروع و در تاریخ ۱۹ فروردین امسال با حضور نمایندگان استان، مشاوران و گروه‌های فنی و انتخاب مشاور شهرداری نهایی شد.

وی اضافه کرد، پل‌ها در آخرین مرحله طراحی هستند و تا یک ماه آینده پل‌ها برای شروع به پیمانکاران برای احداث در میدان‌های یخ‌سازی، انتظام، مصلی، فلکه‌ی گاز و میدان باستانی شعار واگذار می‌شود.

ساغری با اشاره به میزان هزینه احداث پل‌های یادشده گفت: هزینه پل‌ها بین ۱۵ تا ۲۰ میلیارد تومان است.

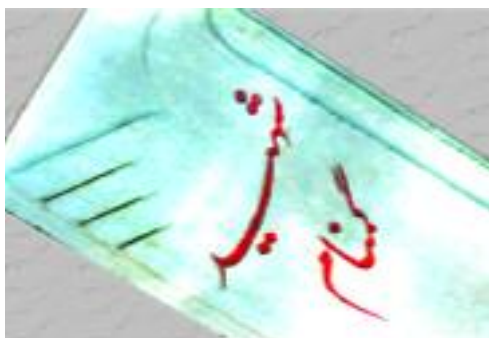
کرد و تصریح کرد، برای تحقق پروژه‌های عمرانی در دست اجرای شهرداری بوشهر اعتباری بالغ بر ۱۶ میلیارد تومان تاکنون هزینه شده است. شهردار بوشهر، راه اندازی میدان میوه و تره بار، پلاژ بانوان، مجتمع تفریحی، تجاری خلیج فارس، نوسازی روکش آسفالت خیابان‌های بوشهر و توسعه فضاهای سبز را از مهم‌ترین فعالیت‌های عمرانی شهرداری بوشهر جهت رفاه حال شهروندان بوشهری عنوان کرد.

شهردار بوشهر: فضای سبز بوشهر، ۷ برابر شد

شهردار بوشهر گفت، طی ۳ سال گذشته تاکنون سرانه فضای سبز بوشهر، ۷ برابر افزایش یافته است. غلامعلی میگلی نژاد افزود، این سرانه در گذشته به ازای هر نفر یک متر بوده است که با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته و فضاهای ایجاد شده، این سرانه به ۷ متر به ازای هر نفر رسیده است.

وی اظهار داشت، برخلاف گفته‌های برخی افراد مبنی بر مستعد نبودن شهر بوشهر، برای ایجاد فضای سبز، اما امروز شاهد پیشرفت قابل توجه بوشهر در این زمینه هستیم.

میگلی نژاد، پیشرفت فعالیت‌های عمرانی شهرداری بوشهر را در این چند ساله بی نظیر عنوان

خوزستان برشمرد.

رئیس ستاد راهیان نور کشور در پایان خاطر نشان کرد، اقدامات شهرداری اندیمشک افزون بر ایجاد فضای معنوی و معطر برای مردم این شهرستان موجب شد تا هزاران تن از کاروان‌های راهیان نور به هنگام عبور از این شهر، از خدمات معنوی و رفاهی ایجاد شده در جوار حرم شهیدان بهره‌مند شوند.

شهرداری اندیمشک رتبه نخست رسیدگی به حرم شهیدان گمنام را کسب کرد.

شهرداری اندیمشک رتبه ی نخست رسیدگی به حرم شهیدان گمنام را در خوزستان کسب کرد. رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس کشور اظهار داشت، با بررسی‌های به عمل آمده در سطح استان خوزستان از حیث رسیدگی به امور حرم شهیدان گمنام، شهرداری اندیمشک رتبه نخست را کسب کرد.

میر فیصل باقرزاده با تقدیر و تشکر از اقدامات شهرداری اندیمشک و دیگر نهاد‌های معین در سطح این شهرستان در جهت ساماندهی، زیباسازی و ساخت حرم شهیدان گمنام اندیمشک، این اقدام را الگویی مناسب برای دیگر شهرهای استان

احداث ۲۰۰ هزار مسکن روستایی در استان سیستان و بلوچستان

در ادامه این جلسه رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی گفت، بنیاد مسکن با دو هدف انجام کارها و اجرای طرح‌های عمرانی در روستاها و تهیه مسکن برای محرومان روستایی و شهری ایجاد شده است.

استاندار سیستان و بلوچستان از احداث ۲۰۰ هزار مسکن روستایی در این استان خبر داد. حبیب‌اله دهمرده، دیروز در جمع کارکنان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی گفت، استان سیستان و بلوچستان ظرفیت‌های قابل توجهی در بخش ساخت و ساز مسکن دارد و باید تلاش شود تا از پیمانکاران جوان و صاحب ذوق استان و به ویژه نیروهای انسانی محلی در بخش مسکن استفاده شود.

یوسف آلی افزود، از برنامه‌های دولت نهم که در دست اجرا است ساخت و ساز ۲۰۰ هزار مسکن روستایی است که در کم‌ترین زمان ممکن ۶ هزار واحد مسکونی در روستاهای استان آماده است. وی گفت، در بخش‌های مختلف مقاوم‌سازی و خدمات فنی ساخت و ساز مسکن خدماتی ارائه شده است.

وی افزود، در بخش مسکن باید قدرت خرید مردم افزایش یابد تا با کنترل کیفیت مسکن، مردم از داخل استان خرید کنند.

دهمرده، با بیان این‌که اعداد و ارقام در بخش مسکن نباید مسوولان را فریب بدهد از آنان خواست تا با تلاش و کوشش از ظرفیت‌های استان به‌گونه‌ای مطلوب بهره‌برداری کنند.

نشده است.

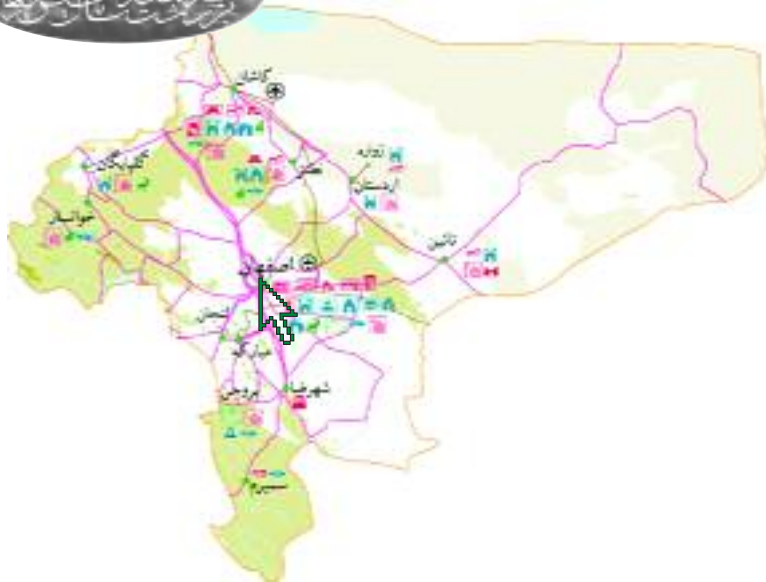
وی با اشاره به این‌که اعضای شورای اسلامی شهر اصفهان، طی فعالیتی نو اقدام به انتشار فراخوان برای انتخاب مناسب‌ترین فرد برای انتخاب شهردار آینده اصفهان کرده‌اند اظهار داشت، اعضای دوره سوم شورای اسلامی شهر اصفهان اقدام به انتشار فراخوانی برای انتخاب شهردار آینده این شهر کرده‌اند.

عضو منتخب دوره سوم شورای اسلامی شهر اصفهان از تدوین منشور خدمت‌رسانی به مردم شهر اصفهان توسط اعضای منتخب سومین دوره شورای اسلامی شهر خبر داد و تصریح کرد، منشور خدمت‌رسانی شورای اسلامی شهر اصفهان در دوره

معیارها برای انتخاب شهردار آینده اصفهان تدوین شده است

عضو منتخب دوره سوم شورای اسلامی شهر اصفهان گفت، طی جلسات غیر رسمی اعضای منتخب دوره سوم شورای اسلامی شهر اصفهان، معیارهایی برای انتخاب شهردار آینده مشخص شده است.

وحید فولادگر ضمن بیان این مطلب اظهار داشت، اعضای منتخب سومین دوره شورای اسلامی شهر اصفهان، تنها معیارهای انتخاب شهردار آینده را تدوین کرده، اما در مورد مصادیق اصلح برای احراز این پست تصمیم‌گیری خاصی

سوم بر اساس اختیارات شوراها، اولویت‌های کاری طی دوران فعالیت شورای سوم و ارزش‌های معیار برای اصول خدمت‌رسانی تهیه و تدوین شده است. وی در ارتباط با عملکرد مجموعه شهرداری اصفهان طی چهار سال گذشته گفت، شهرداری اصفهان طی چهار سال گذشته در همه‌ی زمینه‌های عمرانی، اقتصادی و فرهنگی عملکرد مطلوبی از خود بر جای گذاشته است. فولادگر افزود، مجموعه مدیریتی آینده شهرداری اصفهان باید بر اساس برنامه ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های مشخص شده در اصول شهرداری‌ها طی سال‌های گذشته، اهداف و اولویت‌های کاری خود را تدوین کند.

طرح شهر نمونه غذا و دارو در فیروزکوه

طرح شهر نمونه غذا و دارو در شهرستان فیروزکوه با حضور مسوولان این شهرستان و معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی آغاز شد.

توزیع مناسب جمعیتی و تعامل فراوان میان مردم و مسوولان عامل مهم انتخاب این شهر به عنوان پایلوت در کشور بوده است.

دکتر حسینی شیرازی افزود، شهر نمونه غذا و دارو شهری است که از مرحله ابتدای تولید محصولات خوراکی و غذایی تا انتها و در مرحله بسته‌بندی و توزیع تمامی استانداردهای وزارت بهداشت در آن لحاظ شده و به صورت همه‌جانبه کنترل می‌شود.

وی ادامه داد، در این زمینه تمامی نهادها، ادارات، سازمان‌ها و حتی ائمه جماعات شهرستان برای ارتقا سطح آگاهی و فرهنگ‌سازی بسیج شده‌اند و کلاس‌های آموزشی مناسب برای تمامی سنین در حال برگزاری است.

دکتر ملاجعفری سرپرست شبکه بهداشت و درمان فیروزکوه در این مراسم گفت، فیروزکوه با داشتن ۱۹ درصد جمعیت دانش‌آموزی، ۲۵ درصد جمعیت زنان بین ۱۰ تا ۵۰ سال و ۱۹ درصد جمعیت سالمند از جمعیت مناسبی برای این امر برخوردار بود.

وی افزود، وضعیت خوب کشاورزی منطقه در زمینه کشت محصولات هم‌چون گندم و جو؛ همچنین تهیه دو درصد شیر کشور در این شهر باعث شد تا فیروزکوه به عنوان نامزد اجرای این طرح انتخاب شود. معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی نیز با اشاره به اهمیت برنامه‌ریزی مدرن در سیستم غذایی و دارویی گفت،

تأکید رئیس جمهور بر انتخاب شهرداران خوب، پر تلاش و در خدمت مردم

کاروان‌های راهیان نور نیز اشاره کرد و ضمن یادآوری این مطلب که نام و یاد شهیدان تا ابد الهام بخش ما خواهد بود افزود، برنامه‌ی کاروان‌های راهیان نور، اقدام فرهنگی بسیار مهمی است که باعث پیوند نسل جدید به نسل‌های گذشته به شمار می‌رود و در این راستا استانداران مناطق غربی و جنوبی کشور باید امکانات و تسهیلات مناسب را در این مناطق در اختیار مردم و زائران قرار دهند. رئیس‌جمهور در ادامه با تأکید بر عزم دولت برای حل مشکل مسکن گفت، همه‌ی مسؤولان کشور در بخش مسکن به ویژه مدیران وزارت مسکن و استانداران باید با ایجاد نهضتی فراگیر در سراسر کشور، تا پایان امسال چشم‌انداز روشنی را در این بخش ایجاد کنند. دکتر احمدی نژاد با اشاره به تمایل مردم ایران به مسکن ملکی مستقل و با بیان این که برای حل مشکل مسکن در منطقه‌های گوناگون کشور به احداث یک میلیون و ۷۰۰ هزار واحد مسکونی جدید در هر سال نیاز است گفت، استانداران با استفاده از اختیارات خود

رئیس‌جمهور، در همایش استانداران با بیان این که انتخاب شهرداران یکی از وظایف مهم شوراها است گفت: مسؤولان استانی باید کمک کنند تا شهرداران خوب، پر تلاش و در خدمت مردم برای مدیریت شهری انتخاب شوند.

دکتر محمود احمدی نژاد، با اشاره به آغاز دوره‌ی جدید شوراها، اسلامی شهر و روستا بر ضرورت حمایت و کمک استانداران و برگزیدگان مردم در راستای حل مشکلات شهرها و روستاها تأکید کرد.

وی با اشاره به لزوم توجه به گسترش حمل و نقل عمومی در مراکز استان‌ها و شهرهای بزرگ گفت، باید از ظرفیت‌های تبصره ۱۳ در بخش حمل و نقل عمومی از جمله ایجاد حمل و نقل ریلی، افزایش ناوگان اتوبوسرانی و مدیریت کاهش مصرف سوخت برای ترویج حمل و نقل عمومی در کشور استفاده کرد. وی همچنین به برگزاری شکوهمند بازدیدهای قشرهای گوناگون مردم از منطقه‌های عملیاتی دفاع مقدس در قالب

دکتر احمدی نژاد در بخش دیگری از سخنان خود، استانداران را نمایندگان نظام مقدس جمهوری اسلامی و دولت برآمده از متن مردم در هر استان دانست و گفت، مسؤولان استانی وظیفه دارند پاسخگوی نیازهای مردم فهیم مناطق گوناگون کشور و حامی منافع آنها باشند.

وی با بیان این که فرصت برای خدمت به مردم به سرعت در حال گذر است و مسؤولان نباید به خواست‌ها و تمایلات افرادی با غرور بی‌انتها و عده‌ای خاص توجه کنند گفت، همه باید به سرعت و با تلاش فراوان برای ساختن کشور و بدون توجه به جوسازی‌ها و تبلیغات منفی فعالیت کنند و حتی وقت خود را برای پاسخ دادن به ادعاها، جوسازی‌های بی‌مورد و اتهامات بی‌پایه نیز تلف نکنند.

رئیس جمهور با تأکید بر این که باندبازی و گروه‌گرایی در فرهنگ امام، انقلاب اسلامی و شهدا جایی ندارد گفت، نباید اجازه داد، حجم زیاد کارها و پیچیده شدن آنها در طی زمان، ارتباطات بین مردم و مسؤولان به ویژه استانداران را سست کند.

می‌توانند ضمن اولویت بندی در ارایه ی تسهیلات مسکن به ویژه در مناطق روستایی و شهرهای کوچک در تأمین مسکن مردم نقش مهمی ایفا کنند.

وی همچنین با تأکید بر این که برای حل مشکل مسکن در شهر تهران و دیگر شهرهای بزرگ می‌توان از زمین‌های اطراف شهر برای شهرک سازی استفاده کرد گفت، در ساخت شهرک‌ها در سراسر کشور بایستی به تأمین امکانات خدماتی، رفاهی و آموزشی ساکنان از جمله مدرسه، مسجد، درمانگاه و ... نیز توجه شود تا خانه، به معنی واقعی آن به محل آرامش مبدل شود.

رئیس جمهور در ادامه سخنان خود، اشتغال‌زایی را یکی دیگر از مسؤولیت‌های مهم دولت برشمرد و با قدردانی از تلاش‌های استانداران و دیگر دستگاه‌های ذیربط در یک سال گذشته تصریح کرد، مدیران کشور به ویژه در استان‌ها باید با برنامه‌ریزی مدون و دقیق ضمن ایجاد مشاغل جدید، حمایت و پشتیبانی از واحدهای اشتغال‌زایی تازه تأسیس را نیز در نظر داشته باشند.

پیشنهاد بررسی لایحه تشکیل سازمان مدیریت

بحران

طبق اصل ۸۵ قانون اساسی

تصویب شد.

نمایندگان مجلس به تقاضای عده ای از نمایندگان مبنی بر رسیدگی به لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور براساس اصل ۸۵ قانون اساسی در کمیسیون تخصصی مجلس رای مثبت دادند.

نمایندگان مجلس با ۱۲۷ رای موافق، ۴۰ رای مخالف و ۸ رای ممتنع از مجموع ۲۰۲ نماینده حاضر با این تقاضا موافقت نمودند. به موجب تصمیم نمایندگان مجلس، لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور ابتدا در کمیسیون اجتماعی بررسی خواهد شد و پس از تصویب در این کمیسیون برای مدت اجرای آزمایشی آن در صحن علنی رای گیری می‌شود. محمد باقر بهرامی نماینده‌ی اسدآباد و رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس در دفاع از لزوم بررسی این لایحه در کمیسیون مزبور با اشاره به سرعت اجرای آن به زمین لرزه‌های سالیان اخیر کشور در شهرهای بم، رودبار و دیگر حوادث غیر مترقبه اشاره کرد و افزود، برای جلوگیری و برخورد مناسب با حوادث و سوانح غیر مترقبه نیازمند یک مدیریت واحد به نام مدیریت بحران هستیم.

رئیس کمیسیون اجتماعی تصریح کرد، با توجه به تاکید مرکز پژوهش‌های مجلس و حجم بالای لوایح در مجلس و این‌که مجلس در آخرین سال فعالیت خود به سر می‌برد و دقت زیادی برای بررسی لوایح و طرح‌ها ندارد، تقاضا شد که اختیار بررسی این لایحه به کمیسیون

تخصصی داده شود تا هر چه سریع‌تر مصوب و اجرایی شود.

براساس اصل ۸۵ قانون اساسی، مجلس می‌تواند در موارد ضروری اختیار وضع برخی از قوانین را با رعایت اصل ۷۲ به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند و در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین کند به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آن با مجلس است.

بر اساس لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران، مدیریت بحران شامل چهار مرحله پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و باز توانی است و در جهت هماهنگی فعالیت‌های دستگاه‌ها و نهادهای وابسته به قوای سه‌گانه، نیروهای مسلح و همه‌ی نهادها و دستگاه‌های تحت نظر مقام معظم رهبری شورای عالی مدیریت بحران کشور تشکیل می‌گردد؛ همچنین به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در امر سیاستگذاری، برنامه ریزی، ایجاد هماهنگی و انسجام در زمینه‌های اجرایی و پژوهشی، اطلاع رسانی متمرکز و نظارت به مراحل مختلف مدیریت بحران و ساماندهی و بازسازی مناطق آسیب دیده و استفاده از همه امکانات و لوازم مورد نیاز سازمان مدیریت بحران کشور تشکیل می‌شود. شایان ذکر است لایحه‌ی یادشده شامل چهار فصل و ۱۳ ماده است. در فصل نخست اصطلاحاتی مانند بحران، مدیریت جامع بحران، پیشگیری، آمادگی و مقابله تعریف می‌شود. در فصل دوم هم وظایف و چگونگی تشکیل شورای عالی مدیریت بحران کشور و در فصل سوم وظایف و چگونگی سازمان مدیریت بحران کشور تعریف و تبیین شده است. فصل چهارم هم به چگونگی تعامل دیگر دستگاه‌ها با سازمان مدیریت بحران کشور اختصاص دارد.

سومین همایش ملی پسماند برگزار شد

مهدی هاشمی، معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور، تصویب قانون مدیریت پسماند را نقطه‌ی عطفی برای دستیابی به زمین پاک دانست. هاشمی گفت، مجلس، این قانون را در سال ۸۳ به تصویب رسانده بود که باید این مسیر به درستی طی شود.

وی که در مراسم گشایش سومین همایش ملی مدیریت پسماند در هتل المپیک تهران سخن می‌گفت، با بیان این که هم‌اکنون ۹۰ درصد زباله‌های تولیدی قابل بازیافت هستند اما ۷۰ درصد زباله‌ها انباشته می‌شود؛ گفت، در حال حاضر ۲۴ درصد زباله‌ها به صورت غیر بهداشتی، ۴ درصد به صورت بهداشتی و در نهایت ۷ درصد به صورت مکانیزه جمع‌آوری و بازیافت می‌شوند.

معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور در ادامه با اشاره به تولید سالانه ۱۸ میلیون تن زباله در کشور گفت، روزانه ۵۰ هزار تن زباله در کشور تولید می‌شود که هزینه گردآوری آن‌ها در سال ۱۴۶ میلیارد تومان است.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور هزینه جمع‌آوری هر کیلو زباله را در حدود ۸۰ ریال ذکر کرد و افزود، از ۵۰ هزار تن زباله تولید شده در کشور، ۳۵ هزار تن در شهرها و بقیه در روستاها تولید می‌شود.

وی با بیان این که هم‌اکنون حدود ۷ درصد سیستم جمع‌آوری زباله قابل بهره‌برداری است، گفت، این امر نشان‌دهنده‌ی یک راه‌طولانی برای نتیجه‌بخش بودن مدیریت پسماند کشور است. مهندس هاشمی تصریح کرد، در راستای تحقق اهداف دولت نهم می‌بایست به مدیریت پسماند توجه ویژه شود.

معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور؛ همچنین در حاشیه‌ی برگزاری سومین همایش ملی مدیریت پسماند به پرسش‌های خبرنگاران پاسخ گفت و از تجهیز بیمارستان‌های کلان‌شهرهای کشور به زباله‌سوزی‌های استاندارد در سال ۸۶ خبر داد و گفت، این کار به طور همزمان در دیگر شهرهای کشور نیز انجام خواهد شد.

وی در تشریح اقدامات صورت گرفته درباره‌ی رفع مشکل زباله‌های بیمارستانی گفت، مسؤلیت اصلی این کار بر عهده وزارت بهداشت است و در حال حاضر بخشی از بیمارستان‌ها به زباله‌سوز تجهیز شده‌اند و امیدواریم در سال جاری در کلان‌شهرها این موضوع را به طور کامل عملیاتی و اجرا نماییم.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور درباره‌ی مجموع اعتبار مورد نیاز برای تجهیز شهرهای کشور به ماشین‌آلات بازیافت گفت، کل بحث بازیافت از ابتدا تا انتها به بیش از ۵۰۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد اما اختصاص این بودجه به یکباره چاره‌ساز نیست و لازم است که زمینه‌های فرهنگی مسأله نیز فراهم شود.

وزیر کشور در مراسم اختتامیه سومین همایش ملی مدیریت پسماند اظهار داشت، مسائل زیست محیطی را فدای توسعه کشور نمی‌کنیم.

وقتی کشور ما در میان ۲۰ کشور برتر اقتصادی دنیا و ۱۰ کشور برتر در بخش منابع طبیعی است؛ باید به حفظ محیط زیست در کنار توسعه صنعتی پیش‌تر توجه شود.

مصطفی پورمحمدی، با اشاره به فعالیت دو حوزه‌ی مدیریت عالی مدیریت پسماندها در کشور در قالب سازمان حفاظت محیط زیست و حوزه‌ی اجرایی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با سازماندهی از سوی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور افزود، ما در بحث مدیریت پسماند در سال گذشته ۸ میلیارد تومان هزینه کردیم که امسال بیش از این خواهد بود؛ البته این بودجه علاوه بر بودجه‌های شهرداری‌ها در این زمینه است.

وی با تأکید بر توجه ویژه به پسماندهای بیمارستانی و صنعتی خاطر نشان کرد، باید به این مقوله‌ها نگاهمان منطقی باشد و تنها به فکر رهایی از عوارض نگران‌کننده پسماندها نباشیم.

پورمحمدی اظهار داشت، حفظ محیط زیست ضروری و هزینه‌بر است اما باید با توسعه کمربند سبز، کویرزدایی و شن‌زدایی از کاهش ذخایر آبی کشور و فرسایش خاک‌ها جلوگیری کنیم؛ زیرا کاهش ذخایر آب ما فوق‌العاده خطرناک است.

وزیر کشور با اشاره به این که ایران بیستمین قدرت اقتصادی جهان است، گفت، سالانه ۱۰۰ میلیون تن محصولات کشاورزی به ارزش تقریبی ۴۰ هزار میلیارد تومان در کشور تولید می‌شود. از سوی دیگر ایران دهمین کشور تولیدکننده محصولات سر درختی بوده، ۳۴ درصد محصولات کشاورزی خاورمیانه و شمال آفریقا در ایران تولید می‌شود.

وی تصریح کرد، ایران جزو ۱۰ کشور دارای بهترین منابع طبیعی است، در حالی که بسیاری از کشورهای

صنعتی مجبور شده‌اند، مسائل زیست محیطی را برای دستیابی به اهداف توسعه زیر پا بگذارند، ما این امر را قبول نداریم و معتقدیم باید توسعه همراه با حفظ محیط زیست پیشرفت کند.

به گفته وزیر کشور رعایت صحیح مسائل زیست محیطی و نگاه اقتصادی به این مسائل هزینه‌های صنعتی شدن را به میزان قابل توجهی کاهش می‌دهد. وی با اشاره به توسعه روزافزون صنعت و اثرات مخرب آن بر روی محیط زیست اظهار داشت، در حال حاضر یکی از دغدغه‌های اصلی کارشناسان سلامت در کشور، اثرات زیانبار توسعه‌ی صنعت با توجه به پیچیدگی و دخالت عوامل گوناگون آن بر روی محیط زیست است و طی سال‌های اخیر با تصویب قانون مدیریت پسماند در سال ۸۳، پیشرفت‌های چشمگیری به منظور کاهش آلودگی محیط زیست صورت گرفته است. وزیر کشور؛ همچنین به حجم بالای مقاله‌های ارسال شده به سومین همایش ملی مدیریت پسماندها اشاره کرد و گفت، امسال با توجه به ارسال مقاله‌های فراوان به همایش، استقبال بیش‌تری نسبت به سال‌های گذشته صورت گرفت که این امر نشان از توجه زیاد کارشناسان و دانشگاهیان به مسأله‌ی کنترل و مدیریت پسماندها است.

وی افزود، وزارت کشور در سال ۸۴، هفت میلیارد تومان و در سال ۸۵ هشت میلیارد و امسال نیز با اعطای بودجه بیش‌تر به مدیریت پسماند توجه زیادی شده، در سال‌های اخیر به طرح‌های تحقیقاتی و علمی در این زمینه توجه خوبی شده است و استقبال از این همایش با ارائه مقالات مناسب دلیل احساس مسؤولیت به برطرف کردن مشکلات زیست محیطی است.

حجت الاسلام پورمحمدی در پایان از همه‌ی دستگاه‌های اجرایی و کارشناسان خواستار شد تا با هماهنگی و تلاش پیگیر خود، پیشنهادهای مؤثر را به منظور هماهنگی آهنگ توسعه و سلامتی در کشور ارائه دهند تا هزینه‌های صنعتی حفاظت محیط زیست را نیز کاهش دهند.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست :

محل دفن پسماندهای ویژه تا

تیرماه مشخص می شود .

وی با اشاره به این که در چند استان در فعالیت های معدنی مشکل داریم، گفت، اولویت ما در سال جاری درباره ی مدیریت پسماندها، ساماندهی فعالیت های معدنی است که در این باره کار گروهی از ابتدای سال تشکیل شده است. ضمن این که تأکید ما در بخش مدیریت پسماندها بیش تر بر روی بازیافت است هر چند که می توان از زباله سوزهای شهری و صنعتی در دفن زباله ها استفاده کرد.

وی فعالیت های معدنی را از جمله برنامه های سازمان محیط زیست در سال ۸۶ اعلام کرد و گفت، این فعالیت ها به ویژه وقتی در فاز "فرآوری" قرار می گیرند دارای اهمیت به سزایی هستند.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به مشکلاتی که پسماندهای معدنی به ویژه در چند استان ایجاد کرده اند؛ افزود، سازمان محیط زیست تلاش می کند برای فعالیت های معدنی نیز دستورالعمل ویژه ای اتخاذ کند.

معاون رئیس جمهور اظهار داشت، بحث زباله سوزهای شهری، عفونی، صنعتی و نفتی در کنار روش دفن روش های بازیافت زباله ها به عنوان یک فاز دیگر مورد توجه سازمان حفاظت محیط زیست قرار دارد.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست گفت، با توجه به اهمیت پاکی خاک، این سازمان در سال گذشته مطالعاتی را برای تعیین زمین مناسب برای دفن پسماندهای ویژه انجام داده است. دکتر فاطمه واعظ جوادی که در مراسم اختتامیه سومین همایش ملی مدیریت پسماند سخن می گفت، افزود، این طرح در ۲۸ استان انجام شده است و تا تیرماه امسال محل دفن پسماندها در تمام استان های کشور مشخص می شود.

واعظ جوادی با اشاره به انجام تحقیقاتی درباره ی پسماندهای صنعتی و تعیین نوع آن ها اظهار داشت، این طرح ها با همکاری وزارت صنایع در حال انجام است تا دیگر شاهد انباشت پسماندهای صنعتی و دفن و بازیافت نامناسب این مواد نباشیم.

معاون رئیس جمهوری افزود، ظرف ۳ تا ۴ ماه آینده دستورالعمل دفن و بازیافت این نوع پسماندها به همه ابلاغ می شود.

اصلاح و ابلاغ تشکیلات جدید شهرها

اداری آن‌ها اصلاح گردیده است. با توجه به این که شمار ۳۱ سازمان تفصیلی نیز (حدود ۵ درصد از شهرداری‌های کشور) در سال‌های ۸۳ و ۸۴ ابلاغ شده بود در مجموع تا پایان سال ۸۵ در حدود ۳۰ درصد از کل شهرداری‌های کشور از سازمان تفصیلی به روز و کارآمد برخوردار گردیده‌اند؛ همچنین با در نظر گرفتن این نکته که در سال ۸۵ اولویت برنامه‌ریزی صورت گرفته در این زمینه با تهیه و ابلاغ سریع‌تر تشکیلات شهرهای جدید التأسیس بود، این مهم نیز انجام پذیرفت و تشکیلات صد در صد شهرداری‌های فاقد چارت سازمانی در این سال ابلاغ گردید.

در راستای تهیه و اصلاح ساختار اداری شهرداری‌های کشور و پس از گرفتن مجوز از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در مردادماه سال گذشته، تعداد ۲۴۷ سازمان تفصیلی شهرداری‌ها (شامل شهرداری‌های نوبنیاد، زیر ۲۰۰ هزار نفر جمعیت و شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر کلان‌شهرها) از سراسر کشور در دفتر تشکیلات و نیروی انسانی در سال ۸۵ تهیه و ابلاغ گردید. به این ترتیب تاکنون حدود ۲۶ درصد از شهرداری‌های کل کشور دارای تشکیلات اداری شده، یا ساختار

بر اساس اعلام معاونت پشتیبانی و امور اجرایی، همه‌ی شرکت‌ها و موسسات فعال در زمینه‌ی تولید نرم افزارهای سیستم جامع شهرسازی و نوسازی و سیستم جامع اداری و مالی که دارای محصول هستند و توانایی ارائه خدمات به شهرداری‌های کشور را دارند؛ دعوت به عمل آورد تا تاریخ ۳۱ خرداد سال جاری در این فراخوان شرکت نمایند.

علاقه مندان برای کسب اطلاع بیشتر و دریافت مشخصات سیستم‌های فوق به نشانی الکترونیکی www.imo.org.ir و یا به نشانی، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، شماره ۲۲۴، سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، طبقه چهارم، دفتر آمار و فناوری اطلاعات مراجعه نمایند.

فراخوان سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور از شرکت‌ها و موسسات تولید کننده نرم افزارهای سیستم جامع شهرسازی و نوسازی و سیستم جامع اداری و مالی

معاونت پشتیبانی و امور اجرایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور به منظور یکسان سازی، همسان سازی و ایجاد وحدت رویه در بهره برداری از سیستم‌های کاربردی شهرداری‌ها از شرکت‌های تولید کننده سیستم‌های جامع شهرسازی و نوسازی و جامع اداری و مالی برای گرفتن امتیاز حق بهره برداری دعوت به عمل آورد.

مدیر کل دفتر آموزش و مطالعات کاربردی
اعلام کرد،

برگزاری دوره آموزشی برای فرماندهان ۶۰ پایگاه آتش نشانی روستایی کشور

از فرماندهان پایگاه‌های آتش نشانی ۱۵ استان
دیگر کشور طی روزهای ۲۹ فروردین الی ۱۲

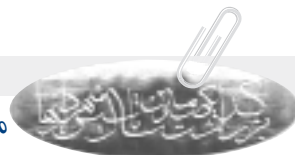
اردیبهشت در شیراز نیز خبر داد.
وی ادامه داد، در پایان دوره آموزشی از
شرکت کنندگان به صورت تئوری و عملی امتحان
گرفته و گواهینامه مهارت صادر خواهد شد.
محورهای آموزشی دوره مزبور، که شامل ۵۸
ساعت آموزش نظری و ۴۲ ساعت آموزش عملی
است، عبارت‌اند از،

- ۱- مبانی مدیریت ایمنی و حوادث ۲-
- مبانی آتش‌سوزی و آتش نشانی ۳- آشنائی
- و کار با خودرو آتش نشانی ۴- آشنائی و کار
- با پمپ آتش نشانی ۵- آشنائی و کار با
- خاموش کننده‌های دستی ۶- آشنائی و کار
- با دیگر تجهیزات آتش نشانی ۷- آشنائی و
- کار با تجهیزات امداد و نجات ۸- اداره
- پایگاه آتش نشانی ۹- درجات و سلسله
- مراتب در آتش نشانی ۱۰- فرماندهی آتش
- نشانی ۱۱- رفتار حرفه‌ای آتش نشان ۱۲-
- تمرین عملیات آتش نشانی ۱۳- آشنائی با
- ایستگاه آتش نشانی ۱۴- کمک‌های اولیه
- و امداد و نجات ۱۵- پیشگیری از بروز
- آتش نشانی در روستاها ۱۶- مدیریت بحران
- ۱۷- ارتباطات و اطلاعات در آتش نشانی.

مدیر کل دفتر آموزش و مطالعات کاربردی
سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور از آغاز
برگزاری دوره آموزشی ویژه فرماندهان ۶۰
پایگاه آتش نشانی روستائی کشور از روز ۱۹
فروردین در آمل خبر داد .

مرضیه اکبر آبادی، ضمن اعلام مطلب فوق
افزود، این دوره آموزشی به مدت دو هفته در مرکز
آموزش سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی
شهرداری آمل برگزار می‌شود و دوم اردیبهشت
خاتمه می‌یابد .

وی افزود، سازمان شهرداریها و دهیاریهای
کشور به منظور ارتقای سطح کیفی دوره‌های
آموزشی ویژه دهیاریها، استان‌های کشور را به
دو گروه، هر گروه شامل ۱۵ استان، تقسیم نموده
و در دوره آموزشی آمل فرماندهان پایگاه‌های
آتش نشانی ۶۰ روستای استان‌های تهران، قم،
مرکزی، سمنان، زنجان، قزوین، آذربایجان
شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، گیلان،
مازندران، گلستان، خراسان رضوی، خراسان
شمالی و خراسان جنوبی از آموزش‌های
در نظر گرفته شده بهره‌مند می‌شوند .
مدیر کل دفتر آموزش و مطالعات کاربردی
سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور ؛
همچنین از برگزاری دوره آموزشی برای ۶۰ نفر

مهندس هاشمی نماینده رئیس جمهور در ستاد مرکزی راهیان نور ، یادمان و مکان های زیارتی در مناطق عملیاتی دهلران ساخته می شود

نماینده تام الاختیار رئیس جمهور در ستاد مرکزی راهیان نور اعلام کرد، با تخصیص اعتبارات عمرانی یادمان ها و مکان های زیارتی در مناطق عملیاتی دهلران ساخته می شود.

مهندس سیدمهدی هاشمی، معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور، در جریان بازدید از مناطق عملیاتی دوران هشت سال دفاع مقدس در نوار مرزی دهلران در استان ایلام افزود، مکان های زیارتی توسعه و به سیستم های رفاهی تجهیز تا مردم بتوانند به درستی از مناطق عملیاتی دیدن کنند.

وی گفت، شهرستان مرزی دهلران که یکی از آوردگاه های دوران دفاع مقدس است و اکنون در مسیر غرب و جنوب کشور برای زائران به عتبات عالیات قرار دارد. باید با اعتبارات لازم زمینه حضور بیش تر مردم به این مناطق فراهم شود.

نماینده ویژه رئیس جمهور در ستاد کاروان های راهیان نور که برای بررسی مشکلات و نیازهای بازسازی و توسعه مکان های و یادمان ها به مناطق عملیاتی استان ایلام سفر کرده است، در ادامه افزود، منطقه ای عملیاتی محرم واقع در شرفانی دهلران، از جمله مکان های زیارتی است که مشکلات و کارهای عمرانی مورد نیاز آن از نزدیک مورد بررسی قرار گرفت.

مهندس هاشمی با اشاره به اینکه اعتبارات عمرانی برای ساخت، توسعه و تجهیز این مکان های توسط دستگاه های ذیربط فراهم شده است، افزود، طی یک هفته اوایل سال جاری بیش از یک میلیون نفر به عنوان زائر از مناطق عملیاتی غرب و جنوب

کشور بازدید کرده که با فراهم شدن امکانات زمینه حضور بیش از پیش زائران و کاروان های راهیان نور بیشتر می شود.

معاون عمرانی وزیر کشور هدف از سفر خود به شهرستان های مرزی مهران و دهلران استان ایلام را بسترسازی برای بازدید مردم و کاروان های راهیان نور از مناطق عملیاتی عنوان کرد، و افزود، با صدور دستور ویژه رئیس جمهور تمام نهادها، ارگان ها و وزارتخانه ها برای استقبال و ارایه خدمات به زائران کاروان های راهیان نور مناطق عملیاتی مسئولیت هایی پذیرفته اند.

وی تاکید کرد، حفظ و نگهداری مناطق عملیاتی قلاویزان مهران و شرفانی دهلران از اهمیت بسیار برخوردار است که باید با ایجاد قرارگاه حفظ آثار در این مناطق زمینه لازم برای برای سهولت در تردد کاروان های راهیان نور را امکان پذیر کرد. نماینده ویژه رئیس جمهور در ستاد کاروان های راهیان نور خاطر نشان کرد، پس از پایان جنگ تاکنون ۱۰۰ میلیارد ریال برای مشارکت دستگاه های مختلف برای ارایه خدمات بهتر به زائران مناطق عملیاتی غرب و جنوب کشور هزینه شده است.

بندرعباس

ساخت بوستان ویژه‌ی بانوان در بندرعباس

ساخت و تجهیز بوستان ویژه‌ی بانوان در بوستان شهید سایانی بندرعباس در هفته‌ی دولت به بهره‌برداری می‌رسد. شهردار بندرعباس با بیان این مطلب هزینه‌ی ساخت و تجهیز این بوستان را ۷۰۰ میلیون ریال و از محل درآمدهای شهرداری اعلام کرد و افزود، گسترش فضای سبز در منطقه‌های گوناگون شهر بندرعباس در دستور کار این شهرداری می‌باشد. وسایل ورزشی و اسباب‌بازی کودکان؛ همچنین غرفه‌های عرضه‌ی مواد غذایی و کافی‌شاپ از امکانات رفاهی این پارک می‌باشد.

جعفرآباد

نگین مغان، نشریه‌ی شهروندان جعفرآبادی

شهرداری جعفرآباد مغان به منظور اجرای قانون شهرداری و نشر اطلاعات و آموزش شهروندان اقدام به انتشار ماهنامه‌ی نگین مغان در شمارگان ۱۵۰۰ نسخه نمود. نگین مغان نخستین نشریه پس از نشریه شهرداری اردبیل است که در سطح استان منتشر می‌گردد.

مسئولان این نشریه امیدوارند بتوانند با بالا بردن سطح علمی و خبری محتویات این نشریه، آن را به عنوان یک محصول فرهنگی به شهروندان ارائه دهند.

مبارکه

مهمان نوازی پرشور شهرداری مبارکه

ستاد نوروزی شهرداری مبارکه در این نوروز توانست خدمات مناسبی را به هموطنانی که به این شهر سفر نموده بودند ارائه دهد. این ستاد با دسته‌بندی فعالیت‌های خود در ۱۹ قسمت، ارائه خدماتش را هدفمند ساخت.

آماده نمودن ۶ سوئیت در پایانه‌ی مسافربری؛ همچنین مهمان‌سرای پارک "سرارود" و مهیا کردن یک مدرسه ۲۰ کلاس از جمله اقدامات شهرداری مبارکه برای استقبال از مسافران نوروزی بود.

نجف‌آباد

کاشت ۲۵۰۰ اصله نهال، یادبود ۲۵۰۰ شهید

نجف‌آباد

به پاس یادبود از ۲۵۰۰ شهید دفاع مقدس، شهرداری نجف‌آباد در اقدامی نمادین ۲۵۰۰ اصله درخت در پارک کوهستانی این شهر کاشت. در این مراسم که با حضور امام جمعه، فرماندار، شهردار، اعضای شورای شهر و خانواده معظم شهدا برگزار گردید، از حماسه و رشادت‌های این شهیدان قدردانی گردید و به یاد این جان برکفان ۲۵۰۰ اصله درخت کاشته شد.

پارک تفریحی نجف‌آباد با گستره‌ی ۳۵ هکتار در شمال این شهر واقع است که شامل فضاهای ورزشی، آب‌نما، نمازخانه، پارکینگ و ... می‌باشد.

تاکنون بالغ بر ۲۵۰۰ میلیون ریال برای این پارک بودجه اختصاص داده شده است و پیش‌بینی می‌شود این پروژه ده میلیارد ریال هزینه داشته باشد.

ياسوج

نشریه‌ی عصر روشنگری یاسوج دادگاهی می‌شود

مدیرمسئول هفته‌نامه عصر روشنگری و سردبیر آن به اتفاق یکی از نویسندگان این نشریه، با شکایت نماینده مردم بویراحمد و دنا در مجلس شورای اسلامی به دادگاه فراخوانده شدند. مدیرمسئول این نشریه دلیل احضار خود و همکارانش در این هفته‌نامه به دادگاه را درج مطلبی با موضوع «فرصت طلبی و فرصت‌سوزی در جناح راست» عنوان کرد و گفت، این مطلب را کرم‌الله محمدی خواه، فرهنگی ساکن شهر یاسوج نوشته شده است که در نشریه شماره ۸۵ هفته گذشته چاپ شده بود. موسوی نور افزود، طبق قانون مطبوعات، ماده ۲۳ و تأکید مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، خواستار تنظیم جوابیه‌ای در پاسخ به آن مقاله شدیم، ولی شاکی ترجیح داد از راه دادرسی شکایت کند.

□ دانن جلالی

گردشگری

از دریچه‌ی آمار

که تا حدی بیانگر وضعیت گردشگری کشور به تفکیک استانی در مقایسه با دیگر بخش‌های کشور باشد بررسی وضعیت رشته‌ی فعالیت هتل و خوابگاه از بخش هتل و رستوران بر اساس جدول‌های حساب‌های منطقه‌ای است.

بررسی این شماره شامل دو بخش است در بخش نخست که با توجه به جدول شماره‌ی (۱) صورت می‌گیرد سهم هر یک از استان‌ها در میزان ارزش افزوده‌ی کل کشور در بخش‌های مختلف نشان داده شده است. در این بررسی بخش هتل و رستوران خود به دو رشته فعالیت تقسیم شده است زیرا در این جا هدف بررسی فعالیت‌هایی است که کاملاً بیانگر وضعیت گردشگری کشور هستند و از این میان مرتبط‌ترین آن‌ها بخش هتل و رستوران و در خود این بخش رشته‌ی فعالیت هتل‌ها و خوابگاه‌ها می‌باشد. داده‌های مورد استفاده در این بخش بر گرفته از حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۸۱ است که در آن «محدوده‌ی فعالیت هتل و خوابگاه شامل همه‌ی هتل‌ها، مسافرخانه‌ها، زائرسراها،

آمار شهر این شماره به بررسی مختصری از وضعیت گردشگری کشور با توجه به امکانات آماری موجود اختصاص دارد. عواملی چند باعث می‌شوند تا حوزه‌ی بررسی وسیع‌تر از گردشگری شهری باشد. نخستین عامل محدودیت خود آمارهای گردشگری در سطح کل کشور و حتی بدون تفکیکی استانی است و دوم نبود اطلاعات در این زمینه مقیاس شهر. معدود مقولات آماری موجود در این زمینه شامل شمار کل گردشگران وارد شده به کشور بدون تفکیک استانی، میزان بازدید از موزه‌ها و بناهای تاریخی تحت پوشش میراث فرهنگی و گردشگری و همچنین شمار اقامتگاه‌های عمومی، شمار هتل‌ها و درجه‌ی آن‌ها، شمار تخت و شمار کارکنان این اقامتگاه‌ها می‌گردد. بدین ترتیب نه تنها بررسی وضعیت گردشگری شهری به صورت مفید تقریباً ناممکن است؛ بلکه بررسی خود گردشگری نیز که گستره‌ی وسیع‌تری را در بر می‌گیرد نیاز به یافتن مرتبط‌ترین مقولات آماری دارد و در نتیجه کامل نیست. یکی از موارد مرتبط

همدان (۴۴۸/۹۶ میلیارد ریال) ، اصفهان (۴۲۷/۹۷ میلیارد ریال) ، یزد (۲۲۰/۰ میلیارد ریال) و مازندران (۱۹۳/۹۸ میلیارد ریال) و پایین‌ترین سرانه متعلق به استان های ایلام (۵/۰ میلیارد ریال) ، کردستان (۱۶/۱۳ میلیارد ریال) و اردبیل (۲۷/۴۶ میلیارد ریال) می‌باشد. گرچه رده های نخستین و پایانی در این دو ستون از آن استان های تهران و ایلام است اما در رده های میانی شاهد تغییراتی هستیم. هر دوی این ستون ها بیانگر میزان فعال بودن نسبی استان ها در زمینه ی گردشگری هستند با این تفاوت که در بررسی ستون سهم استان ها در ارزش افزوده ، میزان امکاناتی که این ارزش از آن ناشی شده بیان نگردیده است. اما هنگامی که بحث سرانه ها مطرح می‌گردد؛ یعنی هر یک از امکانات در بدست آمدن آن میزان ارزش چه سهمی داشته اند .

از سویی دیگر نباید از یاد برد که به دست آمدن این میزان ارزش افزوده تماماً به تعداد اقامتگاه ها بستگی ندارد به این معنا که امکانات دیگری نیز در جذب گردشگران و میزان استفاده ی ایشان از امکانات اقامتی نیز مؤثر اند به عنوان نمونه مناسب بودن شبکه ی ارتباطی ، وجود جاذبه های گردشگری در نقاط مختلف استان ، امنیت در زمینه های گوناگون و مواردی از این دست به نوبه ی خود در میزان ارزش افزوده ای که در واقع می‌تواند نشانه ای از میزان جذب گردشگر باشد مؤثر اند . محاسبه ی ضریب تعیین (T²) بین دو متغیر شمار اقامتگاه های عمومی و میزان ارزش افزوده ی رشته فعالیت هتل و خوابگاه ، نشان می‌دهد که در حدود ۴۲ درصد از میزان ارزش افزوده این رشته فعالیت در یک استان بستگی به شمار اقامتگاه ها دارد و ۵۸ درصد دیگر به وسیله ی عواملی چون آنهایی که در بالا یاد شد تعیین می‌شود .

پانسیون ها و خوابگاه ها می‌گردد . و اطلاعات مورد نیاز این فعالیت از طرح آمارگیری از اقامتگاه های عمومی ، ویژه ی حساب های ملی حاصل شده است. در ضمن اطلاعات حاصل از طرح با توجه به اطلاعات دریافت شده از سازمان ایرانگردی و جهانگردی در رابطه با شمار تخت ، متوسط اشغال تخت و نرخ یک شب اقامت در انواع هتل و شمار شاغلان فعالیت تعدیل شده است « (مرکز آمار ایران ، ۱۳۸۴ : ۳۶) . بدین ترتیب فعالیت رستوران از آنجا که چندان گویای وضعیت گردشگری نخواهد بود مورد بررسی قرار نمی‌گیرد .

بخش نخست

نگاهی به بخش هتل و خوابگاه در میان استان های کشور نشان می‌دهد که بالاترین سهم ارزش افزوده از کل ارزش افزوده در رشته فعالیت هتل و خوابگاه از بخش هتل و رستوران به ترتیب از آن استان های تهران (۳۳/۴۰ درصد) ، خراسان (۱۹/۰۲ درصد) ، اصفهان (۹/۴۵ درصد) ، مازندران (۳۳/۶ درصد) ، فارس (۵/۹۷ درصد) ، گیلان (۴/۱۲ درصد) می‌باشد و کمترین سهم نیز به استان های ایلام (۰/۰۳ درصد) ، کهگیلویه و بویراحمد (۰/۱۴ درصد) ، کردستان (۰/۱۹ درصد) تعلق می‌گیرد . بدین ترتیب نزدیک به یک سوم این ارزش افزوده ناشی از هتل ها و خوابگاه های تهران و در حدود ۶۲ درصد از کل ارزش افزوده در این رشته فعالیت نیز تنها از آن سه استان تهران ، خراسان و اصفهان است . در ستون انتهای جدول (۱) سرانه ی ارزش افزوده اقامتگاه های عمومی کشور بیان شده است. بررسی آن نشان می‌دهد که بالاترین سرانه به ترتیب از آن استان های تهران (۷۲۷/۲۹ میلیارد ریال) ،

جدول (۱) : سهم هر یک از استان های کشور در میزان ارزش

استان	بخش	کشاورزی ، شکار و جنگلداری	ماهگیری	معادن	صنعت	تأمین آب و برق و گاز	ساختمان	عمده فروشی ، خرده فروشی ، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	هتل و خوابگاه	رستوران
آذربایجان شرقی		۵/۴۶	۰/۴۴	۰/۰۴	۶/۶۰	۵/۵۰	۳/۶۵	۶/۰۵	۳/۱۹	۵/۸۹
آذربایجان غربی		۴/۱۷	۱/۹۹	۰/۰۵	۱/۵۸	۰/۸۴	۲/۳۹	۲/۰۰	۱/۲۷	۳/۱۰
اردبیل		۲/۹۰	۰/۳۷	۰/۰۱	۰/۵۴	۰/۳۳	۱/۵۰	۱/۳۶	۰/۶۳	۱/۹۷
اصفهان		۳/۶۰	۰/۳۷	۰/۳۱	۱۱/۴۴	۱۳/۳۰	۶/۲۵	۶/۶۸	۹/۴۵	۷/۱۰
ایلام		۰/۷۶	۰/۳۴	۲/۳۶	۰/۶۵	۰/۱۳	۰/۸۴	۰/۴۱	۰/۰۳	۰/۴۶
بوشهر		۱/۶۰	۱۱/۷۱	۰/۴۱	۱/۵۳	۱/۳۹	۶/۶۹	۱/۰۵	۰/۳۵	۰/۶۴
تهران		۵/۸۴	۲/۵۲	۰/۴۰	۳۰/۴۶	۲۱/۹۵	۲۶/۸۴	۳۴/۹۸	۳۳/۴۰	۳۹/۶۵
چهارمحال و بختیاری		۱/۴۹	۱/۶۳	۰/۰۳	۰/۴۲	۰/۲۴	۰/۹۵	۰/۶۷	۰/۴۶	۰/۳۳
خراسان		۹/۶۵	۰/۳۵	۰/۲۷	۵/۴۵	۹/۶۴	۶/۹۱	۸/۴۴	۱۹/۰۲	۷/۵۲
خوزستان		۶/۲۷	۱۲/۷۳	۵۲/۴۴	۹/۹۳	۹/۸۰	۹/۲۵	۴/۹۷	۱/۵۲	۳/۷۲
زنجان		۱/۸۷	۰/۴۰	۰/۰۶	۱/۰۹	۰/۵۹	۰/۹۳	۰/۶۸	۰/۳۰	۰/۸۸
سمنان		۱/۴۰	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۶۸	۰/۷۵	۱/۵۷	۰/۴۲	۰/۳۶	۰/۳۱
سیستان و بلوچستان		۱/۵۹	۱۲/۵۲	۰/۰۲	۰/۶۲	۰/۸۴	۱/۴۱	۱/۱۷	۱/۴۴	۰/۴۰
فارس		۸/۷۹	۱/۱۹	۰/۳۰	۳/۹۳	۸/۳۱	۵/۴۲	۳/۷۳	۵/۹۷	۳/۹۳
قزوین		۲/۴۶	۰/۱۴	۰/۰۶	۳/۰۶	۰/۸۰	۱/۴۱	۱/۳۹	۰/۲۲	۱/۵۳
قم		۰/۸۷	۰/۰۸	۰/۰۳	۱/۴۰	۰/۵۵	۱/۲۱	۱/۵۴	۰/۹۸	۱/۳۸
کردستان		۱/۵۱	۰/۴۵	۰/۰۴	۰/۴۹	۰/۳۹	۱/۳۷	۱/۴۷	۰/۱۹	۱/۱۵
کرمان		۶/۸۷	۰/۱۰	۰/۶۹	۲/۹۳	۲/۵۵	۲/۴۱	۱/۷۲	۰/۷۰	۱/۹۳
کرمانشاه		۲/۵۹	۰/۲۶	۰/۰۵	۰/۹۸	۱/۶۳	۱/۹۱	۱/۳۸	۰/۳۳	۱/۹۳
کهگیلویه و بویراحمد		۱/۰۵	۰/۴۹	۱۹/۴۴	۰/۶۲	۰/۲۱	۰/۷۳	۰/۴۶	۰/۱۴	۰/۳۲
گلستان		۳/۷۶	۶/۳۲	۰/۰۴	۰/۵۷	۰/۴۲	۱/۲۵	۲/۰۱	۰/۵۰	۰/۷۶
گیلان		۴/۰۶	۱۱/۴۰	۰/۰۲	۱/۸۷	۳/۵۶	۳/۶۰	۳/۵۲	۴/۱۲	۴/۴۹
لرستان		۲/۷۱	۱/۴۷	۰/۱۶	۰/۸۴	۰/۳۹	۱/۲۷	۱/۶۷	۰/۳۶	۰/۸۰
مازندران		۸/۶۷	۱۱/۰۲	۰/۱۵	۲/۳۵	۳/۷۸	۳/۸۶	۵/۱۲	۶/۳۳	۴/۸۸
مرکزی		۲/۶۴	۰/۲۸	۰/۰۸	۶/۷۸	۴/۹۲	۱/۹۰	۲/۷۰	۰/۳۱	۱/۸۸
هرمزگان		۲/۴۱	۲۱/۳۱	۰/۱۰	۱/۴۸	۴/۷۶	۱/۶۴	۱/۴۸	۲/۷۹	۱/۲۴
همدان		۳/۷۷	۰/۳۶	۰/۰۳	۱/۳۴	۰/۸۶	۱/۳۶	۱/۸۹	۴/۰۳	۱/۳۳
یزد		۱/۶۳	۰/۰۹	۰/۵۰	۱/۸۱	۱/۵۶	۱/۴۷	۱/۰۴	۱/۶۵	۰/۵۵
فرمانطقه		۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کل کشور		۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰

افزوده کل کشور در هر یک از بخش ها (۱۳۸۱) - (درصد)

سرنه ارزش افزوده هر اقامتگاه عمومی	اقامتگاه های عمومی	مدیر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	بهداشت و مددکاری اجتماعی	آموزش	اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	مستغلات، کزایه و خدمات کسب و کار	واسطه گیری های مالی	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
۶۶/۶۰	۲۲۹	۲/۷۵	۲/۶۵	۴/۳۴	۴/۰۴	۲/۶۲	۲/۱۵	۲/۷۴
۷۴/۸۶	۱۷۸	۲/۳۸	۲/۷۹	۲/۹۸	۴/۳۵	۲/۱۴	۱/۲۲	۲/۴۸
۲۲۳/۷۰	۲۴۴	۱/۰۹	۱/۲۷	۱/۵۳	۱/۰۶	۰/۷۱	۰/۶۶	۱/۲۴
۴۴/۳۰	۲۳۶	۵/۳۳	۶/۶۵	۶/۵۵	۵/۶۹	۵/۶۳	۴/۹۴	۵/۷۲
۱۱۱/۸۸	۶۰	۰/۵۴	۰/۷۰	۰/۶۴	۰/۸۳	۰/۲۶	۰/۳۲	۰/۴۳
۱۳۸/۶۶	۶۴	۰/۶۸	۱/۲۱	۱/۲۴	۱/۷۳	۱/۸۶	۰/۶۲	۲/۰۵
۱۲/۶۲	۴۹۱	۴۰/۵۰	۲۹/۶۵	۲۷/۲۴	۳۲/۷۸	۴۸/۶۱	۶۲/۶۱	۲۸/۵۷
۴۹/۰۳	۳۲	۰/۶۵	۰/۶۲	۱/۳۳	۰/۶۳	۰/۵۰	۰/۵۱	۰/۷۹
۲۱۷/۶۵	۱۵۳۱	۷/۱۵	۸/۶۲	۸/۵۵	۶/۹۹	۶/۲۶	۴/۵۴	۷/۴۹
۸۶/۶۱	۲۸۵	۳/۲۹	۶/۳۳	۴/۹۶	۵/۶۳	۴/۰۸	۲/۷۰	۶/۳۷
۸۹/۳۰	۱۱۱	۱/۲۴	۱/۰۳	۱/۳۱	۱/۰۲	۰/۶۴	۰/۵۶	۰/۸۵
۸۷/۶۷	۸۰	۰/۹۲	۱/۰۹	۱/۰۶	۱/۱۴	۰/۵۳	۰/۷۱	۱/۶۱
۱۳۴/۶۶	۱۷۴	۱/۲۹	۱/۸۶	۲/۲۶	۲/۷۱	۱/۰۹	۰/۸۳	۱/۵۵
۸۹/۲۷	۴۰۲	۴/۵۲	۴/۵۴	۵/۹۷	۴/۵۹	۵/۸۳	۳/۳۰	۵/۱۵
۵۶/۴۵	۶۹	۱/۷۲	۱/۳۶	۱/۳۰	۱/۱۵	۱/۱۸	۰/۸۴	۱/۰۶
۴۹/۲۷	۱۱۳	۳/۸۶	۱/۸۷	۱/۰۶	۰/۹۲	۱/۲۱	۰/۷۲	۰/۹۵
۱۰۴/۴۸	۱۲۴	۱/۱۹	۱/۵۵	۱/۶۶	۱/۸۷	۰/۹۵	۰/۵۸	۱/۵۲
۸۸/۱۰	۲۰۶	۲/۳۴	۲/۹۰	۳/۷۱	۲/۷۹	۱/۸۷	۱/۴۸	۲/۵۲
۶۵/۴۴	۱۰۲	۱/۶۴	۱/۹۷	۲/۳۴	۳/۶۲	۱/۵۸	۱/۰۴	۱/۳۷
۱۱۳/۵۱	۵۱	۰/۴۵	۰/۸۶	۱/۶۷	۰/۶۱	۰/۳۴	۰/۲۷	۰/۳۸
۴۹/۸۲	۶۴	۱/۴۹	۱/۴۹	۱/۸۸	۱/۷۳	۱/۰۲	۰/۶۲	۲/۷۹
۷۹/۲۰	۲۴۰	۲/۰۳	۲/۲۸	۳/۳۲	۲/۳۳	۲/۶۲	۱/۹۶	۲/۵۵
۸۹/۴۸	۱۱۰	۱/۲۳	۱/۶۶	۲/۰۹	۱/۹۲	۱/۰۷	۰/۸۵	۱/۵۹
۷۹/۲۲	۳۴۹	۴/۴۱	۴/۹۶	۴/۳۵	۲/۶۶	۳/۰۲	۲/۵۸	۴/۰۷
۶۷/۶۰	۹۲	۱/۳۷	۱/۸۳	۱/۶۸	۱/۴۲	۱/۳۸	۰/۶۲	۲/۱۰
۲۰۴/۹۲	۲۰۹	۱/۰۲	۱/۵۵	۱/۳۵	۱/۳۸	۱/۰۵	۱/۰۴	۶/۸۱
۵۴/۲۷	۹۶	۱/۷۵	۲/۰۰	۲/۲۷	۱/۷۳	۱/۶۲	۰/۸۳	۳/۰۲
۴۴/۸۰	۸۰	۱/۷۹	۲/۱۱	۱/۶۹	۱/۰۵	۰/۸۴	۰/۷۹	۱/۶۹
۰/۰۰	۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۶۶	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۶۰/۶۴	۶۰۶۲	۱۰۰/۵۰	۱۰۰/۶۵	۱۰۰/۵۵	۱۰۰/۶۰	۱۰۰/۶۰	۱۰۰/۶۰	۱۰۰/۶۰

جدول (۲) : سهم هر یک از بخش ها در ارزش

استان	بخش	کشاورزی و شکار و جنگلداری	ماهیگیری	معادن	صنعت	تامین آب و برق و گاز	ساخت‌وساز	فروش خرده و فروش عمده و وسایل نقلیه و کالاها	هتل و خوابگاه
آذربایجان شرقی	۱۴/۶۴	۰/۰۳	۰/۱۹	۲۲/۱۹	۰/۱۹	۶/۷۶	۴/۴۳	۲۱/۴۳	۰/۰۹
آذربایجان غربی	۲۱/۴۹	۰/۲۳	۰/۳۸	۱۱/۰۵	۰/۸۱	۰/۸۱	۵/۵۸	۱۲/۴۳	۰/۰۷
اردبیل	۲۹/۷۷	۰/۰۸	۰/۱۳	۷/۵۰	۰/۶۳	۰/۶۳	۷/۰۰	۱۸/۳۷	۰/۰۷
اصفهان	۸/۴۶	۰/۰۲	۰/۶۲	۲۸/۵۱	۰/۶۲	۴/۵۸	۵/۲۱	۱۶/۲۰	۰/۱۸
ایلام	۱۰/۱۳	۰/۱۰	۵۱/۲۰	۲/۷۹	۰/۳۲	۰/۳۲	۵/۰۷	۷/۲۵	۰/۰۰
بوشهر	۷/۷۲	۱/۸۵	۴/۷۴	۱۱/۵۹	۱/۸۴	۱/۸۴	۲۱/۳۳	۹/۷۸	۰/۰۳
تهران	۶/۴۱	۰/۰۲	۰/۲۷	۱۷/۰۴	۱/۷۰	۱/۷۰	۵/۰۳	۱۹/۰۹	۰/۱۴
چهارمحال و بختیاری	۲۵/۴۱	۰/۶۲	۰/۶۹	۹/۶۳	۰/۷۶	۰/۷۶	۷/۳۴	۱۵/۰۲	۰/۰۸
خراسان	۱۶/۰۹	۰/۰۱	۰/۶۳	۱۲/۹۹	۳/۱۸	۳/۱۸	۵/۵۱	۱۹/۶۰	۰/۳۴
خوزستان	۴/۷۳	۰/۲۱	۶۲/۴۲	۹/۹۹	۱/۳۶	۱/۳۶	۳/۱۱	۴/۸۷	۰/۰۱
زنجان	۲۳/۸۸	۰/۰۶	۱/۲۴	۱۸/۹۶	۱/۴۲	۱/۴۲	۵/۳۷	۱۱/۴۸	۰/۰۴
سمنان	۲۰/۶۴	۰/۰۳	۱/۷۸	۱۲/۶۱	۲/۰۷	۲/۰۷	۱۰/۴۸	۸/۲۳	۰/۰۵
سیستان و بلوچستان	۱۵/۱۰	۹/۶۶	۰/۳۱	۷/۹۶	۱/۴۹	۱/۴۹	۶/۰۸	۱۴/۲۴	۰/۱۴
فارس	۲۱/۴۳	۰/۰۶	۱/۲۱	۱۲/۹۸	۳/۷۹	۳/۷۹	۵/۹۸	۱۱/۲۹	۰/۱۵
قزوین	۱۸/۴۸	۰/۰۲	۰/۷۴	۳۱/۲۳	۱/۱۲	۱/۱۲	۴/۸۱	۱۲/۷۶	۰/۰۲
قم	۹/۱۶	۰/۰۲	۰/۴۷	۱۹/۸۴	۱/۰۸	۱/۰۸	۵/۷۵	۲۱/۲۴	۰/۱۱
کردستان	۱۶/۱۱	۰/۱۱	۰/۷۳	۷/۰۹	۰/۷۸	۰/۷۸	۶/۶۴	۲۰/۲۳	۰/۰۲
کرمان	۲۸/۶۳	۰/۰۱	۴/۷۰	۱۶/۵۴	۱/۶۹	۱/۶۹	۴/۵۵	۹/۴۴	۰/۰۳
کرمانشاه	۱۹/۰۱	۰/۰۳	۰/۵۶	۹/۷۱	۳/۲۴	۳/۲۴	۶/۳۶	۱۲/۳۷	۰/۰۶
کهگیلویه و بویر احمد	۲/۶۸	۰/۰۲	۸۸/۱۰	۰/۸۴	۰/۶۱	۰/۶۱	۰/۹۴	۱/۷۹	۰/۰۰
گلستان	۲۷/۸۹	۱/۰۵	۰/۵۰	۵/۷۳	۵/۵۹	۵/۵۹	۴/۱۹	۱۹/۶۶	۰/۰۴
گیلان	۱۸/۰۳	۱/۱۳	۰/۱۲	۱۱/۲۷	۶/۹۶	۶/۹۶	۷/۶۳	۲۰/۶۰	۰/۱۹
لرستان	۲۲/۷۶	۰/۲۸	۲/۱۲	۹/۵۹	۰/۶۲	۰/۶۲	۴/۸۴	۱۸/۴۸	۰/۰۳
مازندران	۲۵/۸۸	۰/۷۴	۰/۷۴	۹/۵۱	۲/۶۶	۲/۶۶	۵/۲۲	۲۰/۶۴	۰/۱۶
مرکزی	۹/۶۸	۰/۰۲	۰/۵۷	۴۱/۶۶	۴/۱۷	۴/۱۷	۳/۹۱	۱۹/۱۵	۰/۰۱
هرمزگان	۱۴/۴۳	۶/۸۶	۱/۰۰	۱۲/۰۳	۵/۳۴	۵/۳۴	۴/۴۵	۱۶/۲۱	۰/۱۷
همدان	۲۵/۱۴	۰/۰۵	۰/۳۴	۱۲/۰۹	۱/۰۷	۱/۰۷	۴/۰۹	۱۶/۶۶	۰/۲۸
یزد	۱۴/۱۷	۰/۰۲	۷/۱۲	۲۱/۳۲	۲/۵۴	۲/۵۴	۵/۷۹	۱۱/۲۸	۰/۱۵
فرمانطقه	۰/۰۰	۰/۰۰	۹۸/۲۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کل کشور	۱۰/۶۸	۰/۲۴	۱۷/۳۶	۱۴/۴۲	۹/۰۰	۹/۰۰	۴/۸۴	۱۴/۰۹	۰/۱۱

فزوده استان های کشور (۱۳۸۱) - (درصد)

جمع کل	سایر خدمات عمومی ، اجتماعی ، شخصی و خانگی	بهداشت و مددکاری اجتماعی	آموزش	اداره امور عمومی ، دفاعی و تامین اجتماعی	مستقلات ، کرایه و خدمات کسب و کار	واسطه گری های مالی	حمل و نقل ، انبارداری و ارتباطات	رستوران
۱۰۰/۰۰	۰/۹۶	۲/۲۱	۴/۴۴	۶/۰۰	۱۰/۲۰	۱/۲۰	۶/۵۹	۱/۳۹
۱۰۰/۰۰	۱/۲۷	۳/۹۷	۵/۵۹	۱۱/۵۳	۱۲/۱۶	۱/۶۳	۸/۴۱	۱/۳۱
۱۰۰/۰۰	۱/۰۷	۳/۵۹	۵/۲۱	۶/۲۷	۸/۰۳	۱/۶۶	۸/۳۷	۱/۶۵
۱۰۰/۰۰	۰/۹۳	۳/۳۸	۴/۳۸	۵/۸۴	۱۱/۳۸	۲/۳۵	۶/۹۱	۱/۰۶
۱۰۰/۰۰	۰/۶۸	۲/۶۰	۴/۵۵	۶/۱۷	۳/۲۷	۱/۶۰	۳/۲۷	۰/۵۰
۱۰۰/۰۰	۰/۴۵	۲/۳۶	۳/۱۸	۶/۸۰	۱۴/۳۷	۱/۱۳	۹/۴۷	۰/۳۷
۱۰۰/۰۰	۱/۵۹	۳/۳۶	۴/۶۰	۷/۵۷	۶/۶۰	۶/۶۴	۷/۲۶	۱/۳۴
۱۰۰/۰۰	۱/۰۶	۴/۳۵	۸/۴۳	۵/۹۵	۹/۳۴	۲/۲۳	۸/۸۳	۰/۴۶
۱۰۰/۰۰	۱/۶۸	۴/۶۹	۵/۴۷	۶/۸۷	۱۲/۱۶	۲/۰۷	۸/۶۶	۱/۰۸
۱۰۰/۰۰	۰/۲۲	۱/۳۰	۱/۳۴	۴/۲۲	۳/۲۲	۰/۵۶	۴/۱۱	۰/۲۲
۱۰۰/۰۰	۱/۵۱	۳/۶۳	۶/۰۸	۷/۳۱	۹/۰۶	۱/۸۵	۷/۱۹	۰/۶۲
۱۰۰/۰۰	۱/۲۸	۴/۴۳	۵/۲۰	۹/۳۴	۸/۵۳	۲/۶۹	۱۰/۲۷	۰/۳۷
۱۰۰/۰۰	۱/۲۷	۴/۸۷	۷/۸۰	۱۴/۳۷	۱۱/۳۸	۲/۰۳	۹/۶۸	۰/۳۱
۱۰۰/۰۰	۱/۰۵	۳/۰۶	۵/۳۰	۶/۲۵	۱۵/۶۴	۲/۰۸	۸/۲۴	۰/۲۸
۱۰۰/۰۰	۰/۸۸	۲/۸۴	۴/۵۶	۴/۸۳	۹/۷۴	۱/۶۴	۵/۳۹	۰/۶۴
۱۰۰/۰۰	۳/۸۵	۵/۴۳	۴/۰۳	۵/۳۹	۱۳/۶۴	۱/۹۴	۶/۵۶	۱/۱۸
۱۰۰/۰۰	۱/۳۱	۴/۵۸	۶/۴۵	۱۱/۱۲	۱۱/۶۵	۱/۶۱	۱۰/۶۶	۱/۰۰
۱۰۰/۰۰	۰/۹۳	۳/۳۴	۵/۶۲	۶/۱۹	۸/۵۸	۱/۶۰	۶/۹۰	۰/۶۶
۱۰۰/۰۰	۱/۲۴	۴/۰۱	۶/۴۴	۱۴/۸۳	۱۲/۲۵	۱/۹۲	۶/۵۹	۱/۶۵
۱۰۰/۰۰	۰/۲۳	۰/۲۷	۱/۲۰	۰/۹۷	۱/۰۵	۰/۲۰	۰/۲۰	۰/۰۷
۱۰۰/۰۰	۱/۰۵	۳/۰۴	۵/۰۶	۷/۱۵	۸/۲۹	۱/۲۷	۱۳/۵۹	۰/۴۶
۱۰۰/۰۰	۱/۲۸	۴/۳۹	۵/۳۶	۵/۲۸	۱۰/۳۷	۲/۳۵	۷/۴۵	۱/۶۰
۱۰۰/۰۰	۰/۹۸	۳/۸۴	۶/۳۷	۹/۰۰	۹/۹۱	۱/۸۵	۸/۲۹	۰/۵۵
۱۰۰/۰۰	۱/۲۵	۴/۰۹	۴/۶۱	۴/۱۳	۹/۹۱	۱/۹۹	۷/۲۸	۱/۱۹
۱۰۰/۰۰	۰/۵۹	۲/۲۹	۲/۲۷	۳/۶۰	۶/۸۹	۰/۲۳	۶/۲۵	۰/۶۹
۱۰۰/۰۰	۰/۵۸	۲/۵۷	۲/۹۴	۵/۹۵	۶/۶۴	۱/۶۱	۲۶/۸۲	۰/۶۱
۱۰۰/۰۰	۱/۶۱	۳/۶۸	۵/۵۰	۶/۴۵	۸/۲۰	۱/۴۳	۱۳/۲۴	۰/۲۲
۱۰۰/۰۰	۱/۴۸	۵/۰۷	۵/۳۵	۵/۱۳	۸/۰۴	۱/۲۹	۹/۶۶	۰/۳۹
۱۰۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۲۶	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۱۰۰/۰۰	۱/۰۲	۲/۶۵	۲/۸۹	۵/۹۶	۱۱/۲۵	۲/۲۶	۷/۰۲	۰/۸۷

بخش دوم

جدول قرار دارد؛ همچنین استان های ایلام و کهگیلویه و بویراحمد در مقایسه با بخش های دیگر تقریباً هیچ گونه اتکایی به این رشته از فعالیت ندارند. در کل کشور نیز کمترین اتکا مربوط به همین فعالیت است، به طوری که تنها ۰/۱۱ درصد از کل ارزش افزوده ی بخش های اقتصادی ناشی از آن بوده و بالاترین اتکا به بخش معدن (۱۷/۳۶ درصد) و صنعت (۱۴/۴۷ درصد) می باشد. سهم این رشته فعالیت در درون بخش خدمات نیز پایین ترین میزان یعنی حدود ۰/۲۲ درصد را به خود اختصاص می دهد و این مساله تا حد زیادی بیانگر اهمیت ناچیز بخش گردشگری به عنوان منبعی مهم در ایجاد درآمد برای کشور است.

مقایسه ی سهم ارزش افزوده ی رشته فعالیت هتل و خوابگاه در مقایسه با سایر بخش ها بین استان های مختلف در جدول (۲) نکات دیگری را آشکار می سازد. نخست آن که بالاترین اتکای نسبی به ارزش افزوده ی این فعالیت (سهم آن در مقایسه با سایر بخش ها) به ترتیب مربوط به خراسان (۰/۳۴ درصد)، همدان (۰/۲۸ درصد)، مازندران و گیلان (۰/۱۹ درصد)، اصفهان (۰/۱۸ درصد). نکته ی قابل توجه آنکه استان تهران با وجود بالاترین سهم از ارزش افزوده ی این رشته فعالیت در کل کشور اتکای کمتری نسبت به استان های دیگر داشته و در نتیجه در رده ی هشتم

منابع:

مرکز آمار ایران: «حساب های ملی-حساب های منطقه ای-حساب تولید استان های کشور-۱۳۸۱»، تهران، دفتر انتشارات و اطلاع رسانی مرکز آمار ایران، ۱۳۸۴.
«سالنامه آماری کشور-۱۳۸۲»، تهران، دفتر انتشارات و اطلاع رسانی مرکز آمار ایران، ۱۳۸۳.

دفتر بازرسی و نظارت

قانون شکنی به شهرداری‌ها ارسال و گوشزد گردیده است؛ همچنین برقراری ارتباط مناسب و مستمر با سازمان بازرسی کل کشور و وزارت کشور و نهاد محترم ریاست جمهوری خصوصاً کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور در باره‌ی ابهامات و پاسخ به پرسش‌های آن‌ها توسط کارشناسان واحد بازرسی، تهیه‌ی چک لیست حوزه‌های گوناگون شهرداری برای انجام بازرسی و تهیه‌ی فرم اطلاعات دقیق شهرداران بخشی از اقدامات دیگر دفتر است.

دفتر بازرسی و نظارت، عمده مشکلات شهرداری‌های کشور را در دو بخش شهرداری و شورا می‌داند. برخی از مشکلات بوجود آمده در بخش شهرداری عبارت‌اند از: تملک املاک افراد، واقع در طرح‌های دولتی، عدم رعایت کامل ضوابط طرح‌های توسعه شهری، رعایت نکردن تعهدات شهرداری در توافقات، گرفتن عوارض خارج از مقررات، اعطای تخفیف به عوارض بر خلاف تبصره ۳ ماده ۵ قانون تجمیع عوارض و ... از عمده مشکلات شهرداری‌ها است. در تشریح بند دوم یا همان مشکلات بوجود آمده از سوی شوراهای اسلامی شهر می‌توان به گزینه‌های ذیل اشاره نمود. شوراهای با دریافت مزایا و حقوق خارج از مقررات، دخالت در عزل و نصب کارکنان شهرداری، تصویب تخفیف عوارض بر خلاف تبصره ۴ ماده ۵ قانون تجمیع عوارض، نبود آشنایی اعضای شورا با مجموعه قوانین و مقررات شهرداری‌ها از مواردی است که باعث بروز مشکل در شوراهای می‌شوند که دفتر بازرسی و نظارت با همکاری اداره کل امور شوراهای وزارت کشور سعی در برطرف نمودن آن دارد. دفتر بازرسی و نظارت با تعداد اندک پرسنل خود تلاش می‌کند با توجه به قوانین وضع شده و نظارت بر اجرای آن بتواند از ایجاد تنش و بروز مشکلات در شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور جلوگیری نماید و پاسخگوی مشکلات مراجعانی باشد که نتوانسته‌اند در دهیاری و شهرداری و حتی استان خود مشکل به وجود آمده را حل نمایند.

دفتر بازرسی و نظارت سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با توجه به ماده‌ی ۶۲ قانون شهرداری‌ها، بر اساس وظایف مشخص در بند ۱۶ ماده ۶ اساسنامه سازمان تشکیل شده است، از وظایف اصلی این دفتر می‌توان به بررسی عملکرد شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در تمام واحدهای تابعه اشاره کرد.

دفتر بازرسی و نظارت، پاسخگوی مراجعانی است که در ارتباط با شهرداری و یا دهیاری محل خود دچار اختلافاتی شده‌اند ضمن سعی در حل این مشکلات، در کنار آن به نامه‌های وارده نیز که از دفاتر (مقام معظم رهبری، وزارت کشور، سازمان بازرسی کل کشور و نهاد ریاست جمهوری) ارسال می‌گردد، ضمن بررسی دقیق و کارشناسانه بر روی تمامی نامه‌ها، مراحل مختلف اقدام را به صورت مکتوب و مستمر به مراجع مربوطه ارسال می‌نماید.

در طی سال ۸۵، ۸۷۲۰ عدد نامه به این دفتر ارسال گردیده است و افزون بر این ۲۲۰۰ مراجعه حضوری نیز از سراسر کشور جهت طرح شکایات خود با دفتر انجام شده است. دفتر بازرسی و نظارت در سال ۸۵ افزون بر اعزام هیأت‌های بازرسی به استان‌های مختلف کشور از ۵۵ شهرداری به صورت موردی و یا واحدی و پرونده‌های بازرسی انجام داده است که عدم تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی، ساخت‌وسازهای خارج از ضوابط، درخواست صدور پروانه، شکایت از شهردار و کارکنان شهرداری از جمله موارد و مشکلات مراجعان و یا نامه‌های رسیده می‌باشد که این دفتر به بررسی دقیق به موارد فوق‌الذکر آن می‌پردازد و در برخی از موارد پس از احراز تخلف، گزارش آن جهت برخورد به مراجع قضایی و تخلفات اداری استانها و وزارت کشور ارسال می‌گردد.

از دیگر اقداماتی که این دفتر انجام داده است می‌توان به ابلاغ دستورالعمل‌های وزارت کشور و بخشنامه مربوط به شهرداری‌ها اشاره کرد که به منظور اقدامات پیشگیرانه از

دانشگاهی اش) این بود که بیابید نظری به گذشته و به اصطلاح «راه طی شده» بیاندازیم و ببینیم که تاکنون چقدر این مسیر خدمت و توسعه را درست طی کرده ایم و چقدر غلط. همین که غلطها و به اصطلاح ادبیانه تر، اشتباهات، خود را اصطلاح کنیم، هم خدمت کرده ایم و هم توسعه را شتاب داده ایم. این پیشنهاد به صورتی تقریباً استثنایی مورد استقبال تمام احزاب و گروه های کشور قرار گرفت و بطور تلویحی، بر عهده ی مجامع تحقیقاتی فرانسه و دانشگاه های آن کشور، از سوربن گرفته تا فلان دانشگاه در فلان شهر کوچک قرار گرفت که طی مطالعه ای به زمان آغاز کار شهرداری ها برگردند و فعالیت های انجام گرفته را به اتکای اسناد و تاریخ مدیریت و برنامه ریزی کشور و گرچه به صورت «گذری و نظری»، اما در هر حال «آن قدر پولوژیکی»، مطالعه کنند، نتایج را جمع بندی کنند اینجانب در آن زمان دانشجویی دوره ی دکتری اقتصاد و جامعه شناسی بودم به مناسبت ارتباطی که دانشگاه ما با این موضوع در ماری می یافت (در ضمن، همکاری آموزشی مختصری هم مستقیماً با شهرداری ماری، سومین شهر فرانسه، داشتیم) وظیفه ای هر چند دانشجویی و مختصر بر عهده گرفتم؛ سپس به اشاره ی وزارت علوم و آموزش عالی خودمان به ایران بازگشتم و فقط یک ترم در دانشگاه شهید بهشتی تدریس کردم و بعدها ضمن تدریس نظریه ها و فنون برنامه ریزی شهری و منطقه ای (فقط یک سال) در دانشگاه علامه طباطبائی، به این فکر افتادم که مطالعه ای هم درباره ی شوراها، شهرداری در زادگاهم، یعنی شهر یزد، داشته باشم. خلاصه ای از آن به برخی از مسؤولان عالی رتبه، که البته اکثریت آن ها را نمایندگان مجلس سوم تشکیل می دادند ارائه کردم که اگر حمل بر خودستایی نشود مورد استقبال قرار گرفت. حال می بینم که شما هم! ... به قول مولوی در پی «روزگار وصل» خویش برآمده اید. نمی گویم که «صد سینه سخن دارم، زان شرح دهم یا نه؟»

با احترام فراوان
علی رضا آیت اللهی
۲۵ تا ۲۷/۱/۸۶

پیش در آمد
این بار نامه ای سرشار از مهر به دستمان رسید، "چو بوی خوش آشنایی"، برای ماهنامه و گردانندگان آن.

دکتر آیت اللهی فرهیخته ای از اصحاب شهرسازی که این نامه ی را با مقاله نیز همراه کرده اند که آن لطف را صد چندان کرده است. ما را چشم یاری به این استاد گرامی است. در شماره های بعد بیش تر با ایشان آشنا خواهیم شد.

همکاران ارجمند، سردبیر گرانقدر

سلام،

شماره ی ۷۷ ماهنامه را دیدم. زحمت کشیده اید؛ خدا قوت؛ سلول های خاکستری تان مداوم و قلمتان پابرجا! اول از همه صفحه ی ۴ را خواندم. همین که به این عبارت رسیدم که «گرامیداشت یک صدمین سال ...» به یاد جلسه های درسی که حدود پانزده سال قبل برای تعدادی از شهرداران محترم این مرز و بوم داشتیم، افتادم و قلم را برداشتم: راستش را بخواهید به خوشبینی و نهایتاً سعه ی صدر شما چند نفر حسادتم می شود. این اواخر حدود شش ماه تمام و باور بفرمایید بیش از یک هزار ساعت وقت اینجانب صرف این شد که اسناد متعدد مربوط به شوراها و شهرداری های صد سال پیش را بخوانم، تا آن جا که می توانم، ببینم حقیقت امر چیست؟ به این نتیجه رسیدم که نیت غالب این گذشتگان خیر بوده است و دست معدودی از آنان هم، آن هم نه آگاهانه، بلکه از سر نا آگاهی! آن چه را که در این نامه می نویسم برای چاپ شدن در ماهنامه و «دوباره سپاری به تاریخ» نیست. بلکه درد دلی محقق است که تصور می کند چند نفر «همدل» یافته است و صد البته که «همدلی از همزبانی بهتر است»...

زمانی که ژاک شیراک، رئیس جمهوری کنونی فرانسه، شهردار پاریس شد در فرانسه دانشجو بودم. از نخستین جملات سازنده ولی (لابد به توصیه ی مشاوران

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

□ رضا لیاقت‌ورز

شهرداری‌های کشور در این قسمت موجود است. آرشو تصاویر؛ همچنین در بخش دبیرخانه، سازمان‌های آمار و فناوری اطلاعات شهرداری‌های کشور، اساسنامه سازمان‌های آمار و فناوری‌های اطلاعات شهرداری‌های کشور و فراخوان می‌باشد. آیت‌م ارتباطات که نحوه‌ی ارتباط کاربر را با مسؤولان سایت و مسؤولان سازمان برقرار می‌نماید دارای ۳ بخش پست الکترونیکی، ارتباط با ما و روابط عمومی است که با مراجعه به هر یک از این قسمت‌ها امکان ارتباط شما با مسؤولان سایت و مدیران فراهم می‌شود. در بخش‌های ویژه، گزیده‌های آماری شامل آمار درجه و سال تأسیس شهرداری‌های کشور تا اردیبهشت ۸۵ به تفکیک جمعیت و موارد دیگر وجود دارد؛ همچنین در بخش ویژه مواردی چون مقالات، همایش‌ها، مناقصه‌ها، مناسبت‌ها، پرسش و پاسخ و تبصره ۱۳ قانون بودجه ۸۵ گنجانده شده است.

امکان ارتباط مستقیم با ریاست سازمان فرستادن پیشنهاد و انتقاد، قوانین و بخشنامه‌های شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از دیگر امکانات این سایت می‌باشد. سازمان شهرداری‌ها دارای یک ماهنامه تخصصی به نام «شهرداری‌ها» است؛ همچنین ماهنامه «دهداری‌ها» در بخش انتشارات به شما این امکان را خواهد داد چندین شماره آخر این ماهنامه‌ها را بازدید نمایید که معرفی کتاب نیز در این بخش قسمت انتشارات را تکمیل می‌نماید.

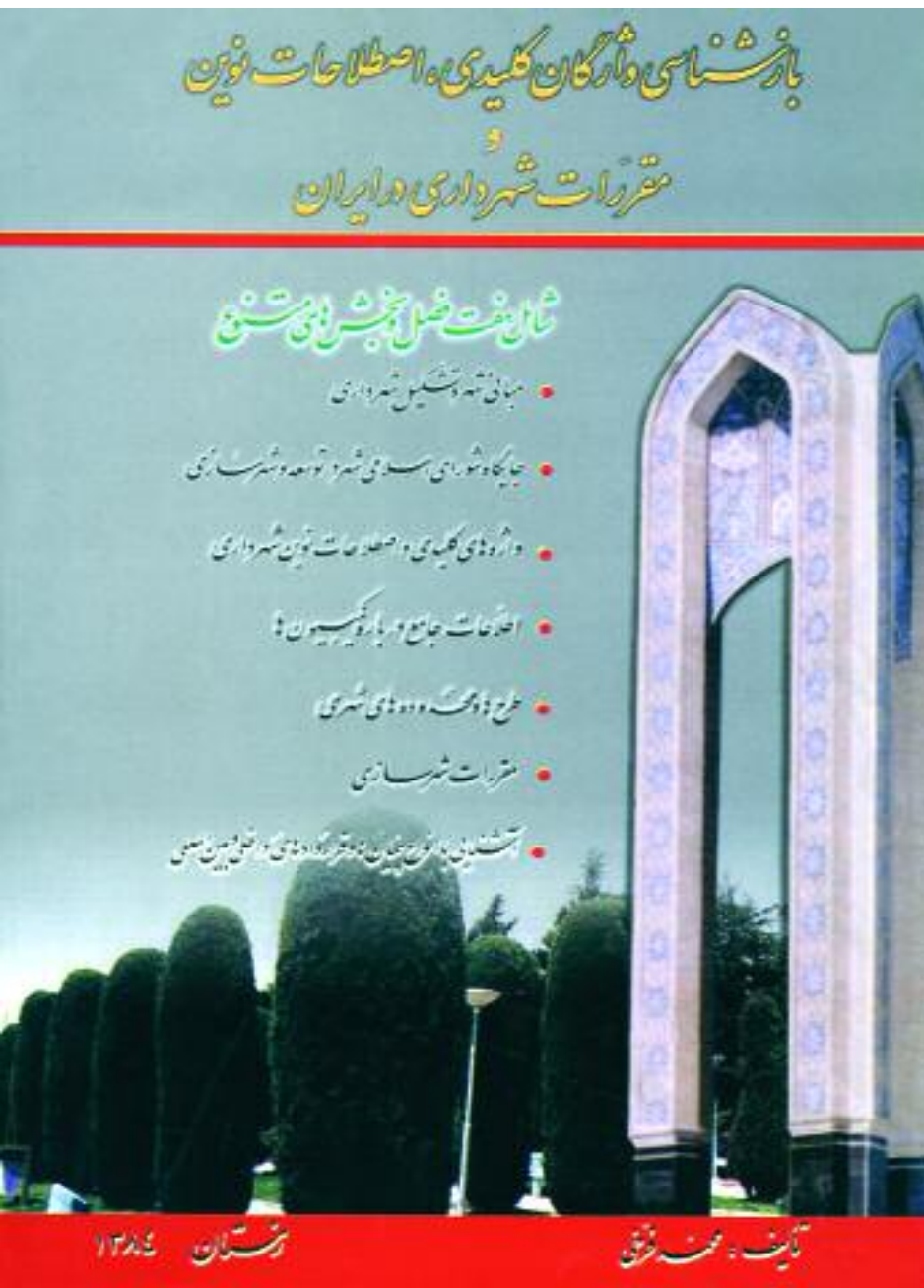
تمام شهرداری‌های کشور و دهیاری‌ها با هدایت و همکاری سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مشغول به فعالیت هستند و این نشان از موضوع مهمی در بحث اطلاع‌رسانی دارد. شاید در هزاره‌ی سوم اطلاعات و زمانی که دسترسی به اینترنت در روستاها هم آسان شده پایگاه‌های اطلاع‌رسانی و سایت‌های خبری وظیفه‌ی سنگینی را عهده‌دار هستند.

فرستادن مطبوعات، بروشور و یا هر چیزی که جنبه‌ی اطلاع‌رسانی دارد برای شما و دریافت آن برای خواننده شامل طی زمان است که با دسترسی به اینترنت شما ضمن صرفه‌جویی در زمان آخرین اطلاعات را در کم‌ترین مدت با گونه‌گونی قابل انتخاب می‌توانید دریافت نمایید.

شاید به همین دلیل‌ها سایت شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور بسیار دارای اهمیت است و باید به گونه‌ای به‌روزرسانی و اطلاعات موجود و مورد نیاز در آن توجه ویژه‌ای گردد. در صفحه اصلی همیشه آخرین اخبار وجود دارد که با کلیک بر روی دکمه ادامه مطالعه‌ی کامل خبر امکان پذیر خواهد شد. در سمت راست این صفحه همانند بیش تر سایت‌های از این جنس موارد اصلی، رده‌ها، دبیرخانه، ارتباطات و بخش‌های ویژه وجود دارد که بعد از آن شما می‌توانید به سایت مقام معظم رهبری، ریاست جمهوری، پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت کشور؛ همچنین روزنامه‌های کشور دسترسی پیدا نمایید.

همانند سمت راست سایت، در طرف مقابل موارد کلی امکانات، قوانین و بخشنامه‌ها، انتشارات و تازه‌ها وجود دارد که هر بخش دارای زیرشاخه‌هایی نیز می‌باشد. در قسمت رده‌ها این قسمت‌ها گنجانده شده است. صفحه اصلی، درباره‌ی سازمان (شامل ۳ قسمت اساس نامه، تاریخچه، تشکیلات است) دفترهای سازمان (حوزه‌ی ریاست، معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهرداری‌ها و ... خبرهای مرتبط) خبرهای مربوط به

www.imo.org.ir

نام کتاب: بازشناسی واژگان کلیدی،

اصطلاحات نوین و مقررات شهرداری در
ایران

نویسنده: محمد فرّخی

ناشر: انتشارات ستاوند یزد

چاپ: اول - زمستان ۱۳۸۴

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

بها: ۳۵۰۰ تومان

با توجه به محور این شماره‌ی ماهنامه که به بحث انتخاب و وظایف شهردار می‌پردازد، مناسب دیدیم به معرفی کتابی که شاید چندان تازه نباشد اما با موضوع این شماره تناسب و سنخیت نسبی دارد بپردازیم.

این کتاب در راستای آگاهی و ارتقاء دانش فنی و اداری کارکنان شهرداری‌های کشور، به منظور افزایش کارایی و بهبود روش‌ها و کوشش‌های انجام شده، شامل کلید واژه‌ها، اصطلاحات نوین و مقررات این سازمان بزرگ اجتماعی و خدمات شهری است که براساس منابع علمی معتبر تدوین و نگارش یافته است. محتوای کتاب علاوه بر استفاده مهندسان، مشاوران و همه‌ی نیروهای فنی در شهرداری برای همه شهروندان در حوزه‌های کاربری و کسب اطلاعات جامع در سراسر کشور نیز مفید است؛ همچنین برای رشته‌های شهرسازی، مدیریت شهری و عمران در مراکز دانشگاهی هم قابل بهره‌برداری است.

بعد از گذشت قرن‌ها پراکندگی در امور مالی و اداری کشور، در دوره‌ی صفویه، یک بار دیگر ایران به حدود مرزهای گذشته برگشته و امور گوناگون کشور دگر بار تمرکز یافته است. در این دوره با تقسیم ایران به ایالات و ولایات، و تعیین حاکمانی از طرف شاهان و تفویض اختیار به آن‌ها، کشور اداره می‌شد. نخستین سازمان و تشکیلات دولتی پس از حاکمیت مشروطیت در ایران

همان‌گونه که با عنوان کتاب را دارد تحت نام (= تیترا) «واژه‌های کلیدی و اصطلاحات نوین» جای گرفته است و در آن به تعاریف مختلف این حوزه شامل: تقسیمات کشوری، تعاریف و واژگان مرتبط با ساختمان، اصول معماری و شهرسازی، رعایت اصول فنی در ساخت و ساز، نقشه، برنامه‌ریزی، زمین، اراضی، مالکیت، محیط زیست، نظام صنفی، حمل و نقل و ... پرداخته شده است. در فصل چهارم انواع کمیسیون‌های مرتبط با امور شهر و شهرداری مشخص و تعریف شده‌اند که خواننده را تا حدود زیادی در ارتباط با وظایف کمیسیون‌ها راهنمایی می‌کند. در فصل بعد مقررات شهرسازی به صورت نسبتاً کوتاه و گویا ذکر شده است. فصل ششم اختصاص به طرح‌های توسعه و عمران در مقیاس‌های محلی، ناحیه‌ای، منطقه‌ای و ملی دارد و محدوده‌های شهری همراه طرح‌های آمایش، کالبدی، توسعه و عمران، جامع، هادی و تفصیلی مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند و حدود هر یک معین شده است. نحوه‌ی بررسی، مراجع و اختیارات هر یک از شوراهای مرتبط از بخش‌های پایانی این بخش است. در آخرین فصل کتاب مقررات، شرایط عمومی و خصوصی پیمان‌ها و قراردادهای بعد از مشخص کردن تعریف واژگان مورد اشاره به صورت جزئی و تفکیک شده ذکر شده است. در آخر کتاب نیز وظایف شهرداری‌ها وفق ماده ۵۵ بیان شده است که به عنوان منبع مناسبی برای مجموعه فعالیت و وظایف شهرداری‌ها می‌تواند مورد علاقه قرار گیرد. کتاب به عنوان مرجع و راهنما (هندبوک) می‌تواند استفاده شود. گردآوری و تنظیم مجموعه مفاهیم مرتبط با حوزه‌ی وظایف شهرداری‌ها و کارشناسان شهرداری کار مفید و پرفایده‌ای است که با توجه به اشتغال مؤلف در یکی از مناطق شهرهای پر مسأله؛ و پر حجم (به لحاظ خدمات شهری) و تجربه‌های نام برده، راهگشا و پرسود خواهد بود. به نظر می‌رسد با توجه به محدودیت‌های ناشر، حساسیت زیادی نسبت به مسائل مشکلی کتاب شامل مراحل فنی پیش از چاپ، مرحله چاپ و توزیع اعمال نشده است و مناسب است که در چاپ‌های احتمالی بعدی ویرایش، صفحه‌آرایی و چاپ با دقت و حساسیت بیش‌تر مورد توجه قرار گیرد.

در کل، کتاب مجموعه‌ی سودمندی است که در صورت رفع برخی کاستی‌ها به نظر می‌رسد در شمارگانی وسیع بتواند مورد اشاره کارشناسان و مراجعان به شهرداری‌ها قرار گیرد. کتاب منبعی نسبتاً جامع، مناسب و در دسترس می‌باشد که جنبه‌ی کمک آموزشی قوی دارد. خرید کتاب و مراجعه به آن برای کارشناسان و مدیران اجرایی شهرداری توصیه می‌گردد، اما لازم است که با توجه به تغییرات آئین‌نامه‌ها و قوانین، روزآمدی کتاب در نوبت‌های بعدی چاپ لحاظ گردد.

هشت وزارتخانه داشت. بعد از انقراض سلسله‌ی قاجاریه سازمان‌های اداری مالی به دو دسته شامل سازمان‌های مرکزی و محلی تقسیم شدند.

هدف از ایجاد هر سازمان و تشکیلات اعم از اجتماعی، اقتصادی، صنعتی، کشاورزی، بهداشتی و اداری، همچنین وضع مقررات و تصویب هر قانونی در یک محل برای تأمین رفاه، آسایش و رفع نیازمندی‌های مردم آن محل است که برخی به طور مستقیم، بعضی به‌طور غیرمستقیم وسیله‌ی رسیدن به این هدف می‌باشد؛ بنابراین هیچ‌یک از سازمان‌ها و ادارات در تهیه طرح‌ها، وضع قوانین و مقررات، اجرا و انجام کارها نباید از توجه به مصالح و منافع مردم فارغ و غافل باشند.

در بررسی سازمان‌های ملی دو نوع سازمان مدنظر است: ۱- سازمان محلی به نام تشکیلات حکومت ۲- سازمان محلی متمایز از حکومت

۱- سازمان محلی به نام تشکیلات حکومت در آن قسمت از خاک کشور ایجاد می‌شود که وظیفه‌اش تحقق اهداف کلان حکومت است؛ مانند استانداری، فرمانداری، بخشداری، دهیاری.

۲- سازمان محلی به معنای اخص متمایز از حکومت است که خود مردم محل به موجب اختیارات و حقوقی که قانون اساسی، قوانین عادی و یا حکومت به آن‌ها داده است با تنظیم و تصویب مقررات تا آن‌جا که مغایر با قوانین محلی نباشد برای اداره‌ی امور خود یا رسیدن به بعضی از اهداف محل آن را تشکیل می‌دهند. منشاء قدرت این سازمان‌ها مردم همان محل می‌باشند؛ مثل: شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها. اما آنچه مهم است رابطه بین دولت و سازمان‌های محلی است. سازمان‌های محلی باید با دولت رابطه طولی داشته باشند نه عرضی، زیرا اگر در رابطه عرضی دولت قرار گیرند ممکن است ناهماهنگی داشته و به تبع آن مشکلاتی را ایجاد نمایند؛ بنابراین حفظ رابطه‌ی طولی عامل موفقیت آن‌ها خواهد بود. در این راستا از جمله مهم‌ترین سازمان‌های محلی را می‌توان شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا و ... براساس اصل هفتم قانون اساسی به عنوان میثاق ملی نام برد. پس از مقوله بالا کتاب در هفت فصل به تشریح واژگان و بازشناسی آن‌ها می‌پردازد. فصل اول به مبانی شهر و تشکیل شهر، شهرداری در قالب قانون‌های کلی کشور و تشکیلات شهرداری پرداخته است. فصل دوم تحت عنوان جایگاه و وظایف شورای اسلامی شهر به اهداف، سابقه، وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر و آئین‌نامه‌های ویژه آن و چگونگی فعالیت شورا و مهم‌ترین تصمیم آن‌ها؛ یعنی انتخاب شهردار با رعایت ملاک‌های معین و مشخص اختصاص دارد و تا حد زیادی برای دست‌اندرکاران و وظایف و اختیارات شوراها را همراه مستندات قانونی آن روشن می‌سازد. فصل سوم که بیش‌ترین

Contents

Note	6
Special Report	
Ordibehesht [=May]; Month of City Councils and Mayors' Election / F. Farhoodi	7
Idea and Research	
Mayor's Duties; The Challenges and The Views / K. Moazzeni	14
Specialties in Councils Management / M. Kârkonun	20
Principals of Creativeness in Urban Management / A. Kordi	25
Whatever we should know about mayors / Koushesh Tabar , Sargazy	28
Dialogue	
The City pulse in The Mayors' hand / Gh. Hateafee	38
Legal Counsellor / F. Faqih – e Lârijuni – A. Yazdânzade	42
Centenary of Municipalities	
Baladyyeha [= Municipalities] on The Geographical map of Iran	56
Urban Law	
Excutive Cod for Condition of Mayors' Election	62
Laws which is Rulling on Enactment and Collection of Tolls / M. Bâhurvand	65
Mayor's View	
Necessity for Mayors and Councils Members Instructing / F. Farshudjam	74
Councils and Participation	
Characterstics of Councils members/ K. taymoori	80
World's Experiences	
The selected Mayor of The world / Trans: S. Kâviyanfar	86
Mayorin France / tran:	95
World Cities and Municipalities	96
Achievements of Provincial Tips	
Hormozgan Trip, The beginning of a New change / M. R. Jamshidiyan	102
Point of View	
Achieving of the 13 th Not's goals in 1385 / 2006	105
Research Selection	
Surveying of Citizens point of view on their participation in urban Mangement / A. Kaldi	107
News Report	
The City Golden key for the worlhiest / Z. Solaymâni	115
Brief News	118
O.M News	
The Third Congress of "Waste Management" was Celebrated	124
Glance at Cities/ Bander Abbass, Ja'farâbâd, Mobârake, Najaf âbâd, Yâsuj	133
Urban Statistics	
Tourism from the statistic view / D. Jalali	134
Organization offices introduction	
Inspection and supervision office	141
Letters / A. Ayatollâhe	142
Web site / R.Liyâqatmand	143
New Publication	
Recognition of key words in ... / M. Rostam khani	144